Dr JORDAN KUNIČIĆ
DOMINIKANAC

PROPOVIJEDI

ZA NEDJELJE I BLAGDANE

SPLIT
1960

26002

Dr. Jordan Kunčić
dominikanac

P R O P O V I J E D I

za nedjelje i blagdane

S P L I T
1 9 6 0

Nema ništa protivno.
Don Mate Meštrović, cenzor

Neka se tiska!
Od Biskupskog ordinarijata
Br. 1942/59.
Split, 2o. XI. 1959.

Msgr. Srećko Vuković
gen. vikar

Izdao:

SAMOSTAN OO. DOMINIKANACA
S P L I T - Hrvojeva 2.
Odgovorni urednik o. Marijan Zubak
Split - Hrvojeva 2.
Umnoženo na ciklostilu dominikanskog Provincijata D U B R O V N I K - Vrata od Ploča 1.

Predgovor

Ne uzimaj u ruke ove retke, ako u njima tražiš originalnost. Neki propovjednici traže originalnost pod svaku cijenu, pa zato uz vrlo laku cijenu padnu u pretjeranost, smiješnost, možda i u dogmatske pogreške.

Poglavita je svrha ovih redaka u tome, da pomognu apostolima na njivi Gospodnjoj, jer oni, zauzeti mnogim poslovima, nemaju uvijek vremena da stvaraju nove propovijedi. Zato sam nastojao dijeliti propovijedi na više podnaslova, da bude lakše te podnaslove proširiti ili suziti prema potrebi i mogućnosti vremena.

Ne traži niti originalnih primjera, jer su neki od njih već postali baština propovjednika.

Glede primjera glavno je to, da oni mogu razjasniti i oživjeti predmet, o kojem se govori i raspravlja.

Ovi su dakle nacrti idejni. Primjeri su redovito ugodni, ali ideje uvjeravaju. Ne smije se postupati tako, da primjeri isprazne sadržaj, već da ga naglase, razjasne, učine shvatljivim. U snazi uvjeravanja nalazi se onaj apologetski moment, koji je i današnjem mentalitetu toliko potrebit.

Obrada bilo kojeg predmeta mora biti u vezi sa životom, što više upravljena živima. Prema tome treba da bude izrečena na način, da slušaoci razumiju i usvoje. Možda bi se problematika propovijedanja mogla ovako sažeti:

Shvati, osjeti, proživi, što propovijedaš!

Izreci sve to slušaocima uvjerljivo, spontano!

Plod ili uspjeh prepusti Duhu!

U Zagrebu, 1.siječnja 1959.

Pisac

OTKUPIMO VRIJEME OVE GODINE

Bacili smo stari kalendar u ponor prošlosti . Upitnim pogledom gledamo novi kalendar. O, da nam je moguće otkriti tajnu, koju u sebi ljubomorno čuva nova godina! Koprena na licu ovih 365 dana skriva za nam upitnik, zagonetku, tajnu. Nije li, možda, upravo zato nova godina zanimljiva, što je nama nepoznata ?

Budimo kršćani i pred tajnom vremena! Jutros smo priznali kršćanstvu njegovu povijesnost. Imajući novu godinu označili smo, koliko je godina minulo od rodjenja Kristova. Kristovo je rodjenje početak ove naše, t.j. kršćanske ere. Po tom ćemo dakle datumu zvati i prosudjivati vrijeme i ove godine. Vrijeme ove godine pred nama je kao prazan prostor. Moramo ga ispuniti sadržajem, mislima, željama, osjećajima, dobrim djelima. Hoće li vrijeme ove godine zaslužiti da bude nazvano kršćansko ili nekršćansko, plodno ili neplodno, sretno ili nesretno ? To ovisi o nama. Jer takvo je vrijeme kakvim ga ljudi čine.

Govori se o nepristojnom deranu, koji je, poslije nego se napio iz bunara, u nj pljunuo. Već je dvadeset vjekova da se odvija kolo vremena, te svijet, napose Evropa, pije vodu istine, gleda svijetle primjere, zna pametne zapovijedi kršćanstva. Ipak ih ima, koji bacaju kamenje i pljuvaju na takva dobročinitelja. Ako je ovakav svijet strašan, a kakav bi istom bio, da ne diše još kršćanski zrak

Dragocjene vrijeme jedne godine

" Na hipu se vrijeme vrti, jedan hip je sve do smrti " pjeva Gundulić. Kada godina mine, onda se sjetimo: oh! kako je brzo projurila! Znači da čovjek odveć brzo živi. Živi brzo, zato nemirno i znatno manje živi. Naučio je kako će upokoriti vodu saći u dubinu mora, dosegnuti visinu atmosfere prodrijeti u utrobu zemlje. Ali, izgleda, ne može se ponositi, da zna svladati i iskoristiti vrijeme jedne godine u svemu dostojnu čovjeka.

Neka je samo 365 dana, ali kako će ti dani bolno i polagano odmicati za patnike i nesretnike! Neka je samo 365 dana, ali dovoljni su ti dani, da saberemo blago dobrih djela za vječnost, gdje ni mol

ci ne podgrižaju, ni rdja ne jede, ni tatovi ne kradu, niti se valuta mijenja/Mat. 6. 2o/. Malo je 365 dana, ali možda će netko u roku od nekoliko sati odlučiti na pr. ženidbu ili udaju, i biti sretan ili nesretan kroz čitav život. Jedna godina je kao malena kružnica u neodredjenoj kružnici vječnosti. "Vrijeme je novac" - dragocjena valuta, jer nam donosi blago sreće, ali nam može donijeti i zlo nesreće.

Otkupimo to vrijeme!

Ljudi često otkupljuju polje, kuću, namještaji slično, i time postaju vlasnici. Uskraćuju sebi zabave, lišavaju se mnogočega, da uzmognu reći: ovo je moje! Vlasništvo odgovara snažnim i svetim osjećajima čovječega srca, zahtjevima čovječje pameti, miru i sreći društvenoga života.

Na satu ove godine stoji natpis: "Prolaze dani i uračunavaju se". Pred nama je 365 bijelih, neispisanih stranica života, kako se barem nadamo. Ispunimo ih dobrim djelima, da nas na kraju godine ne bude za koju stranicu sram.

Pred nama je 365 komada mramora. Potrudimo se, da učinimo isto toliko spomenika našem čovještvu, našem katolicizmu.

Pred nama je neodredjeno polje. Čuvajmo se da ga ne zaposjednemo kao besplodna smokva, da ne bi Ravnatelj života naredio, da se takav posiječe i baci u peć /Luk. 13. 7/

Ti si otac, učenik, radnik, činovnik, seljak,- to je indiferentno. Glavno je to, da vršiš svoje dužnosti, da živiš kao vjernik, jer time sabireš sebi blago na nebu /Mat. 6. 2o/.

To znači otkupiti vrijeme. Dati za vrijeme napor, trud, znoj, krv, te na kraju vremena moći reći. moje je. Iskoristio sam ga. Upokorio ga. Ono mi je pomoglo, da izgradim sreću života. Vrijeme je dragocjeno onda, kada se otkupi zaslužnim djelima.

Preporodjeni

Vrijeme je otkupljeno od Krista, povijest je obnovljena i vječno se obnavlja. Neki je nevjernik našao urodjenika u prašumi, kako čita Evandjelje. Zapitao ga je: "Kakvo dobro nalaziš u toj knjizi?" Urodjenik mu odgovori: "Da nama te knjige, ti bi bio već pojeden!" Kristovo je Evandjelje ljudoždera pretvorilo u čovjeka. Ono je sposobno kršćani -

na pretvoriti u sveca.

Svi se moramo preporoditi, pomladiti/ Iv.3.1o/ Zašto ovaj dan neki nazivaju"dan dječje radosti ", kada djeca na nj imaju najmanje prava, budući da u prošlosti nijesu ništa zaslužila? Stariji otkupljuju vrijeme, imaju na nj pravo: ovo je dan radosti starijih, jer još žive i nadaju se još živjeti i otkupljivati vrijeme za sreću na zemlji i u nebu.

S Isusom i s Marijom

Misionar je molio časoslov i pred sobom imao sličicu s malim Isusom i Marijom. Poganin je mislio da je to misionareva žena i dijete. "To mi je brat i duhovna majka", reče misionar."Brat mi je to,Bogočovjek, Krist, to mi je duhovna majka,Marija,žena iznad svih žena. Ti nosiš sa sobom slike tvojih dragih, ja nosim ovu sliku, da u Isusu i Mariji kroz ovu godinu nadjem svijetlo, utjehu, snagu.Jedna je godina vrijeme borbe dobra i zla, vrijeme nejasnog putovanja. Potrebna je i mnoga pratnja".Poganin pogleda začudjeno. Rastavili su ih različiti putevi života.

Hoćemo li doživjeti Silvestrovo ove nove godine?

Ne znamo.

Hoćemo li ispuniti vrijeme zaslužnim radom i time ga otkupiti za dobro naše i za dobro ostalih ljudi?

To ovisi o nama.

U jednom i drugom slučaju potrebna nam je pratnja. Bog je nevidljiv, ali ne zato manje " put i istina i život"/ Iv. 14, 6 /.

U Isusu i Mariji gledajmo uzore, slijedimo primjere, molimo pomoć, stavimo ufanje! S njima ćemo živjeti, raditi, moliti, patiti, otkupljavati vrijeme, zaradjivati za vremenitu i vječnu sreću. To jedan drugome danas od srca zaželimo!

IME? KOJE JE NAD SVAKIM IMENOM
/Nedjelja poslije Nove godine/

Poslije nego je prošao svu ljestvicu zemaljskih doživljaja Napoleon je čamio na jednom samotnom otoku. Pred poznatom prošlošću, a pred skrivenom budućnošću otkrio je sebe. "Doskoro ću postati prah. To je sudbina velikih ljudi! Sudbina Cezara i Aleksandra...I nas nestane u zaboravu. Umirem prije vremena. Moje će tijelo predati zemlji, da u njoj postane hranom crvima...Takav je, eto, bliski svršetak velikog Napoleona...Kojeg li bezdanog kontrasta izmedju moje duboke bijede i vječnog Krista,kojega propovijedaju, kome pale tamjan, koga ljube, kome se klanjaju, koji uvijek živi u svijetu i u svemiru" / Millot "Tresor d'Histoires' sv. I. str. 131/.

Ljudi su neke velikane obdarili naslovom " veliki". Cezar, Aleksandar, Grgur, Albert Veliki.Neki su od njih zarezali svoje ime nožem i mačem.neki su jako zapljusnuli djelovanjem i neobičnošću , pa su ljudi, nekako prestrašeni od te veličine,udijelili njihovoj osobi naslov "Veliki". Krista nitko ne naziva "Velikim", iako je njegovo ime "nad svakim imenom" /Filip. 2. 9./. Ni suncu nitko ne govori, da svijetli, jer je jasno, da svijetli.Kristova je veličina očita. Ta je veličina tako uzvišena da je ljudi ne mogu mjeriti, da se ne usudjuju niti je usporedjivati niti je nazivati "velika". Bilo je dovoljno, da se spomene Njegovo ime, da Judina rulja popadne na zemlju /Iv. 18. 6/

Što znači to ime Isus?

Na vratima starih kuća po nekim našim gradovima naći ćete monogram IHS. Gdjegdje ćete poviše slova H naći križić. Taj monogram skraćeno je grčko i latinsko IHSUS, što znači Spasitelj. Križić iznad slova H označuje, da je spasenje obavljeno smrću na križu. Neki tumače "Iesus Hominum Salvator"- Isus spasitelj ljudi.-Neki bi htjeli u tim početnim slovima čitati:"In Hoc Signo", t.j. u ovom ćeš znaku pobijediti, što je vidio Konstantin Veliki prije pobjede nad Maksencijem.

Kada su s prvi kršćani sakupljali u katakombama, kao znak raspoznavanja izmislili su znak ribe, jer grčki izraz ihtys počinje slovima IHT,Isus-Kri

st-Bog. Dakle, ime Isus označuje: Spasitelj i Bog. Osim imena Isus, čije se još ime može ponositi tim značenjima? God. 1848 Chateaubriand se nalazio na smrtnoj postelji. Pariz je bio u ognjici nemira. Bolesni starac odjednom smogne da se podigne, onda se bolno zagleda u lik Propetoga i reče s uvjerenjem: "Jedini Isus Krist može spasiti moderno društvo".

Spasitelj - Bog

Osamdesetgodišnji starac Polikarp bio je doveden pred prokonzula, da se odreče Krista. Starac odgovori: "Zašto? Služim mu 80 godina, nikada mi nije učinio ništa zla, samo dobro".

Ljudi su čamili u neznanju: što su, otkud su i kamo idu. Isus im je ukazao istinu i put k sreći. -Robovali su zlu i grijehu, Isus im je naukom i primjerom pokazao izlaz.-Na vrata sreće bila je postavljena straža, da nijedan čovjek ne može ući. Ali, Krist se dao raspeti, da se ta vrata otvore ljudima.-Ljude, neprijatelje Božje, učinio je prijateljima, posincima, baštinicima kraljestva nebeskoga.

Dostojno je i pravedno, posve je razumljivo, da ime Isus bude posvuda: na knjigama, na poveljama, na ulazu u kuću, na prsima, na vrhovima brda i zvonika, na raskršću puteva, u duši, na jeziku, u djelima. Jedino to ime daje sadržaj životu. Ono je mjerilo kulture, mjerilo vrijednosti svake epohe. Što ne odrazuje Krista, nosi na sebi pečat propasti i nesreće.

Znak, kome će se protiviti /Luk.2.34/

U prvo doba kršćanstva Plinije, upravitelj Bitinije, pita cara Trajana, što će raditi s kršćanima, jer nijesu krivi za nijedno zlodjelo, ali bi želio znati, kako će postupati prema " nomen ipsum " dakle zbog imena. Trajan odgovori, neka ih kazni.

Ime je Isusovo nekima znak propasti, drugima znak uskrsnuća. Neki ga paklenski mrze, drugi odano ljube. Njegovo je srce otvoreno za sve, još više za zalutale. Tko ne odgovori na glas oca i pastira, neka se spremi na glas suca, jer na koga ugaoni ovaj kamen padne, satrt će ga, tko pak na nj padne, razbit će se /Mat. 21. 44/.

Predmet neomedjene ljubavi

Naši mornari običavaju nositi sliku žene ili majke na svojim grudima, da im njihova slika bude

pratilicom na putovanju daleko od doma. Niti je ije dan mornar, niti je itko drugi, ne znam kakvu ljubav gajio prema drugome, učinio, što je učinio jedan kršćanin iz ljubavi prama Kristu, bl. Henrik Suzo. Uzeo je nožić, pa je urezao krvlju ime Isus na svojim prsima, do srca. Ljubav je kao smrt/Pj. nad pj.8.6./.

A gdje su tisuće i milioni onih, koji žrtvuju svoje imanje, svoje udobnosti, svoje roditelje, svoj život, da se posvete širenju toga svetoga imena ?. Gdje su tisuće mučenika, koji umiru radosno, s pjesmom na ustima, što su dostojni za to ime položiti svoj život? /Dj. Ap. 5. 41/. Dok imena gotovo svih velikana ovoga svijeta idu u zaborav, ovo ime okuplja, zanosi, usrećuje, svaki dan, svaki čas. Život i sreća ljudi, to je zadaća toga svetoga imena.

A naš postupak?

Svaki dan molimo Očenaš. U toj molitvi nalazi se i ovo: "Sveti se ime tvoje". Jesmo li barem u srcu ponovili te riječi, kad smo čuli, da se to ime obešćašćuje psovkom? - Vidjeli smo one, koji se srame toga imena, koji ga niječu, gaze. Kako je tada odjekivala spremnost sv. Pavla u našim srcima? "Pripravan sam za ime gospodina Isusa ne samo svezan biti, nego i umrijeti u Jeruzalemu" /Dj. Ap. 21. 13./Bolje da se mi sami ispitamo, nego da nas o tome ispita vječni Sudac.

Pripadnici smo kršćanskog, katoličkog naroda. Rese nas stoljetna kulturna djela. Ali, nadasve nas resi znak Sina Božjega, jer "On je, što ve u nevolji jači; On milostiv, što ve nebom štiti "/Mažuranić/. To je jedino ime, u kojemu je život i spasenje duše. Nosimo ga u pameti, u srcu, ispovijedajmo ga riječima, pokažimo ga na djelu!

SVETO OGNJIŠTE

Nedjelja sv. Obitelji

"Gospodjo", pita jednu kršćanku njena kolegica, "Vi rijetko zalazite u svijet".

"Naprotiv", odgovori ova, "uvijek sam u svijetu, ali u svom svijetu, jer moj muž, moja djeca, moja obitelj, to je moj svijet, moj svemir".

Odgovor dostojan prave žene, majke, kršćanke. Kao što se oko sunca vrte planeti, planetoidi, meteori, tako se oko obitelji okupljaju svi njeni članovi sačinjavajući obiteljski sustav.

Obitelj je posebni svijet. Medju raznim stvarima, u koje čovjek XX. stoljeća nije upućen, nalazi se i ta, da ne zna stati kod kuće. Zaboravlja onu narodnu: Blago sinu na majčinu krilu, a narodu na ognjištu milu! Netko to nauči, ali možda kasno, kad ostavi obitelj, jer ljudsko srce zna najbolje cijeniti blago tada, kad ga izgubi.

Priznajmo, da je jedan od razloga, što mnogi bježe od obitelji taj, što obitelj nije, onakva kakva bi morala biti. Da, obitelj je bolesna, okužena teškom rak-ranom. Ako je u ljudskom tijelu bolesna i jedna stanica, bolesno je čitavo tijelo. Bolesna obitelj bolesno ljudsko društvo. To gnijezdo ljudskog života moralo bi biti puno topline, utjehe, snage ljubavi i sloge. Naprotiv, kadkada je samo stanica prolaznika, ured poslovnih ljudi, ako ne bojno polje zavadjenih protivnika.

Pogled na mnoge obitelji ispunja nas stravom i očajem. Podignimo danas svoju pamet i svoje srce prema idealu obitelji, nazaretskoj Obitelji. Još ima po koja kršćanska obitelj, koja se za njoj želi povoditi, pa naučimo kakva mora biti prava, kršćanska obitelj.

Svetište

Neka nas pouče stari Rimljani. Bili su pogani, ali u njih se otac obitelji smatrao svećenikom u obitelji. Ustanak, uzimanje hrane, lijeganje i svaki važniji dogadjaj u životu obitelji odvijao se u znaku zajedničke molitve, koju je on predvodio. Reći ćete, da su to oni činili, jer su u takvoj obitelji gledali temelj zdrave države. To priznajem. Ali naučimo, da su upravo religioznu obitelj smatrali uvjetom zdravog državnog društva.

Poznajem i ja, a pozn jete zacijelo i vi, koju našu dobru, kršćansku obitelj, ma bila to i selja čka obitelj. Članovi se smatraju onim, što od njih Bog traži. Otac i majka ne smatraju da su se sastali zato, da se ižive, već da sudjeluju s Bogom u trajnom stvaranju svijeta. Roditelji su djeci predstavnici Božji, pa je podložnost i ljubav prema roditeljima zahtjev savjesti, zapovijed Božja, a ne samo paragraf bontona. Zajednički je život u znaku medjusobne pomoći, ljubavi, sloge. Zato takva obitelj pruža čovjeku luku spasa, milo utočište , put sreće.

Odgojilište

Zadnja svrha tako shvaćenog svetišta nije samo ta, da se djeca radjaju, već i da se odgajaju. I opet nas uči naša narodna. Lako je dok pilići pod kvočkom stoje. Ili ona druga: Gotovoj djeci lako se ocem zvati. Te izreke uče onu istinu razuma i vjere, prvo, roditelji su dužni odgajati djecu, i drugo, oni u tome imaju prvotno pravo. Tako su oni dužni, da ih od te dužnosti nitko ne može dispenzirati. Imaju pravo djecu odgajati, jer su djeca dio njihova bića, dio njihove naravi, jer je to naravna dužnost.

Svetište - odgojilište

Niti je roditeljima, niti je čovječanstvu sporedno, da li se djeca odgajaju u sinove Božje ili pak sinove sotone. Nikome nije indiferentno, da li se djeca odgajaju tako, da svrše kao zločinci na vješalima, ili da kao ukras svijeta budu sebi, roditeljima i t.d. na korist i na čast. A kakvo je to svetište, da li odgojilište ili pak hranilište, to se može lako vidjeti, lako namirisati.

Kršćansko se svetište lako pozna. Naći ćemo križ, koju pobožnu sliku, Sveto pismo. U njemu se čuje skupna molitva, otslužuje se post i nemrs. Djeca pitaju blagoslov roditelja pri izlasku iz kuće pri povratku u nju.

U toj atmosferi vjere roditelji će odgajati djecu za život, da postanu dobri radnici, čestiti građjani, potpuni ljudi, muževi, žene i majke, korisni članovi ljudskoga društva. Da bi obitelj bila sretna, potrebno je da se mladići odgajaju u dobre muževe i oce, a djevojčice u dobre žene i majke. Hoćete li odobriti ovu tvrdnju? Žena ističe samodopadno svome mužu, kako im kćerkica u svemu prednjači.

odlikašica u školi, prebire klavir prvoklasno,u te nisu je prva, u baletu također, u skijanju nema joj para. "Što ti se čini", upita žena svoga muža, " što bismo mogli još omogućiti našoj divnoj kćerkici?" Razboriti muž odgovori: "Još jedino ostaje, da joj nadjemo muža, koji će znati radjati, dojiti, prati i kuhati".

Neka djeca uče, što od njih traži životno zvanje. No, žensko biće ne će nikada biti u srcu potpuno zadovoljno, osim na prijestolju žene i majke. Isto tako ni muško biće ne će osjetiti čar života, ako mu život onemogući čast muža i oca. Najkorisnija metoda odgoja za jednu i drugu službu bit će navikovanje na žrtvu, na samoodricanje. Time treba početi iz djetinstva, jer nas i opet uči ona narodna. Tko djeci pušta sve na volju, sebi sprema tugu i nevolju.

Po svetom uzoru Nazareta

Neka očevi upru svoj pogled u sv. Josipa.To je uzor dobrote, rada, reda i briga za svoju obitelj. Nijesu li mnoga neodgojena djeca dokaz bezbrižnosti svojih očeva? Kada je mudri Diogen čuo od nekog derana besramne riječi, potrče za njegovim ocem, dade mu zaušnicu i reče: "Neka otac odgovara za neodgovornog sina".

Neka majke pogledaju uzor majku, Mariju. Neka naše majke budu prave žene i majke, andjeli mira, središte života u obitelji, izvor sloge i sreće.Njihov kreposni život neka zavrijedi, da i andjeo nebeski pred njima poklekne i pozdravi ih,kako je pozdravio nazaretsku Djevicu.

Neka djeca pogledaju dječaka Isusa.Poslušan je, sluša naučitelje i pita ih. Raste u mudrosti i znanju pred Bogom i pred ljudima. Djece, koja su Bogu i roditeljima poslušna, neka se nitko ne boji , jer od dobra nadamo se dobru, od zla zlu.

Daj, Bože, da po uzoru svete Obitelji naše obitelji postanu zdrave, sretne, da tako postanu lukom spasa na zemlji, put k vremenitoj i vječnoj sreći!

SVETI UGOVOR

2. nedjelja poslije Bogojavljenja

Neki je vještak pregledavao Passinovu sliku, koja je predstavljala sedam svetih sakramenata. Gledao je i divio se. Slikara je kovao u zvijezde. Ali mu oko zastane na sedmom naslikanom sakramentu, na sakramentu sv. ženidbe. Malko se namršti, te reče: "Vidi se, da je teško i naslikati ženidbu".

Doista, teško je naći srodnu dušu. Teško je odoljeti monotoniji zajedničkog života. Teško je obuzdati svoje mane, a podnositi tuđe. Teško odolijevati vlastitom egoizmu. Teško je biti strpljiv, podnositi nevolje i križeve zajedničkog života. Teško je savjesno odgajati djecu. Dobro je govorio onaj iskusni čovjek, kad je rekao, da je početak ženidbenog života sličan vijencu od ruža, sjaju se od svjetla i boja, ali dođu vjetar, sunce i kiša, te ostane samo vijenac od trnja. Objesite taj vijenac na kameni križ, i eto vam ženidbe.

Da me pitate, u čemu je tajna ženidbe, rekao bih vam: u žrtvi i ljubavi. Tko je zamišlja samo kao slast bez žrtve, doživjet će razočaranje. Ali, sve se, što je veliko i uzvišeno, razvija na žrtvi i ljubavi. Sklapa se blizu žrtvenika, blizu mjesta, gdje se prinosi žrtva, jer je ženidba kao žrtva života, koju mladenci prinose na oltar za dobro čovječanstva, za širenje kraljestva Božjega na zemlji.

Teška je i uzvišena, jer je sveta. Ženidba je životni ugovor, a život je neka vrsta svete tajne. Označuje i dijeli milosti potrebne, da ženidbeni drugovi mogu ispuniti svoje dužnosti, koje su velike i teške. Ideal je tog zajedničkog života jedinstvo i veza Krista s Crkvom /Efež. 5. 32/. Nikada nitko nije uspio niti će uspjeti pružiti mladencima uzvišeniji ideal života. Krist je Crkvu toliko ljubio da je za nju dao i svoju krv. Krist je dakle združio ljubav i žrtvu u najvišem stupnju, zato je i stvorio nenatkriljivo djelo spasenja.

Zajednički život

Krist je rekao, da život muža i žene mora biti kao život dviju duša u jednom tijelu/Mat. 19. 5/. Time je Krist nekako posvetio taj izraz, koji čitamo na proj stranici povijesti ljudskog roda, kada je

prvi čovjek, vidjevši, da je žena kost od njegovih kostiju, tijelo njegova tijela, rekao, da će ostaviti i svoje roditelje, da se pridruži svojoj ženi /Gen.2.24/.

U matematici se uči, da 1 više 1 čini dva, u ženidbi se traži da jedan i jedan čine jedno. Jedan život u zajednici, jedna duša, jedno srce, jedna svrha zajedničkog života. I to sve dok ih grobni humak ne odijeli.

Ljubav

Sv. Jeronim iznosi da je čitao na jednom grobu iz Tivolija u Rim ovaj natpis :" Hospes, miraculum. Prolazniče, zaustavi se, čudo: muž i žena stoje zajedno u grobu i ne svadjaju se.-Ovom natpisu suprotstaviti ovaj:"Nec mors", t.j. niti smrt ih odijelila nije, jer zajedno i u grobu počivaju. Ljubav ih je združila, ljubav spajala, ljubav nam govori također iz njihova groba, jer prava je ljubav jaka kao smrt /Cant.C. 8. 6/ .

Teškoća se, dakle, zajedničkog života mora sl a dati ljubavlju, jer ljubav i najteže stvari čini lakim. Ljubav je zakon, po kojem Bog upravlja svim svjetovima. Ljubav je zakon privlačnosti za živa , organska bića. Privlačnost je ljubav za anorganska bića, kako je rekao sv. Vinko Paulski.

Ljudi zaboravljaju da je ljubav dužnost. Koji put vrlo teška dužnost. Kada godine poodmaknu, kad nevolje nadodju, onada ostaje ljubav kao dužnost , ljubav žrtva, zrela ljubav. Muž neka ljubi ženu, veli sv. Pavao, kao svoje tijelo, kao samoga sebe. Pogledajte tijelo: jedan dio radi za drugi, jedan trpi za drugi, jedan se izlaže za drugi, kako se ruka izlaže, ako je pogibelj, da bi na pr. stradalo oko /Efež.5.28/. To je, dakle, ona zrela, razumska, altruistička, radišna, strpljiva, sveta ljubav.

Vjernost

Koja nam snaga može riješiti tajnu ženidbene vjernosti, ako ne ljubav i žrtva? Ženidba nije prolje tni cvijet, već vjekoviti vijek, govori mudra narodna poslovica. Kod starih bi Židova na svadbi rabin blagoslovio čašu vina za zaručnike, koji bi je razbili neton bi iz nje popili. Pouka je očita. Iz groba su predali izmjenično ljubav, srce i tijelo tako, da nitko drugi ne može postati dionikom tih čovječjih dobara.

Ako se ljudi lako, bez razloga rastavljaju zna

či, da gaze zadanu riječ, znači da zaboravljaju obećanje, da niječu što su tvrdili. Počinjaju nepravdu, a da pri tome ne osjećaju, da čine moralni prestupak. A kao kršćani? Htjeli bi ispraviti Krista, koji je rekao: "Što je Bog združio, čovjek neka ne rastavlja"/Mat. 19. 6/. Misle li se pri tome ipak zvati kršćanima?

Stanovnici se zamaljske kugle u XX. stoljeću ponose civilizacijom. Mogu li se ponositi radi moralne superiornosti, radi cijene karaktera, vjernosti, istine i vjere? Prosudite: stari su Židovi kamenovali ženu, koju bi našli u preljubu. Stari bi Egipćani muškarca stoput jako bičem udarili, a ženi bi odsjekli nos. Arapi bi krivca ubili. A Spartanci? Likurg je bio za njih izdao vrlo stroge zakone, ali mu nije bilo potrebno izdavati zakone protiv nevjernosti u ženidbi, jer je rekao: "Kod nas nema slučaja nevjernosti".

Gojiti sakramentalni karakter

Ženidbeni, sveti ugovor sklopljen je pred oltarom, u prisustvu predstavnika Kristove crkve, pred euharijstiskim Bogom, pred svjedocima. Svemogući stavlja na taj ugovor svoj pečat. A što zapečati vrhovna vlast, nitko ne smije odpečatiti. Svemogući je obećao pomoć, a muž i žena moraju tako živjeti, da zavrijede primiti rosu Božjeg blagoslova.

Danas je Krist bio pozvan na svadbu. Kristov duh mora preobraziti ženidbeni ugovor, život i djelovanje muža i žene. Osim toga muž i žena moraju odgajati djecu u tom istom duhu. Ako Gospodin ne sazida kuće, uzaludu se muče, koji je grade/Ps.126. 1 /. Ako Božji zakon ne produhovljuje zajednički život i djelovanje muža i žene, njihovo je nastojanje uzaludno.

Potreban je dakle moralni i vjerski život, da ženidbeni ugovor i zajednički život dobiju svoju čvrstoću, svoju trajnost, svoj sveti karakter , da na taj način ženidba bude put do vremenite i vječne sreće.

HIGIJENA DUŠE
/3.nedj.pos.Bogojav./

Strašno je i čuti izraz"guba", pa bilo koju vrst gube taj izraz označivao. Ako je ona i izljeciva, to sigurno nije izlječiva na samu riječ i u jedan čas, kako je Isus od nje liječio. Ta bolest predstavlja neizrecivu nesreću života. Mi rečemo, da gubu prouzrokuje gubin bacil, ali ima slučajeva, da je guba bila i izričita kazna za grijeh.Mojsijeva je sestra kažnjena gubom zbog mržnje na svog brata / Broj. 12. lo, II paral. 26 /.

Glede gubavca Mojsijev je zakon bio veoma strog / Lev. 13. 44 /. Gubavci su morali stanovati daleko od ljudi, u pećinama. Haljina im je morala biti sašivena. Usta su morali začepivati krpom da ne okuže zrak. Kad bi vidjeli ljude morali su vikati:" Gubav sam ". Ti su jadnici bili doista najnesretniji među nesretnima .

Imamo razloga biti ponosni da je higijena da - nas uspjela ili tu bolest u velikoj mjeri spriječiti, ili pak nadošlu izlijeciti. Gradjanski pak zakoni na mnogo čovječniji način postupaju prema bolesnicima. Medjutim danas se ne možemo ponositi , kako ljudi procjenjuju težinu duševne gube,bolesti duše, grijeha. Sv. Ljudevit IX. pitao je jednog vojvodu, da mu reče, koja je najteža bolest, koja može čovjeka zadesiti."Guba ", odgovori vojvoda." A kada biste bili prisiljeni birati grijeh ili gubu što biste izabrali? ". Vojvoda odgovori:" Grijeh". Kralj odgovori:" Učinili biste golemu pogrješku , jer guba tijela svršavau grobu, a grijeh muči i u vječnosti".

Moramo priznati da bolest, tijela osjećamo bliže,intimnije, jasnije, osjetljivije, ali zašto danas tako malo osudjujemo grijeh? Zašto ne uvidjamo da sve bolesti svršavaju na smrtnoj postelji, ako ne i prije, a da grijesi, bolesti duše, traju u učinicima, u gorkim plodovima vječno? Zašto ne uvidjamo, da higijena tijela možda može izliječiti od bolesti, ali da samo kajanje zbog grijeha i oprošte nje grijeha ozdravlja dušu od smrtne bolesti?Zašto ne uvidjamo, da medicina može olakotiti život najviše za nekoliko godina, dok samo higijena duše usrećuje za svu vječnost?

Treba htjeti ozdraviti

Da ozdraviš od bolesti katkada je procedura ve oma duga. K tome često na koncu sav napor ostane bez uspjeha. Da ozdraviš od bolesti duše diagnozu će ti vrlo brzo i točno postaviti savjest, a lijek ćeš naći vrlo lako, samo ako hoćeš. Taj se lijek zo ve: HOĆU. Ni gubavca ni satnika iz današnjeg evandjelja nitko nije natjerao, oni su sami pristupili k Isusu, jer su htjeli ozdraviti.

Blago čovjeku, koji može reći, da mu ne fali do bre, odlučne volje. Blago roditeljima, koji uče dje cu, da se odriču, da muževno prakticiraju krepost, da ustrajno rade, da poslušaju pametnije, da uskra te sebi zabranjene jabuke zla, da herojski prionu uz dobro i krepost. I roditelji i djeca često su nesretni, jer možda znaju misliti i željeti, ali ne znaju odlučno, kreposno htjeti ono, što je dobro , kreposno, sveto.

Treba primiti rosu milosti

Grijeh čovjeka čini sinom rasipnikom, milost pak čini čovjeka Božjim posinkom / I Iv. 3. 1./.Grijeh zaslužuje osudu:"Odstupite,prokleti", milost napro tiv poziva:"Dodjite, blagoslovljeni" /Mat. 25. 41/ Čovjek je u grijehu sličan suhoj smokvi, jer ne ra dja dobrih djela za nebo, čovjek u milosti zalije va svaki čin vodom, koja oplodjuje za život vječ ni /Mat. 21. 19, Iv. 4. 14 /. Grijeh osudjuje i o dbacuje, milost čini gradjaninom svetaca i baštini kom kraljestva nebeskog /Mark. 16. 16, Rimlj.8.15/ Grijeh je neka vrst demonskog opsjednuća, milost je sudioništvo u Božjoj naravi /II. Petr. 1. 4./.Grijeh stvara zemaljski Babilon, milost gradi nebeski Jeruzalem.

Do nogu svećenika!

Svećenici St. zavjeta nijesu ni kao liječnici ni kao Božji ovlašteni ci liječili od gube. Krist ša lje gubavca svećeniku, jer je svećenik morao izja viti, da je bolesnik ozdravio, da se opet može pri miti u ljudsko društvo. To su, dakle, bili samo va njski čuvari zakona, činovnici.

Svećenicima je N. zavjet rečeno:"Komu oprostite grijehe, bit će oprošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani" /Iv. 2o. 23/. Oni, prama tome , mogu čovjeka liječiti od gube grijeha. Mogu biti posrednici, da rosa milosti padne na dušu čovječju i da

u njemu prouzrokuje obnovu, da on postane posve novi čovjek/ Efež. 4. 24/. Potrebno je samo jednom : pasti do nogu Kristova zamjenika, svećenika, ispovijediti grijehe i za njih se iskreno pokajati.

Time svećenik N. zavjeta postaje važan faktor u pitanju zdravlja duše. Genijalno je to iznio i neumrli Šekspir u tragediji " Macbeth " . Macbeth je počinio ubojstvo, ali poslije ubojstva provodi nemirne noći, luta bespomoćno.Žena ga je nagovorila, ali i ona od nemira savjesti trlja ruke kao da bi željeljela njih oprati, ali ruka je mirisala po krvi. Uzalud je to ispiranje, jer svi mirisi Arabi je ne mogu dignuti smrad grijeha ubojstva. Upala je u neko ludilo. Liječnik nije mogao ništa. Jedna je tvrdnja dovoljna: "Više joj je potreban svećenik nego liječnik". Svećenik, da,"jer nemirna, grijehom okaljana duša nema mira, dok se u ispovijedi ne očisti"."Otrovane duše ispovijedaju svoje tajne jastucima". Ali, ovi su nijemi, a u svećenikovim se riječima krije moć Božja, moć oproštenja grijeha,moć obnove, moć svetosti.

Ozdravi!

Krist je nad gubavcem izrekao riječi"Očisti se!" I bijednik se očistio od gube. Satniku je rekao:"Neka ti bude" /Mat. 8.3. i 13/. Svećenik N. zavjeta u ime Kristovo govori: "Ja te odrešujem", i grijesi se opraštaju. U tom se trenutku dogadja čudo ozdravljenja, čovjek se grešnik upućuje na stazu novog života, života mira i sreće.

Gubavac i satnik imali su jaku volju,htjeli su K tome imali su u još većem stupnju jaku vjeru i pouzdanje u Boga. Ako ti, grešniče, hoćeš i Bog hoće. Moraš ipak svoju volju kreposno položiti Bogu, jer njenoj će slabosti doći u pomoć milost Božja, da uzmogneš htjeti i izvršiti kako je potrebno za vječno spasenje /Filip. 2. 13/.

Razbojnik koji je visio do Krista na križu,priznao je , pokajao se , molio je u Krista zagovor . Nakon te ispovijedi slijedilo je odrešenje i zaključak:"Danas ćeš biti sa mnom u raju /Luka 23. 43./.

MALOVJERNI SU BOJAŽLJIVI
/4.nedj.pos.Bogojavlj/

Starogrčke herojske priče govore nam o najvećem heroju Herkulu, sinu Zeusovu. Još kao djetetu ulo lijevci poslane su mu dvije zmije, ali ih on uništi. Na raskršću života, u potrazi za srećom, naidje na dva ženska lika, i obje mu obećahu sreću: zloća preko naslada, krepost preko napora. On odabra put kreposti, te u burnom životu svlada sve napasti. Zeus ga ubroji medju bogove na Olimpu i dade mu za ženu božicu vječne mladosti.

U sjeni velikih osoba, iza velikih djela krije se trnovita staza, burno iskušenje. Danteova velika duša zabasa u divlju šumu, gdje ga dočekaju tri zvjeri: zavist, oholost, lakomost. One mu priječe put na veselo brdo uspjeha, slave i sreće. Tko hoće doći k tom brdu, mora ostaviti zlo i odabrati put kajanja i pokore.

Potrebno je...

Nijesu ovi slučajevi jedini. Zako se zbivanja krije u onim Kristovim riječima: " Potrebno je da dodju sablaznici" /Mat. 18.7/. Sablazni su kao iskušenja. Priroda u proljeću očekuje oluju, da vjetar prokuša i učvrsti stabla. Potrebiti je vjetar, da prenese pelud. More očekuje jake struje da se pročisti. Vojnik očekuje bitku, da se pokaže njegova hrabrost. "Bez rana nema junaka", veli narodna poslovica. Bez kušnje nema prokušanih. Nema čvrstoće, nema pobjede, nema radosti ni veličine bez cijene iskušenja.

Zakon je naravnog i milosnog reda, da se preko borbe dolazi do pobjede, preko suza do plodova, preko trnja do ruža. Danak je veličini obično plaćen u iskušenjima, boli i patnjama. "Ako zrno ne istrune, ne donosi ploda" /Iv. 12. 24 /. Grmlje nije izloženo oluji, ali jesu stabla, koja se penju prema oblacima.

Krist je mnogo puta predočio apostolima taj zakon, ali današnje iznosi, kako je htio postupati pedagoški: pokazati primjenu toga zakona u praksi. More je za iskušenje vrlo prikladno. Nije mu vjerovati kad je mirno, jer je prevrtljivo. Crnina njegovih dubina straši. Bijesni valovi ispunjaju užasom

i veličanstvom. Da je na jezeru nastala bura, to ni je neobično, ali je neobičan, čudesan ishod događaja, jer na riječi onoga, koji ravna zbivanjima privatnog i javnog života, pojedinca i skupina "nastade velika tišina".

Ladjica sv. Crkve

U onoj ladjici gledamo Crkvu. Dok je brojila nekoliko mjeseci ili godina, još prije, u kolijevci, diže se oluja. Od Iruda pa dalje neprestano se nalazi u iskušenju. Poslije nego su Kristovi neprijatelji njega makli sa zemlje, bili su bijesni, što nijesu uspjeli izbrisati kršćansko ime. Počeli su progoniti apostole. Ubili su Jakova, Stjepana i druge učenike. Ali, iz te krvi iznikoše pupoljci pomladjenog kršćanstva. "Nastade velika tišina", ladjica Crkve nastavi ploviti, a osvetničke rimske snage kaznile su otvrdnule duše kristoubojica.

Ono kolos-carstvo poganskog Rima za tri vijeka je nastojalo potopiti Kristovu ladjicu, sv. Crkvu, ali bez uspjeha. Julijan Odmetnik izmoren od borbe baca prema nebu krv iz srca i vapi: "Pobijedio si, Galilejče!" A Kostantin Veliki u presudnoj borbi čita na križu: "U ovom ćeš znaku pobijediti". Ladjica sv. Crkve nastavlja ploviti, jer " nastade velika tišina", a osvetničke snage sa sjevera kažnjavaju otvrdnule.

Krivovjerci perom i riječju, odmetnici izdajstvom, progonitelji ognjem i mačem podižu oluju, raspiruju bijes pakla protiv ladjice Kristove. A koji je ishod, koji uspjeh? Kada je spomenuti Julijan bio na vrhuncu slave, jedan od njegovih pristaša susreo je na putu u Antiohiju nekog kršćanina i ironično ga zapitao: "Što sada radi sin tesara iz Nazareta?" Kršćanin posve mirno odgovori: "Upravo dogotovljuju jedan lijes". /Aluzija na Julijanovu smrt/. Kad god se pojavi krivovjerac, odmetnik, progonitelj, možemo reći: Sin tesara iz Nazareta dogotovljuje jedan lijes. Kada se lijes napuni nemoćnim kostima progonitelja, nastane "velika tišina", i ladjica Kristova nastavi dalje ploviti. Redovito Bog upotrebi bol i patnju, da se zlo temeljito pročisti.

Što ste bojažljivi, malovjerni?

Kada je nastala oluja, učenici se prepadoše. Prirodno je, da se čovjek u pogibelji prestraši, ali i vjera mora biti snaga, koja će držati da se ne pa-

dne u očaj. Dijete se na krilu roditelja ne straši. I da požar plamti, ono bi tražilo to krilo , u vjeri, da je zaštićeno. Krist je naučio ljude novog, kršćanskog naraštaja, da Boga zovu "Oče". Naučio ih je, da ga tako oslovljavaju, kad ga mole. Pozvao ih je, dakle, da imaju neograničenu vjeru i pouzdanje u njega.

Ništa se ne dogadja u ladjici sv. Crkve, što Krist ne zna. Naučio nas je riječima i primjerima, idejno i zorno, da je put iskušenja jedini put k veličini. Naučio nas je, da Bog preko oluje kuša, čisti, odgaja, posvećuje i usrećuje. To znamo i vjerujemo. Time nas je učinio mudracima, da razumijemo događaje u svijetu, ali nas je učinio herojima , da snosimo i svladamo sve oluje, koje se podignu protiv Kristove ladjice.

Potrebno je trajno iskušenje za Kristove sljedbenike. Tromost čovjeka lako uspava, omlitavi. Krivovjerja će potaknuti kršćanske umove, i istina će sjajnije zasjati. Progonstva će stresti slabe, učvrstiti jake, a iz krvi mučenika niknut će nova stabla jake vjere. Ništa se ne gubi, ništa ne ostaje neuredjeno, sve se stavlja na svoje mjesto, sve pomaže na dobro onima, koji ljube Boga /Rimlj.8.28/.

U olujama neka nam lebde pred očima riječi:" I vrata paklena ne će je nadvladati"/Mat. 16.18/. Dvadeset vjekova života dokazuje, da su te riječi istinite, jer ladjica Kristova plovi naprijed. Tako će biti do kraja svijeta. I poslijedni će stanovnik zemlje moći sigurno konstantirati samo to, da riječi Kristove ne dolaze na manje/Marko 13. 31, Luka 21. 33/. Krist zna vrijeme, kada će reći, da uspostavi tišinu. "Što ste bojažljivi, malovjerni ? " /Mat. 8. 26/. Ponavljam vam: "Evo, ja sam s vama sve do svršetka svijeta" /Mat. 28. 2o/.

KUKOLJ NAS POUČAVA
/5. nedj. pos. Bogojavlj./

Naša je duša slična njivi. Što vidimo, čujemo ili doživimo, to pada u našu dušu kao sjena. Oni, koji postupaju tako, da ih vidimo, koji nas nagovaraju, to su svijesni ili nesvijesni sijači po našoj duši.

Ne zaboravimo, da nije sve, što čujemo ili čitamo, živa istina. Nije vjerovati svakoj riječi, jer možda je ovijena u privlačljivo ruho. I prazna posuda može biti lijepa, i redovito više kuči nego puna. Niti je sve, što vidimo, dostojno oponašanja, jer "zlikovci i budale bilje su svakog tla", govori nar. poslovica. Pod zelenilom može biti i zmija, u ovčjem ruhu može se skrivati i vuk. Što dakle?

Pozor!

"Kad ljudi pospaše", došao je neprijatelj i posijao kukolj sred pšenice. Ako i najjači heroj zaspi, i slabi će ga protivnik zarobiti. Sv. Jeronim je savjetovao mladom čovjeku: "Neka te uvijek nadje u poslu". U snu dokona života laž će uzeti mjesto ispravnih misli, grijeh će zasjesti na mjesto kreposti, zloća će istjerati dobrotu. "Lijenost dušu troši kao rđa željezo", govori narodna poslovica.

Na mjestima, gdje prijeti koja pogibelj, stavlja se znak upozorenja. Krist je ljudima jasno rekao: "Bdijte i molite" /Mat. 26. 41/. To bi značilo, da svaku misao, svaku želju, svaki osjećaj, svako djelo, svoje ili tudje, treba legitimirati prije nego dodje na njivu naše duše, jer može biti u svemu tome zla.

Sama, dakle, pospanost omogućuje zlu, da prodre u našu dušu. To pak vrijedi i za pojedince i za zajednice. Ako pozvani ne paze na stado, vuk će doći i pograbiti ovce. Pastir pazi, brani, žrtvuje se za svoje ovce /Iv. 10./. Najamnici kroz riječi slova siju laž, kroz primjere sablazan, kroz djela učvršćuju jedno i drugo. Pospanost nadležnih prouzrokuje smrt podložnih.

Odlučno!

Sv. Pavao poziva sve kršćane na posao: "Držite se muževno, utvrdjujte se" /I Kor. 16. 13/. Bez muževnosti nema uspjeha. Samo jaki, odvažni, silnici osvajaju kraljevstvo nebesko /Mat. 11. 12/. "Dobra volja i brda lomi," govori naša poslovica. Tko, dakle, hoće, tko nastoji, tko radi, može se suprostaviti kukolju da ne udje u njegovu dušu. Tko stoji na ulazu svoje duše i odlučno odbija svako zlo, taj će čuvati njivu svoje duše, da neprijatelj ne posije kukolj.

Ima, dakle, sredstava, da kukolj ne udje u našu dušu. Osjećaš pogibelj lijenosti? Naredi svojim nogama: stupaj! Ruke bi ti htjele pospano ostati prekrižene? Naredi: na posao! Neoprezne bi riječi htjele izletjeti iz tvoje duše? Zatvori jezik u usnu šupljinu, da ne okuži zrak! U društvu si svadljiv? Stoj kod kuće. Sablažnjuje te knjiga, društvo, primjer? Ne čitaj, ne gledaj, ne zalazi u takvo društvo.

Ostavite, neka raste!

Ima zla, kojemu nije moguće zapriječiti pojavu. Uvijek će se naći sablazni, zla na svijetu. Nosimo ga u sebi, vidimo ga oko sebe, ubacuje ga zloduh, Bog ga pripušta. Ima takva zla, da nije uputno s njim voditi direktnu borbu, već ga je potrebno koji put snositi, na pr. boli i patnje, koje ne možemo ukloniti. Ima grijeha, koji ćemo najbolje svladati bijegom, kao na pr. grijeh bludnosti, koji se najlakše svladava bježeći od okolnosti ili prigoda, u kojima taj grijeh zagospodari.

Ako bi ti, dakle, kukolj škodio, ne diraj ga pa niti zato, da ga istrijebiš. Nije kukavičluk bježati pred jačim od sebe. Tko ne bježi pred poplavom, pred potresom, pred bombom? "Ne diraj u trn, jer ćeš se ubosti". Ili: "Za hajdukom u goru ne idi". Ako pak moraš guliti trnje, budno pazi, kako ćeš ga uhvatiti. Samo vještak može baratati oružjem, eksplozivom.

Ima pak kukolja, koje će ostati, jer se uopće ne može izguliti. Ima slučajeva, kada bi čupanje kukolja upropastilo i pšenicu. Što onda? Treba najprije čekati zgodnu priliku. Ali, ako je uhvatio takav korijen, ako se tako razgranao da nije moguće njega zahvatiti zasebno, ne ostaje drugo već čeka-

ti posljednje vrijeme, da se sve izvadi i onda pro čisti.

Svijet je kao neka ogromna njiva. Bog na njoj vidi dobro i zle. Sunce sja i zlima. Gromovi tuku i na dobre. Nesreća redom ide. Bilo bi koji put više zla, kada bi se odkrojila sudbina odmah na početku. "Ostavite neka raste oboje do žetve" /Mat. 13. 3o/. Tako govori mudri Upravitelj svijeta. Zlima treba ostaviti vrijeme i prigodu, da se osvijeste, da uvide zlo, da budu potaknuti primjerom dobrih. Dobri treba da se vježbaju u krepostima, da podnose, da čine dobra djela, da s apostolatom žrtve ši re kraljevstvo Božje na zemlji.

Bog ima posljednju riječ

Kristov primjer neka nam je uvijek pred očima. Došao je na svijet, ne da se svijet osudi, nego da se svijet po njemu spasi /Iv. 3. 17/. Bio je najveći neprijatelj grijeha, i zato je došao da ga uništi. Ali, tako je postupao prema grešnicima, da su ga prozvali "prijateljem carinicima i grešnicima" /Mat. 11. 19/.

Ljudi smo. Često sudimo nepravedno i nerazborito. Nagli smo, nervozni. Jakov i Ivan htjeli su ognjem uništiti selo, koje nije primilo njihovu ri ječ spasenja. Zar je Krist dozvolio istrijebiti taj kukolj? Njegov je odgovor bio: "Ne znate, čijega ste duha. Sin čovječji nije došao da pogubi duše ne go da ih spasi" /Luka 9. 56/.

Spasenje je duše vrhovna norma postupanja. Ako bi uslijedilo zlo za spasenje duše, bolje da kukolj raste. Bogu se ne žuri. Godine su mu kao dan, kao čas. Zašto će žuriti, kad je i vječnost njegova?

"Bog boguje, a čovjek luduje", govori poslovica. Treba da predstava svrši. Treba da dodje i kukolj i pšenica pred gospodara njive. Jao onome, ko ji sije kukolj /Mat. 18. 7/. Božji mlinovi melju polagano, ali sigurno. Kukolj u snoplje, da se spali, /Mat. 13. 3o/a pšenicu u žitnicu! Ako ljudi zaspu, Bog ne spava. Ljudi i umiru, ali uvijek živi naš stari Bog. Njegova je posljedna.

TAJNA GORUŠIČNOG ZRNA
/6. nedj. pos. Bogojavlj./

Maleno gorušično zrno. Poznata su vam malena sjemena, iz kojih se razvija velebno stablo. Takav je bio početak Crkve Kristove. Ni, ona niti išta oko njena osnutka nije bilo obilježeno oznakama neke veličine. Zar je Ivanova trublja bila vrlo snažna? Ne, gubila se u pustinji. Da li su pri njenu osnutku za nju bili osvajači, geniji, mogućnici istaknute ličnosti ovoga svijeta? Ne! Samo dvanaest neukih, neuglednih ribara.

Ne samo da je njezin osnutak bio neznatan, nego i prepun antinomije, kontrasta, nemogućnosti za ljudsku pamet. Pred grčkom filozofijom sve je bilo neuko, prosto. Pred bahatim rimskim kopitom sve se gubilo u djetinskim pojavama. S paragrafima zakona mogli su je izigrati. Oružje, novac, silu, zlato - sve je to stavila pod noge, a htjela se razgranati u najveće kraljevstvo. Razastrijeti grane od kraja do kraja zemlje.

Pojava i širenje te Crkve nailazilo je na zapreke. Politika, znanost, raznovrsna propaganda neprestano su na nju napadali. Krv se je prolijevala. Ljudi, su ljudski govoreći, morali reći, da je misao zagrijanih sljedbenika Galilejaca luda.

Na nekoj slici bila je prikazana hrid, o koju udaraju valovi. Mnogo ljudi dobrih mišica potezalo uže, kao da hoće tu hrid iščupati. Iza njih se mogao vidjeti djavao kako se ceri i ruga. Skoro tisuće godina, kaže djavao, uzalud nastojim da tu hrid istrgnem, a ovi bi pigmejci htjeli odjednom uspjeti. Činjenica govori. Iz neznatna zrna razvilo se veliko stablo, a oluja progonstava samo su ga učvrstile.

Razgranala se

Krist je naredio, da blaga riječ istine života vječnoga odjekne po čitavom svijetu /Mat. 24. 14/. Grane su ovoga stabla morale zahvatiti zemaljsku kuglu, da ljudi ispod njih nadju hladovinu u žezi, da na njima nadju mjesto odmora, da u njima nadju zaštitu, snagu i okrepu.

Što je ljudima izgledalo ludo, bilo je za Boga pametno /I Kor. 1. 25/. Sad tnom razvoja ovoga sta

bla ravnao je onaj, koji je ovijao brdo Sinaj u oblake, koji je tresao brdima, stišavao oluju, lomio kamenje kada je umirao. Mudro je govorio Gamalijel, učitelj zakona. Kontantirao je, da ljudski pothvati, osobito ako im se stavljaju zapreke, propadnu po sebi. "Ako je od ljudi ova osnova ili djelo ovo, propast će, ako li je od Boga, ne ćete ga moći uništiti" /Dj. Ap. 6. 39/. Razgranala se dakle, jer je od Boga.

Razgranala se, jer je zalivena krvlju Bogočovjeka. Kada su Napoleonu govorili, da pokuša uništiti kraljevstvo Kristove Crkve, on je mudro i jednostavno odgovorio: "Ja se nemam namjere popeti na Kalvariju". Ako se sve velike stvari plaćaju krvlju, onda je zacijelo krv Bogočovjeka bila najdragocjeniji danak tako velikom podhvatu. U toj pak krvi stoji jamstvo, da će tako razgranjeno stablo nastaviti i dalje da prima, štiti i brani sve duše, koje žele kod njega naći pomoć.

Razgranala se, jer su i prvi kršćani bili svijesni, da je svaki od njih pozvan, da riječju, perom i djelom širi nauku Crkve. Život prvih kršćana neka nam bude opomena i poukom. Svaki je pojedini kršćanin pozvan, da bude apostol, da propovijeda riječju, primjerom, djelom. Zar je teško? Ako je teško djelom nije primjerom. Ako je teško primjerom, nije riječju. Ako je teško riječju, nije molitvom i žrtvom. Ako je teško samim ljudskim snagama, ništa nije teško Božjim snagama, jer s Kristom se sve može /Filip. 4. 13/.

Neprestano raste

Malo kvasca čini da uskisne velika količina brašna. Kristova Crkva, na početku tako neznatna zajednica, razvija se tako silnom snagom, da preobrazuje lice zemlje, jer oplemenjuje, kulturno podiže, usavršava ljudski rod. Ta razvojna snaga jest sila Duha Božjega, milost Božja, koja svijetli, upućuje, jača, hrani. Taj se duh sapće od duše na dušu, prenosi se iz generacije na generaciju. Svaki dan ima sve više kapitala znanja, svetosti, zasluga. Riznica se dobrih djela povećava. Razvija se dakle intenzivno, kako se razgranjuje i ekstenzivno.

Tko bi se suprostavio ovoj bujici Duha Božjega? Pokušali su mnogi, ali uzalud. Godine 1758. govorio je Voltaire nekom svom prijatelju, kako mu je dodijalo neprestano slušati, da je bilo dovoljno 12 ljudi za osnutak Crkve. Bit će uskoro, da će o

on sam za dvadeset godina obračunati s tim djelom Galilejca. Iznose, da je dvadest godina kasnije, istoga dana, 25.II. 1778, umirao i zvao svećenika, ali nije mogao osjetiti mir duše, nego je umro u mukama, ostavljen od Boga i od ljudi, kako je sam govorio.

Pitanje je, dakle, unutarnje snage, mudrosti i Duha /Dj. Ap. 6. 10/, koji uvjetuje razvoj, rast, sve do punine odredjene od Krista /Efež. 4.13/. I uvijek težište života vjernika mora biti unutra. Vanjština prolazi, nastup nije prvotno važan. Što brzo nastupi, redovito brzo i iščezne. Ako je puni na duha milosti u vjernicima, rast će se Crkve ostvariti nečujno, ali sigurno. Zar nas povijest ne uči dovoljno, kako je poslije zabluda istina sjajnije zasjala? Zar nemamo iz povijesti dovoljno dokaza, kako je poslije provale grijeha zablistala svetost? Nijesu li katakombe, utočište progonjenih, istovremeno kolijevka novog, jakog naraštaja vjernika?

O svakome ovisi

Bog je učinio svakog vjernika odgovornim za sudbinu sv. Crkve. Nemojmo misliti, da Bog ne računa na život i rad svakog pojedinca. Neki je jadnik bio pao u more. Iz mora se čuo njegov vapaj, da sv. Nikola pomogne. Čuo se pak i drugi glas: "Mahni rukom i ti, mahni!" Gdjegod čovjek ima udjela, tu mora dati od sebe sve, da se plan Providnosti pravilno razvije. Kada pojedinci budu puniji duha istine i svetosti, i Crkva će više rasti.

Zaključimo ove misli ispitom savjesti: kako slušamo zapovijedi Crkve? Da li smo katolici na djelu? Polovični ili potpuni? Uvidjamo li potrebu vremena, da treba odbaciti pospanost i neodredjenost? I o našem radu ovisi sudbina Crkve, time sudbina naše vječnosti, jer " gdje je Petar, tamo je Crkva, a gdje je Crkva, tamo je život vječni / Ambroz IV./.

BUDIMO; ŠTO SMO!
/Sedamdesetica/

Na zemaljskoj kugli boravi oko dvije i po milijarde ljudi. Ne možemo naći niti dvije osobe iste. Svaki je čovjek kao neki zasebni svijet. Raste kao biljka, sjetilno živi kao životinja, razumom se pak diže do andjeoskih sfera, do Boga. Svaki je čovjek kao neki kondezator snage. Kako to, da se ljudi medjusobno ne unište?

Samo Bog je mogao učiniti toliku raznolikost, i samo Bog može upravljati tolikom mnogostrukošću i raznolikošću. Neopisivo je lakše upravljati milijunima zvijezda nego čovjekom, jer mrtva tvar sluša posve slijepo, ali čovjek je obdaren upravljalačkom snagom, zato samo Bog može tako upravljati čovjekom, da ne uništi njegovu moć samoodredjenja.

Koliko god ljudi bili različiti, ipak imaju zajedničkih osobina. Zajednička im je ljudska narav, ravnaju se po istim naravnim zakonima. Kao što u elektriciteti nalazimo, da svijetli, grije i tjera, slično u svakom čovjeku nalazimo razum, koji spoznaje, srce, koje topli, volju, koja tjera na djelovanje. Kada te osobine stavite u tijelo, eto vam izvora raznolikosti ljudi, prema tome, koji se od tih faktora ili elemenata više ističe.

Poziv čovjeka

Na fasadi staroga grčkog hrama u Delfima stajao je natpis: "Upoznaj samoga sebe". To je prvi i najglavniji predmet u školi života. Zamislimo samo kako bi svijet izgledao, kada bi ljudi bili svijesni, što su, da su doista ljudi, ali da ne postupaju kao da su doista ljudi. Nitko se ne smije zvati pametnim, ako u ovoj znanosti ne prima odličnu ocjenu.

Budi, što si! Sjeti se onoga kralja, koji je imao slugu, a ovaj je morao svako jutro doći kralju i prišaptati: "Čovjek si". Kada bi kralj morao ići van kuće, u posjete, sluga bi mu morao tri puta zaviknuti: "Filipe, čovjek si!" U tome je bio kao poziv, da postupa kao čovjek.

Budi uvijek svoj! Pravi se čovjek poznaje po razumu i kreposnom odabiranju volje. Ako te tijelo želi zarobiti svojim niskim prohtjevima, sjeti se,

da budeš svoj, da razum zadrži prvenstvo. Ako te zlo nastoji odvesti s puta dobra, sjeti se, da ti je volja dana kao poluga kreposti. Ako te niski osjećaji nastoje zaprljati, sjeti se, da ti je srce odredjeno da se smiri samo u bezgraničnom dobru , u Bogu.

Poziv kršćanina

Ako bi jedan upit: jesi li čovjek? bio dovoljan, da se ljudi sjete svoje veličine i bratstva s drugim ljudima, koliko je onda moćan drugi upit: jesi li kršćanin? Kršćanin znači pristaša, sljedbenik Kristov. Biti kršćanin uvijek je značilo biti kamen smutnje. Krist je odmah prorekao, da će njegovi sljedbenici biti predani na muke, ubijeni, da će biti predmet mržnje i to "poradi moga imena"/Mat . 1o. 22. 24. 9/.

Zašto je kršćanin kamen spoticanja? Ljudi su se vikli živjeti nisko i pospano, a poziv je kršćanina, da živi uvijek u novosti, t. j. svaki dan sticati gospodstvo nad tijelom, svaki dan napredovati u krepostí, osvajati visove svetosti, živjeti više u Bogu, biti spreman na žrtve, prihvatiti na svoja ledja križ, slijediti Krista na Golgotu. Kršćanin znači dijete Božje, njegov je poziv taj, da bude fotografija Kristova.

Živjeti kao kršćanin znači odgovoriti pozivu kršćanina. Prvi ispit, koji čovjek polaže pred svojom savješću, pred Bogom, jest: Živiš li kao čovjek? Prvi upit s kojim će se kršćanin sresti na vratima vječnog sudišta, bit će: jesi li živio kao kršćanin? Sv. Jeronim je nekog dana zamišljao kako se odvija ispit pred Bogom. Pitao je sam sebe, da li će moći odgovoriti na sve Božje upite. Postavio je prvi upit: "Jesi li kršćanin?" - zapitat će Bog. "Jesam", zamišlja sv. Jeronin svoj odgovor. Bog će odgovoriti: "Lažeš". Uvidja zašto bi mu Bog rekao, da laže, jer je tako žarko čitao Ciceronova djela, iako je već bio star, da bi mu Bog time htio reći, da je ciceronovac.

Posebni poziv

Nije glavno koju si službu u života vršio, kojim si se zanimanjem bavio. Niti je glavno kada si prihvatio poziv kao katolik, vjernik, kršćanin. Glavno je, koliko si vremena živio kao prijatelj Božji, dijete Božje. Milost je glavni izvor dobrih djela, ona je mjerilo nagrade, posebnog poziva. Bog pak dijeli milost kako hoće i komu hoće /I. Kor. 12. 11./. Ne znam kako bila velika revnost, ipak uvi-

jek se glavna zasluga mjeri prema dobrohotnoj milosti Božjoj /I Kor. 1. 31/. Poslije najvećih djela treba reći: "Sluge smo nekorisni" /Luka 17. 10/

"U kući Oca moga mnogi su stanovi" /Iv. 14. 2/ Mnogo je dakle pozvanih u kuću nebeskog Oca, u kraljevstvo nebesko. Rekli bismo, da više ima kršćana pozvanih i obdarenih redovitom milošću za ulazak u kuću Oca nebeskoga, ali ih ima i osobito izabranih, posebno obdarenih. To su oni, koji su možda primili milost kasnije, ali u većem stupnju, oni, koji su tom većem stupnju dali svoju odgovarajuću suradnju. "Zvijezda se od zvijezde razlikuje u sjajnosti" /I Kor. 15. 41./, a ipak zvijezde su zvijezde. U kući Oca nebeskoga svi su sretni, ali ima nekih razlika. Od velikog broja spašenih ima manji broj onih, koji se mogu zvati "prvenci Bogu i Janjetu", koji pjevaju novu pjesmu, koju nitko nije mogao da nauči /Otkr. 14. 3/.

Bilo kako bilo, konačna je sudbina svih kršćana u Božjim rukama. Bog nam nije ni naredio ni savjetovao, da pokušavamo otkrivati neshatljiva otajstva preodredjenja, ali je izvjesno, da treba činiti dobra djela. Neki je kralj pitao mudrace, da mu reknu, što je u životu najstrašnije. Jedan mu je odgovorio, da je najstrašnije biti bolestan. Drugi je osjećao minulu mladost pa mu je odgovorio, da je najstrašnije ostariti. Treći je odgovorio, da je najstrašnije dočekati smrt s praznim rukama, bez dobrih djela.

Zajednički je dakle poziv svih kršćana, da čine dobra djela, djela u milosti, da u njoj rastu tako, te uzmognu reći sa sv. Pavlom: "Radio sam više od svih...ali ne ja, nego milost Božja, koja je u meni" /I Kor. 15. 10/.

RIJEČ BOŽJA PUTOKAZ ŽIVOTA
/Šesdesetica/

Prorok je Ezekijel doživio velebnu i potresnu viziju. Odveden u duhu u pustinju opazi oko sebe jezovit prizor: samo kosti ljudskih tjelesa. Gospodin ga zapita, da li vjeruje, da one kosti mogu živjeti. Rečeno mu je, da im progovori, da ih pozove na riječ Božju. Kosti se podignu, zaodjenu mesom. To nije dosta. Ponovno Gospodin pozove Ezekijela, neka pozove duh, da kosti ožive. Ezekijel izgovori molitvu, i one se kosti pretvore u bezbroj živih, jakih, lijepih ljudi /Ezek. 37. 1-11/.

Kada se pojavio Krist, prvi sijač riječi Božje, pred njim se prostiralo ogromno polje čovječanstva prepuno kustura. Prolistajte stare knjige pa ćete se uvjeriti, kako je ljudska pamet bila suha i tamna, kako je ljudsko srce lutalo u bespuću, kako je staza dobra bila pusta. Trebalo je uliti duh istine, kreposti, milosti, da iz tih razvalina ponovo uskrsne zgrada pravog ljudskog života. Trebalo je udahnuti život, jer je čovječanstvo izgledalo(a to je stvarno i bilo) groblje mrtvih duša.

Kristove riječi još odzvanjaju po eteru. Zrake njegove istine obasjavaju ljudske duše, jer je pisana, i svatko može do nje doći. Ništa se ne gubi. Riječi i djela Kristova privlače, okupljaju, zanose, usrećuju i danas, jer njegova je riječ uvijek živa. Koliko se ideja, krilatica, lozinka, sistema, teorija i hipoteza pojavilo na pozornici svijeta! Sve je to progutala tama prolaznosti. Kristova riječ ostaje danas ona ista, koju je on izrekao, i koju propovjednici njegove riječi siju u ljudska srca, po ovlaštenju Crkve, "čuvarice i učiteljice odjavljene riječi", istine života.

Je li problem u tome, da se riječ Božja prilagodi glavama XX. stoljeća? Uzaludno je to tražiti. Da se i danas pojavi Krist na trgu ovoga grada, mučavao bi isto, što je naučavao, kada je bio na zemlji. Ni slovca drukčije. Ne tražimo da se Božja riječ prilagodi nama, nego se mi prilagodimo njoj. Jedno je jedino stanovište ispravno: slušati, usvojiti i provesti u život riječ Božju, riječ života, da ona postane životom našega života.

Slušati

Izmoreno čovječanstvo stoji pred bezbrojnim knji gama i zijeva od dosade. Mnoštvo knjiga, šuma, djun gla. Te knjige čovjeka uče , kako će rukovoditi sa strojem, ali čovjek će taj stroj ostaviti i umri-jeti. Koja od njih draška njegovu maštu, ali jadan će čovjek ostarjeti i umrijeti. Čovječanstvo kao i svaki misaoni čovjek traži najprije odgovor na gla vna pitanja: otkuda sam? kamo idem?

Imamo malenu knjižicu, zove se katekizam. Vre-dnija je od svih drugih, jer posvemašnjom sigurno-šću odgovara na postavljena pitanja. Imamo i Kri-sta, koji ispunja ljudsku dušu, željnu slijediti ideale ili uzore. Imamo i Crkvu, ustanovu, koja ne-prestano ulijeva novo ulje istine i dobra u ljuds-ka srca. Nije li onda nužno, da se svi poklonimo ri ječji, koja izlazi iz tih izvora istine života?

Čovjek XX. stoljeća ne zna za riječ Božju , a ipak je napada, pri čemu često ispada smiješan, jer gadja daleko od cilja. Napada kulu, koju je sam on zgradio, jer pridjeva Crkvi hipoteze, koje ona ne naučava. Taj čovjek odbacuje riječ Božju, a povodi se za najneprovjerenijim lozinkama. Taj čovjek ne zna, što sadrži riječ Božja, ali mu se dogadja po onoj narodnoj: "Tko ne zna za oltar i peći se klanja".

Prvi je dakle uvjet slušati riječ Božju. Tko ne sluša, taj i ne zna. Kako ćeš, katoliče, biti ponosan na prošlost svoje vjere, ako ne slušaš njenu po vijest? Kako ćeš braniti tu riječ istine, ako ne znaš, što ona sadrži? Otvori se njenoj istini, či-taj je, slušaj je, propitaj se za nju. Budi kao ča ška, koja čeka pelud, suha zemlja, koja čeka kišu, gladan, koji očekuje hranu: Ako nijesi osjetio glad za istinom, tvoje je stanje kritično. Ozdravi! Moli duh Božji, da udahne život u tvoje mrtve kosti!

Usvojiti

Možda ste katkada pitali sami sebe: kako to, da se načela mnogih učenjaka puštaju na miru, a Kri-stova se riječ neprestano napada? Odgovor je lak: Kristova riječ traži svega čovjeka. Ona traži od čovjeka preobrazbu. Svaka je riječ, svaka je ideja

neka snaga, ali Kristova riječ hoće postati našim životom, za naše dobro. Kada bi Krist rekao: ubij, ukradi, laži, čini preljub, idi za nasladama i slično, ljudi bi popustljivije prema toj nauci postupali, ali Krist traži uvijek isto: ne ubij, ne ukradi, ne laži, ne čini preljub, ne podavaj se prekomjerno i proturazumno nasladama i t. d. Zato će, eto, Kristova nauka uvijek imati protivnika.

Svaka je istina Božje riječi kondezator energija. U svakoj se Božjoj riječi krije lijek. Potrebno je taj lijek uzeti, tu hranu asimilirati. Koja korist od neasimilirane hrane? Nije dovoljno slušati riječ Božju. Tko samo sluša i misli da je riječ Božja za drugoga, vara sam sebe /Jak. 1. 22. Rimlj. 2. 13/.

Provesti u djelo

Teorije, što ih ljudi izmišljaju, nadvladavaju jedna drugu. Samo Kristova nauka obara jednu po jednu krivu nauku, a ona ostaje. Koliko je ljudi ta nauka prosvijetlila, oplemenila, odgojila, podigla, posvetila, usrećila! Obnovila je lice zemlje. Otkad je ona zasjala na zemlji, možemo reći, da je čovječanstvo pozvano da živi kao jedna obitelj, kao zajednica svetaca, kao zemaljski Jeruzalem.

Treba je provesti u djelo. Sjeme je riječi Božje u rukama svakog pojedinca. Od tog će sjemena jesti budućnost, kao što svatko jede plodove prošlosti. Čovjek ugovara i piše mnoge riječi, ali čita i usvaja mnoštvo riječi iz prošlosti. Protiv formalizma svih vjekova i svih oblika Krist govori , da ne će ući u kraljevstvo nebesko ni onaj, koji sluša, ni onaj, koji govori, nego onaj, koji vrši volju Oca /Mat. 7. 21/. Pravo se kršćanstvo ne gubi u kultu riječi i spoljašnjosti, jer će izvršitelj djela biti blažen u djelu svojemu /Jakov 1. 25/.

Odstranite, vjernici, djavla i strasti, da ne uzmu sjeme riječi Božje iz vaših srdaca! Privijte te riječi na srce, da vam služe i u vrijeme iskušenja, pod križem boli. Pazite, da brige, bogatstvo i naslade života ne uguše te riječi, već neka uhvate korijena, neka donesu ploda. U poplavi krivih nazora, lozinka i teorija uvijek ponavljajte sebi i drugima riječi Kristove: "Nebo će i zemlja proći , ali moje riječi ne će proći" /Marko 13. 30/.

PREKO BOLI K SVIJETLU
/Pedesetica/

Neka sveta duša prolazila je nabujalu rijeku u ladjici. U jedan tren pomisli, da bi se mogla poto piti. Svrati misao na sliku života izložena boli i križevima, osobito bolnog života onih, koji žele slijediti Krista. U duši začu glas Kristov: "Ja tako postupam sa svojim prijateljima". Duša odvrati, naivno i slobodno: "Zato ih i imaš tako malen broj".

Nema opoziva. Odredjeno je da tako bude. Bog nije dao ljudima plan života na glasanje. Stvarnost se ne može promijeniti, a mi smo dužni svoje mišljenje urediti prema stvarnosti. Izrael se spremao na veliku svečanost, u proslavu jedne izvojštene pobjede. Strelovito se proču glas, da kralj David plače zbog smrti sina Absalona. Sve se promijeni. Vesela se pjesma pretvori u tužnu, radost u uzdisanje, suze radosnice u suze žalosti... Nitko nije htio doći u grad, gdje je kralj plakao /II Kralj. 19. 1-2/.

Kristovo upozorenje

Crkva stavlja pred oči svojih vjernika prizore, koji moraju promijeniti njihovo raspoloženje. Počinje uvertira božanske drame. Krist navješčuje da će biti izdan, bičevan ubijen /Luk. 18. 31-43/. Ponavljanje toga upozorenja prenosi se kroz vjekove, jer se sudbina Kristovih sljedbenika nije promijenila. Gdje je pogibelj, tu se stavljaju znakovi upozorenja.

Bol je u životu gorka činjenica. To je kamen smutnje, spoticalo pameti i srca. Krist je naukom i primjerom razjasnio toga nepoželjnog gosta našega života. Preko trna boli do cvijeća slave, preko smrti do uskrsnuća, -eto nam rješenje, eto nam lozinke, eto nam jedino stvarnog puta za svaku pravu i dugotrajnu veličinu. Suzi dugujemo sve, jer novorodjenče u suzi plaća čovječanstvu prvi porez, ona ga prati za života, ona mu služi kao propusnica za drugi život.

Koje je ispravno stanovište prema boli? Bespomoćno jadikovanje? Luda borba protiv boli? Zlovoljno prihvaćanje u očaju? Rekao bih, da je jedino ispravno stanovište: pobjeda nad boli. Treba joj dignuti žalac, prisilite je, da služi sticanju viših

dobara, pretvoriti je u sredstvo veličine, u put k sreći.

Nemojmo se tužiti, da je naš križ najteži. Ako nam fali jedna ruka, pogledajmo raskršća života, naći ćemo zemaljskih putnika, naše braće, bez ruku, a možda i bez nogu. Tužila se neka duša, da je njezin križ života najteži. Gospodin joj pokaže hrpu križeva drugih ljudi, te joj reče, neka bira. Pokušavala je, ali svaki je bio teži. Zamoli Gospodina, neka joj ostane onaj njezin.

Prije svega dakle moramo svući sa sebe egoizam, pa će bol izgubiti nešto od naličja strahota. Egoizam nas sili, da cijenimo samo ono, što na nas spada. Egoizam priječi, da odbijamo žrtvu. Egoizam zatvara naš pogled u uskost puževlje kuće. Svijetla, zraka... pa će i bol izgledati manje strašna.

Nije li suza boli često puta kao predznak, uzbuna, da se čuvamo skliske staze, koja bi nas odvela u propast? Zar mnogi ljudi nijesu kroz suze upoznali tolike istine? Koliko je ljudi naučilo vrijednost zdravlja u boli bolesti! Koliko je ljudi naučilo cijeniti opreznost, štedljivost, vjernost, kada ih je kažnila neopreznost, rasipnost, izdajstvo gorkim čemerom boli! Tko nije trpio, taj ostaje uvijek neiskusan, neodgojen, malen. O boli, samo ti stvaraš veličine!

K svijetlu razuma

Mudrac je htio ispitati, da li su stanovnici nekoga grada pametni, da li imaju dobar umni vid. Na gradskim vratima susretne dva konjanika, koji su jurili. Zapita ih, kamo idu. Oni odgovore, da će znati kad se vrate. Mudrac reče, da su ti ljudi slijepi u pameti. -Ne sliči li XX. vijek tim trkačima, koji ne znaju kuda-kamo? Ljudi današnjice trče, nervozni su, guraju se, natječu u brzini, a nemaju vremena promisliti kuda - kamo vodi taj bijes izmorenih lutalaca.

Ide naprijed i susretne atletski tip mladića, kojega jedna ljepotica poteže svilenom niti. Mudrac mu reče, neka se oslobodi. Zarobljenik, jak mladić, odvrati, da ne može. -I ovaj je slijep, reče mudrac. -Ljudi XX. vijeka viču, trče, tuku se za slobodu, a koliko ima ljudi slobodnih od strasti, od nagona, od obzira, od manira, od mode, od kolektivne sugestije?

Udje u gostionicu i opazi, da iz jedne bačve teče vino. Upozori gostioničara, ali ovaj odvrati, da

će zatvoriti bačvu, kada završi započetu igru. -I ovaj je slijep pri pameti, reče mudrac. -A nijesu li ljudi XX. vijeka isto tako slijepi, kada se podavaju igrama, žabavama, ispraznostima, dok im dobra duha, kreposti, sretne vječnosti izmiču ispred ruku?

Izadje iz gostionice i opazi bolesnog čovjeka kako nosi breme, a ispred njega ide prazan konj. Zapita ga, zašto ne naprti konja tim bremenom. Čovjek odgovori mudracu, da ne želi, da se konj umori. -I ovaj je slijep pri pameti, reče mudrac. -Zar nijesu tako slijepi svi, koji štede tijelo, štede materijalna dobra, štede ono što je vremenito, a gube dušu, milost, sretnu vječnost?

Da progledam!

Sljepoća je velika bol. Teža je sljepoća pameti. Ne vjerujete? Pitajte bilo kojega slijepca, vjerujem, da će svaki reći: volim da imam zdravu pamet nego zdrave oči. Koliko ljudi ide stazom života, a ne znaju ni otkuda ni kamo ni kako idu kao ljudi, nego se samo povlače kao zagonetne sjene, kao muhe bez glave, kao lutaoci!

Slijepac je vikao i molio: "Gospodine, daj da progledam!" Pridružimo i mi njegovu glasu svoje molbe i vapaje. Slijepi smo, potrebni smo. Istina je, često je bolje mnoge stvari ne vidjeti, ali Bog nas ne će pitati za tudju sljepoću nego za našu.

Gospodine, daj da naša djeca progledaju, te uvide, da svoje roditelje ljube, štuju i slušaju. Daj, da mladost uvidi, da jedino krepostan i radišan život vodi k pravoj sreći života. Daj, da progledaju roditelji te uvide, da nerazdružlvi brak, sveti brak, čini sretnim narode i čovječanstvo.

Gospodine, daj da progledamo svi, da je život prolazan, da je to staza, kojom idemo svi mi putnici, gosti, podložnici Bogu. Da uvidimo, da smo pozvani, da podignemo visoko glavu iznad gliba, prema plavetnilu neba.

STARA ZMIJA
/1. nedjelja Korizme /

U povijesti se spominje doba, kada su ljudi bili skloni posvuda gledati djavla te svako zlo svaljivati na njega. Luter je predočivao čovjeka kao bića potpuno nesposobno dobro i okruženo legijama djavola. Svijet su nazivali "pozornica djavla". Ako bi čovjeku pao šešir s glave, -djavao je kriv; dodijavao bi možda muž ženi, žena mužu, -krivnju bi bacali na djavla; ako bi se dogodila koja nesreća, -odgovornost bi bacili na djavla; netko bi učinio zločin, -djavao je to učinio. Teolozi su pisali djela, glazbenici su konponirali, slikari slikali prizore iz svijeta djavola.

To je bilo nekada. Pa kako su ljudi promijenili mišljenje? Jeste li kada vidjeli žabe, kako stoje mirno i šute ljeti, kada se pojavi kiša? Tako su nekada i ljudi bili zadovoljni tim svojim nazorima, i nitko im nije smetao. A jeste li opazili, kako žabe stanu kreketati netom koji mladi, možda najmladji repasti žabac dade intonaciju? Tako eto pojavio se čovjek-žabac, koji je vriskavo i hrapavo počeo vikati, da je djavao fikcija, izmišljotina, praznovjerje, mitsko biće, i za njim drugi ljudi - žabe ponavljaju istu dosadnu kreketalačku pjesmu /isp. Weiss "Apol." II. 13/.

Na djavla treba računati

Pitali su nekog dječaka: "Tko je stvorio djavla? Zar Bog, koji je dobar i samo dobar?" Dječak odgovori: "Andjeo je sam sebe pretvorio u djavla". Doista, dubok odgovor. Prva duhovna bića stvorena su od Boga čista i dobra. Posjedovali su slobodnu volju, a ona je sposobna čovjeka pretvorila u sveca i u djavla. Ne govori nam uzaludno ona naša mudra narodna poslovica: "Bogadstvo i ljepota od sreće, poštenje i dobrota od volje." Prohtjelo se dakle tim duhovima postati potpuno sretnim bez Boga /Iz.19/. Ishod je toga ustanka bio, da je Mihovil, kao Božji branitelj, ostvario Božji plan. Otvoren je bez dan nesreće, pakao, i tamo je svršio prvi i najstrašniji pokušaj otpada od Boga.

Od tada djavao ima udjela u svim nesrećama čovječanstva. Eno ga kako u zemaljskom raju igra ulogu zavodnika. Krista kuša u pustinji kao napasnik. Ne dozvoljava, da sjeme riječi Božje donese ploda u ljudskoj duši. Judi šapće izdajstvo, pa onda očaj. Kao stari krvnik režira ubojstvo Krista. Neprestano i danas po zemlji riče i traži, koga bi proždro. Progoni ljude nemirom, nesrećama, grijesima.

Neki je slobodni mislilac uporno dokazivao vjerniku, da je pojam djavla tlapnja. Vjernik je znao, da na ledjima toga čovjeka teži teret tolikih zala, zločina, pa mu odgovori: "Otkad sam doznao tvoje zločine, ja ne samo da vjerujem, nego i znam, da djavao opstoji". Ima naime na svijetu toliko vješto spletenih laži, toliko duboko otrovne zloće, paklene mržnje, neljudske okrutnosti, temeljitog očaja, da iza svih tih pojava mora stati neka viša inteligencija, neka nadljudska snaga, ili moramo reći, da je čovjek u svemu slab, ali da je u zloći nadljudski moćan. U tome bi prešao svoje snage.

Makar da nije, ali je očit dokaz opstojnosti djavla. Koja je uvijek njegova misija? "Odvraćati ljude od Boga", rekao bi kratko i sočno sveti Toma /III.P.8.7/. Negdje prikriveno, negdje otvoreno, sada riječima, sada knjigama, koji put u rukavicama, a koji put nasilno, katkad u ulozi nadležnika, kad kad podložnika. Ali uvijek ide za tim, da inspirira, promiče i ostvari odmetnuće, otpad od Boga, i pojedinaca i skupina.

Govori se, da je doista djavao nevidljiv, ali da mu je rep uvijek ili pedalj duži ili pedalj kraći, tako da se uvijek može lako prepoznati. Paklene psovke, mržnja na Boga, duh razaranja svega, što je Božje, duh sadizma, poplava krivih nauka, požari strasti, prevlast nagona, nezadovoljstvo, očaj, sve su to znakovi i dokazi, da djavao ne spava, da je aktivan, vrlo aktivan. Neki je svetac vidio u duhu na ulazu u jedan pokvareni grad samo jednog djavla, koji je spavao, jer nije imao posla, dok je oko jedne svete kuće vidio legije nervozno zaposlenih djavola, jer su imali puno posla. Ako nema djavola, zar su danas njihovu ulogu preuzeli ljudi?

Ne pretjerujemo!

Nije djavao svemu jedini krivac. Nije on u svakoj nesreći neposredni režiser. Čovjek u sebi nosi napasnika, nosi pokvarenu narav, zamračenu pamet, zlobnu volju, pohotno tijelo. Čovjek takodjer vidi oko sebe druge ljude, zle primjere, a sve to posje

duje snagu, koja odvraća od Boga. Dakle, i to je neka sotonska snaga.

Zanat mu je uvijek isti

Djavao ima svoju metodu. Ta se obično sastoji u tome, da napada ili nastoji privući čovjeka s one strane, na kojoj se čovjek osjeća najslabijim. To je dakle metoda zavodjenja. Mami, vabi, vuče, i to aktivno, stalno, snažno, okrutno, genijalno. Ne bira sredstava, samo ako služe svrsi.

Zašto je Bog ostavio djavla na ovoj zemlji, da nastavi svoj pakleni posao? Ostavio ga je, da ljudi dokažu svoju snagu u borbi s njim. Htio je Bog, da ljudi zasluže odlikovanje u radu za kraljevstvo nebesko, u borbi protiv carstva djavola. -Što više može ljude osvijestiti, da uvide svoju bijedu, da prožme duh poniznosti kao osjećaj, da bez Boga nijesu u stanju svladati takva neprijatelja svakoga dobra? -U nevolji, koju osjećamo pred navalom zla, najlakše osjećamo potrebu, da se utečemo molitvi, da budemo oprezni. Zato nas je Krist naučio moliti: "I ne uvedi ras u napast", ne dopusti da u napasti podlegnemo.

Ne bojmo se! Sv. Pavao nas uvjerava, da Bog neće dopustiti kušnju, koja bi prelazila naše snage / I Kor. lo. 13 /. Ne bojmo se! Nije prestao prizor, koji predočuje kako djavao pada kao munja s visine sreće u bezdan nesreće /Luk. lo. 18/. Ne bojmo se! Poglavica je svijeta već osudjen, iako nije izvršena, osuda ali se čita u nemiru, u grižnji savjesti, u očaju, u nemoći protiv Crkve i Krista /Iv. 16.11/ Ne bojmo se! Plodovi su otkupljenja pred nama: sakramenti. Ako smo budni, onda ćemo uz molitvu i sakramente biti pobjednici zla, satrat ćemo glavu grijehu, staroj zmiji, duhu zla, koji se zove djavao, sotona /Otkriv. 12. 9/.

NJEGA SLUŠAJTE!
/2.nedjelja Korizme/

Kristo! Mnogo ih ima, koji Te danas tako rado slušaju. Danas, kad im govoriš s visoke Gore preobraženja. Sjaj i [illegible] haljine, gozba sreće tako moćno privlače ljudsku djecu. Razumiju, zanose se, usrećuju se; I danas bi te ljudi rado slušali s iste učiteljske stolice. Tragika je u tome,što tvoj govor postaje mučan, kada se u taj sjaj uvuče nepo željna tama.

Čovjek voli kontraste, a ne razumije ih uvijek. Postavi debelog čovjeka pokraj vrlo suhog i izgleda mu smiješno. Vidi, da čovjek od radosti plače,i ne razumije. Krist voli ove kontraste, koji kriju mudrost, makar je ljudi ne razumjeli. Radja se u štalici, -a andjeli pjevaju i zvijezda i mudraci iskazuju poklon. Traži krštenje kao da je grešnik, a s neba se čuje glas, koji nas poziva, da ga slušamo. Proriče smrt, a evo se obasjava sjajem i veličanstvom. Pripravlja apostole na to, da će biti progonjen, ubijen, pokopan, a priče, da će razbiti grob i zavladati kao pobjednik.

Koja je čovjeku dužnost? Kad učitelj govori,učenik mora mučati i slušati, ako želi nešto naučiti i usvojiti. Doista, čovjek može zatvoriti uši pred Kristom, koji govori, potiče i viče, ali će zato ostati trajni analfabet života, jer ne će razumjeti glavna pitanja života. Koja korist, da dozna, koliko vremena treba raketa, da dodje do mjeseca, ako ne zna, kako mora on živjeti, da dopre do slave u vječnosti? Priznajemo, da smo neznalice, ali pokažimo dobru volju, da Krista poslušamo.

Kada proriče patnje

Teško nam je tada, jer se opiru pamet i srce , ali samo u posluhu možemo naučiti, kako da razumijemo patnje. U zlatnoj legendi pričali su nam, dok smo bili djeca, kako je Bog poslao andjela na zemlju, da mu dovede dušu jedne žene. Andjeo pošao, ali se vrati bez duše. Bog ga zapita: "Zašto nijesi doveo dušu?" "Nijesam", odgovori andjeo, jer sam do uzglavlja umiruće našao dvoje nejake djece, pa mi je bilo teško, da ostanu kao siročad". Bog mu nare

di, da podje na morsko dno i donese jedan kamenčić. Andjeo posluša. Bog mu reče, da ga razbije. I opet andjeo posluša te na svoje iznenadjenje u kamenčiću nadje dva živa crvića. "Tko se brine za njih?za pita Bog. Andjeo nije znao odgovoriti, kao slab učenik. Odgovor je jedan: Poslušaj!

Poslušajmo dakle Krista kada proriče patnje, jer zna, da život bez njih ne teče. Zamislite/Što je teško zamisliti/ kako bismo mi danas bili bez orijentacije u životu, da Krist nije govorio o boli i patnjama. Rekli bismo, da je hotice prešutio tu točku, da nas je prevario. A zamislite /što je lako zamisliti/, kako su ljudi neznalice i nepoučljivi, kada ne iskorišćuju Kristovu nauku o križu i patnjama. Ne znaju, da samo preko križa i boli može čovjek doprijeti do Petrova zanosa, da reče: "Dobro nam je ovdje biti, načinit ćemo sjenice za stanova nje".

Kada proriče slavu

Ugodno je slušati Krista, kad obećaje nagradu slave, ali zaboravljamo, da se nagrada dijeli samo pobjedniku. Zaboravljamo, da ponosnu čovjeku nije ugodno, da mu netko dariva, što može i mora steći kao nagradu za svoj trud. Ako nam dakle Krist govori o slavi, to je zato, da ta slava i sreća vječnosti bude čovjeku putniku ono, što mu je zemaljska domovina, kada je daleko od nje, možda u progonstvu. U toj misli na domovinu prognanik osjeća nostalgiju, i sve ga na nju potsjeća. Vidi valove morske i sjeti se, da ti valovi miluju njegove domovine obraze. Čuje cvrkut ptica i sjeti se, kako ptice i u njegovoj domovini priredjuju divne koncerte na pozornici prirode. Ta mu je misao svijetlo, koje obasjava tamu puta, snaga, koja ga na putu krijepi.

Krist poučava o slavi, da se čovjek za nju brine. Kada je Anaksagora ostavio bogatstvo rodne kuće i civilne poslove, da se posveti proučavanju viših znanosti, proglasili su ga bezbrižnim, nemarnim, bez ljubavi za domovinu. Netko ga zapita: "Nije li ti stalo za domovinu?" "Meni je domovina veoma na srcu", i pokaza nebo. Tko se brine za vječnu domovinu, taj se ispravno brine i za vremenitu. Ako je zemaljska domovina stvarnost, vječna je još veća stvarnost, jer zemaljska će proći, nebeska neće.

Da uzmognemo podnositi

Tko je dao jakost sv. Stjepanu pod kišom kamenja? Otvorena nebesa. Tko daje snagu mučeniku dok je pod mučilima? Slava vječnoga života. Pitali su nekog pustinjaka u uskoj špiljici. "Otkud ti crpiš snagu da izdržiš u ovako mučnom životu?" On je odgovorio: "Pogledam kroz otvor na dva prsta neba, i to mi je dosta". Samo dva prsta neba, centimetar neba, i duša se mišlju i osjećajem hrani, crpe snagu, usrećuje. Sveti je Filip Neri bio veseljak, pa je i kroz veselje poučavao. Nudjali su mu kardinalski šešir, ali on ga baci u zrak i reče= "Nebo, ne šešir...jer ako se uzoholim, zbog šešira izgubit ću nebo".

Njega slušajte! Ljudi XX. stolejća neć slušaju pitanja o duši, vječnosti, moralu. Zar nije došlo vrijeme, koje je prorekao sv. Pavao, kad je pisao, da će doći vrijeme, kada ljudi "zdrave nauke ne će primiti, nego će po svojim požudama nakupiti sebi učitelje, jer ih uši svrbe. I odvratit će uši od istine, a okrenut će se bajkama" /II Tim. 4. 3-5/.

Luda pamet gotova pogibija, govori naša narodna. Isto tako govori: "Jao nogama pod ludom glavom. Ljudi XX. stoljeća ostaviše izvor vode, a izgubiše bunare, koji ne zadržavaju vodu /Jer. 2, 13/. Odvraćaju uši od nauke Kristove, ali zato ne rade za dobra, do kojih ni moljci ni rdja ne dopiru. Odvraćaju uši od riječi Kristovih, ali osuda je izrečena. "Tko pada na taj kamen, razbit će se, a na koga on padne, satrt će ga" /Mat. 21. 44/. Tanki su sudovi Božji!

S KRISTOM ILI S DJAVLOM
/3. nedjelja Korizme/

Dražesna stara legenda donosi, da je živio poganski atleta, nosač najviše kategorije, koji je želio služiti najjačemu gospodaru. Podje u službu najmoćnijem kralju, ali opazi, da kralj, kada čuje ime "djavao", prestrašen, čini znak križa. Atleta zaključi, da će poći u službu djavla. Stvarno dakle djavla na čelu jake legije, i pridruži joj se. Ali, kada su na putu došli do raspela, djavao pobjegne. Atleta odluči poći u službu raspela... obrati se, pokrsti i nastavi svoj život nasača, ali kršćanina. Prenosio je ljude preko nekog potoka. Jedne noći potok nabuja, a na vrata kolibice pokuca dječak i zamoli atletu, da ga prenese preko potoka. Atleta uđe u vodu, ali osjeti težinu te reče dječaku: "Znaš li, da težiš kao čitav svijet". Dječak, a to je bio Isus, odgovori: "A znaj, da nosiš onoga, koji je stvorio svijet". Otud atleti ime Kristofor, ili Kristonosac, nosač Kristov.

Naš je život kao neka rijeka ili potok, preko kojega nas može voditi Krist ili djavao, dobro ili zlo. "Tko nije sa mnom, protiv mene je", govori Krist. Ili - ili, ili u službu Krista, ili u službu djavla. Neki govore, da se danas ne govori o djavolima, jer da su se ljudi otresli predrasuda. Makar da nije potreba računati na djavla, ali, nažalost, ako netko niječe djavla, ne može zanijekati djavolska djela. Po tragovima ćemo poznati vuka, po plodovima stablo. Iz jednog je opsjednutog izagnan djavao, a kada je potjeran i zapitan kako se zove, odgovorio je, da se zove "zatvarač duše". On dakle obavlja svoj posao time, da zatvara pamet, srce, volju, usta.

Zasljepljuje pamet

"Pamet najveće blago", govori naša poslovica. Ako pametnog čovjeka na bilo kojem polju častimo, koliko više moramo častiti čovjeka, koji dokazuje, da je životni mudrac, da zna upravljati svoj život, da stigne u luku vječne sreće. Najpametniji ljudi kroz povijest tražili su vjeru, da ih uputi u više istine života.

Ako danas čujete, da se vjera u Boga ima zabaciti u ime znanosti, nije li to protiv tvrdnje najučenijih ljudi? Nije li pametnije vjerovati u Boga nego se bojati mačke, koja prelazi preko puta, bojati se broje 13, vjerovati u čovjeka, tijelo, klanjati se novcu, Baku i Veneri? Kada djavao želi nekoga upropastiti, najprije mu nastoji zaslijepiti pamet, a naša mudra govori: Teško nogama pod mahnitom glavom.

Otupljuje srce

Ako hoćeš pokvariti čovjeka ili ženu, mladića ili djevojčicu, pokvari mu srce, istrgni mu najprije iz srce plemenite, svete osjećaje, kao što su osjećaji prema roditeljima, prema kreposti, prema Bogu, i onda će čovjek ili žena, muškarac ili djevojčica lako postati pokvaren. Kada je srce pokvareno, ono vuče za sobom sve druge osjećaje. Srce ne može bez osjećaja, pa će ga ili zaposjesti osjećaj dobra ili osjećaj zla, ili će na prijestolju u njemu zasjesti Bog ili djavao.

Slabi volju za onim, što je dobro

Netko je pitao: "U čemu svijet najviše oskudijeva"? Odgovor je bio genijalan: "U ljudima dobre volje". Pogledajte samovoljnog dječaka, lijenog mladića, nehajnog muža ili ženu, nedostaje im jaka volja. Zašto se onaj ne protivi strastima? Jer mu je slaba volja. Zašto onaj ne čini dobro? Isto tako. Djavao zna iskoristiti situaciju, inteligentan je. Kada u čovjeku nadje neuposlenost ili slabost, kada opazi da čovjek mlohavo ide prema dobru, on će raspaliti u čovjeku vatru zla, da osvoji čovjeka, i time čovjek postane njegovom žrtvom.

Zatvara usta u dobru

Jedna je sveta duša vidjela djavla blizu ispovijedaonice. Začudila se, kako da bi djavao htio na ispovijed. Djvao je, kako je priznao, imao važan posao, naime zatvarati usta onima, koji se ispovijedaju, da iz neopravdana srama zataje grijeh, da učine svetogrdnu ispovijed. Vani ispovijedi mu nije potreba zatvarati ljudima usta, jer on voli da ljudi mnogo govore. Laž, kleveta, psovka i ostali grijesi riječima njemu se veoma mile.

Čiji smo?

Ovaj je upit dosta tragičan ali je ispravan i potreban. Čiji je netko, taj s njim gospodari. Tko služi zlu, djavlov je, tko služi dobru, Božji je. Tko služi djavlu, širi kraljevstvo djavlovo, tko služi Bogu, širi kraljevstvo Božje na zemlji.

Da se netko popne na posmatračnicu iznad zemlje, mogao bi vidjeti ljude, kako prolaze preko rijeke života. Neki ljudi nose teški teret Kristove nauke i Kristovih zapovijedi, drugi nose lagani teret strasti. Doista, težak je put dobra, trnovit je put kreposti. Ali, na drugoj strani obale života nalazi se različit ishod. Uska vrata vode u život vječni, široka vrata vode u propast /Mat. 7. 14/.

Poznata vam je legenda sv. Jurja. Kraljeva kći bi osudjena, da pogine kao žrtva zmaja. Stavili je na jedan otok, i tu je čekala svoju zlu sudbinu. Stiže vitez na konju. "Plemenita djevojko, zašto si ovdje sama i zašto plačeš?" upita je vitez. Djevojka povika: "Bježi, junače, jer sam osudjena kao žrtva zmaju". Zvijer počne otvarati groh svojih čeljusti, ali vitez podigne znak križa, baci koplje, usmrti zvijer i oslobodi djevojku.

Djavao nastoji osvojiti svakog čovjeka. Sudeći po neznanju, lažima, klevetama, čovjek bi rekao, da u svijetu djavao doista uspijeva. Za vjernike to ne predstavlja ništa naročito. Vjernici posjeduju znak križa, kupelj ispovijedi, kruh jakih, pa mogu otvoriti pamet istini, srce dobroti, volju kreposti, usta pravici, te djavla otjerati, budući da uvijek ostaje pobjednikom onaj lav iz plemena Judina /Otkriv. 5, 5/, Krist Gospodin.

U BOŽJIM RUKAMA
/4. nedjelja Korizme/

Pravi vjernici danas kao i drugih nedjelja slušaju sv. evandjelje stojećke, pobožno i pouzdano; ako nagadjam, da je možda tkogod od vas slušajući današnje Evandjelje, rekao tiho u svom srcu: Zar Bog zbilja zna za moje potrebe, a ne će da im dokoči? Zna za moje suze, a ne će da ih otare? Vidi nered u svijetu, a ne će da mu pruži lijek?

Ovim tjeskobnim upitima suprostavimo vjeru i u fanje bl. Djevice, koja je uvijek uzor pravih kršćana. Riječi, koje je njoj upravio andjeo, a ona ih slušala pobožno i pozdano, ona upućuje nama: "U Boga nije nemoguća nijedna stvar" /Luk. 1, 37/. Prvi je dakle oslon protiv takvih tjeskobnih upita svemogućstvo Božje. Kada još toj Božjoj odluci dodamo, kao kršćani, i očinstvo Božje, onda smo vjeru u Providnost stavili na vječne i nepokolebljive temelje. Svemoguć je, pa može iz nevolja izvući dobro. Dobar je otac, zato ne pušta trpjeti poviše naših snaga.

Plivamo u čudu Božje Providnosti, a to ne opažamo, jer smo navikli. Teže je uzdržavati svijet negoli nahraniti kruha par tisuća ljudi. Teže je upravljati ljudima, zlobnim i grešnim kakvi smo, negoli upravljati voznim redom milijuna zvijezda, jer ove slijepo slušaju, a ljudi se opiru i nastoje omesti Božji plan.

Promislimo malo: kako bi izgledalo, da Bog ustegne zakon sjemenju, da ne može proklijati i iznikнuti? Što bi se dogodilo od života na zemlji, da Bog ustegne suncu zakon, po kojemu svaki dan svijetli i topli? Što bi se dogodilo od svijeta, da Bog pusti ljude, da ostvare što u svojim glavama zasnuju? Pustio je graditi Kulu babilonsku, ali je došlo vrijeme, kad je rekao: dosta! I pometeni jezici dokazali su, ako čovječja riječ nešto vrijedi, Božja može sve.

Patnicima

Kada kulturan čovjek ugleda koje električno postrojenje i nehotice možda spomene prezime Volta. Bio je to genijalan učenjak, i kada se spomene volt, električna jedinica, povezemo taj izraz s velikom

dušom Aleksandra Volta. Zgodno bi bilo, da kršća - nin, a i svatko drugi, poveže ono, što je Volta re kao o Bogu i Providnosti: "Znanost mi posvuda otkri va Boga. Prvi uzrok, nepogrešivi Zakonodavac, Stvo ritelj i konačni razlog svega - to je Bog".

Vjerniku vjera posvuda otkriva Boga. Otkriva ga i u patnjama, dapače u njima najlakše, jer "koga Bog ljubi, onoga i kara". To je za patnike od velike utjehe. Nije Bog okrutan, nego, kako veli naša narodna poslovica: Ako Bog na jednu stranu zatvori prozor, na drugu otvori vrata. Nije Bog neumoljiv, kad nas je naučio, da ga svaki dan zazivamo slat - kim imenom "Oče". To nas ime mora ispuniti ufanjem i utjehom, pa i u najbolnijim suzama. Zna Bog, što su ljudske suze. Zna, jer ih je u obliku čovjeka iskusio. Zna, jer zna sve. Zna, jer ih poznajete, zna iskoristiti ili upraviti na dobro. Zna za njih, jer je obećao novi svijet, gdje će biti otarena sva ka suza s očiju vjernih /Otkr. 7, 17, 21, 4/.

Ako opstoje suze, znači je, da ih život ljudski traži. Bez njih život ne raste. Na licu su onoga, koji radi, na licu su onoga, koji se radja, onoga, koji umire, onoga, koji pati. Providnost ih ne dи же, jer ne će da zatvori izvore suza, da te izvore pretvori u izvore veličine i sreće. Od čovjeka oče kuje da postane dobrim učenikom u školi suza, da pat nje podnosi te iskoristi kao onaj, koji je bio pro pet s desne strane Kristove, a ne kao onaj, koji je buntovnički psovao s lijeve strane.

Samopouzdanima

Dok neki ne vide Providnost, jer im bol pred- stavlja kamen smutnje, drugi ne vide Providnost, jer su prepuni sami sebe. Tako će netko možda reći: ja zaradjujem svoj kruh, ja sebe izdržavam. -Da, prija telju, ali tko uzdržava tebe i tvoje ruke? Tko tvo je srce? Ti sam? Zašto mu ne produžiš udarce koli- ko hoćeš? Ako sam sebe izdržavaš, hoćeš li, kad o- stariš, moći reći svojim nogama: skačite! svojim ru kama: radite! svojoj maštu: lutaj! Jer još možeš, živiš od iluzije, da ćeš uvijek moći. Budi bez bri ge, ide vrijeme i nosi breme. Sjene starosti i mi- ris čempresa s grobova naučit će te realizmu i pra vom shvaćanju života.

Reći će također drugi: ljudi su izumili stro- jeve, napredak, umjetne satelite... -Da, ali ljudi nijesu stvorili mozak, koji izmišlja te tekovine. Zašto, oholi čovječe, ne izmisliš ti sam mozak, ne

pustiš optok krvi kako hoćeš i koliko hoćeš? Zašto ne učiniš snopiće živaca, da budu trajno poslušni na mig tvoje volje? Diviš se maloj lopti umjetnog satelita, a ne diviš se orijašima planeta, koji vjekove i vjekove mirno i trajno ukrasuju svemir pod vodstvom Providnosti?

Reći ćeš: kopao sam, sijao, zalijevao, pobrao plodove. -A jesi li dao sjemenu da raste? Jesi li ti dao suncu nalog, da svako jutro svijetlom i toplinom omogući životu, da se razvija? Jesi li ti zamahnuo rukom pa stvorio struje u moru, vjetrove u zraku, oblake, kišu i druge prirodne pojave? Polje će ti dati, ako ga obradiš, ali niti ćeš ga ti moći obraditi, niti će ti polje dati, ako Bog polju uskrati plodnost, a tebi snagu. Uzdaj se dakle u svoje ruke, ali i u Boga; radi i moli, to su dva vesla, kojima ladjica tvoga života može doći u luku sreće.

Govori se o malom ciganinu, koji se napije pa onda pljune u bunar. Takvi su ljudi. Bog im omogućuje život i djelovanja, ali oni nezahvalni postupaju kao da je to sve samo od njih, ništa od Boga. Ljudi vijećaju i kroje sudbinu naroda, a zaboravljaju onu narodnu: Sedam kraljeva vijeće vjećovalo, a kad ujutro -na Božju bilo.

RIJEČ ISTINE
/Nedjelja Muke/

Evandjelje, koje ste sada čuli, odnosi se na žu čljivu debatu, koju je Krist vodiosa židovskim vijećnicima. Ta debata nije ništa izgubila od svoje suvremenosti. Blagi Krist bio je primoran nastupiti oštrim riječima i prijetnjama teških posljedica za tvrda srca onih, s kojima je raspravljao. Možemo reći, da je ova debata kao prvi pokušaj, da stvorovi stresu sa sebe jaram Stvoriteljev. Kristov odgovor znači mjerilo ravnanja i prosudjivanja svima pokoljenjima kroz svu povijest čovječanstva.

Danas se zastiru oltari. Crkva kao da skriva svetost, a kao da nastupa zloća ljudska, koja će Svetoga nad svetima odstraniti iz svoje sredine. Zar ovo znači, da Krist bježi? Nimalo: Samo to, da još nije došao "njegov čas". Zato Crkva stavlja pred oči svojih vjernika odlomak iz Evandjelja, u kojemu Krist nastupa ka učitelj i sudac. Izvadimo iz njegovih riječi najglavnije točke: rekao je naime, da je svijetlost, duhovna sloboda i život.

Svijetlo

Nebrojnim hipotezama, teorijama, koje nastaju i nestaju, bezbrojnim filozofima, kojima kao da je stalo samo to, da zamrze stvarnost i život, suprostavljamo jasnu i jednostavnu istinu Kristovih riječi, jer je u njoj svijetlo i toplina i neukima i učenima, te je ona i danas tako svježa i čista, kakva je bila, kada je izlazila iz svetih usta Kristovih.

Kristova je nauka svijetlo. Sjetite se, kako bi se ljudi današnjice brže i temeljitije razumjeli, kada bi ostvarili uvjet svakog mira, lozinku, koju su andjeli zapjevali pri dolasku Kristovu: "Mir ljudima dobre volje", t. j. mir ćete imati, ako budete kreposno htjeli, ako budete kreposni. -Sjetite se, da su premnogi osjetili, kako je strašno zalutati u djunglu neznanja i strasti u životu, udaljiti se od toga Kristova svijetla. Medju bezbrojnima neka vam svjedoči veliki umjetnik Chopin, koji se na smrtnoj postelji opet obraća Kristu i kliče: "Sada sam na vrelu sreće". -Neka vam svjedoči

drugi umjetnik, Haydn, koji u svijetlu Kristove nauku ovaj život naziva konpozicijom; k tome Hajdn veli, kako je svaku konpoziciju počinjao i završavao s Bogom, tako da i život svoj želi završiti s Bogom. -Neka vam svjedoče bezbrojne duše, koje su osjetile križ života i možda im taj život pružio samo gorke napitke, ali znale su, da izmedju " križ ili revolver " za kršćanina ostaje samo križ, simbol boli, ali i jakosti.

Ljudi mogu svojevoljno zatvoriti oči, de ne vide sunce, ali ono će ipak svijetliti i topliti. Kako god se ljudi idiotski, zlonamjerno, izdajnički ili bilo kako odnosili prema riječi Kristovoj, ipak je ona i danas svijetlo, koje prosvjetljuje razum, topli srce, daje snage volji, rukovodi životom.

Duhovna sloboda

God. 1848. u Parizu je vladala uznemirenost, o djekivali su topovskki hici. Na pozornici čovječanstva unvatili su se u koštac neki osnovni pojmovi, neke životne vrednote. U isto se vrijeme u Parizu nalazio na smrtnoj postelji jedan genij, Šatobrian, i kao da se uživio u to previranje, pa se prene i zagleda u propelo te reče: "Samo ti, Kriste, možeš spasiti moderno društvo".

Koliko se rovova nije iskopalo, koliko barika da nagomilalo, koliko krvi prolilo za slobodu! Krist nije došao da bude sucem u borbi za vremenitu nego za duhovnu slobodu. Njegova je nauka ta, da svaki čovjek koji robuje grijehu, pa bio on u najslobodnijoj zajednici, nije slobodan. Tko robuje laži, nepravdi, pijanstvu, ljudskom obziru, nepoštenju i bilo kojoj mani, taj je rob tih mana. Sam će pasti i žrtvom tih mana, jer zlo se najprije osvećuje i i zjeda onoga, koji ga počinja. Potrebno je dakle orlovskim, poletnim zamahom rastrgnuti verige grijeha, da se osjeti ljepota uzvišene istine, dobrote i ljepote u životu s Bogom.

Život

Svi osjećamo tragiku ovozemnog života. Nesavršen je, prolazan, bolan. Krist obećaje, da ne će, tko sluša istinu njegovih riječi, okusiti smrti dovijeka. Nemojte misliti, da se Krist zabavljao pjesničkim izrazima. Nemojte zamišljati, da će Krist svojim sljedbenicima dati Ilijina kola ili kakav čudesan lijek protiv starenja. On obećaje život sreće, život vječni, gdje će duša naći sve, štogod je

tražila na zemlji.

Čovječanstvo XX. stoljeća živi od tekovina kršćanstva. Univerze, bolnice, odgojališta, dobrotvorne ustanove i slična djela iznikla su na terenu kršćanstva. Ono je unijelo, potvrdilo i povećalo pojmove slobode, pravednosti, jednakosti, bratstva, ali to stanovnici zemaljske kugle XX. stoljeća kao da zaboravljaju. Postupaju kao palčić iz one priče, koja donosi, kako se kladio s orlom, tko će uzletjeti više. Kada je naime orao zamahnuo svojim krilima kralja ptica, mali palčić skoči na ledja orlu, a orao niti ne osjeti. Kada su stigli nebu pod oblake, palčić odleti malo više i reče: "Ostavljam te, ja sam viši od tebe, i tebe ne trebam". To je palčić učinio nezahvalno i bijedno, iako bez orla ne bi učinio ni jedan dio puta.

Kako je završila rasprava?

Proti tvrda srca Židova Krist je apelirao na svoju božansku narav te je rekao, da je on prije Abrahama. Židovi su nato uzeli kamenje, da bace na njega. I danas ima ljudi, koji će dozvoliti, da je Krist bio dobar čovjek, altruist, prijatelj slabih, bolesnih, siromašnih, ali ako im rečete, da je bio i Bog, sasut će na vas kamenje riječi, ako ne djela, da vas otjeraju od sebe.

Krist je ovaj stav već osudio: "Jer idem i tražit ćete me, i umrijet ćete u svojem grijehu" /Iv. 8. 21/. Ono što je zadesilo suvremenike Kristove i njihove sinove, potvrdjuje, da se Kristova prijetnja ispunila. Kada bi Krist bio osvetnik, bojali bi smo se približiti. On je medjutim Otac i učitelj, pa mu pokajano i odano recimo, da ne ćemo svijesno odstupiti od njegovih riječi istine, jer on jedini ima riječi života vječnoga /Iv. 6. 68/.

U MIRU JE POBJEDA
/Cvjetnica/

Danas se pred očima vjernika odigrava sudjenje i osudjenje Kristovo, proces pravednom Kristu. Povijest ne poznaje nakaznijeg procesa, jer ne poznaje nevinijeg osudjenika. Proces Kristu nije se mogao drukčije odviti nego na bazi laži. "Tko će mi od vas dokazati kakav grijeh" /Iv. 8. 46/, zvao je na okladu Krist svoje protivnike, ali se nije našao nijedan. Zbog zločina ga nijesu mogli osuditi. Zar će protiv njega vikati nevina djeca, koju je milovao? Žalosni, koje je utješio? Bolesni, koje je ozdravio? Mrtvi, koje je uskrisio? Sudili su mu i osudili su ga oni, kojima su njegova nauka i njegova djela značili osudu njihovih zlodjela. Tama nije mogla podnijeti svijetlo, grijeh je tjerao svetost.

Da kontrast bude još veći, proces se zbio malo dana poslije Kristova svečanog ulaza u Jeruzalem. Ovaj je ulaz doista trijumfalan, jedinstven u povijesti, jer mnoštvo nije nikada tako opravdano, tako istinski prostiralo sagove i bacalo zelenilo pred pobjednikom. Blagi krotki Krist ulazi kao pobjednik, kao kralj. Jedinstven pobjednik: pobjednik nad lažи i nad zlom, jedinstven kralj: kralj ljudskih pameti i srdaca. Zato je i jedinstvena povorka. Nema tu bojnog oružja, nema oklopnih kola, nema zračnih strašila s bombama. Mnoštvo, koje se okupilo, progovara iz dubine duše, a u tom su mnoštvu zacijelo mnogi, koje je ovaj pobjednik usrećio.

Ovaj je prizor svečanog Kristova ulaza u Jeruzalem kao iznimka, kao stanka u bolnoj pjesmi Kristova života. Istina je, da oko Krista gravitiraju ljudska srca, istina je, da Krist ima pravo na iskazivanje kraljevske časti, ali Krist nije došao da prosjači počasti od ljudi, nije gladovao ni žedjao za neiskrenim ljudskim počastima, on je žedjao za dušama, došao je služiti, osloboditi duše, zato je prizore fanfarske veličine ostavio ljudima, da se oni hrane tim poslasticama "tašte ljudske oholosti".

Pobjednik s palmom

Da je Krist kao zemaljski pobjednik, bio bi okružen vojskom, bio bi ispijen pogledima znatiželjnih gledalaca. Danas bi se vračao na kolima, u luksuznim autima, a tamo negdje u pozadini zarobljenici bi proklinjali svoju sudbinu, udovice bi plakale, garišta bi osudjivala svojim sivim, nijemim svjedočanstvom njegov prolazak. Ni onda ni danas Krist ne nosi takvu palmu, palmu suza i boli zbog prolivene ljudske krvi bratoubilačkog rata.

Palma uz Krista znak je pobjede istine nad laži, pobjede svetosti nad grijehom, dobrote nad zločom. Krist odbacuje mač, stavlja ga u korice, jer za njega je prvenstvo milosti jedini naslov pobjede. Krist ne zna za osvetu, ne zna za odmazdu. Njegova je snaga u opraštanju i u dobru svake vrste.

Kako postupa Krist, tako treba da postupaju i njegovi sljedbenici. Palma uz Kristova sljedbenika znači pobjedu kršćanina, i to najprije nad samim sobom. Kršćanin je pozvan na prvi boj, boj, koji se zameće na granici "upoznaj sebe", a završava na "svladaj sebe". Kada si upoznao, da si sklon na srdžbu, svladaj tu srdžbu. Ako te za sobom vuče duh osvete, obuzdaj ga. Ako te obara lijenost, podigni se. Ako te bilo koje zlo vuče, odbaci sa sebe njegove sramotne verige, i eto si stekao slobodu, pobijedio si. Pravi je dakle sljedbenik Kristov najprije pobjednik nad samim sobom, i palma u njegovoj ruci znak je te prve i najteže pobjede, jer u povijesti je bilo dosta velikih ratnih pobjednika, ali dosta ih je bilo najsramotnijih žrtava svojih nagona, dakle pobijedjenih na bojnom polju svoga "ja", samih sebe.

Kristov sljedbenik pobjedjuje i svoju okolinu. Zlo ga ne zavodi. Zli ga primjeri ne pobjedjuju. Vidi oko sebe razne Pilate, kako riječima i djelima osudjuje Krista, ali se za njima ne povodi. Bolnim srcem gleda kako mnogi iz slabosti poput Petra i više od tri puta reknu, da ga ne poznaju, ali on je odvažan. Nevjerni Tome zaglušuju mu uši, ali on vjeruje. Kese mita zveče, kao što je zvečila u rukama Judinim, ali pravi sljedbenik Kristov gleda svršetak Jude na stablu. Do njega dopire buka okrutnika, koji Krista propinju, ali pravi kršćanin pridružuje se svetim dušama, koje razumiju i sousjećaju s pravednim Patnikom i suotkupljuju grešno čovječanstvo.

Mir

Grančice, što ih danas djeca dižu visoko uvis, ili kršćani nose u svojim rukama, pozivaju nas, da visoko dignemo zastavu kršćanstva, t. j. pobjede nad grijehom, jer mir je plod kreposti, istine i pravednosti, plod duha. Samo takav mir ima duboke temelje, samo takav mir nije mir grobišta, nego mir života i sreće. Nema mira grešniku ni zločincu, progoni ih savjest, izjeda ih crv grizodušja, a mir je stabljika, koja raste na zemlji čiste, kreposne duše.

Govori se, da je neki pobjednik poslije bitke naredio, da mu se pripremi krevet obložen zastavama pobijedjenih neprijatelja. Takav je pobjednik gurno ostavio za sobom suze unesrećenih, ali kršćanin bi morao mirno spavati na pomisli, da je srdžbu pretvorio u blagost, oholost u poniznost, očaj u ufanje, mlohavost u revnost. Kada bi se na ovaj način svladala zloća, onda bi u svijetu zasjalo sunce pravog, dubokog i trajnog mira, a ne bi odasvud virile sablazne slike rata i pustošenja.

Neka se nitko ne boji Krista pobjednika na ulazu u Jeruzalem. Krist ne otimlje zemaljska kraljevstva, jer su to za njega igračke nestašne djece. Što će mu zemaljska, kad posjeduje zemaljska i nebeska? Što će mu iskazivanje časti, kada je on kralj duše i srca, kada prodire u ljudske misli, kad će suditi misli, želje i djela i pobijedjenih i pobjednika? Krist ne prolazi kroz razorene gradove ni kroz redove ucvijenih udovica i siročadi. On prolazi u znaku pobjede duše nad tijelom, duha nad materijom, vječnoga nad vremenitim i prolaznim.

Podjimo i mi stanovnici zemlje XX. stoljeća pred Krista, jer i nama treba takva mira. Riječima i djelima, govorom i pjesmom klićimo: Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje! Hozana sinu Davidovu!

POKRAJ SLAVNOG GROBA
/Uskrs/

Namještena parada smrtnika otprati kojega zemaljskog velikana do groba. Grob mu označuje svršetak zemaljske slave, početak zaborava, ili-možda-bolnog sjećanja onih, koje je pokojnik unesrećio. Za Kristov grob moramo reći sasvim protivno. Tu počinje njegova slava. Upravo taj grob, taj kameni grob postaje znak pobjednika, znak zaslužnog, izvojštenog mira. Ako je juriš pravedno ubijenih najstrašniji, to je juriš ovog groba na ljudska srca, na život i prava sreća, jer Kristova smrt oživljuje, njegov grob je slavan.

Krista su nepravedno sudili i zločinački ubili. Mislili su, da su se zauvjek riješili Nepoželjnoga. Htjeli su mu ukrasti i najosnovnije gostoprimstvo, primanje u grob zemlje, jer rimski zakon nije dozvoljavao pokopavati one, koji su bili osudjeni na smrt. Dozvolili bi na molbu svojte ili prijatelja. Ono dakle, što bi službeno zemaljska vlast bila Kristu zanijekala, izvršilo je osvojeno srce Nikodema i Josipa iz Arimateje. Ova će dvojica ostati u trajnoj i toploj uspomeni čovječanstva.

Nitko ne može na današnji dan ostati indiferentnim. Tko je i malo kulturan, zna, da je ideja Uskrsa stvarala remek - djela i vodila genije u njihovu najvišem usponu. Dante putuje po nebeskim stazama slavnog neba. Izmorenom Faustu Goethe nalazi smirenje, snagu i spas u ideji Uskrsa. Kalderonov "Postojani Princ" upućuje na nebo i tamo slavi pobjedu. Wagnerov se Parsifal usrećuje u uskrsnom nebu. A nije li ideja uskrsnuća vodila razne narode u najtežim časovima njihove povijesti? A rije li 2o vjekova kršćanska [illegible] u znaku Uskrsnuloga?

Vjernik danas ne filozofira, on se propušta valu veselja, koje mu navješćuju uskrsna zvona. Iz ovog dana-kao iz nekog rezervoira-crpe on svijetlo i snagu, stavlja se u službu ovog pobjednika, stiče superiornost i slobodu duha, jer od danas vjernik, iako živi na zemlji, pameću i srcem ostaje usmjeren prema plavetnilu neba, prema svijetlu, koje dopire iz kraljevstva Krista - pobjednika.

Učvršćuje se vjera

Vječna se riječ ispunila. Krist pobjednik ruga se smrti. Đavao ostaje zasramljen, jer je već osuđen, iako osuda još nije izvršena, jer još prestala nijesu njegova zlodjela. Nevjernik, koji je mrtvom Kristu probio bok, kliče: "Vjerujem". Smeli su se oni, koji su mislili slaviti pobjedu, raduje se onaj, koji je izgledao pobijedjen. U svijetlu Kristova groba trajno se mijenja pozornica ljudske povijesti, časovito nastupe Kristovi neprijatelji, da brzo ustupe mjesto Apostolima.

Na grobu Kristovu jača se vjera. Strašljivi apostoli postaju jaki kao vukovi. Hite po svijetu, da umru za Krista. Pitajte sveca, pitajte misionare, pitajte revne kršćane, tko im daje snagu u životu, odgovor će biti uvijek isti, slavni Križ uskrsnulog Krista. To nije križ, koji svojim teretom smrvljuje, nego koji jača i podiže. Eno vam jedne svetice ispred progonitelja. Kada joj on reče, da je sramota ispovijedati vjeru u Propetoga na križu, ona ga zapita: "Kako znaš, da je Nazarećanin bio propet?" Progonitelj odgovori: "Iz knjiga, koje ti smatraš svetima". "Onda, odgovori sv. Margareta, "iz istih knjiga nauči, da je Krist i uskrsnuo. Smrću je dokazao, da je čovjek, uskrsnućem je dokazao da je Bog. Zato sam i ja spremna za nj dati život svoj".

Podiže se ufanje

Apostoli su se mnogočemu nadali, ali njihovo je ufanje došlo u tešku kušnju, koja je trajala ona dva dana Kristova boravka u grobu, iako su mogli, pamtiti, da je za života govorio, da će treći dan uskrsnuti. U njihovu je srcu odzvanjala bolna tužba Magdalene: "Uzeše Gospodina mojega, i ne znam kamo ga položiše" /Iv. 2o. 13/.

Ni kršćani danas, poslije toliko vjekova pouke, ne vide, da je zakon svake veličine, da se izgradi preko Golgote. Treba da zrno bude zakopano, da istrune, ako želimo da donese ploda. Tko gradi pravu, trajnu veličinu pred Bogom i pred ljudima, taj mora ići putem križa, jer to je božanski put sreće. Ništa u pravom smislu trajno veliko nije vidjela zemlja, što nije izraslo na suzama, u boli, u sjeni križa.

To je pouka Kristova slavnog groba. Ona Magdalena, i mi s njom, koja je jadikovala veselo sada k-

liče: "Uskrsnu Krist, nada moja". Ona je puna ufanja odtrčala na grob, jer žensko srce često osjeti više nego vidi muška glava. Zauvjek je očaj istisnut iz srca kršćanina, jer kršćanin ne može slijediti samo Propetog, on slijedi i onoga, koji mu je pošao pripraviti mjesto u slavi /Iv. 14. 2/, da bude i kršćanin ondje, gdje je Krist.

Jača se ljubav

I ljubav je apostola bila u iskušenju. Razbježali su se, posakrivali, a soldateska je vukla dječu Propetoga. Nije mogla ta ljubav tako lako iščeznuti, jer gdje se ona pojavi, uvijek sa sobom ostavlja tragove. U časovima se kušnje jača, kao što se stablo jača na vjetru, zlato kuša u vatri. Iz ovako velike kušnje nije mogla izaći nego herojska ljubav.

Doista, ostala su neka srca posve nepomućena. To je svakako srce Majke boli, koja na podnožju križa postaje i Majkom ljubavi, ustrajne, svete, herojske. Danas pak okolo groba Uskrsnuloga okupljaju se sva ona srca, koja su dva minula dana bila smućena, prestrašena, sledenjena. Dah pobjede struji iz groba Kristova, i nitko ga ne će rastjerati, dokle god se bude pisala povijest svijeta.

Kršćanstvo ima pravo govoriti, da ono nosi u život ono "vječno novo". To "vječno novo" jest nesuzdržljiva dinamika života, napitak duše na napresnijem izvoru života duha. To "vječno novo" jest istina, koju je ostavio Uskrsnuli. To je ono nebo, koje uvijek diže klonula koljena, daje snage na trnovom putu života. To "vječno novo" jest nesuzdržljiva snaga srca, koje osjeća atrakciju od Uskrsnuloga, jaču od atrakcije, koju osjećaju nebeska tjelesa od njihovih sunaca.

Ovo je dan, koji učini Gospodin, veselimo se! Kako su blijede, kao bijedne ideje i nazori smrtnika prema idejama i nazorima, koje blistaju u zori i na suncu Uskrsnuloga! Svetost svetaca, čistoća djevica, jakost mučenika, revnost dobrih kršćana, povijest Crkve, sve to danas kliče, jer ovo je "blagdan nad svim blagdanima", Gospodinov dan. Ne dan božićne idile, nego dan pobijede istine nad laži, duše nad tijelom, duha nad materijom, Krista nad smrću i djavlom. Doista: Dan koji učini Gospod, veselimo se!

PREKO VJERE K MIRU
/Bijela Nedjelja/

Mozgovi su čovjeka današnjice prepuni planova, formula i nacrta. Opterećuju mu pamet, osiromašuju srce. Nastaju i nestaju poput sjene. Samo se o Kristu i o njegovim načelima može reći, da je isti jučer i danas i do vijeka /Hebr. 13. 8/. Ta načela nijesu zatražena na nijednom mintingu ljudi, niti je ljudima bilo dano, da ih prihvate ili ne prihvate glasanjem.

Današnja nedjelja iznosi pred ljude jedan program, novi program života u sjeni uskrsnulog Krista, kao prvu točku, koja se mora iznijeti pred novo čovječanstvo, otkupljeno krvlju Uskrsnuloga. Taj je program uvijek star, a vječno nov. Vrlo je jednostavan: preko vjere i svetosti k pravom i trajnom miru. Ima li uzvišenijeg i potrebnijeg programa za pojedinca i ljudsko društvo? Ne govore li nam o tome programu zvučnici sa svih kutova svijeta?

Ima mnogo zapreka na putu ostvarenja i najuzvišenijih programa. Jedna je od tih moda. Moda je doista veliki tiranin, i samo joj se samostalni duhovi mogu odupirati. Povijest je našega naroda često puta barem privremeno čovjeka prisilila, da uvidi značenje one narodne: Na čijim se kolima voziš, onoga i pjesmu pjevaj, ili one druge: Teško je uz vodu plivati. Morao je nerijetko konstantirati, da "teško vrijeme pokvari dobre običaje".

Jedan je od zahtjeva suvremene mode taj, da se čovjek donekle diči, da ne vjeruje. To je možda netko, tko je povirio u veterinu, a smatra se pozvanim, da raspravlja i sudi o filozovsko-teološkim problemima. Ili je povirio u koju knjigu, koju je krivo shvatio ili bez dovoljne samokritike i površno pročitao te zaboravio poslije takva čitanja o - prati ruke u lizolu. Ili opet je takav, da daje pravo i povodi se za onim, koji jače viče. Redovito svi takvi se drže one: "Dok ne vidim, ne vjerujem" /Iv. 2o. 25/. Prvi dio povijesti sv. Tome postao je legendaran. O da je tako i onaj drugi dio, u kojemu Krista priznaje svojim Bogom!

Svatko vjeruje

Tko tvrdi po danu, da ne vjeruje ni u dušu, ni u Boga, ni u vječnost, taj možda prekopava po duši, kad sunce zapadne, ono, što je zanijekao, dok je sunce sjalo. Tko je, tko u nevoljama, poteškoćama i patnjama spontano ne podigne oči k nebu? Na bojnom polju života odjekuje neprestano: "Sada "kuku", sada "medet, medet"! -Sad "pomozi, o Isuse blagi"/Mažuranić/. Pa možda nevjernik, u času, kad progoni vjernike, vodi borbu mnogo težu sa samim sobom, i dovoljan je glas Isusov, da progonitelj padne s konja kao Pavao na putu u Damask /Dj. Ap. 9/.

Surogati i karikature vjere najbolje dokazuju, kako čovjek bez vjere ne može živjeti. Dogodi se, da oni, koji se hvale, da u ništa ne vjeruju, boje petka, boje broja 13, da nose magareću potkovu kao srećonošu, ne usudjuju se preći preko puta poslije nego je prošla mačka, hvataju se za dugme, ako susretnu stanovite osobe, nose djetelinu, maskote, talismane, potkove, pitaju gatalice. O prazna li praznovjerja! O prazne li pameti i srca!

Sretan, tko vjeruje u Boga

Taj shvaća život bolje nego svi poganski filozofi, jer zna otkud čovjek, kamo ide i kako mora živjeti. Poznaje svijet, jer mu zemlja doista mnogo toga uskraćuje, ali mu nebo sve to nadoknadjuje. Taj u patnjama može plakati, ali ne će nikada očajavati. Kada se vjernici vesele, mogu pomisliti, da će se uvijek veseliti; kad plaču, tješe se, da će doći suzama kraj. Dobro kaže naša narodna: Čovjeka vjera jača, da najveća djela dokrajča.

Mir duše

Čuli ste malo prije, kako su učenici bili sakupljeni zajedno od straha pred Židovima. U zajednici se bol lakše podnosi. Mučile su ih poteškoće. Vjera ih još nije bila posve osvojila. Pojavi se figura blagog Krista i na njegov pozdrav i poziv " Mir vam!" utiša se oluja poteškoća u njihovu srcu. Mir je ušao u njih, čuvao je on njih, oni njega. Krijepio ih je, kada su ih nevjernici mučili, propinjali, bacali pred zvjeri, sjekli, palili.

Mnogo se sredstava upotrebljava protiv besanice. Tjelesna se besanica dade kako - tako ukloniti,

ali nemir savjesti ostaje kao neprestani crv, koji ne da mira zločincu ni na perju, ni na zabavi, ni u samoći, ni na javi. Kako će nevjernik biti miran, kad njegova pamet ne počiva na vječnoj Istini, njegovo srce se ne smiruje u sjeni neograničenog Dobra, njegova se volja ne pokreće prema jedino trajnoj Ljepoti i Vrednoti!

Svaki čovjek više ili manje primljetljivo prodje stazu života sv. Augustina. I ova je velika duša tražila mir. Pitao je valove, oblake, zvijezde, ali nijedno mu stvorenje nije moglo pružiti mir. Zato izmoren usklikne: "Stvorio si nas, Bože, za sebe, i nemirno je srce naše, dok se u tebi ne upokoji".

Mir novokrštenika

U davno doba na noć izmedju Velike subote i Uskrsa krštavali bi se nevjernici, ostali bi sudionici mira Kristova. Tada bi obukli bijelu haljinu i nosili je do današnje nedjelje, do prošle noći. Prošle noći došli bi u crkvu, poljubili tu bijelu haljinu i ostavili je u crkvenim prostorijama kao kauciju, da su obukli na sebe vjeru u Krista, da su Kristovi pristaše. Ta je haljina bila kao nijemi svjedok zadane vjere, prihvaćene svetosti. Ona je medjutim stala također i kao ukor izdajicama vjere. U spomen te bijele haljine vjere i svetosti, današnja se nedjelja zove Bijela nedjelja.

Svakomu je od nas na krštenju svećenik rekao: "Primi bijelu haljinu i nosi je neokaljanu sve do sudišta Gospodina našega Isusa Krista". Tijelo je slabo, djavao vuče na zlo, svijet je zao. Možda je ta haljina bila zamazana, ali ako ostaje vjera, uvijek je moguće tu haljinu oprati u praonici svetosti povijedi.

Otrag osam dana, u noći na Uskrs, mnogi su od vas sa svječama u ruci ponovili svoj krsni zavjet. Po čitavom svijetu, na svim jezicima, skoro u isto vrijeme odzvanjala su iste riječi. Svi vjernici time kao da su se pomladili. Život im se prikazuje u drugom ruhu. Upravo jer je Krist uskrsnuo, vjernici mogu mirno proslijediti život i poći u smrt, jer u svijetlu vjere u Uskrsnuloga smrt postaje dobitak /I Kor. 15. 19/. Na taj način mir zahvaća sav život.

O da bi nevjernici usvojili i drugi dio legendarne Tomine nevjere, a taj je, da priznaje Krista, poklone mu se i reknu: "Gospodine moj i Bože moj" /Iv. 2o. 28/. U tome je priznanju put vječnoga živo

ta, mira na zemlji i u vječnosti.

PASTIR DUŠA
/2. nedj. poslije Uskrsa/

Zub vremena nije izio natpise, slike, grafite, što su ih naša braća, prvi kršćani, ostavili na zi dovima katakonba, gdje je u tami podzemlja svijet- lila i plamtjela njihova živa vjera. Da danas podje te, naći ćete naslikanu ribu, kruh, ključeve. A na- ći ćete i pastira s ovcom ili s ovcama. To je omi- ljeli simbol Dobrog pastira, Krista. Na današnji bi se dan prvi kršćani sakupili zajedno, da obave spo men na sv. Petra, jer je Krist njemu izravno rekao, da pase ovce i jaganjce/Iv. 21. 15 - 18/.

Prizor pastira sa stadom po prirodi na čovjeka djeluje kao slika, koja blaži i smiruje. Pastirska je idila dala inspiraciju umjetnicima od najstari- jih vremena, a medju njima i naši Gundulić i Zora- nić zauzimaju vidno mjesto. Pastir je dijete priro de. Pastir je pozvan na pažnju, brigu, strpljivost. Preveć je nervozan i nemiran čovjek sadašnjice, da bi se zanosio za blagim životom pastira. Preveć je tiha frula pastira prema zaglušnim motorima nemir- nog i očajnog čovjeka današnjice. Priroda bi razo- ružala njegov bijes, smirila njegove živce, odgoji la njegov duh, stvorila od njega iskrenije biće. Sa moća bi prirode od njega učinila mirnije srce i du šu većeg čovjeka, spremnijeg poklonika Stvoritelja

Ne najamnik

Krist se rado ubrojio u pastire, pastire duša, ljudskih pameti i srdaca. Odmah medjutim upozorava na razliku izmedju pastira i najamnika. Pojavio se Krist kao pastir usred divljeg stada najamnika, fa rizeja. Ti su najamnici samo išli za tim, da se do čepaju vlasti: tlačili su svijet podložnika, izvr- tali su zakon u svoju korist, gramzili su za zemalj skim dobrima, tražili su samo svoju korist, a ne dobro svojih podložnika, nato se za podložnike ni- jesu ni žrtvovali.

Ima ih, koji se duhovnim osobama crkve rugaju, te im predbacuju zlonamjerno sliku dobrog pastira, da postostruče njihove slabosti. Vi samo možete raz likovati i prosuditi najamnika od pastira. Najam- nik je onaj pisac, koji prosipa otrov laži i gliba svoje duše po stranicama svojih spisa, da zaradi,

lakar njegove riječi unesrečile hiljadu duša. Najamnik je, zavoditelj onaj, koji obećaje brda i doline, dok mu zapišeš dušu, dok mu postaneš robom ili ropkinjom, da te ostavi netom od tebe ne bude imao koristi. Najamnik je onaj egoist, koji doista govori, da se zemlja okreće oko sunca, ali u sebi misli i želi, da se sve okreće oko njega, da se umnoži njegova korist. Najamnik je i onaj laktaš, koje mu nije stalo, što će biti poslije njega, nego neka slobodno potop sve odnese, samo da je njemu dobro. Također je najamnik i onaj nepozvani učitelj, koji ti govori, da si stvoren samo za tijelo, za zemlju, za užitke, jer ti svojim riječima i svojim primjerom postaje slijepcem, koji bi sebe i tebe htio voditi, a sebe i tebe bacio bi u jamu, postao bi grobarom svoje i tvoje sreće.

Krist je pastir

Kako nam oprečnu sliku pruža Krist, dobri pastir. Eno vam grešnice iz Magdale. Svatko je na nju upirao prstom, svatko je osudjivao. Do nogu onog dobrog pastira ona stavlja ljepotu tijela, a prima ljepotu duše, očišćene od grijeha. -Eno vam Krista -pastira, susreta rulju, koja vuče preljubnicu, da je po zakonu kamenuje, a Krist zasramljuje sve te lažne vodje i zove ih, da prvi od njih, koji se smatra nevinim, baci na nju kamen. Ali se nije našao nijedan. -Eno vam Dobrog pastira na zdencu Jakovljevu, kako upućuje zalutalu Samaritanku, da traži vodu vječnog života, vodu svetosti. -Popnite se na Golgotu i naći ćete pastira na križu, koji usrećuje dušu zalutale ovce razbojnika, i obećaje mu raj. Obuhvatite čovječanstvo jednim pogledom, kao što pastir obuhvata pogledom svoje stado, i lako ćete uočiti, da je čovječanstvo kao jedno stado, okupljeno oko Križa, štapa Krista-pastira, a na tom štapu, t.j. na Križu, pastir polaže život za svoje ovce. Nije dakle samo kao najamnik govorio, nego je krvlju dokazivao ljubav prema stadu.

Kršćanin - pastir

Izvanjski su najamnici vjernicima bez sumnje uvijek škodili. Škodili, ali nijesu mogli kršćanstva uništiti. Otimali su kršćanima dobra, proskribirali ih iz javnog života, gonili, ubijali, ali nijesu ubili u kršćanima vjeru, ufanje i ljubav. Mnogo veće zlo nanose unutarnji najamnici, unutarnji izdajice, nevjernici na djelu, pospanci, lašci, lak

taši. Najveće je zlo za kršćanstvo u tome, što kršćani nijesu svijesni, da svaki od njih mora biti dobar pastir, pod vodstvom vrhovnog pastira - Krista, i njegova namjesnika na zemlji, sv. oca pape.

Svaki kršćanin neka bude pastir primjerom. Osobito roditelji. Ljudi rado oponašaju, jer primjer moćno k sebi vabi. Kud igla, tud i konac - Što majka umila, kći ne zaboravila. Dobar primjer roditelja neka vodi djecu, da se ne dogodi, da na ukor očev: "Sine, što si učinio?" dijete odgovori: " Što i ti prije, oče".

Pastir dobrim djelima. "Dobar pastir, jer što kaže inom, -i sam svojijem potvrdjuje činom". Činom ili djelima pokazuje se i dokazuje prava namjera, iskreno osjećanje. Neukog pouči, žalosnog utješi, potrebnog pomogni, zalutalog izvedi na pravi put - to je zahtjev dužnosti pravoga, dobrog pastira.

Pastir žrtvom

Sveta Tereza od Malog Isusa pritisnuta križem bolesti podnosila je strpljivo, jer se sjetila, da možda koji misionar sustaje na putu nemoćan, pa je prikazala svoje patnje, da misionar uzmogne prosljediti put u traženju duša.

Pastir snošenjem

Na med se, a ne na ocat muhe kupe. Pravi kršćanin ne smije se uzdati u nišice, u silu, u zaštitu mogućnika, nego u krepost Božju, u milost, jer će ga, kada se osloni na svoje snage, na silu, Bog ostaviti. Snaga se božja očituje u ljudskoj slabosti /II Kor. 12. 9/.

Pastir molitvom

Marta i Marija spašavaju Lazara molitvom. Sv. Monika spašava sina Augustina molitvom. Crkva trpi i moli i tako spašava duše. Svako je nastojanje bez molitve uzaludno, jer bez Boga ništa.

Kao prave ovce slušajmo glas Pastira, slijedimo ga. Ako se udaljimo od Krista-pastira izjest će nas grabežljivi vuci. Bit ćemo gladni kraj punih hambara, žedni kraj punih bunara. Bolje je od štapa Krista-pastira biti bijen, nego od ruke najamnika milovan. Neka nas dakle on, Krist-pastir, uči, vodi i usreći sada i u vječnosti.

JOŠ MALO
/3. nedj. poslije Uskrsa/

Neprijatelji kršćanstva neprestano traže povoda da iznova bace na kršćanstvo kamenje. Predbacuju mu, da svuda sije sjetu i tugu. U crkvenim prostorijama, govore oni, samo odjekuju riječi, koje ubijaju polet i život. Kršćanstvo je neprijatelj životne radosti, neprestano govori o smrti, a život je knjiga, koju treba listati, to je pehar pun slasti, koji treba ispiti, cvijet, koji treba ubrati, prigoda, koju treba iskoristiti.

Naš je odgovor općenito isti: Grde ono što ne znadu /Jud. 10/. Kršćanstvo odbija razuzdano, nogonsko, nisko veselje, a odabire ono, što odobrava razum i krepost. Sv. Pavao ponavlja u ritornelu: "Veselite se u Gospodinu uvijek, opet vam velim: veselite se" /Filip. 4. 4/. U crkvama se čuju vesele pjesne božićne idile, ori se i pobjedonosni Alleluja. Na kršćanskim se grobovima ne čitaju natpisi očaja, nego ufanja. Kršćanski sveci nijesu odbijali kreposne radosti, bilo ih je pravih veseljaka, kao sv. Filip Neri, sv. Ivan Bosko i drugi, koji su poučnim dosjetkama poučavali i zabavljali. Pravi je kršćanin uvijek smireno veseo.

Prolaznost

Kada bi kršćanstvo nastupalo kao neki filozofski sistem, malo bi ih bilo, koji bi ga kamenovali. Još manje bi na nj napadali, kada bi poticalo na nagonsko veselije uz pijanog Baka ili u naručju razuzdane Venere. Kršćanstvo će uvijek imati protivnika, jer propovijeda istinu života, uime časti ljudskog razuma, uime vjere, uime Boga. Odvraća čovjeka od životinje, upućuje ga da živi Bogu sličnim životom, zato je bilo i zato će biti mnogima kamen smutnje. Zašto mu predbacuju, da ubija život? Jednostavno zato, što naučava realističnu istinu, da je vrijeme života prolazno, te da ga zato treba iskoristiti, da bude od koristi za vječnost. U tome je mudrost kršćanstva, makar jednooki to zvali ludošću.

Divimo se rascvjetalom proljeću. S potpunim pravom, to je Božje djelo. Ne zaboravimo medjutim, da će ljetno sunce to cvijeće i to zelenje osušiti. Na

proljetnim čarima stoji natpis: prolazi. Ushićuje nas mladost, ali svako dijete, i svaki mladić, i svaka djevojčica nosi na čelu natpis : prolazi. I svaki kucaj srca više-istovremeno je jedan kucaj života manje. Vrijeme donosi, vrijeme odnosi . Veseli plaču, jer će veselje prestati, smiju se žalosni, jer će žalost prestati. Kotao vremena vrti i miješa sve što sadrži. Što je strašnije za onoga, koji pliva u veselju, nego pomisao, da je veselju kraj? Što je utješljivije za žalosne nego pomisao, da će suze prestati?

Kršćanstvo dakle na sve proizvode života stavlja etiketu: Još malo. Znači li to, da je kršćanstvo dezerter života? Onda je sam život dezerter samog sebe. Recite dakle radije, da je kršćanstvo jedini pravi poznavalac života, jer kad je život sličan vodi rijeka, koja teče, ne može ga shvatiti da stoji, niti da je može dvaput na isto mjesto dotaknuti.

Utješljive li pomisli! Napoleon je umro. Pjesnici se natječu, tko će ispjevati besmrtniju pjesmu. Manzoni počinja svoju jednostavnim riječima: "Ei fu". Napoleon spada u prošlost, na nj pada prašina vremena. Neka se sjeti te istine onaj uživalac, koji se danas kiti ružama, a drugom ostavlja trnje, da je gavan iz Evandjelja želio malo vode na prstu siromaha, da se osvježi, ali mu je bilo uskraćeno i to /Luk. 16/. Misle jake mišnice da će ih uvijek nositi mač, od kojega će drugi strepiti, ali neka povire u grob, kamo vrijeme nosi i mišice i mač, pa će vidjeti kako svršavaju oštrice, kako prestaju svadje. Svaki je grob kao bolna pjesma, koju smrtnicima ponavljaju oni, koji su umrli: Smrtnici, vi ste, što smo i mi bili, a mi smo, što ćete i vi biti.

Preokret

Krist se pokazao sv. Katarini iz Sijene. Pokazao joj je dva vijenca, jedan zlatni, drugi trnoviti. Trebala je birati: ili zlatan u vremenu, a trnovit u vječnosti. "Ti znaš, Gospodine", reče svetica "da sam ja davno izabrala". Ogrli i poljubi ona trnoviti i stavi ga na svoju glavu.

Vrijeme donosi i odnosi, vrti i prevrće, obara i podiže, uzvisuje i ponizuje. Krist je ovo predočio apostolima upravo u zgodan čas. Htio im je reći, da će za života morati stupati trnjem na glavi, da će štošta morati trpjeti, dok će se svijet, poklonici djavla i tijela, veseliti. Kao ideju i pr-

moć pružio im je lijek, predočio im je zakon preokreta: "Vaša će se žalost okrenuti u radost". I majka trpi dok radja, ali uznosi je velika pomisao na tepanje slatkog djeteta, na nov život, koji se radja.

Jeli ovaj zakon preokreta uvijek na snazi? Kako je bio i na početku. Svaki preokret na čovjeka sugestivno djeluje. Doživjeli ste kako djeluje preokret na pozornici, kako djeluje koja vesela vijest uzburkanom srcu, rasplet u iščekivanju, na pr. na igralištu. Istinit je zakon preokreta, kao što su istiniti svi drugi fizički i viši zakoni. O tom zakonu možemo reći, da će proći nebo i zemlja, ali da riječi Kristove o preokretu žalosti u radost ne će doći na manje /Mat. 24. 35/.

Eto nam, kršćani, svijetle staze u bespuću života! To je snaga kršćanina u patnjama, to tajna njegova raspoloženja. Vizija novog neba, nove zemlje, sunce vedrih dana, kad ni smrti ni tame ni suza ne će više biti, jer će se o svemu tome moći reći: "Bilo je" /Apok. 21. 4/.

Dragocjenost vremena

Veliki francuski književnik Anatol France izjavljuje svom prijatelju, da nije u životu bio sretan ni jedne minute. Stari sv. Leonard izjavljuje u 72. god. života, da nije bio nesretan ni jedne minute. Otkud ova razlika?

Sv. Leonard kao pravi mudrac i trgovac života znao je iskoristiti vrijeme. Vrijeme ide u nepovrat, novca se kako - tako nešto namakne. Otkupiti vrijeme dobrim djelima, životom po vjeri, znači iskoristiti vrijeme. Kršćanin dakle znade vjetar vremena okrenuti na svoj mlin, i u tome je njegova prednost nad nevjernicima. Kršćanin računa na vječnost.

"Još malo" - tako piše na svim varavim obećanjima svijeta. Gdje je čaša zemaljskog užitka, na koje se dnu ne nalazi čemer? Koja je radost života, koja ne svršava? Krist, samo Krist može obećati i to obećanje ispuniti: Vaše radosti nitko ne će od vas uzeti /Iv. 16. 22/.

KAMO IDEŠ?
/4. nedjelja pos.Uskrsa/

Filozofije i filozofi nastaju i nestaju kao dani za danima. Objektivna povijest tvrdi, da od nijedne epohe nije ostala okosnica svih sistema (ne pojedinih mislilaca), osim od starogrčkih, predkršćanskih filozofija.

Medju prvim filozofima nalazi se sedam istaknutih mudraca, koji su kratkim rečenicama izricali veliku životnu mudrost. Jedan od njih, Solon Atenjanin, ponavljao je lozinku: "Imaj pred očima svrhu". O Diogenu, mudracu, priča se, da je na trgu u Ateni načinio šator i stavio na nj natpis: "Ovdje se prodaje mudrost". Neki se bogataš od srca nasmije, te posla slugu, da kupi mudrosti za nekoliko para. Diogen odgovori sluzi: "Evo ti mudrosti, koju reci svojem gospodaru: U svakom svojem činu imaj pred očima svrhu". Bogataš uvidi, da je to doista mudro, te naredi, da se to načelo ukleše na pragu njegove kuće.

Predočite najprometniju gradsku ulicu ili trg u doba najživljeg prometa. Zamislite gledaoca s kojeg planeta kako motri zemaljsku kuglu toliko negdje napučenu, da sliči pravom mravinjaku. Ljudi se kreću, nervozni su, neprestano žure, laktaju se. Koja ih to snaga vuče? Svatko od njih nešto hoće, nešto želi, vuče ga neki posao, t.j. neka svrha ili cilj. Neki je mudrac tražio, da mu dadu, gdje da stane nogom, pa da će pokrenuti zemljom. Čini mi se, da je svrha ili cilj ta tajna snaga, koja pokreće ljude, da se kreću, rade, muče se i stradavaju. Gdje blago tu i srce, misao, rad, život /Mat. 6. 21/. U tome nema promjene. Nevidljiva svrha tumači nam sve vidljive i nevidljive kretnje ljudi. A i bolje je, da se svrha uvijek ne vidi.

Čovjek u potrazi za svrhom
Tko ne zna, što čini, taj ludo čini.
Tko seti stavi pred oči pametnu i poštenu svrhu, taj radi pametno i pošteno. Svrha je kao svijetlo, koje obasjava naše djelovanje te ga prikazuje kao dobro ili zlo. Onaj dijeli milostinju u svrhu, da pomogne bijedi, i dobro čini. Onaj drugi dijeli milostinju, da prevari, da zavede, da ga ljudi hvale, i zlo čini. Imati čak

le pred očima ispravnu svrhu znači i ispravno živjeti i djelovati.

Što je čovjek bez svrhe? Ako nitko ne uspije u poslu, jer nema odredjene svrhe, onda čovjek koji ne vidi svrhe života, promašuje život. Čovjek, koji živi, a ne zna, kamo ide, koja ga svrha čeka, to je lutalac, izgubljenik u djungli života, utopljenik u moru života, uzaludan trošilac životnih energija. Koji je to kapetan, koji ne zna u koju luku vodi svoj brod?

Kada smo uočili svrhu, dužnost nam je za njoj težiti, nastojati da je postignemo, jer svrha je kao san, plemenit san, koji želimo ostvariti. Taj čovjek, koji leti iznad zemlje, koji svojim mislima, željama i osjećajima prekoračuje granice vremena i prostora, mora imati neku iznadvremensku, vječnu svrhu. Tamo ga vuče misao, tamo srce, jer vrijeme i prostor ne mogu mu ispuniti ni misli ni želje. Ta svrha je samo jedna, postizavanje ili sjedinjenje s Onim, koji ga je stvorio, združenje sa svojim Počelom, t.j. Bogom.

Doista su nerazumna ta ljudska djeca, ti ljudi! Otac pošalje sina, da podje obaviti neki hitni posao, o kojem ovisi sreća obitelji, ali sin opazi na putu djecu, koja trče za leptirićima, njima se priđruži, a zaboravi na svrhu svoga puta te upropasti sebe i druge. Takav je čovjek, koji trče za leptirićima prolaznih, neznatnih dobara cvoga života, a zaboravlja konačnu, vječnu svrhu života. Nijesu li ljudi često nerazumni i ludi?!

Vjernik u potrazi za svrhom

Neki kralj posjeti u pustinji sv. Nila. Posjeti ga, da ga zapita za savjet, jer je znao, da mudrost dozrijeva u samoći i u skrovištu svetog srca. Na kraju ponudi svecu svotu novca, ali ovaj je odbije. Kralj mu nato reče, neka od njega traži koju milost. Svetac odgovori: "Od Vas tražim jednu jedinu milost: često promišljajte na svršetak života". Kralj posluša i okoristi se.

Vjernik zna, kamo ide. Rudi zora vječnog dana, a obrisi sretne vječnosti ispunjaju ga nadom, daju mu snagu. On zna, da ovaj život nije konačni uzdah boli, nego umornost na putu prema luci vječnog spasa. Vjernik se smatra putnikom na ovoj zemlji, koja mu je kao neka stanica. Posve logično misli i postupa, kad često sebi stavlja pred oči opomenu: Memento mori, jer opomena smrti jest opomena živo-

ta. Život mora biti takav, da smrt bude most, preko kojega se prelazi u vječnu sreću.

Vjernik ne prezire nijedan posao, nijedno zanimanje, jer svaki posao je, pa i najneugledniji, prozor, kroz koji gleda u vječnost. Neki je bogataš susreo pastirića i zapita ga, koliko na dan zaradjuje. Pastir odgovori, da zaradjuje koliko i bogataš. Kada se bogataš začudio i nasmijao na taj odgovor, pastir uzvrati: "Ja u svom poslu, a vi u svom poslu jednako zaradjujemo, jer zaradjujemo raj ili pakao!"

Vaša prisutnost ovdje u crkvi mi govori, da vi i kao katolici znate, kamo idete. Kada ste jutros ostavili svoje kuće, znali ste za svrhu, naime došli ste, da ispunite dužnost katolika, da nastavite stazom, koju su vam ostavili u baštinu Vaši stariji. Došli ste u crkvu, da obogatite dušu, da se osvježite u molitvi, da posjetite Krista, da okrunite glavu Djevice vjencima molitava i pjesama. Pametna i uzvišena svrha!

Krist odlazi

Zar nijeste opazili, vjernici, kako je Krist riječi današnjega evandjelja ovio u ruho neke tuge? Dani su odbrojeni. To su dani pred njegov odlazak. Srce, koje ljubi, bolno osjeća čas rastanka. Rastanak kao da kida srce na komadiće. U Kristu je kucalo dobro toplo prijateljsko srce. Bilo mu je žao, što odlazi, a što ga nitko ne pita: Kamo ideš?

Krist je znao za tajnu svoga dolaska. On isto tako zna za svrhu svoga odlaska. "Dobro je za vas, da ja otidjem" /Iv. 16. 7/. Zove ga viša svrha. On mora ispuniti povjerenu misiju. Apostoli su ostavili svoje mreže, svoje poslove, da podju za Kristom, a Krist ostavlja i apostole, da podje, kamo ga zove vječna odluka.

Krist nije otišao, jer kada združujemo svetu nakanu s nakanom Kristovom, onda kao da isti Krist nastavlja život i djelovanje na zemlji. Kada je sv. Petar susreo Krista te ga zapitao: "Quo vadis?" Krist mu je odgovorio: "Vado Romam iterum crucifigi", /idem u Rim, da budem ponovo propet/. U Petru, koji je imao biti propet kao da je ponovo imao biti propet Krist. Ujedinimo nakane s nakanama Kristovima. Učinimo to na početku dana, na početku posla, da tako čitav dan ili posao bude kao neprekidna molitva i žrtva prinesena Bogu. Takav život oslobadja, takva žrtva otkupljuje. Neka nam i svrha života uvjek blista pred očima, a milost Božja neka nam po-

mogne, da je postignemo!

BEZ PRESTANKA MOLITI
/5. Nedj. pos. Uskrsa/

Ljudi uvidjaju potrebu, da jedan drugoga mole, jer jedan drugoga potrebuju. Prečesto zaboravljaju, da se na mig Stvoriteljev pokreću nebesa, zemlja i povijest svih ljudi. Nije li onda mnogo opravdanije kleknuti i moliti toga Stvoritelja iUzdržavatelja svega vidljivoga i nevidljivoga?

Čitam u Sv. pismu, da je izabrani zakonodavac St. zavjeta, Mojsije, jednom stao šutke, a Bog mu reče: "Zašto vičeš?" /Exod. 14. 15/. Ovo izgleda čudno? Ne, šutio je, ali je u duši i u srcu glasno vikao, tako da Bog nije mogao ostati kao da ne čuje. To je bila vika duše i srca.

Još jasnije nam to govori utemeljitelj N. zavjeta, Krist. Kao dijete ide u hram, da moli. Pri krštenju silazi D. Sveti - Krist moli.

Mnoštvo ga želi učiniti kraljem - Krist se povlači i moli. Na križu umire i moli /Luk.3.21.16 12/.

Prema Bogu!

Jedna narodna poslovica govori: Kokoš pije i na Boga gleda. Sve nas, i uvijek, upućuje na nebo. Koji put smo uronjeni u misli, koje su molitve.Ima dana i godina provedenih u prisutnosti Božjoj,i to je molitva. Nije uvijek potrebno čuti glasa ni stati koljenima na zemlji. Tko uzdiže pamet i srce k Bogu, taj moli,viče. Rekao je sveti župnik iz Arsa, kad moli, da u sebi tiho moli, jer govori Bogu, koji ga kao otac uvijek čuje, naprotiv, kad u propovijedima govori ljudima, da viče, jer iako ga slušaju, ne čuju. Tko želi šutnju i govor, samoću i javni život, radost i žalost, odmaranje i rad pretvoriti u molitvu, neka samo čini dobra djela, jer su dobra djela najbolja molitva.

Bog je stvorio čovjeka i njegove potrebe.Molitva je jedna od bitnih potreba čovječje duše.Bog je molitvi dao i moć, te možemo reći s Lakorderom, da je molitva svemoćni čin, koji čovjeku stavlja na raspolaganje nebeske sile. Tko zna, koliko je ratova svršeno, koliko nevolja odstranjeno, koliko milosti udijeljeno kao nagrada za molitve nevinih duša! Nije su odlučni faktori oni, za koje ljudi drže

da odlučuju o ishodu raznih podhvata, nego su tajni faktori mnogih ishoda raznih pothvata Bogu samo poznati. Zar je zaludu rekao Krist: "Ako što zamolite od Oca u moje ime, dat će vam" /Iv. 16. 23/? Veliki su ljudi često samo razne figure, i to samo pioni, na šahovskom polju ljudske povijesti, koje se nalazi u Božjim rukama.

Potrebno je!

Potrebno je moliti, jer smo slaba, siromašna djeca, koja uvijek trebaju pomoći s neba. Trebamo pomoći za tijelo i za dušu. Ona svetica, sveta Dare, čami u tamnici. Đavlovi šegrti nastoje da izgubi vjeru i krepost, ali ona moli, i lav, koji je nju imao u smrtiti tjera u bijeg njene neprijatelje; ali i ona druga svetica, bl. Ozana iz Mantove moli Boga, da se zaustavi požar, koji je na obližnjoj kući harao, ali Bog joj prišapnu, da bi bilo važnije moliti, da se požar strasti i opačina u svijetu ugasi, jer da taj oganj uništava duše, koje su vrednije od tijela i kuća.

Potrebno je moliti, jer je naredjeno, kako smo i danas čuli u evendjelju. Kako ocjenjujemo onoga, koji ne ispunja dužnosti svog staleža? Čovjeku je prirodjeno moliti kao ptici letjeti. Napose o kršćaninu možemo reći, da je kršćanin bez molitve - ptica bez krila. "Moli i radi" - to je lozinka pravog kršćanina. Molitva bez rada nekako je besplodna, rad bez molitve neuspješan. Sv. Antun pustinjak, osjeti jednom u duši veliku suhoću te je molio Gospodina, da mu pomogne moliti. Okrene se i opazi anđela, koji se pričini da plete košaricu. Upleo bi nekoliko šipaka i stao moliti, opet na posao i opet moliti. Sv. pustinjak odmah shvati, da treba izmjenjivati rad i molitvu, jer je život kao ladjica na vesla: jedno je rad, drugo je molitva, a oba su potrebna, da ladja može ići naprijed.

Preobrazuje

Bez sumlje, čovjek molitve izgleda produhovljen, smiren, uvijek vedar i sretan. Još više, čovjek molitve se preobrazuje, jer će ga svakim danom pravi život molitve podizati na viši stupanj savršenstva. "Bog je stari davalac", govori naša narodna, pa dijeli mnogo više negoli ga molimo, ako ga molimo čistim životom.

Živo molitve traži najprije, da se odstrani sva

ki grijeh. Rekao je neki umnik, da onaj, koji Boga zove u pomoć, a sam se valja u grijehu, naliči dže pokradici, koji bi dozivao u pomoć pravdu. Život molitve, pravi život molitve, ujedno je uzrok i posljedica kreposnog, svetog života.

Treba zato molitvom preobražavati život od djetinstva pa do smrti. Krasan je prizor, kada gledamo kako dijete sklapa ručice, jer ga roditelji uče, a potresan je prizor, kada ni roditelji ni djeca ne znaju sklopiti ruke na molitvu. Učite, roditelji, djecu na molitvu, da im život bude kao dašak neba. U jednoj obitelji muž i žena približili se starosti. Nešto starost, a nešto nemoć doveli su ih na stazu djetinstva, kada su znali moliti, ali prije, dok su bili mladji; niti su molili niti su naučili djecu moliti. Klekli dakle jednu večer da mole krunicu. Uto se vrate njihovi sinovi i kćeri sa zabave i nemalo se začude, kad opaze roditelje da mole krunicu. Otac zaplaće. Žena ga zapita za razlo suza; a on odgovori: "Kad budemo u grobu, naša nam djeca ne će znati dati ni jedan darak molitve, jer ne znaju moliti". Zaplače i žena, jer se i ona osjećala krivom.

Ujedinjuje

Pogledajte čovjeka u molitvi, kad sklapa ruke, Te dvije ruke kao da su bića u jednom. U crkvama tisuće ljudi moli, pjeva. Kada bismo sada imali uši kao savršene prijemnike, ne bismo iz neposredne blizine ništa mogli čuti, jer bi zaglušili glasovi molitve i pjesama, što se i sada dižu naraznim mjestima zemaljske kugle i penju se prema nebu. Gromki glasovi muškaraca, zvonki glasovi djece i nježni glasovi žena - sve to unisono pjevanje označuje jedno srce i jednu dušu u Gospodinu. Skupna je molitva i pjesma doista znak i faktor jedinstva, a Krist je obećao, da će uvijek biti ondje, gdje se nekoliko ljudi skupi, da moli /Mat. 8. 2o/.

Želimo li, da se razdvojeno čovječanstvo ujedini? Neka sklopi ruke. Pri otvaranju i završavanju rada Ujedinjenih nacija većina država moli. O, da bi ta molitva bila prava i uspješna! Kada su ruke sklopljene, đavao bježi. Kad čovjek sklapa ruke da moli, Bog ih otvara, da dijeli darove. "Zaman trud kome se protive nebesa, jer": "S nebesima svašta/bez njih ništa/". Molitva ne samo širi kraljevstvo Božje na zemlji, nego otvara nebesko, gdje odzvanja pjesma zahvale Vječnome.

JUNACI DUHA

/Nedjelja poslije Uzašašća/

U jednoj dalekoj zemlji bjesnjelo je progonstvo protiv katolika. Muž, katolik, razgovara sa ženom, katolkinjom...spremaju se na mučeništvo, ali u razgovoru očituju tjeskobu radi desetogodišnjeg sina, koga ostavljaju, jer ga smatraju nedoraslim za mučeništvo. Dječak čuo taj razgovor te se udalji. Malo kasnije evo ga natrag s užarenim željezom na ruci i šuti. Roditelji, zaprepašteni, priskoče, ali dječak reče: "Vidite li, da vas i ja mogu slijediti kao mučenik?" Roditelji i dječak od lo god. postaju sveci Kristove vjere riječima, djelima i vlastitom krvlju.

Ima li još ovakvih junaka duha? Junaka mišica ima, junaka fizičke sile, koji lome željezo, nose velike terete, trče brzo, pobjedjuju u rvanju i t. d. Ne samo da ih ima, nego danas ima ljudi, koji je dino cijene te junake mišice. Iz povijesti znamo, da u doba surovosti, podivljalosti, barbarstva redovito raste cijena junacima fizičkog reda. Zar ne vidimo, da i toliki dječaci danas obožavaju avanture džungle i aktove kriminalističkih filmova?

Junaci duha

Kršćanstvo je zadužilo čovječanstvo i na ovom polju. Ono je uputilo ljude, da budu etički junaci, junaci duha, u službi istine i pravde, u službi dobra i kreposti. To je ideal "viteza", koji brani slabe, koji se žrtvuje za krepost, svladava sebe, širi ljubav i pravdu, živi nesebično, dosljedno, neustrašivo, spreman uvijek da sve žrtvuje za uzvišene svetinje kreposti i vjere.

Vjera nam i danas stavlja pred oči taj ideal duhovnog junaštva. Ona nam i danas u sakramentu sv. potvrde stavlja u dužnost i obdaruje nas ukrasom hrabrosti, jer nas čini vojnicima Kristovim. Kad biskup krizmanika malko udari po obrazu to mu daje u dužnost, da bude spreman trpjeti zaušnice za vjeru, za dobro, za istinu i pravdu, kako je trpio Krist. Nije li onaj dječak, spomenut na početku, pravi uzor junaka duha, koji razoružava, blaži, usrećuje? Naprotiv, samo junaštvo mišica bez duše ostavlja plač, krv, pustoš.

Ne možemo se pohvaliti, da su svi vjernici danas svijesni dužnosti duhovnog, vjerskog junaštva. Dok vi, vjernici, već samim prisustvom u crkvi dokazujete, da ste vjerski karakteri, barem u ispunjavanju te zapovijedi, dotle moramo konstantirati, da ih ima premnogo pospanih, mlohavih, mnogo pjetlova na krovu, mnogo trstika, mnogo lutalaca, mnogo bijednika duha. Ima bez sumlje, junaka vjernika. Kada ugledate one kule sa strane velebne katedrale ovoga grada, bijelog Zagreba, kao da čitate u njima prkos vjekovima, čvrstoću hridi, spomenik junaštva duha. Ističu se kao piramide nad sivom, beskarakternom pustinjom modernog čovjeka.

Poziv Kristov

Krist nas danas najprije poziva, da se čuvamo bolesti savjesti. Prorekao je svojim apostolima, da će ih vlastiti zemljaci smatrati neprijateljima i da će postupati s njima kao s najvećim grešnicima i poganima. To je doista najstrašnije za dušu, ko ja ljubi svoj narod. Krist dakle proriče, da će ih vlastiti narod mrziti, ubijati, k tome, da će to činiti s tako bolesnom ili pokvarenom savješću, da će oni, koji ih budu ubijali, misliti, da čine dobro djelo, Bogu ugodno djelo, službu Božju.

Treba dakle ispravljati savijest. Posjeduju krivu savjest oni, koji gledaju sitnozorno tudje male mane, a svoje velike zastiru. Nemaju ispravnu savjest ni oni, koji radi mrtvog slova zakona ubijaju duh i dušu. Boluju na savjesti i oni, koji se akomodiraju zlu ili mijenjaju kako zapuše povjetarac. Ima još uvijek pilatskih savjesti, koje peru ruke, a osudjuju nevine, te misle, da će voda izbrisati grdobu duše. Ima puzavaca, slabića, trstika, pjetlova na dimnjaku, kojima fali karakternost, odlučnost, junaštvo duha.

Pripravite se na progonstvo! "Potrebno je da dodju sablazni" /Mat. 18. 7/. A koja je dužnost sljedbenika Kristovih? Da budu svjedoci riječima, djelima, spremnošću, na patnje. Ne svjedoče za Krista riječima oni, koji puštaju da se u njihovoj nazočnosti vrijedjaju svetinje vjere i morala. Ne svjedoče djelima za Krista oni, koji gaze u životu osnovna načela Evandjelja, na pr. ljubav prema bližnjemu, izdajstvo ženidbenog druga i sl. Ne svjedoče za Krista spremnošću na žrtve oni, koji za malo novca, za lijep pogled izdaju vjeru svojih otaca.

Odvažnost

Odvažna vjernika i protivnici cijene. Iznosi se iz povijesti progonstva prvih kršćana, da je jedan poganin zatražio od vojnika, da se izjasni, tko je od njih kršćanin. Javili su se samo neki. Njih izabere i odlikova ih kao svoju stražu, jer veli."Kada ste spremni braniti Krista, spremni ste braniti i mene, a tko je spreman zanijekati Krista, sigurno će zanijekati i čovjeka".

Odvažan je vjernik doista slobodan čovjek. Vjernik, koji se ne boji što će drugi reći, kada dozna za njegovo vjersko osvjedočenje, nema obzira, ne straši se, nije rob, stupa ponosna čela, jasno i bistro. Kukavica, naprotiv, trajno se oko sebe okreće, da proračuna, što drugi misle, kako će oni ocijeniti njegov postupak. Nije li to bijeda, ropstvo, izdajstvo?

Odvažan vjernik slavi konačnu pobjedu. Sjećate se iz Sv. pisma, kako su se rugali Noju, kad je gradio korablju. Govorili su mu, da je star, da je podjetinjio. Medjutim, prošlo je sedam dana ruganja, a Noje udje u tu ladju, dok svi drugi poginu. Tako se možda vjerniku rugaju za ovo sedam dana života na zemlji, ali završetak je toga ruganja u bolnom priznanju zlih: O, nas nepametnih! Život smo pravednika smatrali ludošću, nečasnim, ali, eva, kako su oni ubrojeni medju svece, medju sretnike /Sap. 5. 4/.

Kada se radi o odlučnom zastupanju interesa duše, Krist je nepomirljiv. Tko njega ne prizna, nego zataji pred ljudima, Krist odlučno veli, da će zatajiti i on njega pred Ocem nebeskim, kada se bude odlučivalo o vječnoj sudbini u sreći ili nesreći /Mat. lo. 33/. U tom smislu Krist govori, da je došao da donese mač, koji će rastaviti djecu od roditelja, roditelje od djece, jer su interesi vječne sreće iznad svih ostalih interesa /Mat. lo.34-38/.

U vizije je gledao prošlost, u nadi budućnost, kad je Pio XII. davno rekao jednom zgodom našim hodočasnicima: "Vi imate u svojoj naravi one tvrdoće i stalnosti poput vaših planina. O, da bi se taj karakter iskazao u tvrdoći vaše djedovske vjere! Čvrsta i stalna treba da je ta vjera, kao što je stanac kamen s vašeg Velebita, koji prkosi burama i olujama". Odgajajmo se i odgajajmo u vjeri te molimo od srca s apostolima: "Umnoži nam vjeru" / Luka 17. 5/.

BLAGDAN DUHOVA

Prorok Ezekijel bi uzet u ekstazu. U tom stanju mu se pričini, da se nalazi na prostranoj ravnici, osamljen. Ta je ravnica bila prepuna ljudskih kosti, mrtvih tjelesa, rastočenih od kiše i osušenih od sunca. Gospodin ga uzme za ruku, povede po toj jezovitoj pozornici te ga upita, da li vjeruje, da bi one kosti mogle opet oživjeti. Ezekijel odgovori, da to najbolje zna On, Gospodin. Gospodin mu reče neka zazove Duha. I Ezekijel zazva. Odjednom se začuše šum s neba, potres i silan vjetar, a kosti se počnu micati, sakupljati, povezivati, uspravljati, i pokaza se silna vojska: odabrana kuća Izraelova /Ezek. 37/.

Govori se, da dva grada u povijesti najrječitije govore o strahoti Božje osvete. Od Jeruzalema, koji je zločinački odbio Sina Božjega, nije ostao kamen na kamenu. Duh Sveti se nije pokazao u ljudskom obliku, ali je Carigrad bio grad, u kojemu su odbijali nauku o božanskoj naravi Duha Svetoga, pa i taj je grad god. 1453. doživio takav pečat osvete, da je i glava njegova cara Konstantina Paleologa visjela na stupu.

Hoćemo li današnje čovječanstvo usporediti s jednim ili s drugim ili s oba grada? Ljudi su po saobraćajnim sredstvima tako blizu, a po osjećajima tako daleko, da sliče na već zaraćene stranke, koje čekaju čas napadaja. Pameti lutaju po bespuću. Duševne i tjelesne snage umiru u varavim poslovima. Srca se guše u blatu naslada. Nije li stanje današnjice neka vrsta apokaliptičkog stanja? Baldazar se zabavljao s uzvanicima, obeščastio je sv. posudje hrama, iz kojega su na toj nečasnoj gozbi uzvanici pili, ali neka je otajstvena ruka napisala na zidu riječi osude: MANE-TEKEL-FARES. Iste je noći Baldazar poginuo, a s njim kažnjeno mnoštvo.

Dok nas pomisao na tu mogućnost zastrašuje, sokoli nas pomisao na današnji dan, dan Duhova. To je dan porodjenja Crkve. Dan jačanja onih, koji priznaju sv. potvrdu. Dan unutarnjeg obnavljanja i sjedinjenja vjernika. Dan trajne duhovne obnove. Svi ljudi, napose vjernici, iz današnjega dana crpu pouku.

Pouka današnjice

Kršćanstvo stavlja kao prvi paragraf svoga ustava prvenstvo duha. Ono danas poziva čovječanstvo,

da bude svijesno svoje naravi, svoje razumske naravi, koja nosi dušu, te da se obnovi tako, da prizna prvenstvo duha, a ne tijelu i materiji. Plamena boja, koja danas resi naše oltare, služi kao poziv svim ljudima, da spale grijeh, a da se u njima zapali sveti oganj prave, svete unutarnje ljubavi. Poziva ih, da ne robuju tijelu, nego da slušaju duh. Opominje ih, da ne smatraju, da je "zdjela leće" mjerodavna, nego da iznad materijalnih vrednota cijene one duševne. Duša nad tijelom, duh nad materijom - eto prve pouke Duhova.

Rekao je neki mislilac, da ništa manje ne sliči na čovjeka no isti čovjek. K tome danas neki misle, da su moderni i učeni, ako zatrube u sav glas, da je čovjek samo životinja, savršeniji kralježnjak i sisavac. Vide naime sličnosti izmedju životinje i čovjeka, pa iz sličnosti zaključuju na jednakost, kao da biste vi dva slična čovjeka proglasili, da su samo jedan.

Ljudi današnjice, nijesu ni malo moderni, ako tvrde, da je čovjek sličan životinji, jer to ljudi znaju otkad su se rodili. Tko ne vidi, da se čovječje tijelo radja, kreće, raste, umire, trune i kao tjelesa drugih životinja? Davno je Sv. pismo proglasilo, da je čovječje tijelo od gliba, da je od zemlje, da je prah i sl. Davno je sv. Pavao pisao, da neki ljudi žive kao životinje /I Kor. 2, 14,15. 44, 46/.

Još manje su ti ljudi današnjice učeni, ako zaboravljaju bitnu oznaku čovjeka, to jest razum, koji misli, pronalazi, napreduje, otkriva tajne prirode. To je čovječja volja, koja želi raditi za vječnost, izgradjivati se, da se usreći. To je čovječje srce, koje čezne za Beskonačnim. To su činjenice, pa, ako biti učen znači nijekati činjenice, onda su takvi učenjaci toliko ljudi, da se radjaju slijepi, a umiru kratkovidni. Čovjek po tijelu je slab, prolazan, ali po duši je beskonačan, on je sve, svrha svega stvorenoga.

Pouka vjernicima.

Protivnici vjere računaju, da će oni osvojiti ljudske duše, promijeniti ljudske misli, jer da su to isto učinili apostoli, neuki i nemoćni. Zaboravljaju medjutim, da su apostoli na današnji dan primili onaj unutarnji, nevidljiv dar, svijetlo, snagu, žar, kojim su se preporodili i dobili snagu, da preporadjaju druge, i to iznutra, u duši i u srcu, što je glavnije nego izmijeniti vanjske uvjete ži-

vota.

Duh Sveti, koga su apostoli primili, rasvjetlju je i danas vjernike. Neuki postaju kao učeni, jer zasrame učene naduvenjake. Taj Duh prosvijetli pojedince na razne načine, koga milovanjem, koga karanjem, onoga u Lurdu, a onoga pod udarcima boli i patnje. Eno vam sv. Augustina. U mladosti guta spise Platonove i drugih učenjaka, ali u duši ga muči borba sa samim sobom. Jednog je dana osjećao takve boli u duši, da je rekao Gospodinu, neka ne muči više sumnjama njegovu dušu. Nato začu glas: "Otvori knjigu i čitaj". On uzme knjigu, Sv. pismo, i naidje na riječi: "Odstranimo od nas djela tame i obucimo se u oružje kreposti". Zaplače, prosvijetli se, ostavi stranputicu grijeha i zaputi se na put sreće i mira.

Duh Sveti jača. Tko daje snagu djeci, nejakom spolu, starcima, djevicama, mučenicima, misionarima? Kada je mučenica Lucija u Sirakuzi bila mučena govorila je: "Duh Sveti me jača i govori mi: "Past će ih tisuću s lijeve i deset tisuća s desne strane, ali te ne će dirnuti". Doista, ni jake mišice mučitelja, ni zapregnuti volovi nijesu mogli maknuti tc nježno žensko biće, jer je s Lucijom bio Duh Sveti, koji ju je jačao. To isto uče nas milioni mučenika.

Duh Sveti zapaljuje oganj svete revne ljubavi, koja goni kab najjači pogon. Tko bi prepoznao nekoć bojažljive apostole? Koliko vjernih kršćana i kršćanki pati u mučilištu života, u tragedijama ooitelji, pod udarcima sudbine, ali sve mirno i predano. A tko im daje snage? Vjera.

Danas se u nekim crkvama posipaju ruže, dok se zaziva Duh Sveti. Rekao je netko, da je kršćanstvo pozvano da provede revoluciju, ali ne krvi, nego "revoluciju svete ljubavi", ljubavi Boga i bližnjega, jer je sveta ljubav zahtjev prvenstva duha i plod Duha Svetoga. Zamolimo i mi danas Duha istine i života, da udahne dah života, sloge i ljubavi u ljudska srca, da se svijet smiri pri pomisli, da je Duh obnovio lice zemlje. Dodji, Duše Sveti! Dodji, da se zemaljski Babilon, sagradjen na neurednoj, egoističnoj ljubavi pretvori u nebeski Jeruzalem, sagradjen na svetoj, božanskoj ljubavi!

DUBINA OTAJSTVA
/Presv. Trojstvo/

Posljedna poruka Kristova svojim učenicima. Nalaze se na gori u Galileji. Krist zahvaća jednim pogledom prošlost i budućnost, osjeća veličinu uloge, koju je odigrao kao spasitelj svijeta. Izdaje dakle naredbu svojim učenicima, da idu do svih naroda, da pripadnike svih naroda čine njegovim učenicima. Time je označio nadharodnost Kat.crkve, njenu općenitost. U jednoj će se istini spajati svi narodi, i time je snažno naglasio ideju madjunarodnog društva, kao jedne države pod Bogom - Ocem. Razumije se, da iz ovih riječi izvire i vlast, koju je dao svojim apostolima i njihovim nasljednicima, da ih naime drugi slušaju i da prigrle njihovo propovijedanje. Jedna je glavna istina kao vrata, kroz koja svatko mora ući u Crkvu, a to je Presv. Trojstvo: Otac-Sin-Duh Sveti.

Otkad je zaorio ovaj glas, Evandjelje se propovijeda. Neki odvraćaju uši od ove istine, drugi vjeruju, bezbrojne čete polažu život za tu istinu. U Kataniji god. 304. muče djakona Euplija žedjom! Sudac mu govori, da će se napiti, ako se pokloni bogovima. Mučenik neustraživo odgovori: "Ja se klanjam jednom Bogu: Ocu-Sinu-Duhu Svetomu. On će mi domalo dati piti žive vode vječne radosti." Na to prigne glavu kao da pije, lice mu se obasja svijetlom, na usnama mu zatitra osmijeh i preminu u Gospodinu.

Što nam otkriva ovo otajstvo?

Neupućeni i zlonamjerni predbacuju vjernicima, da vjeruju u nemogućnosti, u protuslovlja. Predbacuju, da je vjera najneprikladnija baza kršćanske religije.

Mi kratko na ovo odgovaramo, da nas Bog nije pitao, kada je stvarao svijet, niti, kada je objavljivao ovo otajstvo. Predočio nam ga je kao otajstvo i tražio samo jedno: vjeruj; ako pak odbijaš vjeru, sankcije su također odredjene. Nije protuslovlje, jer jedan ne može biti tri s istog stanovišta, može s različitog. Svaki je od nas jedno biće, a ipak ima pamet, volju i srce. Ljiljan je jedinstven, ali ima boju, oblik, miris. Svaki je pre

dmet, koji vidimo jedinstven, a ima dužinu, širinu i visinu. Trolist je jedan, iako nosi tri lista.

Zašto je Krist stavio vjeru kao bazu svoje religije? Zašto nije stavio znanje, moć, umjetnost, silu? To vele oni, koji prosudjuju vječne i nebeske stvari mjerilom prolaznih, tvarnih, zemaljskih stvari. Krist je došao da sve spasi, da k njemu dodju učeni i neuki, muški i ženske, djeca i starci. Svatko ne može biti učen, niti snažan, niti umjetnik, ali svatko može vjerovati. Tko je došao da svakome pokaže put vječne sreće, mora pružiti sredstvo prikladno svima. Ako je išta teško, vjerovati nije teško, samo treba htjeti, ne odupirati se poticaju milosti.

Govori se o jednom pustinjaku, da je stao na stupu i ponavljao: Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu. Nijesmo pozvani da ga oponašamo stanovanjem na jednom stupu, ali smo pozvani, da naučimo vrijednost ponavljanja tih riječi i razmatranja njihova sadržaja.

Otajstvo Presv. Trojstva ~~otkriva nam~~ krije u sebi bogatstvo Božje naravi, u kojoj od vječnosti kola bez promjene božanski život spoznaje i ljubavi. Ako ne možemo shvatiti velike duše genija i umjetnika, zar ćemo toliko biti preuzetni, da tražimo prodrijeti u dubinu otajstva Božjeg života? Kada je sv. Augustin nastojao dokučiti nešto od božanske harmonije Presvetog Trojstva, opazi malo dijete na morskoj obali kako na dlanu ruke prenosi more u malu jamicu, koju je svojim rukama načinilo. Upozori dijete, da je to nemoguće, ali dijete, pojava andjela, odvrati sv. Augustinu, da on kuša što je još više nemoguće, kada naime nastoji shvatiti otajstvo Presv. Trojstva.

a) Otkriva nam veličinu naše naravi, jer smo stvoreni na sliku i priliku Božju, prema tome dostojanstvo je čovjeka uzvišeno. Čovjek nosi naseki, u svojoj duši, sliku Presv. Trojstva, jer posjeduje pamet, koja shvaća, volju, koja naredjuje i izvodi, srce, koje ljubi.

b) Otkriva nam potrebu i čar molitve. S kakvim pijetetom djeca gledaju fotografiju svoga oca, koji je možda u tudjini, daleko od njih. Kada izgovaramo riječ, imena Presv. Trojstva, mi dozivamo u pamet Onoga, koji je rekao, da će doći k nama kada ga molimo, Onoga, s kojim možemo reći, da smo njegovi ukućani /Efež. 2. 19/.

U znaku Presv. Trojstva

Život se naš odvija u ovom uzvišenom znaku. Svakome je od nas pri krštenju Presv. Trojstvo otajstvo dušu, te smo postali puni života Božjega, članovi Crkve. Prva vjerska pouka, koju smo dobili od naših roditelja, bila je znak sv. križa, koji je utisnut na čelo, ramena i srce, da prosvijetli našu pamet, da ojača naša ramena za nošenje tereta života, da raspiamti naše srce svetom, plemenitom ljubavlju. Kada kršćanin ide na posao, izlazi iz kuće, čuje pozdrav Gospin, pa zaziva Presv. Trojstvo. Ulazi kršćanin u crkvu, i tu je sve puno znaka Presv. Trojstva, križa se, čuje triput "Kyrie", tri puta "Sanctus", tri puta "Gospodine nijesam dostojan" i t.d. Nadasve je ganutljivo, kada duša kršćanina odlazi od tijela i ovoga svijeta. Svećenik govori duši: "Odlazi, kršćanska dušo, s ovoga svijeta u ime Oca, koji te je stvorio, Sina, koji te je otkupio, Duha Svetoga, koji te je posvetio". Te riječi kao da izazivaju djavla i ovaj kao da predbacuje propuste, grijehe, zločine umirućega, ali svećenik odgovara. "Iako je dotičnik sagriješio, ipak nije zanijekao Oca, Sina i Duha Svetoga, nego je vjerovao". Vjerovanje je dakle kao kredit, polog, na temelju kojega uvijek ostaje mogućnost primiti milosrdje.

Poklekni!

Pred uzvišenim predmetom, pred nedokučivom istinom ostaje nam samo jedno ispravno stanovište: poklon. Zato naduti, umišljeni čovjek ne će da vjeruje, jer mu je teško žrtvovati samog sebe. Mogao je Krist govoriti jasnije, činiti bučnija čudesa, ponavljati svaki dan, ali onda vjera ne bi imala zasluga, ljudi bi bili prisiljeni vjerovati odveć uočljivim dokazima.

"Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasi će se, tko ne uzvjeruje, osudit će se" /Marko 16. 16/. Jednostavna ali presudna istina. Osudjen je već na ovom svijetu/Iv. 3. 18/. Zar je to mala osuda hodati izvan puta sreće, u mraku laži, daleko od života?

Otajstvo Presv. Trojstva razjasnuje nam dakle i naš život, upoznaje nas s veličinom i našom i našega bližnjega. Otkriva nam smisao života i daje nam snage da ga snosimo. Blaženi, koji vjeruju! Sveto Trojstvo, jedan Bože, smiluj se nama!

KRUH ŽIVOTA

/2. nedjelja pos. Duhova 1. pos. Trojstva/

Jedan sedmični izvještaj smrtnosti u Zagrebu, u mjesecu lipnju 1958, donosi sedam slučajeva samoubojstva. Nije to jedinstvena novinska kronika, nego je to pravi društveni problem i nepobitni dokaz manjka etičko-vjerskog osjećaja prema životu.

Još samo u osmini Tijelova. Vjernici osjećaju, što je to "kruh života vječnoga". Nije moguće odijeliti ove dvije predodžbe: predodžbu vjernika, koji znaju, što je život, i njoj oprečnu predodžbu nevjernika, koji se lišavaju i ovozemnog života. Život je pao u bescjenje, jer se griješi protiv njegovih osnovnih zasada. Prekidaju ga razočarani, koji su očekivali od života potpunu sreću, koji su se drugim riječima, varali. Prekidaju život poklonici života i njegovih slasti, jer su ga smatrali svrhom, konačnom svrhom, što on nije niti može biti. Oni, koji ljudski život na zemlji izjednačuju sa životom životinje, ne mogu ga cijeniti, nego se lako odluče da ga se rasterete, netom osjete svu njegovu bijedu.

Euharistija nije prestala biti "kruhom života", ali ljudi nijesu došli niti dolaze, da se napiju na tom izvoru, koji uzdiže sjenu vremenitom životu, a vrijedi kao zalog vječnog života. "Pamet se napunja milost i buduće se slave nama zalog da je" - eto nam programa za one, koji žele život, onaj pravi, neumrli život. Što ljude odvraća od tog života?

"Kupio sam zaselak"

Zlato, novac, srebro, imanje - bogadstvo! Vječni protivnik pravog života duše. Starom mudracu su nudjali kesu novaca, ali on je baci u more i reče: "Bolje da propadne kesa novaca nego ja radi nje" Sudbinsku je istinu izrekao Krist, naime, da će lakše deva proći kroz sitne igline uši negoli bogataš u kraljevstvo nebesko.

Svojstvo je bogadstva da zaslijepi pamet, otvrdne srce, baci na stranputicu život i djelovanje. Pogataš misli da mu ništa ne fali, a on je ustvari Bijedan, siromah, slijep, go /Otkr. 3, 17/. Bijedan, jer nema mira savjesti, jer ne vidi, da će bez svega poći u hladan grob, jer služi kao predmet nevje

rnosti, neiskrenosti, lažnog obožavanja i t.d. Često je puta sudbina bogataša kao onog, kojemu je milionar ponudio milion dolara, ako provjeri u određeno vrijeme dali se doista nalazi milion banknota od jednog dolara. Broji jadnik svom brzinom, znoji se, gladan i žedan, sav zanesen, bez brige ni za koga ni za što, ali prije nego je prebrojio udara sat, određen kao granica, a on pada iznemoren, a da nije polučio svrhe.

Euharistija je kruh malenih, poniznih, večera siromaha. To je medjutim kruh onih, koji sve imaju, kad imaju put, istinu i život /Iv. 14, 6/. Oni, koji blaguju taj kruh, posjeduju unutarnji mir, zadovoljstvo, sreću. A bogatstvo je bez toga proklestvo, dok je bijeda s tim darovima bogatstvo. Doista: "Blago onome, koji bude jeo hljeb u kraljevstvu Božjem" /Luk. 15, 15/.

"Kupio sam pet jarama volova"

Naša mudra poslovica kaže: Radi kao da ćeš uvijek živjeti, moli kao da ćeš sada umrijeti. Molitva i rad, donijet će vam spas. Raditi se mora, to je zakon, potreba, čast, ponos, zasluga, ali pretvoriti rad u jedinu vrednotu, u svrhu života, raditi tjeskobno, to je poganstvo. Tko rad smatra svrhom, taj pretvara sredstvo u svrhu, taj izvrće redstvari, stavlja stvari naglavce, a to ne može ostati nekažnjeno od same prirode, koja postupa kao oruđje u rukama Providnosti.

Ljudi su nemirni, nezadovoljni, iako rade mnogo, jer zaboravljaju onaj drugi dio mudre poslovice, naime potrebu molitve. O djavlu se govori, da neprestano radi, ali ne moli, zato je sam sebi na teret. "Tražite najprije kraljevstvo Božje i ostalo će vam se nadodati" /Mat. 6. 33/. To nije samo poziv, nego kazna za one, koji tako ne postupaju. Kazna, jer onda ostaju bez svega onoga drugoga, će mu su se nadali. Ilija se mučio na putu. Izmoren je zaspao. Dodijalo mu živjeti i putovati. Dovoljna je bila okrepa tajanstvenim kruhom, te je mogao putovati četrdeset dana do gore Gospodnje /III. Kralj 19/. Umornim zemaljskim putnicima uvijek je na raspoloženju taj kruh jakih, da im suze umora ne ostanu uzaludne.

"Oženio sam se"

U jednom se društvu raspravljalo o vjeri, ponajviše o potpunoj slobodi glede vjere. Razboriti sta

rac dobaci: "Vi biste, dječo, svi vjerovali, kada biste doista bili u sebi slobodni". Starc ih je htio poučiti, da zablude, strasti, neuredan život odvračaju od vjere, jer strasti kvare srce i ono više ne osjeća čar duhovnih dobara. Strasti su kao baruština, iz koje ishlapljuje otrovna para, koja zasljepljuje pamet i srce, da ne vide plavetnilo neba, uzvišenost vječnih istina.

Euharistija se zove "kruh čistih duša". Eno vam čiste duše Ivanove, koja naslanja glavu na prsa Kristova, da čuje otajstvenu glazbu čiste ljubavi. Eno vam čistih duša, neokaljanih strašću, koje slušaju i prate Jaganjca, a drugi ne čuju i ne razumiju /Otkr. 14. 3/. Eno vam toliko čistih duša, koje se žrtvuju za bližnjega, koje nose teret života, jer ih hrani kruh svetih duša, "kruh djevica", Euharistijski kruh.

Tko se hrani ovim kruhom, postaje čist od strasti. Jednom su neki pedagozi došli u posjet velikom odgojitelju sv. Ivanu Bosku. Kada su konstatirali mir, red i disciplinu, primjetili su svecu, da sigurno šiba ima uvijek posla. Svetac je odgovorio, da njegov zavod ne poznaje šibe, ali da poznaje ispovijed i pričest, ta dva najbolja odgojna sredstva. Pričest doista podiže, preobrazuje, posvećuje, jer je to Bog u nama.

Predaja donosi legendu, da je sv. Obitelj na bijegu u Egipat morala tražiti zaklon u nekoj spilji. U njoj su bili razbojnici, a njihov je vodja sa sobom imao ženu i dijete bolesno od gube. Razbojnici nijesu ništa učinili sv. Obitelji, jer je taj na snaga omekšala njihovo srce. Marija je na polasku oprala oči malom Isusu, a majka razbojnika poslije njena odlaska opere u istoj vodi bolesno dijete i ono ozdravi. To je dijete raslo, počinjalo zločine kao i njegov otac, ali uhvaćeno kao zločinac, osudjeno na smrt zatraži od Krista, da ga se sjeti i bi uslišan: "Danas ćeš sa mnom biti u raju"! Govore, da se taj razbojnik zvao Dizma, razbojnik s desne Kristove.

Ljudi su izgubili stazu života, jer su ih Luciferova oholost, mamonova zaraza i Venerinin zadah zaslijepili, otvrdnuli, unesrećili. Lutaju izmoreni, rade nezadovoljni, svršavaju očajni! Iz svetohraništa dopire poziv: "Dodjite! Tko jede od ovoga kruha, živjet će uvijek" /Iv. 6. 58/.

ZLATNO SRCE

/3. nedj. posl. Duhova 1. posl. osmine Trojstva/

Dvije dražesne priče. Prva je uzeta iz pastirske idile. Pastir stada od sto ovaca ostavlja 99 ovaca, da potraži onu jednu, izgubljenu. Onih 99 nalazi se pod njegovim okom, a jedna je u pogibli.Ne miruje, dok je ne nadje, a kad je nadje, stavi je na ramena i veseo žuri kući. Zove prijatelje i znance na radost, jer podijeljena radost dvostruko je veća, dok podijeljena bol dvostruko manja.Druga je priča uzeta iz života u kući. Marljiva domaćica izgubi dragocjeni novac. Ostavlja druge poslove, mete kuću, ne žali truda, samo da nadje izgubljeni novac. Kada ga nadje, brzo javlja prijateljima i susjedama, da i one učestvuju u njenoj radosti, jer se prijateljsko srce saživljuje i u žalosti i u radosti.

Ove dvije priče kao da tumače i razvijaju počet ne riječi današnjega evandjelja, naime, da su carinici i grešnici dolazili Isusu, koji ih je rado primao, s njima razgovarao, pa i jeo s njima/Luk.15. 1-3/. Nije to prosta novinska vijest, niti suhi historijski podatak, nego uzvišena životna istina, jedna točka Kristova programa. Krist ne odbija;naprotiv, prima one, koji ga preziru, mrze, gaze, ubijaju. Krist prevrće naravno shvačanje čovjeka-životinje te odbija za uvijek zakon odmazde.

Književnici i farizeji su mrmljali. Preveć su bili egoisti, da bi drukčije mislili. Htjeli su, da Krist grešnike od sebe odbaci. A tako misli i mentalitet današnjice, koji odbija od sebe bijedne,zalutale, a prigrljuje za sebe zalutalost i grijeh. Kao što se Krist nije osvrtao na to, što misle egoistična sitna srca, tako se ne smije nato osvrtati ni kršćanin. Ona grešnica s posudom od alabastra, Magdalena, dolazi, plače, pere i otire noge Kristu; Krist se ne protivi iako to mnogi nijesu razumijeli.O sebe ni, koji žele spasiti, odbijaju druge. Krist je došao da spasi grešnike/Mat. 9. 13/, zato ih zove k sebi. Koji bi to bio liječnik, koji pacijenta ne bi htio blizu? Grijeh je grijeh, treba ga mrziti u vijek, ali je grešnik čovjek, koji se može popraviti do smrtnog časa; zato Krist traži izgubljenu ovcu,izgubljeni dragulj, ali s grijehom nema konpromisa.

Kriza srca

Neki kupac udje u prodavaonicu nakitnih predmeta. Pita prodavača, da li ima na prodaju zlatnih srdaca. Prodavač odgovori, da "zlatna srca predsavljaju rijetkost... a možda ih ima negdje u antikvarijatu". Doista,"reče kupac", nije lako naći zlatno srce".

Ljudi se današnjice ne mogu tužiti na krizu izumiteljske snage. Ljudska djelatnost i snalažljivost čine čudesa. Biblioteke se pune, tehnika svaki dan osvaja vrhunce napretka, izumi se radjaju je dan bolji od drugoga, nepismenih sve manje, škola sve više. Čovječji razum preko tehnike kao preko neke titanske snage vlada svijetom, a svijet pred tom tehnikom strepi.

Medjutim, ljudi današnjice moraju se tužiti na krizu srca. Ispod kula razumskog, tehničkog napretka izdišu ležine, dimo se popaljene kuće, straše nas razvaline. Zašto? Jer od srca sve počinje, u njemu sve svršava, a ono je u strašnoj krizi, ono je bolesno. Postalo je gnijezdo mržnje, nesloge,nepravde i stvara ratove. Srce Kainovo ubija brata , srce Judino izdaje prijatelja, srce sina rasipnika ostavlja dom, srce grešnika ubija samo sebe. Kada je u srcu pakao, onda to pakleno srce želi stvoriti pakao oko sebe. Pakleno srce prelazi na krvno obračunavanje za komad kruha, za prašak zlata, za ljepšu haljinu, za zavodljivi osmijeh.

Potreba srca

Iskustvo uči, da sama kultura razuma ne vodi k sreći. Ako je razbojnik inteligentan, ako je intrigant intuitivan, ako je zlobnik lukav, ako je progonitelj dobar organizatorski genij, izvor se zla i nevolje ne će lako zatvoriti, jer je zloća to strašnija, što ima više sredstava na raspolaganje. Razum dakle nije sve, on je jedan dio čovjeka,i to onaj suhi, bezbojni, studeni, ukočeni dio čovjeka.

Potrebno je srce, koje širi toplinu, uljeva žar, promiče osjećajnost. Altruističko srce majke uklanja sebičnost. Srce pravednika širi mir,red i sreću. Srce Samaritanca zavija rane. Plemenito srce djeteta razoružava zloću, uzdiže i usrećuje.

Netko misli da je dobro samo dar prirode.Narodna poslovica veli: "Od sreće bogatstvo i ljepota,od volje poštenje i dobrota". Srce se ne će odgojiti u

bolesnoj sentimentalnosti, nego u kreposti. Srce, koje ne zna za ideale, ostaje beztojno, neodgojeno, divljačko. Srce, koje se zanosi za idealima istine i dobrote, za idealima duha, karakternosti i t.d. jedino to srce može usrećiti čovjeka današnjice okovana okovima bezdušna napretka. Bijedni se tuže, jer nema milosrdna srca. Bračni drugovi plaču, jer ih je izdalo Judino srce bračnog druga. Roditelji uzdišu, jer ih ostavlja srce sina rasipnika.

Otvoreno srce

Davno je kršćanska tradicija počela slikati Mariju, kojoj na prsima, na mjestu srca, stoji Krist. Kada bi čovječje srce zavrijedilo, da u njemu zasjedne Krist, to bi srce bilo neizmjerno, božanske vrijednosti. Od takvih bi srdaca zemlja postala nebo.

Kristovo otvoreno srce! U osmini smo srca Isusova. Na zemlji se našlo majki, koje su za svoju djecu poginule. Našlo se prijatelja, koji su položili živote za prijatelje. Samo je jedno srce, Kristovo, koje se predalo za svoje neprijatelje /Rimlj 5. 6-9/. Kada su ga bičevali, moglo je reći: komadate, što će se za vas predati. Naprtili su mu križ, tako težak, da nije mogao hodati, a išao je upravo na Kalvarij, da otkupi one, koji mu nijesu dozvoljavali da hoda. Probili su srce, a za njih je tuklo, trpjelo, krvarilo. Ubili su srce Onoga, koji je došao da ih oživi.

U prvo doba kršćanstva dječak sv. Tarcizij nosi svetotajstvo...kad su mu pogani htjeli silom oteti tu dragocijenost, neustrašivo ga privine na srce i reče: "Nosim Otajstvo". U otajstvu Kristova srca krije se mudra "ludost" ljubavi prema grešnicima, a u ludoj "pameti" protivnoj Kristu krije se mržnja, nesloga, rat, propast. U mržnji je smrt, u svetoj ljubavi je život. Ljudi mogu izabrati jedno ili drugo, sagraditi Babilon ili sveti Jeruzalem, ali moraju snositi posljedice, jer iz mržnje slijedi pakao, iz svete ljubavi slijedi raj. Nije li ta istina i preveć jasna? Vruće molimo Krista, da zalutale privuče, izgubljene nadje, da u oprostu i svetoj ljubavi svijet nadje preporod, sreću, raj, Boga...

LOV NA LJUDSKE DUŠE

/4.nedj.posl.Duhova-2.posl.osm.Trojstva/

Dok se bude pisala povijest svijeta, farizeji će uvijek služiti kao klasičan primjer ljudi, koji su se brinuli jedino oko toga, da na oko budu ispravni, fini, ugladjeni, izvanjski opsluživači zakona, obožavaoci slova zakona. Protiv njihova formalizma ustaje Krist i riječima i postupkom, te ih demaskira kao licemjerne, slijepce, okrečene grobove, zmije i logla zmijina /Mat. 23/.

Jedna je od osnovnih životnih nauka kršćanstva nauka o prvenstvu unutarnjosti, Važnija je duša nego čitav svijet /Mat. 16, 26/, jer svijetu će doći kraj, duši ne će. Po kršćanskoj ljestvici vrednota duh je nad dušom, duša nad tijelom, tijelo iznad materijalnih dobara, unutarnjost iznad vanjštine. Tko želi obnoviti sebe i svijet, mora nastojati da unutar bude lijep, duševno izgradjen, jer iz unutarnjosti izvire vanjština. Sama izvanska korektnost i finoća lako će se i na razne načine pokazati kao okrečeni grob, koji će sakrivati unutarnju kijedu, truležneodgojene, zle duše. Statistika bilježi, da su žene prije prošlog rata u Jugoslaviji trošile dvije milijarde ondašnjih dinara samo na parfeme. Kakav bi izgledao svijet, kada bi se više nastojalo oko unutarnje kozmetike, uljepšavanja pameti, volje i srca? Zacijelo sredjeniji i ljepši.

U stvarnosti ljudi se otimlju za unutarnjost. Zar se razni narodi takmiče prvotno oko polja, planina, tjesnaca, sirovina? Zar je to premoć, za kojom razni narodi idu? Radije recimo, da razni narodi i razni "velikani" nastoje osvojiti čovjeka. Odgojitelj želi osvojiti dušu odgajanika. Mladost se posvećuje strategiji osvajanja srca. Pisci, financijeri, političari, demagozi, filozofi idu poglavito za tim, da osvoje čovjeka, kao da žele imati što više pokloni ka. Nije li to nastojanje uzaludno nastojanje "detroniziranog Boga", da barem nekako osvoji izgubljene pozicije?

Potreban je oprez

Budi svoj! Ili spasi sebe! Najprije nam se nameće oprez. Zavodljivost je neki zakon prirode. Postoji biljka, iz koje izbija miris, a ovaj smuti g-

lavu, te čovjek poludi. Postoje zmije, koje samim pogledom privabe ptice, da ih progutaju. Razne knjige, spisi, riječi, lozinke lutaju kao sirenski glasovi po svijetu duša, da liše duše slobode, mira, sreće. A koliko ima "najamnika", koliko "ričućih lavova", koji obilaze u raznim primamljivim odijelima ili oblicima da privabe i progutaju? /Iv. lo. 12, IPetr. 5. 8/.

Vrhovno Božje pravo

Legenda iznosi, da se jednom otimao i djavao i andjeo o jednu dušu. Djavao je svojatao dušu za sebe, jer da mu se ona predala. Andjeo se branio veleći. "Moj gospodar, Bog, dao je za nju neizmjernu otkupninu, njegova je, ti pak nijesi dao ništa, nego samo želiš da se okoristiš". Svakako, samo Bog je čisti duh, time gospodar svih duša. Samo Bog je vječan, On jedini može vječno dušu usrećiti. Samo Bog pere dušu od grijeha, i samo Bogočovjek može pokazati svoju krv kao otkupninu plaćenu za duše.

Ovlašteni lovci

Za lovce i lov traži se ovlaštenje. Mnogo je važnije imati ovlaštenje za lov na duše. Čuli ste malo prije ovlaštenje dano sv. Petru i njegovim naslednicima: "Odsada ćeš loviti ljude" /Luka 5.10/ Lovit ćeš ih, ali ne za sebe, nego za Boga, jer su njegove. A kako će ih loviti?

Ljudi obično osvajaju jedan drugoga obećanjima. To je med, na koji se naki lako uhvate kao muhe. Krist i njegovi suradnici moraju osvajati oružjem istine, vatrom nesebične ljubavi, žarom ustrajnog rada za bližnjega, zaslugama i patnjama za duše. Istina, krepost, milost to su oružja Kristova osvajanja duša. Ljudi obećavaju brda i doline, a Krist zove k sebi pokazujući teret križa, siromaštvo, progonstvo, smrt /Mat. lo. 38, 16.24, Luka 9. 23/. Kakve li razlike! Krist će ipak uvijek imati sljedbenika, osvojenih duša, a ljudi se o drugim ljudima lako uvjere, da je donekle "svaki čovjek lažac"/Ps. 115. 11/.

Najuzvišeniji primjer nesebične želje za dušama izbija iz srca golgotskog Patnika u vapaju: "Žedam sam!" Zar nije mogao ostati bez malo vode Onaj, koji se lišava i života? Da, ali voda bi ugasila samo tjelesnu žedju. Žedja pak duše za dušama bila je neutaživa. Kako će se utažiti, kad zna, da će ih mnogo lutati, da će se mnogo izgubiti, da će mnoge

pasti žrtvom raznih najamnika i neovlaštenih osvajača?

Naša dužnost

Posvetimo glavnu brigu unutarnjosti, ispravnosti i ljepoti duše! Ukrasimo pamet istinom, volju svetom revnošću, srce plemenitošću! Postanimo najprije lovci svojih duša. Kada lovac udje u trag plijenu ne miruje dok ne uhvati žrtvu. Svaki čovjek mora biti tako strastan lovac svoje duše, da ne miruje dok je ne profini, podigne, posveti Bogu.

Ta je zaposlenost najvažnija. Nije važno samo raditi, nego i pametno raditi. Radi pauk, radi pčela. Pauk plete mrežu, prebacuje niti, ali prolaznik to sve odjednom poruši. Radi pčela, sakuplja sok, čini med, a ljudi sa zahvalnošću spremaju plodove toga rada i njima se hrane. Zato je poučna priča o onom svetom kralju, koji je bio pozvan na jednu priredbu. Jahač je u kasu jurio i naletu uvukao konac u iglu, koja je stala na jednom štapu, a da se pri tom jahač nije ni najmanje zaustavio. Oduševljena je publika pljeskala. Mislili su drugi, da će kralj obilno nagraditi jahača. "Koliko si vremena uložio, da naučiš tu vještinu?" upita kralj jahača. "Dvanaest godina", odgovori jahač. "Sada ti trebalo da isto toliko godina provedeš u pokori, da pametnim radom otkupiš suvišan i nepametan poćao".

Kršćanstvo cijeni tijelo i sport, ali nikada neće dati prvenstvo tijelu iznad duše, niti sportu iznad kulture uma, volje i srca, kulture duše, jer bi zanijekalo prirodu i svoju osnovnu misiju. U podredjenosti duši neka i tijelo bude zdravo i okretno, uvijek tako, da se sjeti te svoje podredjenosti.

Treba se boriti, da se sačuva unutarnja neovisnost. Pogibelji zavodjenja nalaze se na svakom koraku. Budi svoj! Čuvaj svoj ja! Budi osoba! Još više: upravoj slobodi djece Božje reci sa sv. Pavlom: sve je moje, ako sve podredim spasu duše. Sve je moje, ako sam ja Kristov riječima i djelima. Ako sam Kristov, onda sam i Božji. Ako sam našao Boga, našao sam sebe, ulovio sam sebe za vrijeme vječnost, za vremenitu i vječnu sreću /I Kor 3 22/.

LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU
/5.nedj.pos.Duhova-3.pos.osmine Trojstva/

Ljudi se medjusobno oslovljavaju na razne načine. Gospodine, prijatelju, kolega i sl. U Kristovu rječniku nalazi se termin brat, kojim se označuje svaki bližnji. To je parola općeg bratstva, koja je davno izgovorena, a koju bi trebalo ponovo uvoditi medju sve ljude. Preveć su ljudi sebični, preveć je zrak zasićen nepovjerenjem, preveć mržnja razdvaja ljude, da bi mogli osjetiti veličinu i osjetiti zadovoljstvo u općem bratstvu.

Ne odrazuju li se i u ovome predznaci apokaliptičkih, posljednih dana? Sv. Pavao naime označuje kao prethodne znakove dolaska Krista kao suca upravo te ,,da će ljudi biti bez osjećaja, neljubazni /II Tim. 3. 3./. Ako je dakle to stanje nepromjenjivo, onda se čovjek neopozivo nalazi pred zatvorenim vratima sreće, a može napisati na vrata onaj natpis pakla: "Vi, koji ulazite, više vam nema nade", /Dante, Pakao 3. 9/.

Mitološka priča donosi, da je vračarica Kirka pretvarala junake u životinje s pomoću uživanja. Krist je protivnik takve sotonske sile i pruža nam jaču silu. Krist hoće pretvoriti ljude u svece, zemlju u raj, i to silom nasljedovanja Boga, koji je ljubav. Ljubav prema Bogu i bližnjem mora biti najjača sila ljudskog naraštaja, koji je započet od Krista.

Filantropija, solidarnost, kolegijalnost, humanost i t. d. neprestano se pojavljuje na obzorju duša kao neka bezuspješna narkotična sredstva, ali od tih riječi malo je suza s lica patnika, malo je srdaca utješeno, malo bijede uklonjeno. Ti pokušaji imaju u sebi nešto istinito, jer se u njima pojavljuje ona stara, ali uvijek mlada i svježa zapovijed ljubavi prema bližnjemu. Ona je stara kao i kršćanstvo, ali mlada orda i sada.

Krist je danas ovoj zapovijedi dao neobično snažan ton. Ako si uvrijedio bližnjega, brata svoga, ne pristupaj ni k oltaru, k Bogu, ne izgovaraj ni molitve niti prinosi žrtve dok se ne pomiriš s bratom svojim. Ako si zlo promislio o bratu, prije promisli dobro; ako si zlo rekao, prije reci dobro: ako si zlo učinio, prije učini dobro. Kako ćeš Boga moliti ili mu prinositi žrtve, kada protiv tebe

kod istoga Boga stoji optužnica, da si uvrijedio brata? Očisti se prije toga zla, da uzmogneš pristupiti k prijestolju Božjem.

Nova zapovijed

I prije Krista bilo ih je, koji su naučavali ljubav prema bližnjemu, ali zato, da sebi ne bi pribavili neugodnosti, ako bi se bližnji osvetio. Savjetovali su i milosrdje, ali prema onima, s kojima se živi. Stari su Židovi naučavali, da Židov mora ljubiti Židove, a mrziti ostale narode. Neki su bili zadovoljni samo s naredbom: ne čini zlo, ali se nijesu dovinili zapovijedi: čini dobro i neprijatelju.

Govori se o drvetu, koje u času, kada ga čovjek sjekirom obori, ispuni sjekiru miomirisom. Krista su proganjali, obarali i oborili, a on je ispunio srca i ruke svojih progonitelja najsladjim mirisom zapovijedi opraštanja i ljubavi. On je izdao pozitivnu zapovijed ljubavi prema svakom čovjekupa i neprijatelju / Mat. 5. 44 /.

Kršćanstvo se od ove zapovijedi ne smije nikada udaljavati ni riječju ni djelom. Kršćanstvo odbija ljude - životinje, koji se ubijaju ratovima. Odbacuje i barbare, koji izgledaju ugladjeni samo zakonskom pravdom. Ono hoće ljude, koji razumiju, podnose, pomažu, žrtvuju se za brata bližnjega, da tako postanu sveci, Bogu slični, bogovi.

Čovječanstvo je sve pokušalo, da nadje sreću. Razočarali su ga Bak i Venera. To bijedno čovječanstvo, istrošeno i žalosno, mora piti čemer iz dna njihove čaše. Kušalo je mnoštvo zakona i zakonske pravde, ali duša mu je ostala i dalje pusta i suha. Obratilo se razumu, koji je otkrio tolike tajne prirode, ali razum mu je odgovorio, da ne zna ništa. Ostaje jedan pokušaj, bez sumlje najefikasniji: da čovjek ostavi sebeljublje, a da uzljubi sve, pa i neprijatelja.

Ovaj ideal općeg bratstva najprije će zadovoljiti samog čovjeka, onda će preobraziti čitav svijet. Kršćanin u bratu bližnjemu gleda drugog Krista. Zato piše jedan pisac: "Na svakom te koraku, Gospodine, susretam. Poradi ovog divnog sjedinjenja s tvojom svetom osobom ne mogu ni jedan kret učiniti, a da se ne krećem u tvojoj prisutnosti. Ako pogledam sebe: ti si to. Ako pogledam bližnjega: ti si to. Posvuda, ako hoću vidjeti, opkoljen sam živim svetohraništima" /Plus/.

Na djelu

Starom se pustinjaku približi mladić željan savršenstva. "Što moram činiti da budem savršen?" upit je mladića. Savjet je starog pustinjaka dosjetljivo mudar. "Oponašaj lovačke pse. Kad oni opaze zeca, ne zadovoljavaju se, da lavežom uvjere druge, da vide zeca, nego trče iz petnih žila za zecom. Ne miruju niti počivaju, dokle ga ne stignu. Tako i ti, ako želiš biti savršen, ne zadovoljavaj se riječima, nego čini, živi, postupaj".

Kršćanstvo je lozinkom "dobre volje" označilo najuspješnija odgojno sredstvo: djela, a ne riječi. Pojava kršćanstva, prve kršćanske zajednice, značila je uzornu zajednicu, i to "bratsku zajednicu", u kojoj su mnogi žrtvovali sva svoja imanja, da obogate druge, a oni da postanu svima jednaki / Dj. Ap. 8/. Zatvoreni miris ne miriše, neupotrebljavani lijek ne liječi. Potrebno je zakon ljubavi bližnjega pročistiti od formalizma, a ispuniti ga djelima, jer djela pokreću svijetom, a ne riječi.

Krist nam nije dao ovaj zakon na glasanje, na slobodan izbor. Usadio ga je u srce, napisao na prvu stranicu novog zakona. Sv. Stjepan, sv. Pavao i ostali sveci i mučenici dokazuju, da je ljubav pozvana, da bude stvarna, praktična, da uzmogne imati preobraznu snagu. Sklon si egoizmu? Svladaj se. Nekontrolirano reagiraš na uvrede? Zašuti. Uvrijedio si brata? Pitaj oproštenje. Oštetio si ga? Naknadi mu.

Plinije priča, da je neki Druz tako mrzio Kvinta Cepiona, da je sam sebe mislio otrovati, da sumnja pade na Kvinta, pa da ga ubiju kao ubojicu. Doista, guta vlastitu osudu onaj, koji ne ispunja Kristov zakon ljubavi prema bližnjemu. Krist će biti osvetnik /Hebr. lo. 30/, jer to je značka Kristove stranke /Iv, 13. 35/. Vara i laže sebi, tko krši taj zakon, jer lažno ponavlja: "Oprosti nama duge naše kao što opraštamo i mi". Udaljuje se od Boga, jer On pušta sunce i na svoje prijatelje i na svoje neprijatelje. Kišu ne susteže svojim neprijateljima. Ispuniti zakon ljubavi znači ispuniti vrhovni zakon preobrazbe= "Budite savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski" /Mat. 5. 48/.

DUHOVNA GLAD

/6.nedj.pos.Duhova-4.posl.osmine Trojstva/

Krist nije obećavao ni masne plaće, ni nagrade, a ipak i današnje evandjelje govori, da ga je slijedilo vrlo mnogo ljudi, koji su stali oko njega tri dana /Mar. 8. 1. 9/. Bez sumnje, medju njima ih je bilo iz svakog društvenog položaja. Najviše ih je bilo od malog puka. Većina onih, koji su ga slijedili, sudili su priprosto, cijenili su materijalna dobra. Njima nije bilo stalo do filozofije. Njihova se istočna mašta hranila onim pričama, iz kojih je izbijala duhovna hrana za njihove gladne duše.

Krist je, kao pravi pedagog, morao pokazati i čudesima svoju božansku moć. Nije medjutim, htio činiti čudesa gdje bilo i kad bilo. Soldatesku u zaselku Getsemani nije htio oboriti potpuno. Sotonu, koji ga je napastovao, nije htio uništiti. U tihom stanu u Nazaretu, u svojim dnevnim vezama s apostolima nije htio mimoilaziti prirodne zakone. Kada su to tražili viši interesi, na pr. slava Očeva, onda je na molbe vjernih duša učinio i čudesa. Ovo mnoštvo ljudi, koje ga je slijedilo, trebalo je nahraniti. Iako nije došao da rješava ekonomska i prehranbena pitanja, ipak je riješio potrebe i pribavio na čudesan način i ribe i kruha.

Gladnih je bilo, ima ih, i bit će ih. I danas ima mnogo ljudi, koji izravno ili neizravno umiru od glada. Mnogo više ih ima, koji gladuju istine, kreposti, plemenitosti, milosti. Krist je došao poglavito za te, naime, da "gladne napuni dobara, a bogataše da otpusti prazne". Nije li tragika u tome, što današnji čovjek ne osjeća te gladi za duhovnim dobrima? Nije li beznadna konstatacija, da se današnji čovjek bori protiv istine, da se sukobljuje s Božanstvom? Nezadovoljstvo, žalost i nemir u srcu ljudstva najbolje dokazuju, dokle ga dovodi takav postupak.

Glad za istinom

Otrag dvije godine u jednom se gradu davao koncert. Program je bio ispunjen duhovnim pjesmama. Gospodja, strankinja, koja je vodila taj zbor, priznala poslije koncerta, da je bila frapirana disciplí-

nom i zanosom slušalaca. Kada je to izjavila, nado da: "Izgleda da medju vama publika gladuje za duhovnim stvarima".

Vidjeli ste naprotiv i mladje i starije, u kući i u tramvaju, kako gutaju neku literaturu. Siti su lektire, koja uzbudjuje maštu, koja pogoduje osjetilima, koja zadovoljava tijelo, pruža hranu uzbudjenjima. Mogli bismo reći sa sv. Pavlom, da je došlo vrijeme, kada ljudi ne primaju zdrave nauke, nego po zahtjevu požude idu za učiteljima, da čuju novotarije, da se hrane bajkama /II Tim. 4.3-5/.

Koji je rezultat te sitosti? Pokvarena hrana možda u prvi mah pogoduje, ali kasnije škodi zdravlju. Tko se hrani knjigama, u kojima se opisuju zločini, dočaravaju preljubi, čine zanimljivim ubojstva, nalaze načini emancipacije od obiteljskog života i sl., taj će postepeno i sam početi misliti, da i sam provede u djelo, što je pisac zamamljivo dočarao riječima i stilom. Zolini romani i stripovi gutaju se punim ustima, a knjige se istine kao gorki napitak gutaju samo kap po kap. Ozbiljne se knjige, razgovori ili uopće ne slušaju ili površno slušaju i ne usvajaju. Bio je neki sveti župnik, koji je jednom zaustavio svoje župljane, koji su na početku propovijedi izlazili van, ovim riječima: "Iz crkve izlazite slobodno, ali iz pakla ne ćete moći izaći, kad vam se prohtije".

Diderot, enciklopedist, preteča Francuske revolucije, imao je kćer, kojoj je dao čitati Sv. pismo. Kad se tome čudio jedan njegov prijatelj, on mu odvrati: "Da ja znam za uspješnije sredstvo, koje bi mojoj kćeri pribavilo poštovanje od ljudi, koje bi od nje učinilo vjernu ženu, nježnu i dostojnu majku, ja bih ga upotrebio, ali znam, da samo Sv. pismo pruža to sredstvo".

Glad za krepostnim djelima

Panem et circenses - hrane i zabave, lozinka je i današnjeg materijaliziranog čovjeka. Ali sit želudac ne ispunja sve želje. Niti izobražena pamet rješava sve probleme. Krivo je govorio onaj, koji je tvrdio, da otvariti jednu školu znači zatvoriti tamnicu za zločine. Znati, puno znati, još ne znači i kreposno ili dobro živjeti. Ispuniti mozak formulama, napuniti glavu znanjem ne znači odgojiti volju i srce.

Mnogo je važnija kultura volje, odgoj volje. Mase se zanose sportom. Rekordomanija je zahvatila svijet. Kako bi izgledao svijet, kada bi se raspisao natje

čaj i nagradile uzorne majke, herojska djela milosrdja, požrtvovni muževi, nesebični radnici?Kod nekih naroda opstoji praksa, da se mnogi muškarac i mnoga ženska u doba puberteta zaklone u javne zavode, gdje se odgajaju za uloge gradjanina, čovjeka, muža, majke i sl. Odgajaju se tako, da se vježbaju u potrebnim krepostima. Nagli tipovi se privikavaju promišljenosti, srditima se omogućuje, da se priviknu stišavati, očajni se podižu, nemarljivi pokreću na posao i t.d. Doista, ta bi odgojna škola bila od veće koristi negoli su mnoge škole,koje sa životom imaju neznatnu ili nikakvu vezu.

Ni filmovi ni knjige ne uzveličavaju toliko velika, kreposna djela. Teme su drame većinom uzete iz područja izmišljenih junaka, uveličavaju sebeljublje, taštinu i sl. Čovjek, koji čini kreposno, herojsko djelo zaslužuje mnogo veće priznanje. Svako dobro djelo znači afirmaciju pojedinca. Ono uveličava vrijednost duše, obogaćuje riznicu duhovnog blaga. Kad je sv. Benedikt umirao, dva su redovnika vidjela ljestvice, na kojoj su bila naniza na dobra djela sv. Benedikta, a ta ljestvica je dopirala do neba. Popisi bi dobrih djela svih nas bili kraći, ali zato ne smijemo zapustiti dobru volju.

Kroz vrata raja

Jedan je učenik bio vrlo marljiv i dobar. Pohadjao je i vjeronauk. Njegov je otac bio slobodouman. Govorio je sinčiću, neka nastoji dobro proći u matematici, zemljopisu i drugim znanostima, koje su korisne i koje otvaraju vrata u život, u društvo. Dijete je ostalo smućeno, ali se prene i odgovori ocu= "Oče, katekizam će mi služiti da dobro položim onaj konačni ispit pred Bogom, i on će mi otvoriti vrata raja".

Nije li znak krajne bolesti, kad bolesnik ne osjeća volje za hranom? Koliko danas mladosti i odraslih luta po svijetu, a da ih ne zanimaju osnovna pitanja života? Nije ih bilo otrag sto godina, niti će ih biti poslije sto godina, osjećaju u sebi želju za beskonačnim, a ipak ne znaju odgovoriti na tri glavna pitanja: što sam? otkud sam? kamo idem?

Krist i danas izgovara one bolne riječi. " Žao mi je naroda" Žao mi je gladnih kruha, još više gladnih istine. Mi, koji se hranimo barem istinom s Kristovih usana, nemojmo smalaksati, jer Krist nije opozvao obećanje, da će uvijek biti blaženi "koji nijesu vidjeli, a vjerovali su" /Iv. 2o. 29/.

ČUVAJTE SE LAŽNIH PROROKA
/7.nedj.p.Duhova-5.pos.os. Trojstva/

Prorok za izraelski narod bio je tajnik, glasnik, poslanik Božji. Bio je viši od kralja, od svećenika, od učenjaka, ako su ovi odstupili od putova Božjih. Govorio je posvuda i pred svakim. Savjetovao je, opominjao, prijetio i risao zla, iza kojega je gledao kaznu, uzveličavao je pokoru, iza koje je gledao sretan život. Bio je u službi Božjoj, u službi istine i pravde, i zato je bio progonjen.

Na raznim pogibeljnim mjestima nalazimo natpis upozorenja: Čuvaj se psa, visokog napona, provalije i t.d. Koliko je služba proroka uzvišenija, toliko je pogibelj falsifikata pogibeljnija. Krist kao nenatkriljivi psiholog gleda u budućnost te apostolima i vjernicima upućuje opomenu, da se čuvaju lažnih proroka. Postavio je ovaj veliki traspарent: Čuvaj se lažnih proroka!

Doista, suvremeni proroci ne nastupaju kao proroci izraelskog naroda. Lako ih je prepoznati. Ondašnji je prorok molio, trpio, plakao, žrtvovao se za bližnjega, a bez svoje koristi, Proroci dvadesetog stoljeća, zvali se oni naturalisti, liberalci, ateisti i sl., nastupaju osigurani, zaštićeni, čašćeni, samosvijesni. To su, bez sumnje, znaci kojima se raspoznavaju. Još je očitiji znak, na koji nas je uputio sam Krist, ovaj. "Po plodovima njihovim poznat ćete ih". Ne moramo biti duboki filozofi, ni zakučasti pravnici, ni smutljivi političari, a ipak ćemo uspjeti poznati lažne proroke, ako pogledamo njihova djela.

Lažni proroci riječi

U riječima nekih ljudi krije se neka čarobna, hipnotička moć. Ako je ta riječ popraćena pogledom, koji osvaja, koji govori uvjerljivije negoli i same riječi, slušaoci ne uspijevaju misliti, ne reagiraju, oni samo nekako sanjaju, padaju u trans, postaju žrtve, kao što nejake životinje postaju žrtve omame krvožedne zvijeri.

Slabo poznaje ljude onaj, koji se povodi za riječima, lijepim, slatkim riječima, jer se može dogoditi, da u"ustima med, u srcu jed". Malo je samo

stalan čovjek, koji se odmah povodi za grlatijim zavoditeljem, jer tako čine majmuni, papige, automati.

Razumljivo je, da čovjek dolazi k drugom čovjeku s medom na ustima, ako ga želi predobiti, zavesti, prevariti. Na otoku Javi postoji neka posebna vrsta pauka. Taj pauk ispušta iz sebe neku mirisavu tekućinu, a mravi se opiju tom tekućinom i postaju žrtve paukove. Prvi je zavodnik svijeta nastupio mednim obećanjem. "Bit ćete kao bogovi, i razlikovat ćete zlo i dobro". Koji se je ikad demagog pojavio na svijetu, a da nije obećavao blagostanje i sreću?

Tko uči, što je čovječanstvo uvijek nijekalo, ili niječe, što je čovječanstvo uvijek naučavalo, to je lažni prorok. Da vama netko sada reče, da će vam se danas ručak sam zgotoviti, ili da se vaša nejaka djeca mogu sama prehranjivati, ili da je zgrada u kojoj boravite nastala slučajnom kombinacijom gradjevnog materijala, ili da ste sinovi i kćeri životinja i sl., što biste mu rekli? Kako biste po tim plodovima prosudili proroke? A ipak ima onih, koji nastupaju "naučno" i "proročki" te tvrde, da je svijet nastao sam od sebe, da ljudi - stvorovi mogu biti bez Stvoritelja, da je vidljivi i nevidljivi svijet nastao slučajno, da smo svi u davnoj prošlosti potekli od životinje. Ako je to istina, onda neka se te ideje provedu u djelo. Čekajte da se ručak sam skuha ili zgrada sagradi. Slabo bi svršio tko bi život i djelatnost uredio prema tim načelima, jer bi bio proglašen ludim ili bi od gladi brzo svršio.

Lažni proroci pera

Jedna indijska legenda donosi, da se ispod vrha Himalaje skriva jedna krvoždna zvijer u mračnoj pećini. Kada sunce zadje, ta neman izlazi, sakrije svoje nokte ispod cvijeća, pretvara svoje zavijanje u milozvučno pjevanje. Tko se pusti zavesti ljepotom ili mirisom cvijeća, postane njenom žrtvom.

Tako postupaju neki pisci. Izazivaju znatiželju, pretjeruju, i čitalac pada omamljen, popije otrov, koja će možda duže stati u inkubaciju, ali prije ili poslije može izazvati smrt. Rousseau je u uvodu svoga romana "Julie ou la nouvelle Héloise" napisao: "Čista djevojka ne će uopće čitati ovakvih romana....Djevojka koja se usudi da usprkos ovom natpisu pročita ma i samu jednu stranicu, izgubljena je". Zato je veliki Victor Hugo rekao jednoj djevoj

ci o Voltairovoj knjizi: "Otvori li tvoja čista ruka ovu bestidnu knjigu, osjetit ćeš, da Bog umire u tvojoj duši" /Vuilleremet "Les soph. de la Jeunesse", str.33/.

Da prosudimo vrijednost mnogih romana, dovoljno je postaviti sebi ovaj upit: što bi se dogodilo od čovječanstva, kada bi mladost nastojala oponašati tipove, kakve nam predočuju knjige nekih pisaca? Promislite malo na razne kriminalce, osvetnike, preljudnike, provalnike, izdajice i t.d. pa zaključite. Iz takvih se plodova lako poznaje stablo, iz takvih djela lako se poznaje lažni prorok.

Djelima se teže oteti nego riječima ili knjizi, jer djela govore rječitije. Krist nam je medjutim rekao, da se po djelima imaju prepoznati lažni proroci. Oni, koji čine, što je čovječanstvo uvijek osudjivalo, ili koji osudjuju, što je čovječanstvo uvijek činilo, to su lažni proroci, jer čovječanstvo nosi u sebi kriterij istine. Ako nakon jednog postupka ili djela slijedi kaos, pustoš, suze, patnje i sl., znak je, da su to djela lažnih proroka. Ono je djelo ispravno, koje bi čitavo čovječanstvo moglo aktualizirati ili realizirati, a da ne nastane nikakav poremećaj u temeljnim zasadama naravi.

Rekao je netko, da bi Krist morao biti nazvan velikanom, besmrtnikom, te da bi zauvjek bio zadužio čovječanstvo i kulturu da nije ništa drugo izustio nego opomenu, da se ljudi čuvaju lažnih proroka. Upozorio je na vukove u ovčjem ruhu. Koliko bi života bilo spašeno, koliko bi tragedija bilo otklonjeno, da mnogi nijesu poslušali riječi, slijedili spise, povodili se za djelima lažnih proroka!

"Čuvaj se ti, i Bog će te čuvati". Nije dovoljno moliti Boga, da ne uvede u napast, nego da izbavi od zla, ako se sami ne čuvamo napasti i zla. Kristova je opomena teška zapovijed. Naredjen je oprez. Stojte daleko od krive nauke, od lažnih proroka, da vas ne prevare, zavedu i unesreće!

PAMETNI UPRAVITELJ
/8.nedj.pos.Duhova-6.pos.osm. Trojstva/

Mudrac je rekao: "Ljudi ispunjuju znatan dio života time, da čine zlo, veliki dio time, da ne rade ništa, a cijeli život rade ono, što ne bi trebali". Stanovnik zemaljske kugle danas boluje od nervoze rada. Banke, burze, tržišta u fabrilnom tempu poslovanja, gramzenja za što većim dobitkom, jurnjave i laktanja bacaju u ugao, gaze ih. Brzo se živi, brzo se radi, brzo se umire. Problem rada nije samo u tome, da se radi, nego mudrost bi bila znati što će se raditi i kako će se raditi.

Čudna je prispodoba današnjeg evandjelja. Ona je medjutim programatska i jasna. Pred nama su ljudi ovozemnih poslova, koji su domišljati, lukavi, revni u poslu. To su oni, koji uspijevaju, koji s malo truda stiču velika bogatstva, jer upotrebljavaju sva sredstva, koja smatraju potrebna da postignu, što žele. Pred nama su također sinovi svijetla, ljudi savjesti, koji se brinu za duhovna dobra, za ideale istine, kreposti, milosti, za kraljevstvo Božje, ali ti su u svom poslu mnogo pospaniji, manje okretni.

Spretnost ovoga svijeta

Ne smijemo reći, da zemaljska dobra, kao što su odjeća, hrana, obuća, stan i t.d., ne posjeduju privlačnu snagu. Zemaljska je dobra imaju, jer je u njima neka sjena vječnog blaženstva. Zbog te privlačnosti ljudi ta dobra smatraju svrhom života. Da nijesu dobra, Krist nas ne bi bio naučio da molimo: "Kruh naš svagdašnji daj nam danas". Jer su dobra, Krist nam je stavio na srce samo to, da izbjegavamo tjeskobnu, poganska brigu /Mat. 6. 31 /. Znao je naime, da nas ta dobra ostavljaju i prije nego nas odijeli grobna ploča. Znao je, da moljac i rdja ništre i da tati potkopavaju i kradu ta dobra /Mat. 6. 19/, te njihov posjednik plaća u duši, što posjeduje za tijelo.

Kleta glad za novcem i za dobiti. Ta je kleta glad razdijelila čovječanstvo na imućnike i neimućnike, koji se smatraju neprijateljski raspoloženima i čekaju, kada će se sukobiti. Ta kleta glad či-

lol

ni ljude nezadovoljnima, nemirnima, Ona ih goni na rad do iznemoglosti, da torba bude punija, polozi na banci veći, posjed bogatiji. Veća dobit - veća udobnost, veća udobnost - život manje dostojan čov jeka.

Posao je posao - tako glasi poganska lozinka modernog poslovanja. Gdje je unosno, tu se na gle da na poštenje. Pohlepa za dobiti tjera i na nečudoredne postupke, zabranjena sredstva, da se radi položaja bližnjega upropasti. Lako se, medjutim, do godi, da se obistini ona narodna: u laži su kratke noge. Rezultat nepravednog poslovanja može se privremeno i prikriti, medjutim: lisica je mudra, ali se dosta i njezinih mješina proda. Mnogo se proneverenja otkrije, mnogo lupeža uhvati, i time počinitelj snosi veću štetu u kazni negoli je dobio u prijevari.

Nepravedno poslovanje često zlo svrši za isto ga počinitelja. Laž je stmelica, koja često gadja istog lašca. Braća su prodala Josipa, želeći se riješiti očeva ljubimca, da uzmognu steći svu imovinu. Rekli su ocu, da ga je proždrla zvijer. Zato su mu svukli haljinu, orosili je krvlju, da se otac uvjeri, da je Josip svršio. Razumije se, da je žalost očeva bila neizmjerna. Rezultat je bio opre čan. Josip je prodan u Egipat i svojim kreposnim radom zaslužio je nagradu. Dogodilo se, da je u zemlji njegove braće nastala velika glad. Njegova su braća bila prisiljena da potraže kruha u Egiptu. Morali su poći do kraljeva zamjenika, pokloniti mu se i pitati milost. Tko je bio taj kraljev zamjenik? Njihov brat, Josip, koji je kreposnim radom došao na tako visok položaj /Gen. 39. i t.d./.

Velika duša osjeti malenkost, prolaznost pre komjerne brige za zemaljskim dobrima. Nepravda i prijevara lako se osvete. Saul je bio na vrhuncu svojih uspjeha, nalazio se na najvišim položajima. Ošinut s neba i prosvijetljen odozgo oslobodio se zemaljskih poslovanja i rekao: "Sve izgubih i smatram kao blato, da Krista stečem", /Filip. 3. 8/.

Revnost sinova svijetla

Iako nije od Krista pohvaljena, ipak ona posto ji. Grčki mudrac Anaksagora ostavi bogatstvo i posveti se proučavanju prirode, a nije se htio baviti politikom. Proglasili su ga bezbrižnim i nemarnim. Kada ga je netko ukorio, što se ne brine za domovinu, odgovori: "Meni je domovina veoma na srcu" - i pokaza nebo, koje je proučava o /sv. Toma Eth. br.

1192/.

Makar to nebo bilo ono, koje promatraju astronomi, opet nas odgovor uči, da opstoje viši ideali istine, morala, vjere, milosti, neba, za koje se isplati revnovati, i to samo kreposnim sredstvima. To je ona neraspadljiva, neokaljana, neuvehla baština sačuvana na nebesima /I Petr. 1. 4/. Makar rad za nju bio nevidjen, nepriznat, dapače proganjan, ipak se sa sv. Pavlom može reći: "Znam, komu sam povjerovao, i uvjeren sam, da je kadar sačuvati moj poklad za onaj dan" /II Tim. 1. 12/.

Sinovi svijetla ne pokazuju veliku revnost, ali i mala je od Boga nagradjena. Zanimljiva legenda iz židovske predaje u Talmudu. Vračar susretne dva čovjeka na putu u šumu, da posijeku drva. Proreče im, da se ne će vratiti živi. Ta dvojica susretnu na putu siromaha, koji im reče, da tri dana nije okusio zalogaja. Oni mu dadu polovicu kruha, što su nosili za sebe. Siromah im zahvali i reče: "Bog vama spasio život, kako ste ga vi meni spasili". Vrate se uveče kući zdravi i narugaju se vračaru, ali on ih zapita, da li su učinili koje dobro djelo. Kad su oni rekli, da su udijelili siromahu kruha, vračar im reče: "A što ja mogu kad se Bog gane i nakomadić kruha". Otrovnica je imala njih usmrtiti, i svaki je od njih našao polovicu otrovnice u bremenu drva, ali djelo milosrdja zaslužilo je blagoslov od Boga i spasilo im život.

Svaki je posao, ako se časno, kreposno obavlja, zaslužan kod Boga. Živjela je skromna, nepoznata duša. Andjeo je, kad je umrla, odveo u nebo. Na vratima se ona nekako zbuni, jer niti je bila učena ni čudotvorka ni mučenica, niti je imala velika djela. Andjeo pristupi i pred Sucem otvori knjigu, u kojoj je pisalo: "Uvijek je vršila svoju dužnost i ponavljala Bogu: budi volja Tvoja". Dosta je, reče vječni Sudac, i uvede je u vječnu sreću.

Kršćanstvo ne može zanijekati duha nad materijom, duše nad tijelom, neba nad zemljom. Ono odbija posao, koji se protivi čudoredju, Bogu, prirodi, savjesti. Ono sa sv. Pavlom potiče na revnost: "Tako trčite da dostignete" /I Kor. 9. 24/, ali jer je život više od hrane i tijelo od odijela /Mat. 6. 25/, ono usvaja Kristovu lozinku: Duša je vrednija nego cijeli svijet, gubitak duše nema zamjene /Mat. 16. 26/. Što, dakle, koristi čovjeku, da dobije cijeli svijet u vremenu, a naškodi svojoj duši u vječnosti?

ISUSOVE SUZE

/9.nedj.pos.Duhova-7.posl.osm.Trojstva/

Najviše, što čovjek može od sebe dati, jest vlastita krv, a iza vlastite krvi jest suza, rekao je neki mislilac / A. de Lamartine /. Medju ostalim vrednotama, kojima je pala vrijednost, jest i suza. Ljudi odveć malo sebe pravo cijene, malo su ponosni na svoje osjećaje, na svoju osobnost, da bi cijenili suze, kao jeku unutarnje, prave, duboke ljubavi. Osim suza pravih majki, druge su redovito surogati i falsifikati. Lažne, histerične, krokodilske suze znak su bolesti ili zloće, a prave suze su znak unutarnje veličine. Tko ne može nikada plakati, taj nije vrijedan ni živjeti. Tko lažno plače, taj je sljedbenik Jude,

Proroci su starog zavjeta često plakali ljudske grijehe. Plakali su pri pomisli zala, koja su gledali kao kazne za grijehe. Vrijednost je njihovih suha bila ipak samo relativna. Te su suze kao predigra Otkupiteljevih suza, one su priprava suzama Kristovim. Suze proroka su mogle ganuti srce, Kristove pak suze peru i spasavaju pamet, srce, volju: čitavog čovjeka.

Evandjelje donosi, da je Krist dva puta plakao. Prvi put je zaplakao nad grobom Lazara, kao da je time htio posvetiti prijateljstvo i žaliti manjak ljubavi medju ljudima, koji se zatiru bratoubilačkim ratovima. Drugi put evo plače pred pomisli rasula grada Jeruzalema, propasti domovine. Plače nad gradom i narodom, koji nije htio iskoristiti čas spasenja, prigodu sreće. Onaj njegov izraz "nijesi htio", upravljen Jeruzalemu, zvuči nevjerojatno tragično. U čovječjoj je volji poluga sreće i nesreće, a ta se nalazi u htjeti - ne htjeti.

Za domovinom

Daniel O'Connel, veliki borac za slobodu Irske, vjeran katolik, napisao je u svojoj oporuci, da ti jelo ostavlja domovini, a srce namjesniku Kristovu, t.j. Crkvi, a dušu Bogu. Doista svaki se čovjek rađa pun dugova. Dužnik je roditelja, domovine, od kojih je primio zemaljski život. Dužnik je Crkve, kojoj pripada, a najviše je dužnik Božji, jer od Boga sve prima.

Čovjeku je teško ne pretjerivati, pa pretjeruje i u svojoj ljubavi prema domovini. Tko svoju domovinu tako ljubi, da tudju prezire i gazi, taj je egoist, šovinist. Tko naprotiv ništa ne osjeća za kolijevkom, u kojoj se rodio, za podnebljem, pod kojim se odnjihao, za jezikom, kojim je naučio govoriti, za poviješću, kojom je živio prije nego se rodio, za krvlju, koju su njegovi oci, djedovi i pradjedovi prolili, za vjerom, običajima, kulturom i t.d., taj je bezosjećajan. Pravo srce čovjeka i rodoljuba govori: " Domovina, kakva bila, rodjenom je sinku mila". Tragika je u tome, da sve, što je uzvišeno i veliko, najbolje upoznamo, kada izgubimo. Roditelje i dom najbolje upoznamo, kada nas smrt ili boravak odijeli od njih.

Prava ljubav prema domovini, pravi patriotizam, podredjen ljubavi prema Bogu i ostalom čovječanstvu naša je dužnost. "Dajte caru carevo, dajte Bogu Božje". To nije samo želja, to je zapovijed /Mat. 22. 21/. To je dužnost zahvalnosti, jer osjećamo, da je naš dom nama bio izvorom života na zemlji, pod upravom neizmjernog Boga.

Prvi je zahtjev te ljubavi, poštivanje njenih svetinja: jezika, povijesti, kulture, morala, običaja i t.d. Rekao je neki mislilac" Ako netko vrijedja oltare, svetost bračnog života, čudorednost, poštenje i više. Domovino! Domovino! -ne vjeruj mu: to je lažni rodoljub i rdjav gradjanin" /S. Pellico/.

Potreba odaziva milosti

Jeruzalem "nije htio" slušati glas pastira, koji ga je zvao kao ovcu, da je zaštiti. "Nije htio" doći pod krila, a Krist ga je zvao, kako kvočka zove piliće, da ih ogrije i zaštiti /Mat. 23. 37/. Jeruzalem "nije htio" uvidjeti, da mu se pruža prigoda spasa, sreće, vremenite i vječne. On se "nije htio" odazvati pozivu milosti.

To je rastužilo Kristovo srce. Krist je proplakao. Proplakao je pri promisli tvrdoće nepokorna srca. Proplakao je, jer mu se sažali pri pomisli na sve ono, što je taj grad čekalo. Od onih veličanstvenih gradjevina nije ostalo kamena na kamenu. Vatra i razaranja godine 7o. poslije Krista značilo je, da se predosjećaj Kristovih suza ispunio.

U ovom gradu, nad kojim Isus plače, možemo vidjeti svakog čovjeka, svaki narod, svako pokoljenje. Nad onim, nad kojima se može izgovoriti "nije htio"

upoznati čas pohoda, poziv milosti i dobrote, može mo predvidjeti čas kazne, strahotu rasula. Koliko se rasipnih sinova nije vratilo u rodnu kuću! Koliko je nepokornih Magdalena ostalo u grijehu! Koliko je Juda ustrajalo u izdajstvu i svršilo u očaju! Isus nad svima tima plače. Plače donekle uvijek.

Postoje medjutim i revne duše, koje kao poslušne ovce odmah poslušaju Kristov poziv. Zakej je brzo poslušao, sišao sa stabla i pošao kući, jer je uvidio, da je njegovoj kući došlo soasenje /Luka .. 19. lo/. Saul se opirao, ali kada ga je svijetlo zasjenilo, milost za srce uhvatila, on se pokazao spremnim činiti, što god Bog od njega zatraži /Dj . Ap. 9. 4 i t.d./. Tako su apostoli odmah ostavili mreže i druga zemaljska dobra i pošli za Isusom. Tko bi danas izbrojio revne duše, koje se odmah odazovu milosti, da promijene život, da postanu revnije!

Ima premnogo načina, na koje Bog zove. Nekada je to gromovni poziv, koji obara. Nekada je to milozvučni, tihi glas, jedva primjetljiv, kojim Duh Sveti govori tiho, ali jako. On je postavljao svu svoju nadu u zemaljsko blago, nesreća mu ga ote, i on se obrati, jer je uvidio ispravnost zemaljskih dobara. Onaj se uzdao u svoje jake mišice, bolest mu ih uništi, on uvidi, da je zemaljska tjelesna jakost dječja igrarija. Nije dakle važno, da li Bog čovjeka zove kod odra ljubljene osobe, pod udarcima nesreće, uz bljesak i gromove, uz žubor potočića, uz pjesmu, bolest i sl. Važno je jedno: htjeti se odazvati.

Nemojte misliti, da je Kristu drago nastupati kao da je kralj strogosti. On se voli zvati i on je prvotno kralj ljubavi. Kada pak svi pokušaji propadnu, onda nastupa kao kralj strogosti. Zato je i rimski osvajač kod razornog grada Jeruzalema uskliknuo: "O, gradę, koji si bio stvoren da vladaš, postao si robom svih gospodara. Nije te moja desnica ovako kaznila, nego te je osveta Boga, uvrijedjena u njegovim kraljevskim pravima".

Veliki je Bossuet nazvao kršćane, da su oni djeca suza Kristovih, djeca Kristova plača. U tome je veličina kršćanima, jer te Kristove suze su ga oprale i posvetile. Hoćemo li ih ostaviti, da ostanu besplodne? Zar ćemo i dalje izazivati Kristove suze? Jedino je jedan odgovor ispravan: "Obrati se Gospodinu Bogu svome", jer "Strašno je upasti u ruge Boga živoga" /Hebr. lo. 31/.

BOG SE PROTIVI OHOLIMA

/lo.nedj.pos.Duhova8.posl.osm. Trojstva/

Htio to netko priznati ili ne, svejedno je, činjenica je, da se povijest čovječanstva odvija u znaku Adama i u znaku Krista. Adam ili prvi čovjek bio je samo čovjek, ali je buntovno htio svojim vlastitim silama posegnuti i dosegnuti odlike Boga. Krist je bio Bog, posve sebi dovoljan, ali je u poniznosti htio živjeti u ljudskoj naravi kao pravi čovjek. U tom obliku života osobito je naglasio jednu krepost, na koju je pozvao ljude, da je ostvare. Izričito je rekao: "Naučite se od mene, jer sam blaga i ponizna srca" /Mat. 11. 29/.

U atmosferi današnjice, zgusnutoj od zadaha oholosti, izraz poniznosti zvuči posve nesuvremeno. Čovjek današnjice krade zemlji tajne za svoj zemaljski opstanak te povisuje standar života tako, da ga malo truda stoji živjeti. Samosvijesno podiže glavu i pokazuje uspjehe na polju medicine, kirurgije, fizike, tehnike, astronomike i t.d. Dijeli zračni prostor, pušta umjetne lopte satelita, pa da ne će smatrati sebe sebi dovoljnim? Čovjeku, koji se emancipirao od Boga, Bog postaje suvišan, dapače mu smeta, pa ga želi detronizirati. Pokušaj pobune prvog čovjeka Adama ponavlja se kroz povijest nekom matematičkom točnošću.

Crkva ne prestaje upućivatina sadržaj današnjeg evandjelja. Kada bi ona zašutjela, progovorilo bi drveće, kamenje, priroda. Ne prestaje opominjati, jer joj je stalo do spasa ljudi, odnosno čovječanstva. Vječnu istinu o prokletstvu oholosti prikazuje nam danas u obliku dvaju tipova. Oholost je oblikovala farizeja tako, da je sebe previše cijenio, a druge prezirao i odbijao. Poniznost je pak carinika postavila u ugao crkve i nagnala na molitvu: "Milostiv budi, Bože, meni grešniku" /Mat. 18. 13/. Epilog je ove predstave ili dueta kriterij prosudjivanja povijesnih dogadjaja: tko se u oholosti uzdigne bit će ponižen, a tko se u poniznosti snizi, bit će uzvišen.

Bog se protivi oholima

Dubokoumni pjesnik priča nam priču. Vitki jablan pozva sve drveće na sastanak te im održa zano-

san govor. Predoči im, kako sve ovisi o drveću. Uka za im na to, da još ima natražnih biljaka, koje mi le, da drveće i biljke ne mogu biti bez sunca. Potrebno je, reče, otresti sa sebe jaram sunca, otkazati ovisnost o njemu. To će biti najbolji dokaz, da je mišljenje o ovisnosti o suncu zastarjela priča, nauka za djecu, ludorija nedostojna moderne, pro - svijetljene biljke.

Na ove riječi mlado drveće pokaza znakove odobravanja, jer tko je željan neovisnosti kao mladež? Staro, iskusno drveće nije moglo sakriti svoje negodovanje te je protestiralo, ali glas je mladjih bio jači. Mlado biljno pokoljenje prihvati prijedlog jablana, da stupe u štrajk, da se oslobode pod ložnosti sunca, da steknu slobodu. Odluče se da će po danu štrajkovati, a po noći cvasti, mirisati, rasti, množiti se, radjati plodove.

Štrajk je započeo. Sunce je doista i dalje sjalo i toplilo, ali cvijeće je prkosno odvraćalo svoje glavice prema zemlji, drveće je spustilo lišće bakodjer prema zemlji, dok se po noći okretalo prema blijedom mjesečevu sjaju i treptaju zvijezda.

Je li štrajk uspio i polučio uspjeh? Brzo se pokazao rezultat. Žito povaljeno, cvijeće poblijedilo, cvjetovi usahli, lišće požutjelo, debla osušila. Neke su biljke uvidjele svoju ludost, ali neke su i dalje ustrajale u štrajku i uvjeravale same sebe, da su sada ljepše, osebujnije, profinjene, oplemenjene, slobodne, moderne. Razumije se, da je jablan ustrajao u svom planu. Proljeće je donijelo život, jer je većina biljaka i drveća obratila opet suncu, dok je jablan stršio suh kao strašilo i svjedočio istinitost one, da se oholica kažnjava ponižnjem i smrću.

Ova povijest ne prestaje. Prvi je duh započeo s oholim: "Ne ću slušati!". Adam je oholo htio sam postati, što nije mogao bez Boga. Kroz stoljeća se pojavljuju krivovjerci, vodje naroda, filozofi, učenjaci, političari, pojedinci i skupine i nastoje da baciti Boga i njegove zakone, a smatraju sebe dovoljnim. Prvi duhovi postaše vragovi, prvi čovjek iz raja bi potjeran u suznu dolinu, po kojoj hoda iznemogao, slab, duševno mrtav.

Koji je rezultat modernog buntovništva protiv Boga? Oholo traži sreću na zemlji, ali to ispašta nemirom i nezadovoljstvom. Čovjek današnjice pije punim ustima iz čaše užitka, ali se truje gorčinom s njena dna. Sagradio je kulu civilizacije, ali strepi, da ga ne pokopa ispod ruševine. Proglasio je čovjeka bogom, ali sada se pred njim skriva ili ga

nastoji satrti ognjem i mačem. Izmislio je brzinu aviona i razornost bombe, a sada ne zna kako će svemu tome staviti granice. Htio se otresti Boga, a sada robuje lozinkama, ljudima, strankama, novcu, tijelu.

Poniznost daje milost

Čovjek je preveć glup, da uvidi svoju posvemašnju ovisnost o Bogu. Malo zrela razmišljanja dovodi ga do istine, da je ništa. Život mu visi o tankoj niti najsitnijeg uzroka, koji ga može uništiti, kao mikrob, virus, kamenčić, kukac. Da čovjek uvidi svoju ovisnost o Bogu, samo je jedno potrebno: ispravno misliti. Da prizna svoju ovisnost o Bogu, samo je jedno potrebno: biti krepostan.

Kao što oholost dovodi do nemira, svadja, rasula, tako obratno poniznost ili osjećaj ovisnosti dovodi do blagoslova i sreće. Kristova nas je poniznost spasila, otkupila, usrećila. Otvorila nam je vrata raja, ponovno ubrojila medju posinke Božje, obdarila milošću. Na početku novog naraštaja poniz na Djevica izaziva blagoslov Božji na sebe i na svijet, kao što je prva žena izazvala prokletstvo. Poniznost svladava oholost.

Dužnost je čovječanstva očita. Neka slijedi primjer onog drveća, koje se obratilo. Neka se okrene Bogu: suncu istine i kreposti, mira i reda. Mora porušiti bogove ili kumire moderne civilizacije, a okrenuti se Evandjelju, toplini, milosti, centru života - Bogu, upotrebljavati sredstva spasenja: sakramente.

Nezadovoljstva, neslaganja, nemiri, uzbune, zaraze, potresi, prijetnje, samoubojstva, zločini govore o posljedicama pobune protiv Boga. Još je medjutim vremena, da se čovjek obrati Bogu, jer on prašta uvijek i sve. U Boga je milosrdje i obilno otkupljenje /Ps. 129/. Iskoristimo vrijeme milosrdja, slijedimo primjer poniznog carinika, da nas ne zahvati vrijeme stroge pravde: "Ako na opačine budeš gledao, Gospodine, Gospodine, tko će ostati?".

SVE JE DOBRO UČINIO

/11.nedj.pos.Duhova-9.posl.osm. Trojstva/

Stanovnici krajeva, kroz koje je prošao Isus, moli li su ga, da ozdravi gluhonijemoga. Krist je uslišao njihove želje. Iskrena i žarka želja odgovorila je u zahvalnosti prema Isusu. Njihovo je priznanje bilo kratko: "Sve je dobro učinio" /Marko 7. 37/. Učinio je da gluhi čuju, nijemi progovore. Još više. O Kristu, samo o Kristu, taj se sud može podignuti na pravilo i reći, da je sve štogod je učinio, dobro učinio. Niti je danas prestao činiti, jer i danas čini dobro svojom naukom, životom, djelima, i to preko svojih vjernika.

Čovjek se današnjice zagledao u ovu prolaznu zemlju, u svoje krhko tijelo, u svoj ograničeni um. Sve, štogod se odnosi na stvarnost iznad toga, smatra utopijom. Priznati Krista Bogom to čovjeku današnjice ne pada na um, dapače to prezire, ignorira, odbacuje. -Ide još dalje. Ne priznaje Krista niti kao čovjeka povijesti, ni kršćanstvo kao njegovu, dvadesetstoljetnu ustanovu. O svim i svačijim se izjavama i idejama razbacuje, ali odbacuje ideje kršćanstva, koje su preporodile svijet. U duhu plitke suvremenosti i krive znanstvenosti pišu se knjige, ispunjaju dnevnici o raznim tezama i hipotezama, ali nauka se kršćanstva smatra nesuvremenom. Spominju se razne godišnjice, ali o najvećoj godišnjici, godišnjici kršćanstva, prelazi se mučke.

Ako hoćemo ovakav stav pravilno ocijeniti, moramo ga označiti da se protivi kulturi, jer na kulturnom polju nitko nije učinio više od kršćanstva. To se protivi objektivnosti, jer ako o svakomu, zašto ne o Kristu i kršćanstvu? Nije to samo bruka i sramota, to je potez djavolske mržnje, zloće, strasti. Takav postupak je potaknut od mržnje, ali i se podržava od straha, jer starac je Šimun davno prorekao, da će Krist biti mnogima na propast /Luk 2. 34/. Boje se dakle i Krista i njegove sjene. Kristova je nauka osuda nauke i postupanja njegovih protivnika.

Krist je Bog

O božanstvu Kristovu progovorio je isti Bog.

To su božanstvo potvrdila brojna proroštva, koje je Krist izgovorio, i koja su se doslovce ispunila. Potvrdila su ga čudesa, divna djela, koja nadilaze zakone prirode, zato ih može činiti samo tvorac prirodnih zakona. To božanstvo iznose suvremenici Kristovi, vjerni i nevjerni. Sv. Pavao zorno gleda to božanstvo u dogadjaju uskrsnuća Kristova, koje je imalo toliko svjedoka /I Kor. 15. 5/.

Krist nije samo veliki učitelj, glasoviti Nazarenac, duševno jaki čovjek. Krist je Bog. Tko pristupa proučavanju Krista samo kao čovjeka, taj neće od Krista ništa razumjeti. Razumljivo da ni Kolombo ne bi bio otkrio drugi svijet, da je postupao po predrasudi, da taj ne opstoji.

U Kristovim rukama, kao Boga, nalazi se sudbina svijeta pa i današnjice. Jedna od značajnih slikica, na kojoj se prikazuje Krist, prikazuje malog Isusa, kako na svojoj ručici nosi zemaljsku kuglu. Doista, neizreciv kontrast izmedju ručice dječaka i zemaljske kugle! Gospodar je svijeta i povijesti, jer i danas ih ima, koji ga mrze i koji ga ljube, koji slave njegov rodjendan ili Božić i koji bi ga ponovno popeli na Golgoti. Povijest može zalutati daleko od Krista, ali na kraju opet uvidi, da Krist ostaje centrom života. Tako je godine 1926 Kolosej doživio rijetku svečanost. Na tom su mjestu nekoć stari Rimljani u opojnosti krvi i ludila uživali, dok su kršćani prolijevali krv, ali te godine 1926, uz veliko slavlje podignut je visok križ, znak pobjede mučenika nad mučiteljima.

Stari su pogani gojili čudnu želju. Željeli su se popeti na nebo, te bogovima oteti vatru, simbol života. Posao je smiješan i lud. Pitali su nekog duhovitog starca o sredstvu, da se u dubokoj starosti bude mlad. On je rekao, da netom čovjek počne stariti, neka jede polovicu manje, spava dvostruko više, vode pije dvostruko više, a neka se smije četverostruko više. Krist je ne samo pokazao smjernice za život, on je otkrio tajnu vječnog života. Tko vjeruje u Krista, živjet će ako i umre, jer će zamijeniti zemaljski život s drugim, boljim, vječnim /Iv. 11. 25. 6. 52/.

Čovjek povijesti

Činjenica je, da je Krist početnik jedne ere. Netom protivnik Kristov napiše datum, to priznaje, jer se vrijeme računa po Kristu. Krist je najveći reformator, jer i danas njegove ideje obnavljaju mi

lione života. Kristova se osoba neizbrisivo usjekla u dvadeset stoljeća kršćanske ere, makar je netko zvao samo "naša era". Gdje je nadahnuto više genija pera, kista i dlijeta nego na životu, djelima i nauci Kristovoj? Gdje se pokazalo više djela milosrdja i ljubavi nego na terenu kršćanstva? Za kim se iz daleke povijesti zagrijavaju srca još i danas ako ne za Kristom?

Izrael je očekivao oslobodjenje od rimskog carstva. Nadao se uskrsnuću svoje zemaljske moći. Rimsko je pak carstvo bilo rastrovano, hramovi su bili opustjeli, praznovjerje je rastakalo život. Ipak je iz starih kniga dopiralo tu i tamo po koje svijetlo. Medju ražnim zrakama svijetla dopire jedna iz pera Vergila. Taj je poganski pjesnik umro 17 godina prije rodjenja Kristova. Sanjao je ipak o nekom čovjeku i njegovu djelu tako, da se po tome " magnus ab integro saeculorum nascitur ordo", t.j. veliki se red vremena iznova pokreće ili radja. Te su riječi doista jeka prošlosti i predznak budućnosti. Nijedan pokret, nijedna filozofija, nijedna vjera nije tako duboko, opširno i temeljito obnovila svijet i započela novu eru kao što je to učinila nauka, život i djela Kristova.

Krist mora imati protivnika kao što svijetlo sunca mora imati sjene. Ono što muči Kristovo srce to je oholo, grešno odbacivanje Krista, jer na takve je bacio neopozivu anatemu, da će svaki na koga padne Krist kao ugaoni kamen biti satriven /Mat. 21. 44/. Tko odbaci Krista, čini dvostruko zlo, naime odbacuje i Boga te time pada u najveći apsurd, a osim toga srlja u ponor vlastite nesreće.

Čovječanstvo se često valja u krvi rata. Poslije toga tumara decimirano, osiromašeno, nesretno. Zašto se mir i red ne uspostavljaju u duhu načela Krista i kršćanstva? Ruše kršćanski svijet, a da ne pitaju, kako bi se dalo u duhu kršćanstva, koje je preporodilo svijet, ponovo urediti taj svijet. Krist i kršćanstvo mogu to učiniti uvijek, jer Krist nije od danas ni za danas samo, nego za danas, sutra i za uvijek /Hebr. 13. 8/. I današnjici poručuje: "Hodajte, dok imate svijetlo, da vas tmina ne obuzme" /Iv. 12. 35/.

DJELOTVORNA LJUBAV
/12.nedj.pos.Duhova-1o.pos.osm. Trojstva/

Nema riječi, koja je na čovječjim ustima tako česta kao što je ljubav. Nema medjutim vrednote, koja se tako često zloupotrebljava, obeščašćuje i gazi kao ljubav. Koliko se farizejštine, koliko formalizma, koliko izdajstva krije iza te čarobne riječi! Ljudsko je srce nekako ogradjeno oklopom, postavljeno usred grudi, ono predstavlja kao neku svetinju. Činjenica je pak, da mu je cijena pala, jer ljudi ga vrlo jeftino prodaju, obećavaju i darivaju, da ga se opet okrnuto, izdano, bolno predade drugomu. Danas možemo reći, da je ljudsko srce igra vrzino kolo ili da pleše ludjački ples.

Sv. Augustin je rekao, da "charitas inter homines raritas", t.j. da je prava, sveta ljubav izmedju ljudi rijetkost. Muž svjedoči ženi ljubav, i obratno, ali ta je često odveć puterna, tjelesna, ljubomorna. Braća se i sestre ljube, ali i njihova je ljubav često otrovana zavišću, ogorčena nesnošljivošću, obečašćena sebeljubljem. Djeca govore, da ljube roditelje, a koliko puta roditelji osjete, da je ta ljubav prividna, nestalna, prolazna, buntovna! Prijatelj prijatelju jamči ljubav, ali često je ta ljubav samo na jeziku, sklona je prijevari, izdajstvu. Ako gospodar ljubi svog pomoćnika, to je često tvrdo, oholo, bezosjećajno. Jedini primjer prave ljubavi, koji nam ostaje zauvijek, utisnut u srce, jest ljubav, koju doživimo od naših roditelja, u prvom redu od majke. Djeca su njihovo djelo, tijelo njihova tijela, kosti njihovih kostiju, dio bića, nastavak i dopunjavanje njihova bića.

Zar je onda Bog naredio nemoguće? Nije nemoguće ljubiti bližnjega, pa i neprijatelja, makar bilo to teško, jer nam razum pokazuje, da smo svi iste naravi, istih bitnih oznaka, iste svrhe, djeca istog Oca na nebu. Čovječanstvo se uvijek nalazilo pred dilemom: ili ostvariti Kristovu zapovijed djelotvorne ljubavi prema bližnjemu, ili opći kaos. Kada će ona vizija velike Beethovenove duše na kraju IX. sinfonije, vizija općeg bratstva, vizija opće čovječanske obitelji zagrljene u jednom zagrljaju postati stvarnost?!

Po primjeru Kristovu

Nije nitko pozvao ljude na veću i korisniju okladu nego Krist. On je pozvao riječju i pokazao djelom, da ljudi ne mogu dokazivati veću ljubav nego tako, da polože svoj život za bližnjega svoga /Iv. 15.13/. Što čovjek može dati više do svoje krvi? Koju žrtvu može prinijeti, koja bi izjednačila žrtvu, da se duša i tijelo, tako tijesno vezani, smrću razdijele?

Krist nije bio podložan časovitom raspoloženju. On nije padao pod navale čuvstva ili uzbudjenja. Njegov tridesetitrogodišnji boravak na zemlji predstavlja lanac dobrih djela za bližnjega. Okuplja djecu i grozi se onima, koji djecu duhovno upropaste. Nahranjuje gladne, sažaljuje bolesne i liječi ih, traži i obraća grešnike. Tko od ljudi da ne zavide Zakeju, koji je primio Krista u kuću, Samaritanki prosvijetljenoj na zdencu, preljubnici obraćenoj u javnosti? Krist čini dobra i svojim neprijateljima izdajniku, jer jede s njim i pušta da ga cjelivaka o prijatelj. Oprašta onima, koji su ga propeli i moli za njih.

Ljudi iznose svaki dan nove programe uredjenja i obnove svijeta. Krist je iznio najradikalniji program. On je rekao, da je došao na svijet, da ga zapali. Ne želi ga zapaliti ognjem i mačem, nego svetom, nesebičnom, pravom ljubavlju prema bližnjemu /Luk.12.49/. Kroz tu ljubav može proći čovječanstvo i zacijelo će izaći okupano, pročišćeno, preporodjeno. Kada su ljudi već sve recepte kušali, na svima se razočarali, zašto ne bi pokušali i to sredstvo, sredstvo djelotvorne ljubavi prema bližnjemu, da vide da li je Krist imao pravo?

Da je Krist imao pravo, dovoljno se sjetiti kako lijepo živi obitelj, u kojoj vlada prava obiteljska ljubav. Protegnite to na čovječanstvo, shvatite ga kao veliku obitelj u kući Oca nebeskoga i vidjet ćete, da bi ostvarenjem Kristova programa čovječanstvo doista doživjelo preporod, obnovu, sreću. On nije ni htio drugo nego da se svi ljudi, svih vremena, svih rasa, svih staleža smatraju braćom u zajedničkoj kući Oca nebeskoga.

Dužnost kršćanina

Nikomu nam nijesu dragi surogati, još manje falsifikati. Kao djeca učili smo u katekizmu, da smo dužni na tjelesna i duhovna djela milosrdja. S obzirom na tijelo dužni smo bližnjega nahraniti, napojiti, odjenuti, primiti, otkupiti, pohoditi, ukopati. Dužni smo ga i duhovno pomoći, naime. pokarati, poučiti, svjetovati, utješiti, podnositi, opomenuti, za nj moliti. Tko odjeljuje zapovijed ljubavi prema Bogu i prema bližnjemu od ovih djela taj pruža surogat, falsificira Kristovu misao /Iv. 3. 18. I Iv. 3. 17/. Tko govori, da ljubi, a ne čini ili ne pomaže, a može, taj vara sebe i druge.

Ne radi se o savjetu, nego o zapovijedi. Tko čini dobra bližnjemu postupa kao mudar upravljač Božjom svojinom. Što god naime čovjek posjeduje na ovoj zemlji, Božja je svojina, dana čovjeku na raspolaganje, jer niti smo što donijeli sa sobom na zemlju niti ćemo što ponijeti. Stroga je zapovijed, jer tko je ne vrši, griješi. Stroga je zapovijed, kad o njoj zavisi mir i red u ljudskom društvu. Ni je li zbog lakomosti bogataša toliko puta red u svijetu došao u pitanje? Stroga je zapovijed, jer njeno ispunjenje otvara vrata raja. Zato je neki pobožnik i mudri vojvoda tako mudro odgovorio svome gostu. Ovaj je naime htio lovac i htio vidjeti kod vojvode lovačke pse. Vojvoda mu reče, neka se vrati sutra. Kada su sutradan siromasi bili za stolom vojvode, reče gostu: "Evo ti mojih lovačkih pasa, oni preda mnom laju i jure sve dok ne otvore vrata raja".

Najveći dokaz strogosti te zapovijedi jest u potresnom opisivanju posljednjeg suda, kako ga opisuje Sv. Mate. Vječni će Sudac potjerati od sebe osudjene. Oni će pitati za uzrok. Krist im ne će nabrajati grijehe, nego će im reći, da ga gladna nijesu nahranili, ni žedna napojili, ni gosta primili, ni kao gola obukli, ni kao bolesna pohodili. Osudjeni će se pokušavati pravdati, da ga nigdje nisu takva vidjeli ni sreli, ali Krist će završiti: "Što god nijeste učinili jednome od ovih najmanjih, ni meni nijeste učinili" /Mat. 25. 45/.

Neki je kralj rekao, da ne zaslužuje da ga zovu kraljem, ako prodje dan, da nije ni jedno dobro učinio. Još bi se s manjim pravom kršćanin imao zvati, ako bi propustio da učini dobro bližnjemu. Djelotvorna ljubav prema bližnjemu jest ona Kristo-

va, nova zapovijed, o kojoj ovise sve ostale /Mat. 22. 4o/.

Tko nju ispuni koliko može i mora, sve je drugo ispunio, jer je "milosrdje ocean, iz kojeg izviru i u koji uviru sve druge kreposti"/Lacordaire/.

OZDRAVLJENJE OD GUBE GRIJEHA
/13.posl.Duhova-11.posl.osm.Trojstva/

Nemojmo nikada biti slijepi hvalitelji "davnih vremena", jer se obično mrlja iz daleka slabovidi, dočim iz blizine udaraju u oči i smetaju. Ne griješiti stanje je andjela, dok je sve zemaljsko podložno grijehu. Grijeh je kao neka sila teže. Taj zakon teže vrijedi za sada šnjost, za prošlost i za budućnost.

Izmedju sadašnjosti i prošlosti priznajmo ipak jednu razliku. Dok je na pr. Tacit davno pisao o staroj Germaniji, da se nitko ne smije nad grijehom / "nemo illic vitia ridet"/, objektivni povjesni - čar današnjice morao bi pisati, da današnjica ismijehuje, prezire, možda demonski i cinički uzveličava grijeh. To je razlika, velika, sramotna razlika izmedju današnjice i prošlosti u životu čovjeČanstva.

Vi biste se nasmijali, kada biste vidjeli nekoga da lijeva vodu u košaru. Ne čini li sličnu ludost današnjica, kada s jedne strane posvećuje veliku pažnju higijeni tijela, a s druge strane pušta uzde ljudskoj volji, da se iživljuje u oholosti, putenosti, u strastima, u grijehu? Uzaludne su sve mjere higijene, ako se ne nastoji odgojiti čovjeka, njegovu volju, da živi na način, koji je čovjeka dostojan.

Tko popušta grijehu, rob je grijeha. Kleta glad za novcem rađa u čovjeku nemir, u svijetu nestašicu. Niske pohote za užicima ostavljaju u čovjeku odvratnost gorčine. Ovo ludovanje čovjeka za slobodom urodi redovito još težim sputanjima. Zašto sve to? Jer se čovjek grešno odvraća od zakona Božjih. On mora osjetiti strahotu ostavljaju Boga i istine života. Odviše je taj čovjek ohol, puten, sebičan, podan strastima, da bi uvidio grdobu grijeha. To je čista duša sv. Ivane de Chantal mogla reći: "Ne bojim se druge gube osim gube grijeha".

Duhovno ozdravljenje

Griješiti što je moguće manje: to je čovjekov zakon. Proglasuje ga čovječja narav, Bog, interesi vremenite i vječne čovjekove sreće. Veliki danski književnik Jorgens uspoređuje grešan život s tamom noći. Dok je sa svojim kolegama, studentima, kao mladić, provodio noći u kavanama, uz vino u erotici i sl, osjeti poziv na više, zov ideala. Prošli život nazva "bolest, smrt i raspadanje", te zaključi: "Moja se noga umorila stupajući noćnim stazama.... I moje oko želi da gleda svijetlo, sunce i dan".

Ako je griješiti čovjekova slabost, ustrajati ili otvrdnuti u grijehu to je djavolska vlastitost. Netko je rekao, da je moderni čovjek demonski čovjek, što u nečemu odgovara istini. Ako bolesnik ne mari za zdravlje ni za lijekove, niti reagira na u bode, znači, da je njegovo stanje više nego kritično. Ako čovjek današnjice ne reagira na strahote, što ih prouzrokuje grijeh, zar to ne može biti znak da je osuđen na propašt? Ne nalazi li se on na rubu propasti, vremenite i vječne osude?

Nemojmo pretjerivati. Dok je čovjek živ, on nosi u sebi tajnu povratka na stazu sreće. Sve ovisi, što se njega tiče, o njegovu hoću. Nijesu zaludu anđeli prigodom rođenja Kristova pjevali, da se taj na mira i sreće sastoji u čovjekovoj dobroj volji. Traži se međutim, da čovjek najprije uvidi, koliko je važno savladati sebe, svoju samovolju, svoju pohotu, svoje strasti. Potrebno je da smogne dovoljno snage, da vojnički krene natrag, na stazu istine i kreposti. Nikome se ne smije reći da je sretan ili pak nesretan prije smrti. Obraćenje je moguće i u posljednji čas.

Ne zaboravimo međutim onu narodnu: Čovjek okreče, Bog okrene. Bez Božje riječi nema ozdravljenja. Ako je čovječanstvo kao bolnica prepuna bolesnika ili kosturnica prepuna kosti, onda je najprije pozvan onaj prijatelj Lazarov, Krist, da nad mrtvim stanovnicima današnjice izgovori onaj gromki: "Lazare, izidji van!". Molitvom i žrtvama treba izazivati Božju milost, jer: "kad Bog hoće, onda i iz vedra neba daždi".

Vjera ti je pomogla

Naša narodna mudrost izriče i ovu istinu: S milim Bogom sve se može, ili: S milim Bogom na trista djavola. Eto, danas je Krist priznao ovom ozdravljenomu, da je vjera pomogla. To znači, da je vjera kao neka uvijek otvorena ljekarnica, u kojoj se mogu naći lijekovi za sve životne potrebe.

Netko je nazvao velikog romanopisca Dostojevskog, da je on Dante današnjega pakla zbilje i velik provodič u labirintu ideja, što vru kao baština demonskog vijeka, u kojemu živimo. Zašto je tom velikanu dana takva čast? Zato, što je taj genij vidio, da je iz pakla neslaganja i protuslovlja jedini izlaz u priznanju Božjeg primata, u vjeri u Isusa Krista.

Danas i uvijek vjera može pomoći, da ljudi ozdrave od gube grijeha, a da krenu na stazu kreposti, t.j. na stazu sreće. Ona može i današnjem lutaocu istumačiti odakle je, kamo ide, i kako će tamo doći. Ona ne dozvoljava zdvojni upitnik, nego rješava sve tajne. Vjera daje pravac radu i na stojanju te jača volju, da sav svoj rad podredi i usmjeri prema konačnoj sreći, jer koja korist od 70 godina sreće, ako poslije njih imaju nastupati stoljeća i milijuni stoljeća nesreće?! Dok nijedna filizofija ne može naučiti čovjeka niti mu dati snagu kako će snositi čbol zuba, vjera može dati snagu, da se podnese i smrt. Vjera nam bolje od svih sistema pruža solidne smjernice, kako ćemo uresiti javni život, da u društvu bude sloge, mira i reda.

- U ovoj zalutalosti današnjice gledam čovječanstvo kao što gledam velikog glazbenika Chopina na samrtnoj postelji. Ovaj je glazbenik u svojoj mladosti lutao stranputicom zla. Smrt je došla blizu. Posjeti ga jedan svećenik, njegov prijatelj iz mladdjihdana. Chopin doživi preporod vjere u svom srcu. Poljubi križ te sa suzama reče: "Sada se nalazim na izvoru sreće". Pobožno primi sakramente te zaključi: "Da tebe nije bilo, bio bih svršio kao svinja". Na isti bi način pojedinac i današnjica uopće mogla doći do toga da reče, da se nalazi na izvoru sreće.

Zašto to ne čini? Krist je odviše čist za ovakav naraštaj. Po knjigama i govornicama ponovo osudjuju Krista, jer je on njihova osuda. U bezumici i danas čujemo kako se uzima krv pravednog Kris

ta, na sebe i svoje /Mat. 27. 25/. Hoće li Krist primiti izazov?

Sva sreća, da je Krist prvotno spasitelj. Rodio se, živio, radio, patio, da spasi, da izgubljene nadje, bolesne ozdravi, unesrećene usreći. U toj nadi živimo i radimo, čekamo, molimo: Dodji kraljestvo tvoje kako na nebu tako i na zemlji!

SAMO JEDAN GOSPODAR

/14.nedj.posl.Duhova-12.posl.osm. Trojstva/

Koliko god netko tvrdio, opće je poznata činjenica, da nema čovjeka, koji se barem nečemu ili nekomu klanja. Tko ne ispovijeda pravu vjeru, ispovijedat će krivu. Tko ima kafu, tko divku. Ako se da našnji čovjek hvali da on ne vjeruje u ništa, možete mu sa sigurnošću reći, da ispovijeda jednu krivu vjeru i jedno krivo trojstvo: snagu, kojoj je simbol jaka mišica i ratno oružje, hram kasarna i bojno polje; bogatstvo, komu je simbol novac, hram burze i tržišta; tijelo, komu je simbol razlika sek susa, a hram bludilište /Papini/.

Razlika je u rezultatu. Iz prave vjere slijedi sreća i mir, iz krive vjere, sada opisane, slijedi ovakvo današnje stanje čovječanstva, koje sliči na zaraznu baruštinu, na pakao, u kojemu se ljudi muče i ubijaju na vrlo različite, koji put vanredno prefinjene načine, a da time ne prestaju biti uboji ce. Svaki je grijeh najveća kazna samom sebi. Zar može ostati bez tako temeljitih kazna grijeh odmetnuća od Boga i od prave vjere?

Izlaza nema. Krist je postavio kriterij prosudjivanja. Ne može se služiti dva gospodara. Tko nije s Kristom, protiv njega je /Mat. 12. 30/. Tko služi protivnicima Božjim, mrzi Boga. Djavao i Bog ne mogu biti zajedno, zato je sluga svijeta, djavla i puti /Mat. 6. 24/ protivnik Božji, mrzitelj Božji. To su dva kraljevstva, dva svijeta, dva konačna zaključka: raj i pakao /II Kor. 6. 15/.

Robovi svijeta

Posve je opravdano, da se svijet bori protiv ropstva. Nestalo je onih masovnih odvodjenja u ropstvo. Narodi priznaju čovječja prava. Ropstvo je naime protiv mira i reda u svijetu. Razumljivo je, da praksu robovanja osudjuju i svi pozitivni zako-

ni. Uza sve to računa se, da danas na svijetu ima oko desetak miliona otvorenih ili prikrivenih robova.

A koliko ima robova zla, grijeha, djavla, svijeta? Ne osudjujemo svijet prirode, niti svijet ljudi, koji moraju živjeti u svijetu, već je osudjen onaj svijet, kojemu je na čelu djavao /Iv. 16. 11./. To su robovi tijela, klanjajući pohote, lažni proroci, bogataši protiv duha Evandjelja, protivnici duha istine, neprijatelji Boga i Evandjelja.

Za ove opstoji samo ovaj svijet. Drugome se ne nadaju niti na nj imaju pravo, osim kad vrijeme kazne. Primili su plaću na ovom svijetu. Sredstva, kojim su služili: novac, snaga, vlast, tijelo, zavodjenje i t.d., ne notiraju u nebeskom kraljevstvu. Bogataš ne će moći sa svojim novcem kupiti ni pedalj raja. Razbludnici ne će moći pružiti tijelu nisko iživljavanje. Častohlepni će uvidjeti, da je samo Bog vrijedan časti i priznanja. Krivci će shvatiti, da pravedno primaju za svoja zlodjela.

Došašta, Krist je znao zašto upotrebljava usklik jao! Taj je jao! pao na račun bogataša, farizeja, grešno veselih i sl. Pao je jednim i na račun učenika. Teško vama, rekao im je, kad vam ljudi stanu laskati, jer su tako činili njihovi oci, oci sinova ovoga svijeta, svojim lažnim prorocima /Luk. 6. 26./. Ne samo dakle da nema nagodbe izmedju Boga i svijeta, nego niti izmedju pohvala ili laskanja sa strane svijeta i Boga i te Božjih ugodnika. Opstoji zakon, neka nužda, da Božje ugodnike svijet progoni i ubija. Zar nije tu sudbinu doživio njihov brat, Krist?

Polovični

Veličanstven je bio miting pred prorokom Ilijom. Ilija je sakupio narod, da mu postavi pitanja i ukor: "Dokle ćete šepati na dvije strane?" /III. Kralj. 18. 21./. Bilo ih je, koji su mislili, da mogu služiti Baalu i pravom Bogu. Ilija je dokazao čudom, da se to ne može, a krive je proroke dao pogubiti. Ova bolest šepavosti u duhovnim stvarima tako je raširena, da je neki sveti župnik govorio, da u njegovoj župi ima mnoštvo hromih kao oko ribnjaka Bethezde u doba Isusova /Iv.5.3./.

To je ta bolest konpromisa, lažne akomodacije, polovičnosti. Misle, da mogu biti vjernici i nevjernici, vjernici na jeziku i po krštenici, a nevjernici na djelu i pred drugima. Nijesu li polovičari oni katolici, koji se vezu katolicima samo ako ih

nitko nepita? Oni, koji misle, da vjera nije pozvana da rukovodi životom i djelovanjem?

Krist se protivi polovičarima. Andjeo u Otkrivenju sv. Ivana tima upućuje vrlo strogu opomenu. Radije da su studeni ili vrući, ali ni jedno ni drugo. "Jer si mlak, i nisi ni studen ni vruć, izbacit ću te iz usta svojih" /3.16/. Ova neodredjenost, ovo polutanstvo, ova mlakost vrijedja pamet, ukus i vjeru. Krist je došao baciti oganj revnosti i jedno želi: da se svijet tim ognjem revnosti zapali /Luk.12.49/.

Sluge Božje

Ovi ne traže mnogo. Možda su primili malo darova od prirode. Nijesu možda ni učeni ni moćni na riječi niti na djelu. Malo su talenata primili. Njima je ipak upućena pohvala: "Dobro, slugo dobri i vjerni, budući da si bio u malome vjeran, nad mnogim ću te postaviti, udji u veselje gospodara svoga" /Mat.25.23/.

Tako se malo traži, da se zasluži naslov sluga Božji, da je jedna svetica govorila, da je za nebo njoj dostatna igla. Reći ćemo još više. dostatan je križ bolesti, koji ne dozvoljava niti raditi iglom. "Dosta je sva komu danu njegova zla"/Mat. 6.34/. Gdje god čovjek bio, koju god službu obavljao, čeka ga križ. Nečiji je teži, nečiji je lakši, a svakome se čini, da je njegov najteži, jer ga tudji križ ne tereti.

Uzor je sluga Božjih ona skromna zagonetka, Djevica, koja se sama nazvala službenicom Božjom/Luk. 1.38/. Njena je oznaka bila prilagodjivanje volji Božjoj. Njezin: Neka mi bude po tvojoj riječi - označuje karakteristiku svakog Božjeg sluge.

Znači li to nerad? Pasivno čekanje milosti s neba? Nipošto. Treba se brinuti i za tijelo, potrošnji duše, za komadić kruha, za hranu, odjeću i obuću, ali pravi vjernik, sluga Božji, izbjegava onu poganske, grešnu, tjeskobnu brigu za ta dobra. Razlog je jasan. Zašto bi se tjeskobno brinuo, kad zna, da na kraju sve ovisi o Božjoj volji? Ako Bog uskrati snagu sjemenu, ono ne će izniknuti ni donijeti ploda. Ako ustegne snagu čovjekovim rukama, one ne će ništa uraditi.

Bila je oluja na moru. Putnici su strahovali. Jedno je dijete stalo mirno, dapače se igralo. Pitali su ga, kako može biti mirno. Dijete je odgovorilo, da je njegov otac komandant. Takvo je pouzdanje odlika sluge Božjega. Brine se, ali se i uz-

da. Prva mu je briga: volja Božja, prvo mu je sredstvo: pošten i pravedan rad. Ispunja, što mora, moli, što mora: Dodji kraljevstvo tvoje!

MLADIĆU, USTANI!

/15.nedj.posl.Duhova-13.posl.osm.Trojstva/

Evandjelje donosi, da je Krist uskrisio tri mrtvaca: Jairovu kćer, Lazara, brata Marte i Marije, i jedinca sina udovice iz Naime. Bez sumnje su onda i drugi umirali, ali Krist je pustio zakon prirode i Božju kaznu smrti, da slijede svoj tok. U ovim je slučajevima, ganut plačem prave ljubavi, vjerom svojih najdražih, a najviše razlozima vječne mudrosti, čudom povratio život.

Nitko se ne može oteti dojmu ushičenja pred pogledom i smijehom vesele mladosti. Time je dojam duboke tuge prigodom smrti mladića ili djevojke još strašniji. Smrt je mladih ljudi brodolom, a smrt starih ulazak u luku, rekao je Plutarh. Teško je stati kod rano otrglog, još ne rascvjetalog populjka života. A ovoj udovica iz Naime bilo je još teže, jer malo prije izgubila je muža, sada eto gubi jedinca, jedinu nadu, jedinu pomoć. Ostaje sama, sama samcata, u oceanu života, bez potpornja, bez utjehe, bez dokaza prave ljubavi.

Grobovi uvijek riječito govore, moćno poučavaju. Kod grobova je čovjek prisiljen šutjeti i razmišljati. Groblje je škola prolaznosti. Zar mladost ne umire? Ako je prirodni zakon štedi, dogodi se da u ratu plaća skuplji danak. Stari je Heraklit bio tako uvjeren, da sve teče, da se sve mijenja i prolazi, da u starosti više nije htio ni govoriti, jer je držao, da iz izgovorenih riječi nema više ništa. Zato govori povijest, da je samo micao prstom, da nešto izrazi. Ovo je skrajnost filozofa, ali stvarnost je života ta , da sve hrli prema nekom nestanku: šumni val rijeke hrli u ocean, da se u njemu izgubi, list se baca u naručje vjetru, da ga ponese, zora žuri k večeri, da je tama pokrije, čovjek žuri prema smrti, te je svaki trenutak života jedan korak bliže smrti. Kamenje se troši, zgrade padaju, granitne tvrdine popuštaju, orijaška se stabla ruše, zelenilo pada, i životi mladosti idu prema smrti.

Razvaline mladosti

Smrt, pa bila to smrt mladića ili djevojčice, nije u perspektivi kršćanstva nešto najstrašnije. Krist danas govori tužnoj udovici: "Ne plači". Kršćanin ne zna za očaj. Tjelesnoj smrti ima lijeka, jer barem vrijeme i zaborav liječi i tu ranu. A koji se lijek može pružiti mladiću ili djevojci, koji ne umiru tjelesno, a mrtvi su duhovno? Poslije smrti pokajanja nije - govori nam narodna rečenica. Recimo, dakle, da je veća tragedija u tome, što često puta mladost pokazuje razvaline mladosti, razvaline života. Nije pretjerao onaj, koji je rekao, da svijet ne bi smio žaliti toliko, što postoji kriza ovog ili onog predmeta, koliko to, što vlada kriza prave, vedre, kreposne, radišne, poletne i sretne mladosti.

Tko će stvoriti takvu mladost? Bez sumlje, neće stvoriti ni pokvarene knjige, ni zakuci putova, ni noćni lokali, nego najprije roditelji, koji će je riječima i djelima činiti sebi sličnom. Grčki je mudrac predbacivao stanovnicima grada Megare, što se mnogo brinu oko marve, a malo oko djece. Govorio je, da bi volio biti ovan Megare nego njihovo dijete. Roditelji ulažu dosta brige oko odjeće i obuće, a zar ne bi bilo vrednije, da vode brigu i oko duše njihove djece? Ako žele dresirati psa, interesiraju se za boljeg dresera, a zar nije vrednije kontrolirati, tko i kako formira njihovu djecu?

To je teret, priznajemo. To je međutim dužnost, velika i teška dužnost, jer "mala djeca - mala briga, velika djeca - velika briga". Ako ih je teško odgajati, zar će biti još teže plakati nad razvalinama njihovih mladih života? Roditelji su dali na svijetlo dana svoju djecu. Oni od djece očekuju pomoć u starosti. Bog će od njih tražiti račun glede odgajanja. Brinuti se, da se život mladosti ne pretvori u razvaline, koje nas tako bolno stežu u srcu, dužnost je i pravo, prva dužnost i neotudjivo pravo roditelja.

Krist daje život mladosti

Mladić pristupi k Isusu i upita ga, što ima činiti, da dobije život vječni /Mat.19.16/. Krist mu odgovori: Dodji i idi za mnom". Tko spriječi mladost da ide Kristu, počinja zločin prema mladosti i pada pod osudu. Nije Krist zaludu rekao, da bi bi

lo bolje, da svaki, koji upropasti život djeteta, objesi na vrat kamen te potone u morskim dubinama /Mat.18.16/.

Koja je veza izmedju mladosti i Isusa? Mladost želi živjeti, raditi, voli odlučnost, radikalizam, bez kompromisnost, slijedi velike podhvate, živi od budućnosti, želi dostići ideale i t.d. Razumije se, ona prava, zdrava mladost.

Sve to može naći kod Krista. Radi od radionice pooćima sv. Josipa do Golgote. Tako je odlučan i radikalan, da su ga neki nazvali najvećim revolucionarcem, u dobrom, dakako, smislu. Zna za herojstvo, jer se suprostavlja moći i snazi Rima i pokvarenim ali moćnim slojevima svoga naroda. On toliko posjeduje život, da sebe naziva život. Toliko gleda u budućnost, da je u njegovim rukama žig, koji će on staviti na povijest svijeta i života te suditi žive i mrtve.

Razumljivo je, da se Krist rado nalazio u društvo djece i mladosti. On je i u pitanju prema djetetu i prema mladosti preokrenuo dotadašnja gledanja. Dijete je bilo posve neugledno u društvu. Vrijedilo je toliko, koliko je obećavalo za budućnost. Kao što danas možemo reći, da djeca imaju previše prava glasa u obitelji i izvan nje, tako obratno možemo reći, da su u Kristovo doba imali premalo prava glasa. Krist, istina, zove djecu k sebi /Mat.19. 14/, ali i naredjuje, da se stariji moraju ugledati na djecu, da postanu naivni, puni pouzdanja, puni osjećaja, čisti kao djeca. Toliko je Kristu bilo do mladosti, da i Evandjelje donosi, kako je mladić dolazio Kristu i tražio da mu riješi problem života i smrti /Mat. 19.6./.

Zanimljivo je, da Krist prigodom ovih uskrsnuća govori, da mrtvi samo spavaju. Je li zato, što nijesu bili umrli? Zacijelo ne, ta Lazar je već i zaudarao. Krist pristupa k njima kao da spavaju, jer za njega život i smrt samo su dvije strane jedne te iste slike života. Smrt je za njega san, san života. Dovoljno je, da nebo pokaže svoju moć, a zemlja svoju iskrenu i duboku bol, i zakon se prirode može mimoići, a mrtvi će opet hodati, jesti, raditi.

Ljudi se muče, da nadju sredstvo duga života. Krist prelazi i starost i smrt te veli, da će i onaj, koji i umre ipak živjeti, još više, tko živi, da ne će uopće umrijeti. Jedan je uvjet: vjera /Iv. 11.25/. Ako vjeruje, posjeduje uzrok uskrsnuća od grijeha, od duboke smrti, od kazne. Poslije smrti opet će tijelo zajedno s dušom dijeliti sudbinu sretne ili nesretne vječnosti. O, da bi barem bijeda

tolikih mladića i djevojaka i plač tolikih roditelja nagnali Isusa, da odgovori uvodne riječi: "Mladiću, tebi kažem: ustani!" Gojimo vjeru, time imamo i zalog, da ćemo biti uslišani. Progovori Kristeljudi spasitelju!

UZVISUJE PONIZNE

/16.nedj.pos.Duh.-14.pos.osm.Trojstva/

Kao djeca rado smo slušali priču o žabi i kravi pokraj močvare. Jedna od mnogih žaba iz močvare hvalila se, da bi i ona mogla postati velika kao krava. Izadje iz močvare i počne se napuhivati. Druge joj se rugale. Stoga se ona još više napuše...i pukne. U životu smo naišli na mnoge ljude, koji ne znaju, ali ne će da prime pouke; ili na one, koji sebe smatraju dovoljnima za sve; ili one, koji sebe žele postaviti naviše, makar to bilo na ledjima drugih. Dok smo kao djeca pitanje žabe i krave smatrali više smiješnim nego poučnim, kao odrasli dublje gledamo u tu priču i otkrivamo u njoj pouku o oholicama.

Žaba je pukla. Nije li to potvrda riječi, koje smo čuli u današnjem evandjelju, da će onaj, koji se uzvisuje biti ponižen? Evandjelje, ta "blaga vijest" počinje s poniznom službenicom iz Nazareta, svršava s poniznom smrću Kristovom na Golgoti. To je put nagrade poniznih, koji svršava uzvišenjem na nebu. Put je oholih oprečan: s visine padaju niže. O toj oholosti pjevao je pjesnik Gundulić: "Sve što više stereš krila, -sve ćeš paka niže pasti".

Čovjek današnjice visoko diže glavu, te mu se čini, da je ona nauka Evandjelja izgubila svoju snagu. Pronalazi hranu, otkriva snage prirode, gradi kule u zraku, podvodne brodove i dr. Zar mislite, da je samo jedna kula u Babilonu današnjice? Čovjek današnjice ima ih više. Bog mu je ostavio u baštinu, da proučava prirodu, i da otkriva njene znakove /Eccle.3.11/, a čovjek se uobrazuje kao da je on te znakove postavio i kao da on s njima upravlja. Ako se napuhao kao žaba, što slijedi poslije toga?

Bog se protivi oholima

Današnje evandjelje upozorava, da se čuvamo častoljublja. Ne laktati se za prvim mjestima za stolom ili u životu. Častoljublje je velika sila, jer izvire iz egoizma, dotično iz oholosti. Velika je sila to, kako je velika sama oholost.

Nije samo to snaga oholosti velika, jaka, nego je i svestrana, opća. Andjeli i prvi čovjek krivci su toga grijeha. Mislili su prekršenjem Božje zapovijedi popeti se na prvo mjesto medju bićima, postati neovisnim gospodarem. Prvi je čovjek taj bacil prenio na svoje potomke, i otrovna se snaga toga bacila širi istim putem, kojim se širi i ljudska narav. Kada pak pojedinac počinja osobne grijehe, u svakom grijehu je uključena neuredna ljubav vlastite veličine, svoga ja. Čovjek griješi, jer se be previše ljubi, sebi nastoji sve podložiti, time druge zapostavlja.

Oholo se odmetništvo ponavlja kroz vjekove. Hereze i krivi sistemi dokazali su oholog duha. Uzdizanje čovječjeg razuma, volje, tehnike, industrije do prezira Boga neprestano ponavljaju istu odmetničku parolu: "Ne ću se podložiti!" Čovjek smatra sebe najvišim sucem, a svoj rad vrhovnim dobrom.

Naša narodna mudrost govori. Tko glavom zvijezde ište, nos mu padne u smetlište. Takodjer: Tko visoko diže nos, taj će skoro ići kos. Isto tako: Tko visoko leti, nisko pada. Kad god se čovječanstvo preko glavnih svojih pokreta oholo odmetnulo, ono je za to odmetnuće bilo ponižено. Hereze su platile i plaćaju kaznom razdvoja. Razum se usoholio, a kao kaznu morao je plakati nad svojim razvalinama u skepticizmu, u priznanju neznanja. Kult volje je platio svoju oholost u pesimizmu, u bezvoljnosti za životom. Uzdizanje tehnike i industrije do božanstva urodilo je općim strahom od razorne snage toga krivog modernog božanstva, koje prijeti uništenjem života.

Poniznima daje milost

Pogreška se ispravlja ondje, gdje se otkrije. Stara je mudrost govorila, da se protivne stvari liječe protivnim lijekovima. Na početku ljudskog roda otrovalo se ljudsko društvo, lijek je došao samo od poniznosti i milosrdja sa strane Boga.

Doista, kad se pojavio Krist, poniznost je postala duša, život Evandjelja. Krist je utjelovljena

poniznost. On nije pozvao ljude da ga nasljeduju u tome, da čine čudesa, niti u tome da budu učeni, a li je pozvao sve ljude bez razlike, da nauče od nje ga krotkost i poniznost srca /Mat.11.29/. Kada je Krist proglasio novi ustav, ustav novoga čovjeka, čovjeka duha, prvo je mjesto dao siromaštvu duha /Mat.5.3/. To sve znači, da će osjećaj poniznosti biti kamen temeljac otkupljenog čovjeka, pozvana da izgradi svoju pravu veličinu ne na oholom uzdizanju, nego na priznavanju svojih nevolja.

Poniznima daje milost: "Naći ćete pokoj dušama svojim". A što bi grozničavom čovjeku današnjice bi lo potrebnije od unutarnjeg mira? Poniznima "daje milost". A zar bijedan čovjek današnjice ne treba svakovrsnih darova za dušu i tijelo? "Njihovo je kraljevstvo nebesko", to bi morao shvatiti čovjek današnjice, koji stenje pod teretom materije, u okovima zemlje, jer mu je zatvoren ili zamračen pogled u carstvo viših dobara.

Dolazak Kristov i pojava Marije velike su milosti. Krist je uzor poniznosti, jer je sebe ponizio dotle, da je za trideset i tri godine živio u obliku čovjeka. Zato ga Bog uzvisi i dade mu ime, koje nadilazi sva imena svijeta. B. Djevica se nazvala poniznom službenicom Gospodinovom. Zato je Bog uzvisi, i ona posta prvom medju ženama, te je blaženom naziva rod ljudski.

U povijesti čovječanstva našlo se dosta oholica, koji su mislili, da su bogovi. U prošlom je vijeku živio Napoleon, koji u svojoj oholosti pomisli, da je gospodar zemlje. Na novcu dade napisati: "Nebo je tvoje - zemlja je moja". To je bio izazov Svemogućemu. Jedan, koji je strahovao pred Napoleonovom silom, shvati pretjeranost toga natpisa te vrati Napoleonu novac s drugim natpisom "Ledja su tvoja - korbač je moj". Rasulo vojske, tragičan svršetak Napoleonov dokazali su, da svaki oholica prije ili poslije plati svoju oholost.

Ako želimo izgraditi pravu veličinu, postavimo u temelj svijesni osjećaj svoje slabosti. Poučna je priča o točki. Točka je točka, malena, ali htjela se proširiti i postati ništicom. Čovjek je neznatna točka u Svemiru. Svaki pokušaj da postane neovisnim svršava tako, da dokaže svoju ništavost. Tko u poniznosti otvori svoju dušu, da na nj padne rosa Božjih milosti, taj će doživjeti, da će svakim danom rasti sve do punine, koju mu je odredio Svemogući. Ako graditelji moderne kule Babilonske ne budu slušali pouku povijesti, plaćat će danak svojoj oholosti u ratnom uništenju, jer je zakon proglašen

i neopozvan, da se "Bog protivi oholima, a ponizni ma daje milost" /Jak.4.6/.

SVETA LJUBAV

/17.nedj.po Duhovima-15.posl.osm.Trojstva/

U Sienkiewiezevu romanu "Quo vadis" jedan pučki rimski tribun, Vinicij, pita Petra i Pavla, da ga izbave iz dvoumica. Njemu govore, da kršćanstvo niječe život i ruši carstva. On dakle pita njih, neka mu reknu, što oni nose čovječanstvu. Petar odgovori: "Mi nosimo ljubav".

Naše je doba prezasićeno egoizmom. Studen i apatija jednoga prema drugome ne dozvoljavaju, da se ocijeni veličina poziva na svetu ljubav. Možemo govoriti o krizi ljubavi. Ne, dakako, o krizi egoistične, niske, životinjske ljubavi, jer se ta vrst ljubavi i previše ispoljuje. Govorimo o krizi svete ljubavi, t.j. o krizi altruističke, duhovne, kršćanske, božanske ljubavi, koja sintetizira sve, što je bilo kojoj ljubavi usvišeno i sveto.

Kršćanstvo je religija svete ljubavi. Stari je Ciceron pisao, da smo "robovi zakona zato, da možemo postati slobodni". Nasuprot stotina propisa starog židovskog naroda, nasuprot tisućama zakona današnjih država na svijetu kršćanstvo ponavlja uvijek isto: dvije su, ili bolje, jedna je zapovijed najveća i prva, a ta je ljubav prema Bogu i bližnjemu /Mat.22.37.40/. Čovječanstvo ne bi moglo nikada dovoljno izraziti zahvalnost kršćanstvu za ovu neprocijenjiva uslugu. Kroz svetu ljubav govore sve kreposti, prema ljubavi ciljaju svi propisi, o njoj ovisi sav zakon i svi proroci, ona je svrha zakona i proroka.

Ljubav prema Bogu

Zašto je Bog postavio srce usred čovjekovih prsiju? Možda upravo zato, da nas pouči, da je u čovjeku presudno ono, što dolazi od srca. Bog nije mogao a da od čovjeka ne traži, da to srce upravi onamo, gdje se nalazi vrhovno Dobro i konačna svrha, prema Bogu. Bog bi zanijekao samog sebe kada bi upravio ljudsko srce drugamo, a ne prema sebi.

Pitali su nekoga, da reče, što je ljubav. Vješto je odgovorio: "Ljubi pa ćeš znati, što je ljubav". Doista, nije moguće opisati, definirati lju-

bav, ali njene se bitne konponente ipak otkrivaju. Tko ljubi, taj misli na ljubljenu osobu, s njom se suživljuje, razumije, podnosi, boji se da je ne uvrijedi, pomaže joj i žrtvuje se za nju. To uključuje i sveta ljubav prema Bogu i bližnjemu. Tko Boga ljubi, na nj misli, o njemu razmatra, trudi se da se Bog upozna, štuje i ljubi, spreman je na žrtve i t.d.

Neka je majka molila, da joj se sin obrati na pravi put. On se obratio i hodao putem svetosti. Majka je bila zabrinuta zbog njegovih teških pokora, ali sin joj reče "Pa ti si molila za moje obraćenje?" Majka se pravdala onako pučki. "Jest, molila sam za kišu, ali ne za poplavu, za vatru, a ne za požar! Jest, ljubav prema Bogu je poplava, požar, ona je radikalna i sveobuhvatna. Zato je sv. Augustin govorio: "Ljubi i čini, što hoćeš". Ljubav uzima i sve iskorišćuje. Vječna je uvreda, koja se nanosi kršćanstvu, kao da bi ono osudjivalo i gazilo život ili zamaljsku ljubav. Ne! stoput ne! Ono samo hoće, da sve, što je doista razumsko, čovječje, usmijeri i podredi Bogu; prema tome i zemaljska ljubav, koliko je doista prava ljubav, mora služiti ljubavi prema Bogu.

Bog je ostavio načina, kako ćemo poznati i dokazati tu ljubav prema njemu. Ostavio nam je svoje zapovijedi. Prekršaj je zapovijedi grijeh, a grijeh je negacija prijateljstva s Bogom. Tko dakle svijesno i voljno vrši zapovijedi Božje, taj živi po volji Božjoj, njegov je prijatelj. Bitno je naglasiti: ljubav prema Bogu očituje se u djelima, jer je ljubav bez djela prazna, suha, mrtva.

Ljubav prema bližnjemu

Eto prvog terena, na kojem se ogleda sveta ljubav. Boga ne vidimo, vidimo bližnjega. Krist je izjednačio ljubav prema Bogu i bližnjemu. Zaključak je očit: tko ljubi bližnjega, dokazuje, da je njemu ljubav prema Bogu. Vrijedi i obratno: tko ne ljubi bližnjega, znači, da ne ljubi ni Boga.

Evandjelist sv. Ivan u svojoj dubokoj starosti ponavljao je svojim učenicima kao najvažniju točku oporuke, da se medjusobno ljube. Njima je to nekako počelo dodijavati, pa su ga zapitali: "Što još?" On im odgovori: "To je dosta". To nije nikakva čudna nauka, to je samo ponavljanje Kristove oporuke, jer je Krist ostavio na posljednjoj večeri tu novu zapovijed, zapovijed novog, otkupljenog čovjeka, za

povijed ljubavi prema bližnjemu /Iv.13.34/.

Prva jedna točka te ljubavi pomaganje bližnjega. Na ulici su prošjačili jedan slijepac i jedan hromi. Slijepac je vapio za pomoć, jer ne vidi staze. Hromi je molio pomoć, jer ne može po stazi hodati. Jednog dana reče slijepac hromomu, neka se bratski združe: on će nositi hromoga na ledjima, time će hromi hodati nogama slijepca, a slijepac će

će vidjeti put očima hromoga. Prijedlog je prihvaćen, i oni su proslijedili život na korist jednoga i drugoga. Nije li taj primjer vrlo rječit i plodonosan? Kako bi izgledale naše obitelji, gradovi, sela, kako bi izgledao svijet, kada bi medju ljudima vladao takav solidarizam, takva djelotvorna ljubav prema bližnjemu?

A takvu, upravo takvu, ljubav očekuje Krist. Ne očekuje on ljubav uzdaha, ne voli on "ah" i "oh", nego djela. Ako nije moguće djelima pomagati, uvijek je moguće pomagati molitvom, savjetima, željama, lijepom riječi, koja izvire iz srca, koje sažaljuje i koje se saživljuje. Jedan je rimski car budno pazio, da svaki dan učini koje djelo ljubavi prema bližnjemu. Kada bi, na svršetku dana, opazio, da je dan prošao, a da nije učinio nikakvo takvo djelo, rekao bi: "Prijatelji, izgubih dan". Zar ne bi s mnogo više dužnosti morao kršćanin reći: "Braćo, - izgubih dan, godinu i život?"

To je, eto, što karakterizira pravu, svetu ljubav: žrtva. Bez žrtve ili spremnosti na žrtvu ne može se shvatiti prava, sveta ljubav. Ta ljubav bit će sveta, djelotvorna, radikalna, sveobuhvatna tek onda, kad bude prožeta duhom žrtve, jer to je duh nesebičnosti, altruizma, duh prave, božanske ljubavi.

Proširimo svoj pogled iznad naših rastrojenih obitelji, iznad zavadjenog čovječanstva. Uzdignimo uzvišenu ideju kršćanske obitelji, da svaka država postane "Božja država", da čovječanstvo postane "država svih ljudi pod jednim Bogom". Zar ne bi s tim imali sve uvjete, da takve zajednice proglasimo sretnima? Svijet bi bio sretan, jer tko osteje u ljubavi, ostaje u Bogu, a Bog je život i sreća svih ljudi.

USTANI!

/18.nedj.pos.Duhova-16.posl.osm.Trojstva/

U Jeruzalemu je bio jedan ribnjak, zvan Bethez da. Imao je pet trijemova. Tu bi se okupljali bolesnici svih vrsta. U odredjeno bi vrijeme andjeo Gospodnji silazio, zamutio bi vodu, i bolesnik,koji bi prvi sišao, ozdravio bi od bolesti.Doveden je bio i neki uzeti. Želio je i on ozdraviti. Ali, ni je se našao čovjek, koji bi ga spustio u vodu.Isus mu i bez silaska u vodu reče: "Ustani!" Bolesnik ustane i zdrav otide svojoj kući /Iv.5,1-1o/.

Svijet izgleda kao ovaj ribnjak Bethezda.Pre - pun je nasmijanih, ali i tužnih, zdravih, ali i bolesnih. Ovaj uzeti je tražio čovjeka, a nije ga našao, dok nije došao milosrdni Isus. Nema li danas na svijetu mnoštvo duševno uzetih, paraliziranih od nemira savjesti, od grijeha, od zlih navika? Da li i ti traže čovjeka, koji će ih utješiti, izbaviti iz tih nevidljivih duševnih muka? Poganski pisac Seneka opisuje, kako je neka slijepa ropkinja u njegovoj kući uvijek tražila, da je povedu na drugo mjesto, jer da je soba,u kojoj se nalazi, odviše tamna. Mi se ovome smijemo. Ipak, s nama se događja posve isto. Nitko ne će da prizna, da je škrt, požudan. Slijepci traže vodiča, mi lutamo bez vodiča i govorimo: ja nijesam častohlepan. Ali tko će živjeti na drugi način u ovom ambijentu? Ne volim luksuz, ali grad me na to prisiljava.....Zašto zavaravamo sami sebe? Zlo nije izvan nas, zlo je unutra, usred naših kosti. Poteškoća, da se izliječimo nalazi se u činjenici, da ne smatramo, da smo bolesni /Olgiati, "Il sillab. della mor.crst".str.248/.

Ispovijed

Psihička je pojava, da se očitovana bol lakše snosi. Svaki čovjek osjeća potrebu drugome otkriti svoje srce, za koga zna da će ga razumijeti. Zlo, koje čovjek učini ili u sebi trpi, progoni ga, izjeda, pritiska olovnim poklopcem. Netom čovjek otkrije svoju nutrinu pred prijateljskim srcem,teret mu izgleda lakši, jer drugi mu ga pomaže nositi barem svojim samilosnim pogledom, blagom riječi, savjetom.

Nije li ovo najjednostavnija činjenica? Ipak naš današnji je mentalitet ne razumije. Čudimo se, što su se književnici i farizeji sablažnjavali, da Krist oprašta grijehe, kad to može samo Bog, a mi bismo se morali mnogo više čuditi, što čovjek današnjice ne osjeća potrebu da pita oproštenje grijeha.

Netko je rekao, da se pred Bogom ne osjeća krivim samo onaj, koji još nije stekao pameti ili koji je pamet izgubio. Ako možda nekome smeta izraz grijeh, neka stavi drugi izraz, na pr. prestupak, zločin ili griješku pred Bogom. Na svakom koraku u životu doživljujemo i opažamo, da ljudi griješe. Zar je uzalud u nama glas savjesti? Zar je uzalud Krist proglasio tolike zakone? Zar je netko ukinuo vrijednost Dekaloga?

Oproštenje

Majka uči dijete, da pita oproštenje, ako je koga uvrijedilo. To, bez sumlje, djeluje odgojno. Dijete se time uči upoznavati, što je zlo, upozoruje se, da se više na to ne vrati, a istovremeno se uči priznati autoritet starijih, nadzor majke i oca.

Pred Bogom su svi ljudi djeca. Djeca, koja više puta na dan sagriješe. Djeca, koja trebaju neprestane njege, čuvanja, vodstva. Više ljudi ovise o Bogu negoli djeca o svojim roditeljima, jer i djeca i roditelji ovise o Bogu. Što je onda prirodnije negoli to, da ljudi pitaju u Boga oproštenje, ka da prekrše njegov zakon?

Zlo je u tome, čuli smo i od poganskog pisca, što ljudi ne će da priznaju, da su krivci. Neki je svetac imao vidjenje. Djavao se prepirao s Bogom. Djavao se tužio na Boga, zašto ga je osudio, a nije nego jedan put, odmah na početku opstanka, sa griješio. Predbacivao je Bogu zašto ljudima, koji ga toliko vrijedjaju, uvijek oprašta. Svemogući je nato zapitao djavla: "A jesi li ti ma i samo jedan put pitao oproštenje?" Eto, u tome je prednost za čovjeka, što ima moć pasti, ali ima takodjer i sposobnost uskrsnuti, a djavao jednom padne, zauvijek padne.

Isplata dugova

Dug - zao drug - govori naša narodna poslovica. Dužnik ne gleda vjerovnika teko mirno. Dug je teret. Misao na dug progoni poštena čovjeka, mišlju se čes

te navraća na obavezu vraćanja, a kada ga vrati kao da je mora skinuta s njegovih ledja.

Dovoljno je da Krist samo izusti riječ, zavladat će tišina /Mat.8,26/. Zar nije teže uvesti tišinu u grešnu dušu negoli na uzburkano jezero? Pitali su nekog sveca, da li bi on radije pošao k ispovijedi andjelu svećeniku — čovjeku, kad bi našao, da ovo-jica sjede u ispovijedaonici. On odgovori, da se u opće ne bi osvrtao, tko je u ispovijedaonici, jer da to nije važno. Tko bio da bio, ne odrešuje u svoje ime, nego u ime Kristovo. Krist je onaj, koji je rekao: "Kojima oprostite grijehe, bit će im o-prošteni, a kojima zadržite, bit će zadržani" /Iv. 2o,23/.

Preobrazba

Neki zločinac susretne svoga druga u zlodjelu. Ovaj ga veselo pozdravi i reče mu: "Zar me ne poz-naje?" Opazio je, da je na prvome nastala neka pro-mjena. "Jest, to si ti, ali ja nijesam više ja" — glasio je odgovor. Ovaj je naime kleknuo pred Kris-tova zamjenika, čuo je riječi oproštenja, promije-nio se, preobrazio se, kao onaj ozdravljeni bolesnik poslije moćnih riječi Kristovih.

Ustani! To je rezultat ispovijedi. Ustani iz blata grijeha, iz okova zlih navika, iz veriga opa-čina, iz pakla nemira i nezadovoljstva. Zar ne bi svijet izgledao mnogo lijepši, kada bi ljudi osje-tili slobodu od zla, čistoću azura, visina? Orao le-ti visoko, po blatu se valja samo najniže životi-nje. Ovome: Ustani! treba da odgovara onaj pokajnič-ki: "Ustat ću...i reći ću...Oče, sagriješio sam"/L. 15,18/.

Uzmi sve svoje! Uzmi ponovno volju za životom, radom, ustrajnošću. Bio si bolestan, sada si zdrav. Bio si nečist, sada si čist. Ne očajavaj, jer su tvoji grijesi bačeni na dno dubokoga mora, uništeni!

Podji u život! Vrši sve svoje dužnosti! Doista, za svakoga je ova kupelj. Ona ne ponizuje, nego uz-visuje, potiče na bolje.

Ako smo pravo ljudi, recimo iskreno, ponizno: Oče, sagriješio sam, oprosti! Kada se dignemo, bu-dimo drugi, novi ljudi.

NOVI ŽIVOT

/19.nedj.posl.Duhova-17posl.osm.Trojstva/

Očit je zakon nasljedstva. Naša narodna poslovica govori: Ne pada kruška daleko od stabla. Iz roditelja na djecu prelaze razne sklonosti, poradi kojih neka djeca blagoslivljaju, druga opet za žalošću spominju, ako ne proklinju, svoje predje. Koliko unesrećenika, koliko zločinaca prevrće u dnu duše povijest svoga djetinstva i spominje život svojih roditelja, u kojemu nalazi uzrok svoje nesreće!

Nije samo moćan zakon nasljedstva. Još je jedan vrlo moćan i bolan zakon. Radi se o zakonu epidemije ili širenja zaraznih bolesti. Kada hara zarazna bolest, onda se ljudi sjete zajedničkog porijekla, zajedničke vrsti i krvi. Malo, medjutim, ljudi promišljaju na drugu zarazu, na duhovnu zarazu. Serviraju im se lozinke, riječi, misli, i oni ih bez prosudjivanja prihvaćaju. Predočuju im se slike, stavljaju na ogled prizori, mame se na razne načine, te ljudi kao omamljeni hrle, a da ne mogu kritički ispitati sadržaj ni prosuditi vrijednost svega toga.

Još je jedan vrlo pogibeljan zakon: zakon navike. Navika, kao i moda, zarobi čovjeka, i ovaj više ne rasudjuje, on se slijepo povodi. Ta navika radja monotoniju, ona baca u zaborav zadane riječi, zapostavlja ideale, sili na izdajstvo. Uvijek će za čovjeka duha biti teža dužnost i čast boriti se protiv svih ovih nasilja, koja žele ubiti u njemu kriterij i samosvijest života.

Od roditelja smo odvedeni u crkvu i kršteni. Zahvalno se toga sjetimo i pomolimo se za njih. Krista smo stavili na vrh pameti, u dnu srca, na ramena. Posvetili smo mu misli, usmjerili prema njemu srce i volju. Krštenica nas stalno opominje, da smo se posvetili Kristu i stavili njemu u službu.

Nije li navika oslabila to obećanje? Nije li moda odvukla naš život od djetinjske staze? Promislimo koliko bi nekrštenih bilo bolje odgovorilo pozivu, da su se oni krstili! Crkva je blizu, zvono poziva na vršenje nedjeljne dužnosti, a koliko pospanih ostaje u krevetu!

Novo rodjenje

Na nekom je grobu stao natpis: Umro u 93. godini, a živio samo tri godine. Krstio se naime u 90. godini, i od tada je držao da doista živi, i tako je živio samo tri godine.

Krist je govorio Nikodemu, da ne može uči u nebo, ako se drugi put ne rodi /Iv.3.3/. Krist je mislio na krštenje, kao drugo rodjenje. Boz toga nema legitimacije za vječni život. Stoga se čovjek prije krštenja smatra kao da za nebo ne postoji.

Neki je kralj nosio na vratu medalju sa slikom svoga oca. Prije nego bi se odlučio na koje važno djelo, uzeo bi medalju, poljubio je i rekao: "Ne daj Bože, da učinim nešto, što bi bilo nedostojno imena i krvi moga oca!".

Čujte naprotiv ovu. Misionar je htio propovijedati kršćanstvo pred nekim pogaňima. Medju ovima se nadje jedan, koji je poznavao Evropu. Ovaj reče misionaru: "Predobro poznajem nekršćanstvo kršćana, pa da bih i ja išao njihovim putem. Zato se ja ne želim krstiti".

Ovo nas, kršćani, može rastužiti, ali nas ne smije odvratiti od cijene, koju moramo gojiti prema krštenju. Postali smo kršćani. Posjedujemo krštenicu. Ona nam svijedoči pred svijetom, da pripadamo Kristu. A koja je dužnost svakog člana nekog društva? Koja je dužnost onoga, koji se stavio u službu Kristovu? U krštenici se krije nešto moćno. Francuski povjesničar i filozof Jules Michelet se krstio u dvadesetoj godini. Littré takodjer francuski velikan, krstio se malo pred smrt, u osamdesetoj. Povijest donosi, da je isti Renan, osobno krstio svoga sinčića na smrti, iako to javno nije naglasio. Zar nema zašto da se kršćanin ponosi, kada promisli na veličinu kršćanstva, u koje se on po krštenju učlanjuje?

Posinaštvo Božje

Sv. Ljudevit, kralj Francuske, potpisivao se Ljudevit dr Poissy. On je kao kralj imao slavnu krvnu prošlost, ali se volio potpisivati imenom mjesta, u kojemu se krstio. Nije mu dakle bilo glavno ime mjesta, u kojemu se rodio, nego mjesto, u kojemu se krstio.

Doista, do roditeljske i narodne krvi mnogo drži me, ali daleko iznad, dublje i dalje dostiže na-

ša veza, u koju ulazimo po krštenju. Onaj dar milosti, koja silazi u našu dušu, pretvara nas u posinke Božje. Bog nas stavlja uz bok svoga sina, da budemo, kako smo s njim združeni na zemlji, združeni i na nebu. Bog nas nekako ubraja u članstvo presvetog Trojstva.

Nije li ovo naslov plemstva? Ne veže li nas dužnost, da često promislimo na obaveze, koje to plemstvo sa sobom vuče? Smijemo li dopustiti, da netko ili nešto oskvrne i digne ovo naše porijeklo i odredjenje?

Članovi Kat. crkve

Dijete se rodi i postane članom svoje uže obitelji. Mi smo se krstili i postali smo članovi uže kršćanske obitelji, koja se zove Katolička crkva.

Veličina se obitelji odražuje i na djeci. Povijest nam dokazuje, da je Kat. crkva ustanova, koja je čovječanstvu donijela najveće usluge za znanost i kulturu. Ona je s našim narodom tako usko spojena, da naša krvna i duhovna obitelj kao da sačinjava posvev jednu obitelj, svetu, kršćansku, katoličku. Prelistajte povijest, posjetite galerije, proučavajte djela velikana, prošetajte gradom, i posvuda ćete naći imena katolika - vjernika.

Poziv

Za vrijeme progonstva Vandala popustio je jedan krštenik, zvan Elpidor, i apostatirao od vjere. Onaj, koji ga je krstio, uzme bijelu haljinu krštenikovu, razvije je ispred Elpidora i reče mu: "Uzmi je i pogledaj. Poznaješ li je? To je haljina tvoga krštenja. Ti si je obeščastio, pogazio, zaprljao. Ona će te optuživati na dan suda. Pomisli, što činiš".

Vjernici! Jesmo li svijesni krštenja? Prvi su kršćani u nekim crkvama slavili dan krštenja svake godine u kući i na ulici. Taj bi dan svečano obnovili krsni zavjet. Zašto odbacujemo spominjanje imendana? Roditi se može i biljka i svako živo biće, krstiti pak samo čovjek. Jesmo li izdajice? Ako smo pitajmo oprost i vratimo se u naručaj Oca nebesko ga. Ako smo vjerni sinovi, budimo to svaki dan više!

VJERA JE ŽIVOT

/2o.posl.Duhova-18.posl.osm.Trojstva/

"Gdje je blago tvoje, ondje je i srce tvoje" /Mat.6,21/. To je duboka psihološka konstatacija. U što se srce zaljubi, to smatra svojim životom. Život se čovjeka sastoji u onome, što misli, za čim čezne, za što radi, žrtvuje se i stradava. Puno je živio - može se reći za svakoga, makar i samo godinu dana živio, ako je rukovodjen kojim idealom žrtvovao svoj život, da taj ideal kako - tako postigne.

Anđeo otkrivenja piše: "Znam tvoja djala, da imaš ime, da si živ, a mrtav si"/Otkr.3,1/. Nije li naš vijek apokaliptičko vrijeme, kada bi anđeo grom kim glasom mogao zavikati: "Mrtvi ustajte?" Reći će te da sanjam, jer da je danas život u bujici, da je to poplava života. Odgovorio bih, da raspojasani život nije život dostojan čovjeka. Život po zahtjevima nižih slojeva u čovjeku jest život životinjski, a ne specifično ljudski. Život bez unutarnjeg mira i zadovoljstva nije pravi život. Gdje je mir na licu, gdje utjeha u srcu, gdje je zdravi humor, gdje osjećaj sigurnosti, gdje zanos za idealima?

"Ja sam došao da imadu život i to da ga imadu u izobilju" /Iv.1o,1o/, govori Krist i današnjem čovjeku. Oni, koji misle, da hramovi Boga živoga isključuju svijetlo i život, neka nađu mjesto ili ustanovu, gdje se češće pjeva, gdje je mir tako neprisiljen, gdje je vedrina lica tako čista kao što će naći kod onih, koji u službi Božjoj crpe snage za život. Stari su tražili elikser duga života. Stari i mladi traže sreću i puninu života, a Krist svima i uvijek govori: "Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će" /Iv.11,25/. Nije to samo uskrsna pobjeda smrti i groba, nego je to ovozemna pobjeda svih pojava smrti kao što su neznanje, grijeh, očaj, mržnja na život i t. d.

Vjera - proljeće života

Koga ne očarava djetinstvo? Kada dijete tepa ime nana, kada čini prve korake, kada izgovara prve riječi, to su prizori, pred kojima i okrutno srce osjeti nekoću i blagost. A kakav je prizor,

kada dijete sklapa ruke i moli! Kada se o Božićuki ti drvce, kada mladenci idu k oltaru, kada se tuža no srce grešnika riješava okova na ispovijednoj klupi, kada se umirući tješi otajstvima vjere, nije li sve to utješna pojava proljeća, koje vjera daje životu?

Kakav je pravi život dala vjera našim predjima, u to se možemo lako uvjeriti, ako čita o knjige, gle damo slike, listamo povijet, prolazimo gradom i gledamo natpise tolikih ulica, divimo se gradjevi nama i t.d. Odasvuda nam govori visoki stupanj ži vota i vjere naših otaca. Što bi bilo uopće od kul ture, da je vjera nije uzela pod svoju zaštitu i širila na sve moguće načine. Vjera daje bujan, pro ljetni ton životu!

Umire Pio XII. Radio prenosi vijest na sve s trane svijeta. Predsjednici vlada, ustanove, podu zeća, društva neprisiljeno odavaju počast. Ujedinje ne nacije minutom šutnje priznavaju veličinu umrlo ga. Nazivaju ga " apostol mira". Predstavnik Žido va pred čitavim svijetom iskazuje zahvalnost i pri znanje, što se pokojnik zauzimao za njih za vrije me prošlog rata. Poglavari protenstanskih crkava u Engleskoj iskazuju svoje žaljenje i mole za mir njegovoj duši. Iz dalekih krajeva svijeta šalju v jerne duše cvijeće, da se i njihovim cvijećem oki ti grob velikog pape. Nije li sve to znak života pa meti i srca u zajedničkoj misli, u zajedničkom obi teljskom osjećaju? Ne udara li i danas život vjere u dušama vjernika kao nekada, u prvo doba, kada je bilo u njih "jedno srce i jedna duša" /Dj.Ap.4,32/?

Vjera muževnosti života

Zamislimo, što bi bilo, da jedna zvijezda pore meti red svoga putovanja. Svemir bi se srozao u ru ševine. Fizički se svijet ravna po zakonima reda , sve je na svom mjestu, sve služi općoj harmoniji, ma kar ova nastala koji put i bučnim protestima.

Čovjeku je data velika, strašna moć, moć samo odredjenja. On je jedini stvor sposoban uvesti ne red u svijet svojih čina i poremetiti red ljudskih odnosa. O, zbilja pogibeljne moći ljudske volje, po luge sreće, ali i nesreće! Tko će zaustaviti tu sna gu? Tko će joj staviti brane?

Vjera, koja je jača od nje. Eno vam deset za povijedi Božjih. Neki je nevjernik rekao, da bi ih trebalo izmisliti, kad ih nebi bilo. Ako ne uvidjate njihovu cijenu, promislite, kako bi izgledao svi-

jet, kada bi se proglasile njima protivne, na pr. ubij, krivo se kuni, kradi, otimaj tudju ženu ili muža, žrtvuj idolima, nemoj poštivati roditelje, ruši obitelj i sl. Ne bi li to značilo svršetak svijeta? Veći rasap negoli bi bio, da se svali prokletstvo atomske bombe na svijet?

Vjera - melem

Lako je biti bezbrižan u doba djetinstva i mladosti. Lako je graditi kule u zraku, lako je zastupati razne teorije zimi u toploj sobi ili ljeti u hladovini. Lako je biti optimist, kada se nebo i zemlja smije, kada cvatu ruže.

Što onda, kada se nebo smrkne? Kada pokuca bol na vrata kuće? Kada smrt otme iz našeg naručja drage osobe? Kada katastrofe mijenjaju lice zemlje? Vjera, jedina vjera može i u tim časovima pružiti melem ranama ljudskog srca. Vjera upućuje prema višim idealima, prema višim razlozima, prema vječnosti, u čijoj perspektivi sve vremenito i zemaljsko prima drugi izgled.

Zgrada života

Jedan je Njemački pjesnik /Heine/ gledao velebnu katedralu u Kolnu s divljenjem. Tada reče: "Stari su mogli graditi velebne katedrale i gradjevine, jer su imali vjerske dogme. Mi nemamo dogme, nego samo prolazna mišljenja, a mišljenjima se ne mogu graditi velebne katedrale".

Rekao bih, da se ni život ne može graditi bez vjerskih dogmi. U to se možemo uvjeriti na groblju. Križevi označuju vjeru u život i poslije smrti, a gdje nema križa, tu ljudi umišljaju, da je sve svršilo. U njihovim je očima život kao dječja gradjevina od papira. Vjera gleda u život kao velebnu, Božju gradjevinu, kojoj su ovozemni život i drugi život samo dvije fasade. Ta vjera daje direktive, kako će se ukrasiti zgrada ovozemnog života, da bude trajala u vječnosti, uvijek svježa, uvijek lijepa. To je smisao Isusovih riječi: "Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će, i nijedan, koji živi i vjeruje u mene, ne će umrijeti do vijeka" /Iv.11, 24-26/.

OSVETA ILI OPROŠTENJE

/21.posl.Duhova-19.posl.osm.Trojstva/

Prispodoba današnjeg evandjelja dira u srce ovo naše, dvadeseto stoljeće. Ta ga prispodoba osudjuje pred sudištem povijesti. Pojedinci, narodi i države reagiraju na najmanju uvredu, osjetljivi su do ludila. Tko njima skrivi i najmanje, osudjen je na muke, dok ne izravna sve do u tančine. A oni? Oni pod krinkom pravde, pod izlikom povrijedjenih prava ruše osnovna prava drugih. Svi su kao onaj iz današnjeg evandjelja, koji je postupao okrutno prema neznatnom dužniku, a sam je bio dužan znatnu svotu.

I pojedinci i narodi i države duguju Bogu neizmjerne dugove za rušenje prirodnih i Božjih zakona. Uza sve to Svemogući i Presveti pušta sunce i kišu i sve druge fizičke zakone, da ostanu na znazi za svakoga, pa i za one, koji na Boga psuju, koji bi ga htio detronizirati. Bog tako postupa kao otac.

Prispodoba današnjeg evandjelja nije izrečena za razonodu, kao neka neznačajna recitacija pjesme naizust. Danas smo čuli lekciju, duboku i potresnu, lekciju oprosta. Možda je teško, ali se sjetimo, da Bog ne pita, jeli teško ili lako, on ne stavlja na glasanje svoje odluke, on je suveren bez savjetnika, jedini, koji se čeka na milost glasača.

Zakon odmazde

U drugoj knjizi Mojsijevoj /21,24/ formuliran je zakon odmazde, t.j. oko za oko, zub za zub /Mat. 5,38/. Taj je zakon vrijedio nekada, a nije mu za mnoge vrijednost ni danas proglašena ništetnom. On je i danas na snazi. Tko te ocrni, ocrni i ti njega; tko te udari, udari ga jače; tko te tuži, tuži i ti njega. Ne biraj dakle sredstva.

Nažalost, ova avet osvete zavija u crno kroz povijest tolike obitelji, tolike narode i države. Ta neman progovara iz usta tolikih, kroz one neke poslovice, ostatke nekršćanske kulture: Tko se ne osveti, taj se ne posveti. Šilo za ognjilo. Te su poslovice ostatak barbarstva, nadutog živinstva, neodgojenog odgoja, znak poganstva, koje je službeno davno iščezlo s pozornice Evrope.

Zakon razuma

Počujmo ga po predstavniku razumne antike. Netko je zapitao grčkog filozofa Diogena za najbolji način osvete. Računao je, da će filozof iznaći zbilja najefikasniji način, kako će on zadovoljiti živinski instinkt osvete. Diogen odgovara dostojno razumskog čovjeka: "Evo ti najboljeg sredstva osvete on je zao, , ti si dobar, pa ti budi još bolji".

Razum nam govori, da se svako zlo vraća prije ili poslije na onoga, koji ga je počinio. Vraća se redovito u obliku kazne, patnje. Vrače se kao odapeta strijela, koja pogodi onoga, koji je odapeo. To je zakon, jer zloća najprije izjeda zločinca, makar on to i ne primjetio.

Razum nam govori, da odgovoriti na zao postupak još gorim postupkom znači imitirati magarca, koji zna za jedini odgovor: kopito. Na taj se način zlu dodaje drugo zlo, zlo se uvećava, postostručuje. Onaj dade pljusku, drugi odvrati dvije, prvi potegne nogom, drugi oružjem, i možda izgube život obojica. Uništenje tolikih obitelji duguje svoju propast zakonu osvete.

Razum nam nadalje govori, da je čovjek dužan biti svoj, biti najprije suveren u sebi. Vladati samim sobom, znati reći ne zlu, svakom zlu. Kada je čovjek doista svoj, on može osvojiti i druge. Najbolje je sredstvo osvajanja pristupačnost, dobrota. Hektolitriocta ne će privabiti ni jedne pčele, ali će je privabiti samo kap meda, neznatan miris cvijeta.

Zakon Kristov

Ljudi XX. stoljeća nijesu svijesni, da je Krist i u ovom pitanju neizmjerno zadužio čovječanstvo. Predsjednik Amerike, Aizenhauer, rekao je prigodom smrti Pije XII., da je svijet zbog te smrti postao siromašnijim. Da nema Kristove nauke o oprostu, svijet bi bio siromašniji, dapače ne bi ga ni bilo. Krist je blagi rušitelj, on je skretničar povijesti.

Na mjesto zakona odmazde, poganskog zakona, Krist govori: "A ja vama kažem, da se ne opirete zlu" /Mat.5,39/. Kao da je htio reći: ne budite kao magarci osvetnici, nego kao moji sljedbenici svlađavajte zlo dobrim postupkom opraštanja. Pružiti drugi obraz znači obeskrijepiti napadača, prekinuti

lanac zala, zasramiti, zbuniti zlikovca, pokazati se junakom, gospodarom svojih živaca.

Zar Krist uči, da pustimo zlikovcu, da nas osiromaši? To ne. Krist nam naredjuje to, da ne budemo lupeži kao i on, da ne budemo zlikovci kao zlikovac, ali nam dozvoljava da časno i pošteno branimo svoja prava, a k tome nam pokazuje, da oprostom dostižemo vrhunce savršenstva. Otpornost prema zlu svladava zlo, zapanjuje druge, straši napadača.

Po uzoru svetih duša

U poslovicama našega naroda ima i takvih, koje su protivne onima prije rečenima. Ima poslovica, koje su baština kršćanstva. Tko tuče kamenom, ti njega kruhom. Neka mu Bog sudi, a sudit će i meni. Tko pod drugim jamu kopa, sam u nju upadne. Čini drugome, što ti je drago, da drugi tebi učini.

Sveti su mučenici oni, koji su pokazali na djelu, da su usvojili Kristov zakon. Eno vam sv. Stjepana. U kiši kamenja moli za svoje mučitelje. Kada je neki neotesanac prijetio sv. Franji Saleškomu, da će mu izvaditi oko, svetac mu odgovori, da će ga onda još nježnije pogledati s onim drugim. Svi ti i drugi usvajaju one riječi opraštanja izgovorene od Krista na križu, kada je zahvatio zlikovce u zagrljaju oproštenja i naučio svijet da izgovara: "Oprosti im".

Dok je sv. Kristofor bio mladić, doživio je od nekog prostaka zaušnicu na javnom mjestu. U njemu se probudi muževnost, uhvati napadača, obori ga na zemlju, uhvati mač, ali u tom trenutku ošinu ga jače snaga savjesti, glasa Božjega, te stane i reče: "Učinio bih to, da nijesam kršćanin".

Kada vam se smije osveta i vabi vas k sebi, recite i vi: učinio bih, kako ti savjetuješ, da nije sam kršćanin. Kršćanin je apostol dobra, apostol opraštanja, jer tko zlo čini, zlo i doživi. Tko oprosti, bit će mu oprošteno i od Boga, a tko ne oprosti, ne će mu ni Bog oprostiti.

SVAKOMU SVOJE!
/22.nedj.posl.Duhova-2o.posl.osm.Trojstva/

Juda ne spava. To je vrijedilo osobito za ono vrijeme, kada je imao pune ruke posla, da Krista preda Židovima. Juda ne spava. To vrijedi i danas, jer pohlepa za novcem, tudjim novcem i tudjom imovinom nije iščezla. Netko je rekao, da bi se XX. stoljeće moglo nazvati "stoljećem lupeža".

Sv. Augustin priča, kako je neki siromah našao mnogo zlatnika, potražio vlasnika i veselo mu ih vratio, jer da su mu bili nesnošljivi teret. Vlasnik se zadivi poštenju siromaha te mu pruži sve zlatnike, neka ih drži za sebe. Siromah ih ne htje de primiti, i zlatnici padnu na zemlju. Sv. Augustin postavlja upit: "Ima li nasljednika ovakva poš tenja?" To isto pitanje možemo postaviti svaki poš ten čovjek današnjice.

Zamka postavljena Kristu

Neprijatelji su Kristovi htjeli uhvatiti Krista i riječi, da ga mogu prijaviti i osuditi. Pitaju ga, da li je slobodno plaćati porez. Ne plaćati porez za ondašnju rimsku vlast je bilo isto što i rušiti državu, proglasiti se njezinim neprijateljem. Rimljani su bili osvajači pa su smatrali da Cezar ima sva prava, pa i to, da krši i osnovna prava čov jeka i Boga. Ako dakle Krist reče, da se ne plaća porez, prijavit će ga kao neprijatelja vlasti.

S druge pak strane židovskom je narodu bilo teš ko i odurno plaćati porez. Taj je narod u duhu svo je teokracije smatrao, da samo Bog ima svu zemaljs ku vlast, i da se samo njemu, i to izravno, ima slu žiti. Ako dakle Krist reče, da treba plaćati porez, neprijatelji su ga naumili ozloglasiti pred naro - dom, nazvati ga narodnim neprijateljem i naškoditi mu, osuditi ga uime naroda.

Kristtov odgovor - pouka

Krist se nije smeo. Odgovorio je svima, poučio je sve. Odgovorio je Židovima, da dadu cezaru, što je njegovo, porez, ali je odgovorio i svima onima, koji misle, da nema prava iznad cezarovih, da dadu

i Bogu, što je Božje. Bio je dakle vrlo kratak: Svakomu svoje!

Krist je primijenio onu šestu zapovijed Dekaloga, koja glasi: Ne kradi! On je, još više, označio ideju rješenja velikog ovozemnog pitanja, odnosa iz medju zemaljske i duhovne vlasti. Označio je, da je svaka na svom području neovisna, da svaka ima prava, koja treba poštivati, ali da iznad jedne i druge stoje prava Božja, koja jedna i druga vlast uvijek mora poštivati. Dajte svakome svoje, pa prema tome i Bogu, što je njegovo: čast, poštovanje, ispunjavanje njegovih zapovijedi.

Kroz vjekove se ponavlja ovaj odgovor, koji uči ljude, kako vremenita i duhovna vlast moraju za jedno poštivati Božja prava. Božja prava su teren, na kojemu se te vlasti uvijek nalaze, to je točka njihova sporazuma, put njihove sloge, rješenje svih njihovih medjusobnih pitanja. Protivnici vjere predbacuju kršćanstvu, da ono ne mari za zemaljsku domovinu, jer da je previše zauzeto nebeskom domovinom. To odbijamo, jer je Krist naredio, da dademo svakome, što je njegovo. Patriotizam je dužnost, velika i sveta dužnost, koju Bog naredjuje i koju je Krist divno pokazao riječima i djelom. Recimo radije, da kršćanstvo, upravo kao kršćanstvo, zapovijeda priznavati, štovati i slušati zemaljsku vlast, ali pod uvjetom da ona ne uzima Bogu, što je Božje.

Cijeniti tudje

Govori se, da neki svetac nije htio primiti novac od nekog bogataša, jer da svaki novac nosi na sebi kapi znoja onoga, koji ga je zaradio. Svaka stvar nosi ime svoga gospodara, jer nosi natpis, da nije naša, a naša nosi natpis, da nije tudja. Naša je mudra poslovica govorila i govori: Tudje poštuj, a svojim se diči. Tudje poštuj, a svoje ne daj. Lupež sliči razbojniku, jer kao što razbojnik pljačka i možda ubija, tako lupež ubija tudju sliku, ubija gospodara u predmetu, koji krade.

Priroda je nekako vjerna čuvarica svojine. Onome, koji krade, nikada nije dosta, a nikada nije zadovoljan, kako je zadovoljan ovaj, koji je svoje pošteno stekao i pošteno ga uživa. Govori se, da je neki pastir bio ukrao ovcu drugom pastiru. To je bila ovca predvodnica, koja je imala zvono. Lupež se ne sjeti dignuti zvono, i zvono mu je zvonilo i preko noći. Pastir na to zakopa zvono duboko u zem

lju, ali ono je i opet zvonilo. Razumio je, da makar kako duboko zakopao zvono, da će ono uvijek zvoniti, dok ponovo ovca ne dodje u svoga gospodara.

Uvjet mira i sreće

Nije Bog zaludu proglasio jednu od osnovnih zapovijedi: Ne kradi! Ljudi XX. stoljeća malo poštuju jedan drugoga, zato malo poštuju i tudju imovinu, jer tudji predmet je kao i tudja ili druga ovsoba. To je razlog, zašto nema mira i zadovoljstva u ljudskom društvu, jer se ljudi medjusobno ne poštivaju, ne cijene.

Oteto - prokleto - govori naša narodna. Ne znači to samo, da "oteta blaga nestade bez traga", nego i to, da oteto ostavlja iza sebe i nosi sa sobom uvijek neki ukor, neki nemir savjesti, koji osjeća lupež, ako mu savjest nije potpuno otvrdnula u zlu. Nemir savjesti, razočarenje, prokletstvo, to su redovite posljedice, koje se prije ili poslije pojave, kada netko živi od tudjeg znoja, uživa ono, što nije zaslužio.

Neki je krojač svakoj mušteriji krao po komadić štofa. Kada je bio na smrtnoj postelji, opazi kako na dnu postelje stoji zloduh te maše nekom čudnom zastavom, sastavljenom od raznobojnih ostriža ka. Razumio je, da se radi o pouci, da ga muči ukradena roba. Zato je naredio svojim slugama, netom je ozdravio, da svaki put, kad vide, da striže tudji štof, reknu: "Gospodaru, sjeti se zastave".

Grijeh kradje stvara nemir, ali kalja i dušu kao svaki teški grijeh. Tko ukrade tudje, dužan je povratiti, jer "tudje nevraćeno, grijesi neoprošteni". Kradja je grijeh protiv ljudskog društva, protiv savjesti, protiv Boga, koji je dao napisati na kamenim pločama: Ne kradi! Mir, sreća i zadovoljstvo svijeta nalazi se jedino u opsluživanju svih, pa i ove zapovijedi. Dajte dakle svakomu svoje: Bogu Božje, caru - carevo, bližnjemu - njegovo!

VJERA TE JE IZLIJEČILA

/23.nedj.pos.Duhova-21.posl.osm. Trojstva/

Pred našim se očima danas nalazi ozdravljena kći nekog poglavara, te žena bolesna od tečenja krvi /Mat.9,18-27/. Odaberimo riječi upravljene ozdravljenoj ženi: "Uzdaj se, kćeri, vjera te je tvoja izliječila". Vjera liječi bolesnu ženu. Vjera čini, da djevojka ne umre, a kad i umire, da smrt bude kao san, jer će tjelesa uskrsnuti i zauvijek se združiti s dušama na sudnji dan.

U staroj mitologiji nalazimo uzvišenu pouku u nauci o djevicama vestalinkama, koje su u Vestinu hramu čuvale ognjište, jer su Vestu smatrali božicom domaćeg ognjišta. Vestalinke su morale paziti, da se sveta vatra ne ugasi u njezinu hramu. Bile su čašćene od naroda, i njihova se vjernost smatrala blagoslovom, a nevjernost proklestvom. Tadašnji pokvareni mentalitet ipak je mnogo očekivao od žrtve, koja je bila nametnuta tim djevicama - vestalinkama.

Na ruševinama

Netko je rekao, da je najlakše upropastiti svijet jednim načinom, naime time, da se pokvari žensko srce. A obitelj? Isto tako, jer "žena tri ugla drži u kući, a muž tek jedan". Možda žene u kući nema, ona je vani, na poslu, na ulici, na zabavama, a nema ni muža, i tako se obitelj ruši.

Treba priznati, da je razvoj povijesti i društvenih prilika doveo ženu pred vrlo teške zadatke. Danas se doista može priznati istinitom, što je rekao neki umnik, naime, da se ženama moralo mnogo toga oprostiti, kada bi se znalo, kako je teško biti žena.

Nekada je žena živjela i radila u kući, jer je obavljala kućne poslove, a uz to prela, tkala, šivala i vezla. Danas to čine tvornice, a ženi je ostao ograničen dio posla. Nekada je djevojčica bila reduša u kući, a danas je po školama, salonima, pisarnicama, trgovinama i t.d. Tu je, eto, početak modernog ženskog pitanja. Tako istrgnutoj ženi iz obitelji pojavljuju se bezbrojna pitanja: pitanje prehrane, udaje, dolična upošlenja, zaštite, životnog razvoja, životne sreće.

Nije potrebno opisivati, da su očite i bolne razvaline ženskog ideala. Mlade su djevojke u obiteljske poslove malo upućene. Brzo ostave snagu, koja se krije u ljepoti duše, u kreposti, u čaru poštenja. Njihove neobuzdane kretnje, njihovo ismjehivanje svetosti braka i materinstva, njihov bijeg od kuće, preziranje roditeljskog autoriteta i sl. dokazuju na svakom koraku, da smo svijedoci razvaline pravog ženstva. Ljudi nijesu pokušali dati domaćim životinjama slobodu prirode, jer bi te životinje izginule, ali su pokušali izbaciti ženu iz domaćeg ognjišta, pa se čude, zašto danas žena ne osjeća zadovoljstva u srcu, osim prolaznog i varavog.

Vjera liječi

Krist je rekao bolesnoj ženi, da ju je vjera izliječila. Općenito je istinito, da je dolaskom vjere u svijet položaj žene neizmjerno promjenjen. Kod pogana je bila robinja igračka muškarca. Naš dvadeseti vijek nije još ukinuo kod svih naroda prodavanje ženskih bića kao robinja, ali se to dogadja kod vrlo malog broja ljudi na svijetu. Komu se ima zahvaliti, ako ne kršćanskoj vjeri? Ona je odmah proglasila ženu kao jednakopravnu osobu pred Bogom, jer i ona ima besmrtnu dušu, pravo na vječni život, pravo na samoodredjenje. Isto kao i muškarac. I danas vjera naglasuje, da ne postoji za muškarca neko "muško pravo", jer to bi bilo samo pravo jačega. Zar se ne nadje i danas takvih muškaraca, koji misle, da je njima slobodno, što ženama nije? I to možda govore najviše oni, koji do iznemoglosti viču, kako su ženi dali pravo, koje im prošlost nije davala.

Vratimo ženi njena prava

Žena je u kući kao kraljica u svom kraljevstvu. To je njeno polje rada. Njoj je suverenstvo u kući tako ukorijenjeno u dušu, da se ona izvan kućnog ognjišta, izvan materinstva teško snalazi. Ptica teži za slobodom zraka, riba čezne za vodom i morem, ženska narav najbolje se snalazi u svom kraljestvu: u obitelji. Tu, samo tu, njezin osjećaj, njezino srce nalazi pravu hranu. Tu se ona afirmira, izradjuje i dokazuje svoju veličinu. Nestankom žene i majke svaka kuća postane lednicom, fali joj toplina srca. To je, eto, njeno prvo, osnovno pravo.

Bez sumnje potrebno je nekim ženama tražiti uposljenje i vani kuće. Tako traže prilike života i vremena. To ipak ne će porušiti istinu, da prava žena voli i traži zvanja, koja više odgovaraju njenim sposobnostima, njenoj naravi. Žena ima pravo, da joj se dodijele takva zvanja, kao što su zvanja kućne poslužbe, bolničarke, učiteljice nejake djece, odgojiteljice liječnice i savjetnice mladjih žena.

Priznajmo, da sve tekovine moderne kulture, sav napredak trgovine, industrije, razvoj tvornica i sl. ne mogu izjednačiti u važnosti onaj uzvišeni rad u obitelji, rad oko nastojanja, da se život u obitelji pretvori u oazu usred pustinje, u toplo gnijezdo usred zime ovoga svijeta, u luku spasa iza uzburkanog mora života. Žena stvara sreću čovječanstvo najprije u tome, da stvara sreću obitelji, jer obitelj je prva stanica čovječanstva, i o njoj ovisi spas ili propast čovječanstva, kao što o stanicama u čovječjem tijelu ovisi čovječji život na zemlji.

Sjećajmo se njenih dužnosti

Netko je mudro opazio, da bi svijet bio sretniji, kada bi ljudi više nastojali oko toga, da vrše dužnosti, nego oko toga, da traže svoja možda sumljiva prava. To vrijedi i za naše pitanje o ženi.

Svijet i život očekuje od žene, da se ne natječe bezuspješno da postane kopijom muškarca, jer to ne će uspjeti, a od toga polušaja trpjet će ona i čovječanstvo. Trpjet će ona, jer će ostati nakaza, trpjet će čovječanstvo, jer će ostati bez žene i majke, a to znači ostat će bez osnovnih dužnosti obiteljskog i društvenog života. Kao što se normalan muškarac ne natječe da postane ženskom, tako ne smije žena i žensko ostane na onome na što je uči priroda. Budi, ženska osobo, prava žena. biće osjećaja, srca, rada, žrtve, kraljica obitelji, pa će tvoj položaj u društvu biti časniji, korisniji. "Uzdaj se kćeri, vjera te tvoja izliječila".

SVRŠETAK
/24.nedj.posl.Duhova-22.posl.osm.Trojstva/

Na Golgoti je odjeknuo prvi put potresni "Svršeno je". Taj je poklik bio popraćen tamom, potresom, pucanjem hramskog kamenja. Ovaj "Svršeno je " imao je stvaralačku djelatnost. Oni, koji su Krista čekali, uskrsnuli su. Protivnici se razbježali. Sljedbenici se Kristovi, poslije kratkog nesnalaženja, sakupili, osnažili te započeli novu, kršćansku eru.

Svijet očekuje drugi "Svršeno je", kojim će svjetsko zbivanje prestati. I to će biti tako dramski svršetak, da ga nijedna mašta, ne znam kako genijalna dramaturga, ne bi mogla zamisliti ni inscenirati. U toj će se apokliptičkoj drami moći označiti više čina, ali svaki strašniji jedan od drugoga.

Kakav će biti čin poremećaja svemirskih snaga? Ako se danas neznatno zemlja potrese, ljude obuzme panika. A kakva će panika ovladati ljudima,kada se potresu nebesa i zemlja? Sunce će pomračati, zvijezde će ustegnuti svoj sjaj, potres će učiniti nestalnim temelj ispod nogu. Nije li to slučaj da se usklikne: "Gospodine, tko će ostati?" Krist je rekao, da ne bi nitko ostao živ, kada se ne bi oni dani skratili.

Bez sumnje, veličanstven će biti drugi čin,kada se pojavi znak križa na nebu. Danas taj znak mnogi ignoriraju, mnogi mu se rugaju, preziru ga,smatraju ga najneznatnijim predmetom. Mora biti veličanstven moment, kada na pozornici stupi Krist kao pobjednik sa svetim znakom, kojim je stekao pravo, kao čovjek, na čitav ljudski rod.

Zaključna će slika, poslijednji će čin biti mimohod čovječanstva pred vrhovnim Sucem na dan poslijednjeg obračuna. To je Gospodinov, Kristov dan. To će biti dan novog života, nove povijesti,vječnosti.

Sada uočite analogiju izmedju ova dva "Svršeno je". Sva će priroda, sav će svemir sudjelovati u ovoj predstavi. Protivnici će Kristovi osjećati paklено nesnalaženje, jer nad njima će zagrmjeti presudne riječi: "Odstupite od mene!" Kristovi će sljedbenici pristupiti,jer će im vječni Sudac reći: "Do-

djite, blagoslovljeni!" Započet će vrijeme, vječnost, koja će poravnati sve, što je ostalo neispravljeno na zemlji. Uredit će se sve disonance, rasplest će se svi čvorovi, pravica će izaći na vidjelo, Bog će biti sve u svemu.

Krist ne vara

Zanimljiva je psiha nas ljudi. Ono, što je vremenski od nas daleko ili barem, što smatramo dalekim, to mislimo kao da se ne će ni dogoditi. Ljudi umiru. To svi mi bolno, ali realno osjećamo. Uza sve to mnogi uopće o tome ne vode nikakva računa, dapače rade protivno, kao da ne će nikada umrijeti.

Jedino će trubalje sudnjega dana moći uvjeriti smrtnike, da je Krist onaj, koji je prorekao tko će ga izdati, kada će ga izdati, kako će ga mučiti, kako će umrijeti i uskrsnuti i t.d. Taj isti Krist je sve ovo prorekao, a da smrtnicima nestane svake sumnje završio je najkategoričkijim riječima: "Nebo će i zemlja proći, ali moje riječi ne će proći". Nije li to smrtonosni mač nad ljudskim glavama? Jao nama, ako posumnjamo u realnost takvih prijetnja, jer ta bi sumnja bila smrt prije smrti, svršetak prije svršetka, t.j. počeli bismo umirati, kada bismo počeli u to sumnjati.

Kada?

Dosadna predstava izaziva kod gledalaca upit: Kada će ovo svršiti? Ugodna zabava ne dozvoljva ni misliti kada će svršiti. Ipak nema čovjeka, kojega ne zanima pitanje, kada će se dogoditi svršetak svijeta. Učenjaci se igraju i proračunavaju stupnjeve hladjenja zemlje i sl. Neka se ljudska djeca igraju s križaljkama, koje im je stavio Stvoritelj, ali ih ne će riješiti. Kao što je smrtnicima nepoznato, kada je svijet počeo, tako im je nepoznato, kada će svršiti. Zanimalo je učenike Kristove, pitali su ga, ali im nije htio odgovoriti.

Izvjesno je, da će se to dogoditi iznenada, u čas, kada ljudi ne misle. Slično pojavi munje, sličnо naglom povratu gospodara pojavit će se sin čovječji: "U čas, u koji ne mislite" /Mat.24.44/. To je sve, to je jedino, što možemo reći. Može biti vrijeme zabava, orgija, slavlja, svakako onda kada se ljudi ne nadaju svršetku, ovaj će doći kao lupež, kao bljesak, za koji znaš da je došao, a kao da nijesi znao, da će doći.

Babilonski je kralj Baltazar spremio raskošnu zabavu. Uzvanici su mogli piti iz profaniranog sve

tog posudja. Tko je mogao i promisliti, da će oštrica njegova mača, kopito njegovih konja, sjaj njegove pratnje, raskoš dvora, puzavost ulizica odjednom postati prošlost? A ipak se dogodilo. Kraljevo lice posta blijedo, žuto, jer opazi otajstvenim ruka na napisane riječi: "Mane, Tekel, Fares". Jedino je Danijel to istumačio. "Mane" označuje svršetak. "Tekel" očituje mjeru punu zločina. "Fares" diže vlast nad kraljevstvom, jer će ga zauzeti Medjani i Perzijci. Tako se i dogodilo /Danijel 5/.

Doček

Temeljna je ideja, koju crkva stavlja pred oči vjernika od danas do Božića, ideja pripravnosti na dolazak Gospodina. Potrebno je svući ruho grijeha. Svijeće kreposti, osobito vjere i ljubavi, moraju uvijek biti u rukama, jer zaručnik može svaki čas doći. Treba uvijek stati u pripremi, jer bojni zov zapovjednika svijeta može odjednom odjeknuti i pozvati.

Ljudi nijesu dovoljno pametni. Kako ćete ocijeniti onoga seljaka, koji ne će da sluša vaše savjete, da ne stavlja žito u vlažne prostorije? Nije u vašim očima lud onaj utopljenik, koji traži kovčeg, a time gubi život? Ili onaj, koji gradi kuću na pomičnom terenu?

Oni, koji postavljaju svoje nade u svoje bogatstvo, ili u svoje mišice, ili uopće u ovaj svijet, teškom će mukom dočekati svršetak. Kome je zemlja ugodna, taj ne čezne za nebom. Bog se pobrinuo, da svakome zemlja urodi trnjem, da svačija staza bude posuta suzama. Pitanje je samo u tome, da li su to suze po uzoru Kristovih suza ili su to očajničke suze. Je li to trnje po primjeru Kristovu, boli zdni žene s njegovim bolima?

Tko s Kristom živi, pati, djeluje taj se može nadati, da će s Kristom i uskrsnuti. Sljedbenici će se Kristovi okupiti oko Krista kako djeca oko svoga oca. Svršetak će za njih značiti sretni početak. Oni danas i uvijek predaju govore: Dodji Gospodine! On već ide. Čuju se njegovi koraci. Dodji, približuje se, otkupljenje, konačno, vječno.

Nebo će i zemlja proći, ali riječi Kristove ne će proći.

DOLAZAK GOSPODINOV
/1. nedj. Adventa/

Veliki pokornik, svetac i učenjak, sv. Jeronim, često bi znao uskliknuti: Jao meni! Neprestano mi se čini kao da u ušima slušam zvuk trublje, koja će odjeknuti u dolini Jozafat i gromovno se oglasiti: Dodjite, mrtvi, na sud! Koja me sudbina čeka? Hoću li biti s izabranima ili s osudjenima? Blagoslovljen ili proklet?

Tko s malo pomnje promatra ovaj svijet i život, mora zaključiti, da će se nešto prije ili poslije dogoditi, što će baciti svijetlo na tolike tamne stranice povijesti. Mora doći dan, u koji će se vidjeti konačni rasplet svih disonanca, kojima obilu je ovozemni život. Opravdano je čeznuti za danom pravde, kada će osvetnici biti kažnjeni osvetom, doživjeti zlo zločinci, neprijatelji Kristovi uvidjeti svoju zloću i zajaukati: "Nos insensati" /Sap. 5,4/, o nas bezumnih! To je dan, kada će progovoriti onaj, koji je do sada većinom šutio, a kada će zašutjeti, koji su do sada govorili i brbljali.

Gospodinov dan

Koja je misao davala snagu kršćanskim mučenicima? Koja je bila baza svetačkih života i djelovanja? Tko ili što danas mnogima daje snage u patnjama, bolima, pregnućima, podizanjima od grijeha? Jedna se ideja kao tajna nit provlači kroz povijest svetih duša: ideja dolaska Gospodinova. Gospodin će doći, on dolazi, on je blizu. Ne mari, da ne znamo, kada će doći, jer "pred Gospodinom je jedan dan kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan" /II Petr.3,8/.

Razni su dani u godini posvećeni raznim proslavama. Majčin dan, dan mira, dan pobjede i t.d. Gospodin je sebi rezervirao jedan dan, posljedni dan. Taj će dan biti završni prizor na pozornici svijeta. To je dan dolaska Gospodinova, to je Gospodinov dan. Samo će Gospodin taj dan biti središnja točka, prema kojoj će biti uprte sve oči. Samo će se njegov glas čuti. Umuknut će svi zakoni, srušit će se kula oholo civilizacije, mačevi i druga bojna oružja ležat će na zemlji, kraljevi i velikani zajedno sa svima ostalima izredat će se u trenut -

nom mimohodu pred Sucem živih i mrtvih, pred Gospodarom neba i zemlje.

Dan općeg suda

Pitali su mudraca, da reče, koji je čovjek sretan. Mudrac je mudro odgovorio, da se nitko ne smije zvati sretnim prije nego umre. Treba čekati da život svrši, da se uzmogne reći, da li je netko sretan ili nesretan. Kao što nije moguće dati sud o izvedbi neke predstave prije nego ta predstava svrši, tako nije moguće dati sud o životu i o svijetu prije nego završi kolo povijesti, prije nego svi životi dođju do svog svršetka.

Učenjaci nam govore o sačuvanju energije. Mi znamo za jedan viši zakon čuvanja duhovne energije. Ništa se na svijetu ne gubi. Dobra nauka, dobri primjeni, dobra djela obogaćuju svijet i život. To su snage, velike i blagoslovljene snage. Kada listate knjige davno umrlih velikana, kada se povodite za njihovim primjerima ili slijedite njihove nauke oni vas izgrađjuju, čine vam dobra. Koliko bi puta čovjek morao poljubiti knjigu, reći iskreni hvala onim možda i nepoznatim piscima, koji mu preko svojih knjiga govore i danas tako ispravno, uvjerljivo, korisno! Kada će se sve to moći prosuditi? Kada umre poslijednji čovjek, koji će možda osjetiti blagodat tih dobrotvora.

Ali to isto recimo i o knjigama, slikama i djelima, iz kojih se crpe šteta i zlo. Koliko romanopisaca i danas kvari osjećaje, truje srca, upropašćuje živote nevinih? Koliko će pisaca knjiga, pjesama, predstava do kraja svijeta brojiti nove žrtve otrova, što su oni ostavili iza sebe, a kojim se truju nevine duše i srca? Kada će se to zlo moći pravilno ocijeniti i kazniti? Samo onda, kada poslijednji čovjek bude u stanju pozvati na odgovornost te svoje davno umrle zločince.

Dan trijumfa

Ljudi ne čine samo zlo u zabitim kutovima. Krist se ne napada samo u skrovištima. Psuje se, baca se blato na sve, što je sveto, javno, pred mnogima i pred svima. Mnogi na odgovornim mjestima; mnogi pred djecom, pred mladošću, sramote Krista, rugaju mu se, niječu mu vrijednost djelima, omalovažavaju njegovu krv, preziru Crkvu, rugaju se njegovim prijateljima.

Zlo se najbolje liječi u onom omjeru, u kojemu

je učinjeno. Dan posljednjega suda mora popraviti tu javnu nepravdu. Krist će se pojaviti sa znakom pobjede, s križem, i pred tim će znakom pokleknuti svi ljudi, svih vremena. Njegovi će neprijatelji biti zasramljeni i svladani. To je dakle prvi dan potpunog, javnog trijumfa Kristova. Što su dolasci velikana svjetskih, što su mimohodi zemaljske vojske prema mimohodu čovječanstva, svih ljudi, svih vremena?

Kada je ona soldateska i grupa obješenjaka s Judom na čelu pristupila k Isusu, na sami odgovor "Ja sam", popadala je natrag. Dovoljan je bio jedan pogled Kristov, da izvabi suze Petru, Magdaleni, da obrati grešnike, da umekša srca. Mikelandjeo je naslikao "Posljednji sud" i to velebno djelo i danas resi Vatikan. Čovjek ne može ostati indiferentan na pogled vječnog Suca. Ali što može dati čovječja ruka na platnu, ako promislimo na pogled onoga, komu se nitko nije usudio suprostavljati? Tjerao je iz hrama, prolazio mirno izmedju onih, koji su htjeli ubiti njega, ozdravljao mrtve. Neće li biti neopisivo strašna pojava Kristova, kada se pojavi kao sudac? Na samu tu pomisao sveci su se tresli, pokornici su birali još težu pokoru. A mi, obični smrtnici, grešnici?

Zemlje više ne će biti. Srušit će se ta pozornica grijeha. Kolo će svjetske povijesti zastati. Točka na vrijeme, točka na povijest, tama na prošlost. Ostat će samo otkupljeni i prokleti, spaseni, izgubljeni, sretni i nesretni, dobri i zli. Nama ostaje jedno: "Bdijte" /Marko 13,37/. Budite uvijek spremni i u poniznosti molite: "Ako na bezakonje budeš gledao, Gospodine, Gospodine, tko će ostati? "Tješi nas nada, da je u Gospodina milosrdje i obilno u njega otkupljenje" /Ps. 129/. Neka nas to ne baci u nehaj, jer "strašno je pasti u ruke Boga živoga" /Hebrej. 10,31/.

ČOVJEK ZNAČAJA
/2. nedjelja Adventa/

U nekoj je školskoj poučnoj knjizi bilo napisano: "Karakter se još uvijek mnogo traži na burzi života," tečaj mu neprestano raste". Ove nam riječi zvuče ironično usred prevrtljivaca, mekušaca, beznačelnih, neodlučnih, tvrdoglavih, efeminiranih, površnih tipova dvadesetog stoljeća. Zar doista i danas još karakteru raste tečaj?

I pogani su cijenili karakterne ljude. O jednom su s pohvalom govorili, da će se prije sunce sa svog položaja maknuti nego taj od svoje pravednosti. Kao gimnazijalci čitali smo u latinskim vježbenicama, kako je karakterni rodoljub rukom držao ladju, a kad mu neprijatelj odsiječe tu ruku, on prihvati drugom rukom, a kada mu odsiječe i tu, on prihvati ladju zubima.

Nije nam potrebno zvati za primjer pogane. Plejade svih naroda, svih slojeva radije su izgubili život nego zanijekali vjeru. Ni vatra, ni šibe, ni razne mučila nijesu bili u stanju slomiti čvrste vjerske karaktere tolikih kršćana, koji su se držali načela. Neka se savijem, ali se ne ću slomiti. Kršćanstvo još danas i uvijek cijeni karakter. Ono zna, da je istinito rekao jedan mislilac, da je čovjek bez karaktera kao dojilja bez mlijeka, vojnik bez oružja, putnik bez novaca, a naprotiv, da značaj daje sjaj mladosti, a štovanje naboranoj koži i bijeloj kosi.

Što je karakter? Čovjek, koji posjeduje jasne, uzvišene misli, ispravna načela, visoke ciljeve i svega se toga tako drži, da ne pali jednu lojanicu Bogu, a drugu djavlu, čovjek, koji posjeduje čvrstu volju, snažno hoće, muževno ustraje u dobru, ne ustupa pred obzirom, pred mnijenjem ulice, pred modom ili zlim primjerom drugih, pred pogledom ili smiješkom drugih, čovjek, koji plemenito osjeća te sebi i drugima začinja život toplinom prave ljubavi.

Ne trstika!

Prva je pohvala, koju je Krist izrekao sv. Ivanu, ta, da sv. Ivan nije trstika. Trstika je simbol slabosti i prevrtljivosti. Dostatan je mali povjetarac, i ona se naginje po njegovoj volji. Suprostavite je čvrstu hrastu, koji se, istina, s visokim granama malo sagiba, ali deblo ostaje nepomično, ne znam kako jaki vjetar nastojao pomutiti njegov mir i maknuti s mjesta njegovu nepomičnost.

Zar nije današnjem čovjeku potreban ovakav uzor? Zar nije potrebno, da mnogi vjernici nauče, da jasno zastupaju svoja načela, makar netko drugi zastupao protivna? Vjerujte, i protivnik poštuje vjernika, koji ne odstupa od svojih načela, makar mu u lice rekao protivno. Vjerujte, samo se na jasnim vjerskim načelima mogu izgradjivati vjerski karakteri, a samo takvi znače pobjedu istine nad laži, dobra nad zlim, kreposti nad manama.

Da uzmognete steći ispravne misli i načela u pitanju vjere, potrebno je da čitate i slušate autentičnu istinu o vjerskim pitanjima, a ne da crpe te iz mutnih, zlonamjernih izvora podatke, koji nemaju s vjerskom naukom nikakve veze. Ispravno znanje o vjeri dovest će vas do toga, da ćete shvatiti, kako niti prava znanost dolazi u sukob s vjerom, niti vjera zabacuje znanost, već se zajedno pomažu, jer su iz istog izvora. To su dva svijetla istog sunca: Boga, njegove mudrosti i znanja.

Ne mekušast!

Za karakter je potrebna jaka volja kao bitni element. O volji ovisi u čovjeku sve. Tko hoće, može postati zločinac, ali može postati i karakter. Nikada se ne može precijeniti vrijednost odgoja volje. Odgoj vaše djece nije drugo i ne smije biti drugo nego odgoj volje.

Žalosna je to slika dječaka ili mladića, djevojčice ili djevojke, koji i koje trče od cvog do onog cvijeta i užitaka. Ne znaju, što znači dužnost, ne podnose nijedne tegobe, žrtva im je odvratna, dužnost teška, red nepodnosiv. Razumljivo, takvi će pogaziti zadanu riječ radi male naslade. Takvi neće podnijeti nijedne žrtve za više dobro, bilo njihovo ili njihovih.

Krist je rekao, da se mekušastost nalazi u kraljevskim dvorovima. Sljedbenici su Kristovi odabra

ni izmedju priprostog puka, jer Kristova snaga ne počiva na novcu, ni na oružju, ni na slavi ljudskoj. Iz slojeva mekušastih ljudi ne mogu se izabrati ni pravi muževi, ni revni očevi, ni jaki vojnici, ni pravi rodoljubi.

Što sve ne čini rasipnost i raskošnost! U prvom redu rasipa imanje, dok siromašni gladuju, a sama rasipnost se nikada ne zasićuje. Osim toga rasipnost predstavlja mamac ili zamku za površne, nepamet ne, koji tako srljaju u propast. U tome nam svijetli primjer iz Sv. pisma. Holoforne opsjeda Betuliju i prisiljava stanovnike gladju, žedjom i strahom na predaju. Udovica Judita obuče najskupocjeniju haljinu, uresi se zlatom i podje do Holofornova tabora. Znate li, što je osvojilo Holoforna? "Sandala eius rapuerunt eum", osvojile ga dvije papuče ili sandale! Taj osvajač bi osvojen, i Judita mu po noći odsiječe glavu /Jud. 16,11/.

Andjeo!

Krist primjenjuje na Ivana ime andjeo u smislu poslanika, preteča. Ivan je izabran, da sprema dolazak Kristov. On je navještčivao Gospodina. Andjeo, koji se nije okaljao glibom grijeha. Andjeo bistre i svijetle spoznaje, kremen volje, čelična a plemenita srca. Propovijedao je pokoru, obučen u devinu dlaku, sa kožnim pojasom oko bedara, a jeo je skakavce i divlji med /Marko 1,6/.

Adventsko vrijeme zove kršćane, da i oni pripreve put Kristu. Potrebno je da Krist dodje, svaki čas dodje, jer se čovječanstvo vraća na stari put, put bezvjerja, bespuća, očaja, smrti. Uzvišeni lik sv. Ivana služi kršćanima kao primjer, kako će spremiti put dolasku Krista u njih i u čovječanstvo.

Ili će doći Krist svojom naukom, ili će čovječanstvo sve više upadati u primitivnost i divljaštvo. Ili će Krist doći s blagom kreposti i svetosti, ili će čovječanstvo sklizati do provalije nemorala, očaja i nesreće. Ili će doći Krist sa svojom milošću, ili će čovjek i dalje lutati zemljom kao prognanik, vječni lutalac, koji ne zna otkud-kuda-kako. Kao kršćani molimo: Dodji, svijetlosti, da raspršiš tamu neznanja! Dodji jakosti, da podigneš slabe! Dodji ljubavi, da raspališ ledena ljudska srca! U Tvom svijetlu i tvojoj snazi ići ćemo trnovom stazom života do slavlja vječnog Božića, vječne sreće.

PROMISLI, ŠTO SI !
/3.nedjelja Adventa/

Ljudi se današnjice ponose, da mnogo znaju. Na žalost, možemo im dobaciti, da im je nepoznata glavna znanost: poznavanje samog sebe. Kada bi čovjek sebe poznavao, uvidio bi, da bi morao promijeniti samoga sebe. Ljudi današnjice pronalaze razne nove stvari, ali ne nalaze sebe, jer da sebe doista nalaze, upoznali bi svoju bijedu. Ljudi današnjice nastoje, barem na riječ, podizati standard života, ali viši ekonomski standard života ne znači kulturni, duhovni standard života, jer i malo objektivna promatranja dovest će nas do zaključka, da današnji čovjek nije mnogo više čovjek nego li su bila pokoljenja prije njega, a u mnogočemu je manji.

Na vratima starog proročišta stala je mudra opomena: Upoznaj sebe! Sv. Bernard poziva čovjeka, da se zagleda u sebe, da upozna sebe, jer ako sve zna, a sebe ne zna, ne će se spasiti uza sve svoje znanje. Ne budi, čovječe, kao oko, koje sve vidi, ali sebe ne vidi! Sva se slabost čovjeka sastoji u tome, što ne zalazi rado u svoju nutrinu, što bježi od sebe, daje se spoljašnjosti, rastresenju. Potrebno je dakle ponavljati onu molitvu sv. Augustina: "Podaj mi, Gospodine, da upoznam tebe, da upoznam sebe!"

Danas Crkva stavlja pred naše oči jednog potpunog poznavaoca samoga sebe. Sv. Ivan je znao, što nije, znao je što jest. Znao je i priznao, da nije Krist, ni Ilija, ni Mesija. Upoznao je sebe i priznao, da je on trublja, preteča, kao neka izvidnica i redatelj, pripravljač dolaska Kristova. Na ovoj skromnoj, a stvarnoj spoznaji samoga sebe osniva se i njegova veličina.

Tijelo smo

To nam ne treba tumačiti. Osjećamo ga vrlo dobro i bolno. Naše je tijelo kao sijeno, što se suši, kao cvijet, koji vene. Usporedite gorostasne parobrode, visoka brda i prosudite, kako je čovječje tijelo neznatno, sićušno, kao zrnce pijeska. Promotrite ga u svijetlu grobova, pa ćete lako zaključiti, što je, naime: prah. Ako bismo dakle bili samo

tijelo, bili bismo samo patuljci, ništa, kao prolazna sjena.

Sv. Frano je zvao tijelo "brat magarac". Dakle, magarac, ali brat. Jedan veliki umnik je rekao, da je čovjek, usporedjen s visokim brdom, doista kao zrno pijeska, ali zrno, koje misli. Tijelo je doista sluga, ali sluga uzvišenog gospodara: ljudske, besmrtne duše. Tijelo je prolazno kao crv, ali iz toga crva razvit će se leptir, koji će odjetjeti u vječnost i vječno živjeti. Tijelo prolazi, ali njegova dobra djela, njegova suradnja s dušom stvaraju kapital za vječnost. Tijelo čovjeka u milosti nosi u sebi nebo i zemlju, jer nosi na neki način Boga.

Zato, eto, kršćanstvo cijeni tijelo, visoko ga cijeni. Ne dozvoljava očaj ni razvratnost, nego poziva na to, da tijelo služi duši, duša Bogu, za dobro duše i tijela.

Duša smo

Kada se zagledamo u čovječju dušu, pred nama se otkrivaju neomedjeni horizonti čovječje veličine. Čovjek pameću krstari svim područjima stvarnosti, voljom zahvaća sve vrednote, srcem se blaži i usrećuje. Ta duša čini čovjeka velikim, kraljem svemira, svemirom u minijaturi.

O Filipu, starodrevnom kralju, govore da je smatrao dužnošću misliti na to, da je čovjek. Možda za te, da ne zaboravi ni u postupanju, da kao čovjek postupa. Nije izlazio iz kuće, niti je ikoga primao, prije nego bi mu jedan mladić tri puta glasno ponovio: "Filipe, sjeti se, da si čovjek!"

Lik dakle sv. Ivana stavlja pred ljude zadatak, da često misle na to, da su ljudi. Čovjek si, govori razum trijezna čovjeka pijanici, pa zašto se upriličuješ nerazumnoj životinji? Čovjek si, čovječe u bijesu, zato ne oponašaj psa, koji bi u bijesu ugrizao! Čovjek si, zato nikada nemoj blatiti svoju ljudsku narav!

Kršćani smo

Jednoga se dana nad tobom, kršćanine, odvio veličanstveni obred. Odnijeli su te u crkvu. Pitao te predstavnik Crkve, da li se odričeš djavla i svih njegovih naslada. Za tebe su drugi odgovorili, kako su te drugi i hranili i za tebe se brinuli. Odgovorili su, da se odričeš. Ti si dakle prekinuo ve-

ze s djavlom, a zapisao si dušu Bogu.

Primio si bijelu haljinu. Dobio si zadatak, da je vratiš isto tako čistu i neokaljanu, kakvu si primio. Tako čistu dušu moraš prikazati jednoga dana pred vječnim Sucem.

Dali su ti goruću svijeću. Rečeno ti je, da je uvijek nosiš, da uzmogneš u svijetlu vjere i Evandjelja živjeti, raditi i prosudjivati sve dogadjaje života tako, da te svijetlo vjere bude vodilo osobito u tamnom času smrti.

Krštenje je za tebe bilo kao neka kupelj, iz koje si izišao preporodjen. Prije toga bio si sin srdžbe Božje, poslije toga sin ljubavi. Prije toga bio si pod vlašću djavla, poslije krštenja u vlasti si Božjoj. Prije krštenja čekala te bijedna vječnost, poslije krštenja otvorila su ti se vrata raja. Prije krštenja neprijatelj Božji, poslije krštenja posinak Božji, baštinik kraljevstva nebeskog.

Ispit

Činovniku nisu dragi pregledi računa, jer se možda potkrala koja pogreška. Učeniku nijesu dragi ispiti, jer su neki rizik. Ipak bez pregleda računa i bez ispita nema dokaza ni ispravnosti znanja. Svaki čovjek po mogučnosti svaki dan zove samoga sebe na ispit savjesti, da vidi, kako je proveo dan, da li ga je posve izgubio, ili posvetio djavlu. Ispitivanje samoga sebe početak je upoznavanja sebe, a upoznavanje sebe početak je popravka i novoga života. Tko ne poznaje svojih pogrešaka, ne može ih niti popraviti.

Dovoljan je jedan upit, da vječni Sudac ispita svakog čovjeka. Dovoljno je da zapita svakoga: "Tko si? Ako si čovjek, bio si dužan živjeti kao čovjek. Ako si kršćanin i katolik, dužan si živjeti kao takav, ili si izdajica.

U duhu sv. Ivana, t.j. u duhu skromnosti i poniznosti, pozovimo sebe na sud. Odstranimo, što je hrapavo: grijeh. Poravnajmo, što nije ravno: manjak revnosti. Gospodin će doći, a mi ćemo mu biti preteče, trublje, navješćivači. Budi, čovječje i kršćanine, ono, što si! Viči to u sav glas! Ne će tvoj glas ostati glas onoga, koji viče u pustinji. Pojačat će ga milost Božja. Tvoj glas će biti sjenka novoga čovjeka, kršćanina, sveca, sretnika.

IVANOV GLAS
/4.nedjelja Adventa/

Tihi ali neodoljivi glas pozvao je Ivana iz pustinje. Sebe je skromno nazvao "Glas onoga, koji viče u pustinji" /Luk.3,4/. Zar je doista Ivanov glas ostao u pustinji? Zar nije odjeknuo u ljudskim srcima? Nastupio je radikalno, gromovno: "Sve doline neka se ispune, i svaka gora i brežuljak neka se slegnu! Što je krivo, neka bude ravno, i hrapavi putovi neka budu glatki!" Ove riječi kao da navješću ju revoluciju prirode, obnovu i nijemih prirodnih tjelesa, jer će svako biće vidjeti "spasenje Božje"

Što je Ivan vikao ?

Onomu mekoputnom naraštaju, naraštaju, koji je zaboravljao nutrinu, da bude robom vanjštine, dovikuje iz sveg glasa: "Pokoru činite!" Zar je htio reći, da se obuku u kostrijet, da bičuju svoja tijelesa, da trpe glad i žeđju, da stanuju u kamenu i tu spavaju? Nešto dublje i potrebnije: neka se pokaju i ostave grijeha, jer prava je pokora najprije kajanje. Prva je dakle dužnost naglašena: uklonite sve, što smeta dolasku Spasiteljevu, snizite ohole glave, odstranite duh laži, otresite se himbe, smekšajte opornost i tvrdoću srca.

Kada se ukloni grijeh, treba prigrliti krepost, da put Gospodinu bude ravan i gladak. Skromnima i poniznima Krist se javlja kao brat. Malenima u srcu Krist se javlja kao onaj, koji ih uzvisuje i usrećuje. Potrebno je obući se u poniznost nazaretske Djevice, da se o svakome može donekle reći, da je zaslužio, da se u njemu Krist utjelovi.

Da li su svi poslušali Ivanov glas?

Bez sumnje, nije ga poslušao, iako ga je čuo, Herod. Dapače je dao Ivana zatvoriti, jer mu je spočitnuo, što je uzeo ženu svoga brata. Čuli su ga, ali ga nijesu poslušali oni, koje je Ivan nazvao "legla zmijska", ljudi bez poštenja, opaki tipovi, kojima je vanjština bila u redu, a nutrina puna gniježi grijeha. Nijesu ga dakle poslušali opaki, mekoputni, zlobnici, i za njih je njegov glas ostao doista "glas onoga, koji viče u pustinji".

Čule su ga i poslušale skromne, ponizne duše, duše priprostih, ali kreposnih pastira, duše naivne, duše malene djece, kojima iz očiju ne viri zloba, duše iskrene, ponizne, Bogu odane. Te su duše išle za glasom ovoga najavljivača, ovoga pretečeTe su duše bile kao izazov Božjeg milosrdja, da doista sidje medju ljude. One su spremile njegov dolazak.

Čuje li se još Ivanov glas?

Ovih dana svatko je mogao konstantirati, kako se nose borići kućama, da se spreme za dan, koji nam je pred vratima. Duhovi se spremaju za dolazak Spasitelja. Ima već mjesec dana, da jutrom preko Zornice odzvanjaju po crkvama vesele pjesme božične i dile. Još glavnije pristupaju sakramentima ispovijedi i pričesti, da spreme put dolaska Krista u svoje srce i da tako kršćanski dočekaju Božić. Još ću spomenuti jedan dogadjaj: prekjučer, 19. prosinca ove godine 1958, kružio je oko zemlje umjetni satelit. Iz tog satelita, preko njegovih aparata spustio se prvi put u povijesti čovječanstva ljudski glas na svijet. Koje su bile prve riječi, koje su razbile tišinu te udaljenosti od zemlje? Predsjednik Amerike progovorio je svijetu i ponovio riječi mira, riječi kršćanskog osjećaja za Božić, one riječi, što su se čule nad jaslicama: "Mir ljudima dobre volje". Neka je pohvala stvaralačkom duhu ljudskog genija, da je na tim visinama svoga dostignuća udario pečat podložnosti Stvoritelju i prosuo po svijetu prve riječi, riječi mira i sloge, ali ujedno riječi, koje po sebi zovu na krepost, na obračunavanje s grijehom.

Pripravite put Gospodnji!

Nekoliko dana prije Božića sv. Frano pozva pobožnog čovjeka i reče mu, da želi s njim provest Božić. Zamoli ga, da u šumi spremi štalu, vola i magarca, da mu tako uredjaj dovede zornije u pamet stvarnu sliku rodjenja Kristova.

Nije to dakle bio elegantni borić, niti su to bile umjetne jaslice, ni bengalska svijetla, ni obilatni darovi. Te je noći odzvanjala šuma od veselih božićnih pjesama, a raspjevu su činile baklje i uljanice. To je sve obnovilo u srcima prisutnih duboke osjećaje zahvalnosti, radosti, zanosa. Svi su prisutni osjetili dah Božića, duh Božji.

Pred nama je Božić. Vi spremate, što hoćete i

možete. Srce ljudsko osjeća taj dan kao nijedan u godini. Zašto? Nijesu ga ljudi pripravili, niti su narodi svijeta složno odlučili, da će se toga dana slaviti taj spomen. Da su ga ljudi izmislili ili odredili, bio bi davno pošao u zaborav, kako su pošli toliki spomen - dani, i kako su pošli u zaborav velikani svijeta, kojima su dani bili posvećeni. Božić je dan, kada ljudskom srcu progovara čar neba, duh Božji, tajna snaga i svijetlo, što izviru u nebu i struje kroz ljudske duše. Zato će čar, štimung Božića uvijek trajati, jer on nosi na sebi pečat vječne mudrosti, dobrote i milosrdja.

Priča se, da je jednom sv. Antun opazio prekrasno dijete, hitro mu se približi te ga zapita: "Odakle si? kako se zoveš? što tražiš?" Odgovor je glasio: "Dolazim s neba. Ime ćeš mi naći ispisano plamenim slovima nad spiljom u Betlemu, krvavim slovima na križu nad Jeruzalemom, zlatnim slovima nad tabernakulima u crkvama. Idem u potragu za ljudskim srcima".

I na pragove vaših kuća pojavit će se ovih dana u duhu taj isti putnik, to isto dijete. Traži vaša srca ne zato, da ih orobi, nego da ih usreći. Ne želi ih, da njemu bude bolje, nego vama, svima nama. Ne dolazi, da primi, nego da obdari. Neka vas nadje okupljene oko zajedničkog stola, oko obiteljskog ognjišta, jer Božić je dan obiteljskog života. Neka vas nadje radosne u srcu, jer Božić je dan prave dječje radosti. Neka vas nadje čiste duše, jer Božić je dan pobjede milosti nad grijehom, života nad smrću, raja nad paklom, sreće nad nesrećom.

Glas se Ivanov još čuje. I čuti će se do konca svijeta. Blago onima, koji ga slijede, jer to je glas života i sreće. Pripravite put Gospodinu, i svako će srce osjetiti čar Božića i doživjeti "spasenje Božje".

SMISAO PROLAZNOSTI
/Nedjelja u osmini Božića/

Naša narodna poslovica govori: Vrijeme gradi, vrijeme razgradjuje. Još malo dana, i jedna godina otišla u nepovrat. Neki su kroz ovu godinu sagradili kuće, napravili razne planove, osnovali obitelj, stvorili umjetnička ili znanstvena djela, obradili polje, poduzeli trgovačke pothvate i t.d. Vrijeme im je omogućilo da to učine, da sebe afirmiraju, da svoju osobu protegnu u budućnost.

Govori se, da čovjek rado lista stranice prošlosti onda, kada počne stariti, jer da tada postaje nesposobnim stvarati novo. Svakako barem poodmakle godine i svršen posao omogućuje, da čovjek sa zadovoljstvom pogleda u prošlost. On rado ističe o dvažnost, ako je prošlost bila teška, spominje sreću, ako je prošlost bila ugodna. Kao što orač za - dovoljno pogleda uzoranu njivu, kao što radnik rado blaguje naradjeni kruh poslije naporna rada, tako svaki čovjek rado baca svoj pogled unatrag, na prevaljeni put jedne godine, i slatko se krijepi uspomenama na prošlost.

Jeste li kada zapitali sebe ili druge, zašto se ne slavi više dan stare nego dan nove godine? Bilo bi mnogo logičnije slaviti staru nego novu godinu. Minula je godina stvarnost. Ona dokazuje jednu godinu iskustva više. Ona ne nosi na licu koprenu, nego nam je poznata. Ona je ušla u povijest. Ljudi su u njoj pomakli kazaljku kulture i civilizacije naprijed, obogatili se dobrim djelima, afirmirali se, doživjeli mnoge časove ugodnosti, svladali mnoge časove neugodnosti. Nije li sve to mnogo više povod veselju negoli dan nove godine, nepoznate, neispisane, neizvjesne? Kada čovjek dobro promisli, morat ćepotvrditi istinitost izreke, da je jedina stvarnost prošlost, te da se sve bogatstvo, sav sjaj i sav draž svijeta nalazi u prošlosti, jer je budućnost skrivena, a sadašnjost suha i nemirna.

Neizbježiva stvarnost

Prvi lik, koji nam danas evandjelje stavlja pred oči, lik je starca Šimuna. U moru božićne idile, veselih andjeoskih pastirskih pjesama, probija se vizija iskusna i prosvijetljena starca. Njegove ri-

jeći sijeku povijest kao strijela, on crta neizbje
živu stvarnost i piše povijest, kako će se ona od-
vijati do svršetka svijeta.

Starac Šimun proriče, da će Krist za mnoge bi-
ti brdo, preko kojega će uskrsnuti, za mnoge pak ka
nem, o koji će se spotaknuti i nastradati. Dva će
tabora: za Krista i protiv Krista - dijeliti povi-
jest svijeta, a za vrijeme te borbe za Krista otk-
rit će se nutarnja stvarnost pojedinih ljudi, i
drugima će biti jasne njihove skrovite misli i nam
jere. To znači, da će se vrijeme, kako govori naša
narodna, nekomu biti "nekad mati, a nekada maćeha".

Realizam se starca Šimuna proteže i na Mariju.
Starac se ne boji, da će smutiti Marijine radosti,
jer zna da je Marija službenica Božja u radosti i
žalosti. On proriče Mariji naslov kraljice mučeni-
ka, navješćuje joj mač boli, koji će joj probosti
dušu. To ne smućuje mirnu Marijinu dušu, jer Mari-
ja zna, da Bog drži u svojim rukama trnje i ruže, ta
mu i svijetlo, kaznu i nagradu, pakao i raj, da je
On kormilar vremena i vječnosti.

Plodnost prolaznosti

Drugi je danas lik pred našim očima: Ana, kći
Fanuelova, udovica od osamdeset i četiri godine. Slu
ži neprestano Bogu u hramu, posti i moli dan i noć.
Ta je njena žrtva okrunjena uspjehom, jer je i ona
proricala, propovijedala o Kristu, a sigurno je od
Boga primila vječnu nagradu.

Pomisao na ovu svetu staricu nudoziva nam pred o
či primjer tolikih pobožnih kršćanka, koje posveću
ju svoje vrijeme molitvi i dobrim djelima. Tko će
osim Boga znati, koliko je strelica Božje srdžbe
zaustavljeno, koliko se blagoslova izlilo, koliko
milosti postiglo upravo posredstvom molitava i žr-
tava tih Bogu ugodnih duša. Vrijeme donese sve, tko
ga dočekati umije - govori narodna mudrost, a tim
kršćankama vrijeme donese mir i zadovoljstvo duše,
što one ne bi zamijenile ni s kojim surogatima sv-
jetskih zabava.

Pouka Marije

Evandjelje govori o Mariji, da je sve događaje
Kristova djetinstva čuvala u svom srcu. Čuvala je
misao o Spasitelju, ali i misao o maču. Povjerila
se potpuno Providnosti, predala se je kao mirno di
jete u naručje majke. Ispunjala je sve svoje dužno
sti, a Bog je preuzeo brigu za konačni ishod svega.

Možemo doista reći: Vrijeme za vrijeme, a Bog za sve.

Ishod je vremena očit. U prvim danima kršćanstva vodila se krvava borba za Krista i protiv Krista. Sukobile se dvije vojske: Konstantin i Maksencija. U kobnim trenucima opazi Konstantin na nebu znak križa s natpisom: U njemu ćeš pobijediti. Odredi da stjegonoša nosi stijeg sa likom križa. Bitka započne, a neprijateljska se navala usmjeri prema toj zastavi. Kada je stjegonoša opazio, da je taj stijeg predmet navale, ostavi ga i pobjegne. Jedan se njegov drug osnaži, jurne prema neprijatelju, a ovaj shvati, da je neka božanska snaga ušla u Konstantinove redove i stane bježati. Maksencijeva je vojska bila poražena, Maksencij bi ubijen. Kršćanstvo zadobije slobodu.

Pečat na vrijeme stavlja Krist. Samo Krist. On je gospodar vremena, mjerilo prosudjivanja prolaznosti, stup vječnosti. Do malo dana bacit ćete u smeće ili u oganj stari kalendar, ali prošlost se ne može izgoriti niti zatrpati u pepelu. Marija je čuvala u svom srcu sve dogadjaje Isusova djetinstva, Bog čuva u knjizi života i pamti sve dogadjaje, kako prošle tako i drugih godina. Bog ništa ne baca u zaborav tako, da ostane neriješeno. Sve će, kali, izaći na vidjelo, te će se očitovati misli i namjere svih srdaca.

Kršćanski završiti godinu znači ponajprije i poglavito upraviti Svemogućemu srdačnu hvalu na svim primljenim darovima. Život je na zemlji prvi dar. Milost je pak najveći dar. Poslije čina zahvalnosti dolazi čin pregleda računa ili pogleda u prošlost, rekli bismo dužnost inventure, da se vidi, što se ima dobra, a što nema, što treba činiti, da se izbjegne nanjak, što treba za uspijeh u poslovanju.

O svemu možemo reći da prolazi, samo Bog ne zna, što je prošlo vrijeme, jer vidi prošlost i budućnost kao sadašnjost. Neka nas ne smeta mač, proročen od Šimuna Mariji i sljedbenicima Kristovim. Neka nas sokoli primjer pobožne Ane. Neka nas vodi zagovor Marije, jer će sve, nebo i zemlja, proći, ali ni Krist ni njegove riječi ne će proći, jer je Krist jučer i danas isti i u vijeke" /Hebr. 13,8/.

BOGOJAVLJENJE
/Sveta Tri Kralja/

Zamislimo svečano ustoličenje kraljeva, iskazivanje počasti prvacima države, prijem kod najviših predstavnika vlasti na svijetu. Usporedimo te pojmove s predmetom današnjeg blagdana, pa ćemo u beskrajnoj razlici opaziti nenadmašivu veličinu današnje svečanosti.

Tko su ti mudraci?

To nijesu kraljevi. Ne znamo točno iz kojega su grada došli, ni koliko ih je bilo, predaja govori tri, ali znamo, da su nekako bili iznad kraljeva, jer su bili njihovi savjetnici. Slovili su kao predstavnici kulture, učenjaci. Tumačili su snove, kretanje zvijezda, prodirali u tajne. U ime vjere i znanosti uživali su u narodu veliko povjerenje, te su bili smatrani prvacima naroda.

Dovoljno je to, da izvučemo značajnu pouku. Idejni vođe svijeta, predstavnici znanosti dolaze na poklon malom kralju - Isusu. Kada znanje nije ohološ naduto niti okaljano zločinima ili okovano strastima, ono će spontano pokleknuti pred Bogom. "Čovječju mudrost dotle pravo zovemo mudrošću, dok je podložna božanskoj mudrosti, ali, kada se odmetne od Boga, onda se pretvara u ludost", rekao je veliki umnik sv. Toma /in I ad Cor. 15.lect.5/. Pravi su učenjaci ili mudraci svijeta bili doista i pokloni ci Božji. Prošetajte se ulicama ovoga grada, naći ćete imena: Strosmajer, Bošković, Martić, Kačić-Miošić, Bulić, Držić, Kažotić i sl., pa recite svojoj djeci i svima, da su to imena ne samo vjernika nego i svećenika, kojima je vjera oplemenila i podigla znanje, a znanje pomagalo vjeri. O, da bi današnji učenjaci duboko shvatili riječi velikog Pasteura: "Upravo sam zato ostao pobožan vjernik, jer sam mnogo mislio i mnogo, vrlo mnogo učio".

Što su donijeli?

Donijeli su zlato, kao kralju, tamnjan, kao pravom Bogu, mirisnu mast, kao pravom čovjeku i Mesiji, koji će trpjeti i umrijeti za ljudske grijehe, te biti pokopan s mirisima /Luk. 23.56/.

Srce se maloga Kralja ne zanosi darovima, koli ko spremnošću srca darovatelja. Srce mladogaa Kralja gleda u budućnosti milione, koji će ostaviti i zlato i srebro te se posvetiti njemu i dati mu svo je srce. Ne zanosi ga miris tamjana ni mirisne mas ti, nego miris dobrote, dobre volje, kreposti, svetosti, dobrih djela. Zanosi ga i rastužuje misao , da će u povijesti biti sličnih mudraca, ali i okor jelih protivnika.

Opažate li zagonetku? Mudraci se klanjaju, iako Dijete ne sjedi na učenjačkoj stolici. Prinose mu blago svijeta, iako Dijete leži u potpunom siromašt vu. Prinose mu tamjan, iako sve u štalici izgleda ljudsko, samo ljudsko, odveć ljudsko. Nije li ovo Dijete već tako snažno počelo rušiti prošlost? Nije li ovo već ludost, koja svladava mudrost ovoga svijeta/I Kor. 1,22, ist. mj. 25 itd/?. Nije li ovo pouka mudracima, da navijeste svijetu, da će ubuduće ljudi morati mrziti, što su ljubili, prezirati, što su cijenili, a ljubiti, što su mrzili, cijeniti, što su prezirali?

A Herod?

Na svakoj slici ima i tame i svijetla. U svakoj kompoziciji ima i šutnje, i po koja disonanca. U svakoj pšenici ima i kukolja. Uz predstavnike istine, svijetla i dobra, t.j. uz mudrace evo nam pred oči dolazi predstavnik tame, zloće, pakla. To je Herod, sin Idumejca Antipatra. Vladao je Židovima od 37 - 4 prije Krista. Bio je bojoslovno okrutan. Dao je pogubiti svoju ženu Marijanu, tri sina, mnogo Židova.

Zašto je razvijao tu paklenu misiju? Jer je imao pokvareno srce. Pohlepan za vlašću, prijevarom se dočepao kraljevstva. Dao bi pogubiti svakoga, na koga bi i pomislio, da bi mu mogao oteti vlast. Kada je čuo od mudraca, da se rodio kralj, kada su mu to potvrdili i njegovi savjetnici, jer su stara pisma pisala, da će se roditi kralj u Betlemu, Herod je priredio posljednji čin najgnusnije tragedije u povijesti čovječanstva. Naredio je, da se poubijaju nevina djeca, da u tom pokolju izgine i novorodjeni Kralj.

Pravedna se krv prolila. Nije li to danak čovječanstva za pravednu krv ovoga mladoga Kralja, koja će se proliti poslije 33 godine na Golgoti? Nije li to nastavak prolijevanja pravedne krvi od Abela do poslijednjeg pravednika, koji će resiti zemlju? Nije li Herod jedan u nizu mnogih, koji su

predstavnici "sablazni" /Mat.18.7/, nosioci "bezakonja" /II. Sol. 2.7/, sijači kukolja /Mat. 13.19/?

Putevi se Božji nijesu zamrsili. Mudraci su uvidjeli zasjedu, vratili se svojim kućama, a Dijete je spašeno. Ne strašite se, vjernici! Potrebno je da dodju sablazni, da dodje zlo, ali je prvak zla već osudjen, peć je za kukolj spremna. Vječnom se Režiseru ne žuri. Njegovi mlinovi melju polako, ali sigurno /Iv. 16.11/. Treba da predstava svrši, da se sva zloća i njeni gorki plodovi skupe, da osu da bude potpuna, božanski potpuna i pravedna.

A mi?

Mudraci nijesu poslušali Heroda, jer se Bogu mora više pokoravati nego ljudima. Drugim su se putem vratili u svoju zemlju. Herod je ostao osamljen, svladan. Herod je završio u mukama, u smradu, u bolima, a mudracima će čovječanstvo do svršetka svijeta plesti pohvale, što su ga dostojno predstavljali u poklonu mladom Bogočovjeku.

Mudraci su promijenili put. Povijest poslije Krista mora ići drugim putem nego je išla prije Krista. Kršćani, Kristov naraštaj, naraštaj ljudi , svetaca, mora ostaviti put grijeha, a krenuti putem kreposti, svetosti, sreće.

Ili će i današnji čovjek pokloniti tekovine svoje civilizacije u službu Bogu, ili će mu se te tekovine pretvoriti u otrov i propast. Evo mu savjeta: svoje znanje podrediti znanju Božjem, objavljenoj istini, svoje srce odcijepiti od dobara ovoga svijeta, od zlata i luksuza, ako mu smetaju na putu prema Bogu, ne paliti tamjan osim pred Bogom, a slomiti idole ovoga života.

Teško je i pogibeljno ići po tami. Ako istina i krepost ne svijetle modernom čovjeku, doživjet će katastrofu pokraj izuma svoga uma. Pred čudesima moderne tehnike, koja prijete da čovječanstvo upropaste, dovikuje mladi Kralj: "Hodajte, dok imate svijetlo, da vas tama ne obuzme" /Iv. 12.35/.

SV. JOSIP
/19. ožujka/

Ljudi olako dijele naslov Veliki. Možda to čine zato, da ispune ili osvete svoju malenkost. Veličina jeu pravom smislu ona, koja se temelji na općenitim, trajnim, istinskim razlozima. Koja korist da te danas veličaju kao velikoga, a da sutra s tobom postupe kao s najmanjim? Važno je dakle znati tko, zašto i kako dijeli naslov veliki.

Ljudima mnogo inponira bučna, vidljiva, izvanjska veličina nastupa, a malo cijene onu skromnu, unutarnju veličinu duše. Mnogo ljude privlači briljantni nastupi, poplave vanjskog oblika, ali malo cijene unutarnju, skromnu veličinu, koja poput rijeke ispod zemlje nečujno osvaja ili poput ljubice skromno povučena miriše i zanosi svojim mirisom prisutne.

Bog je nečujan, ne nastupa bučnim nastupima svemogućnosti, nego skromnošću unutarnje milosti. Prava je veličina kod onoga čovjeka, koga Bog učini i proglasi velikim. Danas štujemo jednog od tih velikih, jednu od velikih duša; kojase ističe iznad duša ostalih svetaca i svetica, koji su stanovali ili će stanovati na zemlji. Izdiže se iznad ostalih, jer je njegova služba jedna i jedinstvena, služba poočima Isusova, zaručnika bl. Djevice, zaštitnika sv. Crkve.

Sv. pismo je priznalo veličinu sv. Josipu samo s jednom riječu. Zove ga homo iustus - čovjek pravednik, t.j. pravedan pred Bogom i pred ljudima, ukrašen svim krepostima. Razni sveci predstavljaju šarolikost time, što se kod jednoga ističe ova, kod drugoga druga krepost, veličina pak sv. Josipa sastoji se u tome, što je općenito velik u svetosti, u svim krepostima, on je svet, i svetošću se izdiže iznad ostalih svetaca.

Poočim Isusov

Cijenimo tjelesno očinstvo. Ono je kao pomaganje Bogu u trajnoj evoluciji čovječanstva. Cijenimo još više duhovno očinstvo, toliko više, koliko je duh iznad tijela. Duhovno se očinstvo sastoji u učiteljstvu, upravljanju, brizi, vodstvu i čuvanju. Koliko ljudi duguje svoj život sreća kojem savjetu,

kojoj ideji, brizi koje dobre osobe!

Nije dakle veličina sv. Josipa u tome, što je on otac Isusov u tjelesnom smislu, ali ipak Isus s više razloga pripada sv. Josipu. Sv. Frano Saleški to nam ovako zorno predočuje: Zamislite, veli nam on, da je jednoj golubici, dok je prelijetala vaš vrt, pala datulja ili drugi plod iz kljuna upravo u vaš vrt. Plod je pao na zemlju, pa je uslijed djelovanja vode, sunca, premetanja zemlje proklijao i razvio se u vitku palmu. Čija je sada ova palma? Bez sumnje vaša, jer što nikne na vašemu, vaše je. Ova golubica je D.Sveti. On je sazdao tijelo Sina Božjega u Djevičinoj utrobi, ali Djevica je s potpunim pravom pripadala sv. Josipu, time i Isus, kao palma na njegovu zemljištu, pripada sv. Josipu. Sv. Josip kao vlasnik, čuvar, upravitelj i brižni otac može reći, da je Isus njegov, predmet njegove brige, čuvanja i osobite ljubavi.

Time smo eto postavili prvi temelj veličine sv. Josipa. Kada ga je Providnost izabrala za tu uzvišenu službu, zacijelo ga je i obdarila prikladnim milostima, da svoju službu ispuni časno i potpuno. Time je služba sv. Josipa izvor veličine milosti, koju mu Providnost kao poočimu morala udijeliti i udijelila, da se istakne iznad ostalih svetaca i svetica Božjih.

Radnik

U božjim očima veličina se može naći u skromnosti. Kršćanstvo ima pravo otkriti veličinu sv. Josipa u tome, što bi radnik. Kršćanstvo spaja, što je ljudskoj mudrosti teško spojiti. Poganski svijet ne bi odobrio, da se u radu može naći predmet veličine. Za pogane je rad bio sramotan. Njime su se bavili samo robovi. Pogani su prezirali rad, a teškoće rada proklinjali.

Kršćanstvo je zasjalo i na tom području života. Veličana se čovjeka prvotno mora tražiti u duši, u srcu. Ne mjeri se predstavljač prema ulozi, nego prema odigranju uloge, pa bila uloga roba ili gospodara. U radu čitamo čovječju dušu. U kapima znoja klanjamo se srcu i volji čovjeka. U naporu možemo čitati ispaštanja za grijehe. Radom možemo usrećiti sebe, obitelji, narode.

Tko je dakle bliži sv. Josipu nego radnik, kad je i sam bio radnik? Izmedju koga ima više prirodne veze nego izmedju radnika i izmedju radne, nazaretske obitelji? Ova misao vabi u nazaretsku obitelj sve radnike, da u duhu svi složno dadu prizna

nje, poklone se najvećem radniku, koji je izgradio velebni svijet i svemir, Bogu. Radnička obitelj iz Nazareta privlači poput magneta sve prave radnike, jer i ona zna, što znači biti bez stana, trpjeti oskudicu, progonstvo, zlo, smrt najdražih.

Zaštitnik

Sv. Josip je hranitelj Isusa i Marije. On je dakle bio glava radničke obitelji u Nazaretu. Nosio je i osjećao je u svom srcu sve boli, koje su se oborile na tu obitelj. Sjetite se mračne noći, kada je tražio konačište za Mariju, da ona uzmogne poroditi. Sjetite se boli, kada je morao bježati u Egipat. Sjetite se čemernih dana, kada je tražio Isusa, te općenito napora, kojim je zaradjivao kruh, ako je mogao imati svega izobilja.

Crkva je kao jedna velika obitelj. I Crkvi je Providnost dala zaštitnika, sv. Josipa, što dodaje još jedan kamen veličini sv. Josipa. Zato Crkva i računa na moćnu zaštitu, zagovor i brigu sv. Josipa u svim trenucima svog tegobnog života na zemlji. Bog ne može prevariti ni biti prevaren. Crkva sigurno ima temelja, kada nam predočuje sv. Josipa kao zaštitnika. Velik je, jer je poočim Isusov, zaručnik bl. Djevice, svetac nad svecima. Ako hoćemo, da naša obitelj i sv. Crkva napreduje, poslušajmo sv. Tereziju, koja je govorila: "Nikada se nije čulo, da se netko utekao dobroti sv. Josipa, a da nije bio uslišan. Ako mi ne vjerujete, molim vas za ljubav Božju da pokušate, pa ćete mi vjerovati".

UZAŠAŠĆE

Neka je svetica na današnji dan tužna srca upravljala u svojoj duši Kristu upit: "Zašto nas ostavljaš?" Krist kao da joj je odgovorio: "Preuzi mam službu opunomoćenog poslanika, posrednika kod Oca nebeskoga. Što bude nedostajalo za dobro ljudskih duša, ja ću nadoknaditi iz riznice svojih zasluga i prikazati ću sebe kao zalog za spas ljudskih duša".

Tko želi nešto shvatiti od današnjeg blagdana, taj ga mora promatrati kroz naočale vjere. Naprotiv, tko bi htio otkriti značenje ovog blagdana gledajući samo fizičkim, tjelesnim očima, taj bi postupao kao slijepac pred bojama ili gluhi pred zvukovima. Onaj, koji je proglasio fizičke zakone, može od njih i dispensirati te uzdignuti stvaralačkom snagom, tijelom i dušom, u visine nebeskih divova.

Bilo je potrebno da Krist poslije uskrsnuća sa svojima proboravi, da dokaže, da je doista uskrsnuo, da apostole učvrsti u vjeri, da ih u njoj još temeljitije pouči. Tako je živio odjelito od života živih, ipak se pojavljivao više puta na sastancima apostola, da potvrdi obećanje, da dade upustva, da povjeri posljednje tajne. Tako čini brižljivi otac, koji se dijeli od onih, koje ljubi.

Kao mjesto uzlaska izabrao je Maslinsku goru jer je ona bila svjedok njegovih suza i patnja. Nju je izabrao, da pokaže kako se svaka stopa prolaznog poraza preobrazuje u stopu pobjede i slave, te kako se briše sramota a piše uzveličavanje.

Prije nego se podigne, da ga oblak zastre očima smrtnika, blagoslovi sve prisutne i preko njih sve nas. Tako čini otac, kada se dijeli od ovoga svijeta, od djece, koju ostavlja. Obvije ga i sakrije sjajan oblak. Astronomi dalekozorima naslućuju nedokučive krajeve visina, ali ih ne mogu otkriti. Je li gore negdje svijetlo, neko carstvo svijetla, neki empirej? Suvišno je dražati maštu, da istražuje. Bog nas nije pitao, kada je stvarao nebesa niti kada je stvarao zemlju.

Izvjesno je, da proslavljeni Krist u slavi nebeskoj i kao čovjek zaslužuje da bude smatran kraljem i sucem ljudi, jer je zavrijedio da sjedi, i to s desne strane Ocu. Ova nam ideja predočuje čast i uzvišenost službe, koju obavlja pred licem oca ne-

beskoga za dobro svih pokoljenja.

Što je nevidljivo

Dva čovjeka u bjelini trgnu svjedoke uzašašća, da ne gledaju više put neba, a danas bi morali koriti. ljude, zašto ne gledaju više, mnogo više, u nebo, kad ih je Bog stvorio,ne zato, da hodaju pognuti kao životinje, nego da hodaju uzdignute glave, da se pameću i srcem češće dižu prema visinama, gdje su trajne i prave radosti.

Jest, živimo u vremenu, krećemo se u prostoru, okruženi smo materijom, i ona je dio našega bića. Prah smo, zemljani smo, djelomično smo tvarni,i zato nas neposredno tangira ono, što čujemo, vidimo, osjećamo. Zar ćemo onda zanijekati, da opstoji i ono, što je nevidljivo? Bili smo kao slijepci,koji bi tvrdili, da ne opstoje razne boje, jer ih oni ne vide, ili gluhi, koji bi nijekao, da postoje razni glasovi zato, što ih on ne čuje.

Današnji je dan u znaku onoga: Gore srca!Opstoji nevidljivi svijet vrednota. Malo je, što vidimo. Zemlja u svojoj unutarnjosti, mora u svojim dubinama, nebeske visine, čovječje srce i sl. sve to sadrži otajstvene stvari,. nama nevidljive stvari.Nemojte dakle biti jednooki ili slijepci ili natražni. Da se netko usudio reći kojem čovjeku otrag sto godina, da oko čovjeka, preko čovjeka i u čovjeku struje riječi, jecaji, pjesme, poklici iz ostalih krajeva zemlje, bio bi proglašen zanesenjakom ili sanjarom. A ipak, jedan dobar prijemnik, i mi danas hvatamo život oko nas, iako nam je nevidljiv, nečujan.

Ipak je stvarno

Današnji je blagdan jasna pouka čovjeku, da je isto tako stvaran, iako nevidljiv, svijet duhovnih stvari, nebeski svijet.

Nevidljiv je, ali je stvaran Bog. Tako je stvaran, da ne bismo ni mi mogli opstojati, da ne bismo bili stvarni, da nema njega. A gdje je?pitat će vas koji sumnjičavi tip. Radije vi njemu odvratite, da vam on reče,gdje nije onaj, koji je stvorio i uzdržava sve što jest, bilo na nebu bilo na zemlji, bilo u moru bilo u zraku, bilo u skrovištu srca bilo na licu tijela. Ako je nevidljiv Bog u svojoj naravi, bio je vidljiv u Kristu u čovječjoj naravi . Vidljivim se pokazao mnogima, kao Pavlu, zatim mnogim svetim dušama. Tko sluša pamet i vjeru,taj sh-

vaća dubinu Pavlovih riječi, kojima upozorava, da ne tražimo Boga daleko, kada u njemu živimo, krećemo se i jesmo, kad smo njegov rod /Dj.Ap.17.28/.

Uostalom, ne vidimo ni svoje duše ni svoga srca, a ipak bi bila za nas uvreda, kada bi nam netko rekao, da naša pamet ili naše srce nije stvarnost, najvažnija stvarnost našega bića i izvor našega dostojanstva. Sve, što čovjek čini, sve, što vrijedi, sve se svodi na ovu nevidljivu, a ipak jasnu stvarnost, na čovječju pamet, t.j. na dušu i srce.

Pouka dana

Današnji blagdan u kršćaninu jača vjeru. Krist je uzašao pred svjedocima, javno, da su vidjeli mogi. Pobijedio je smrt uskrsnućem, pobjeđuje vidljivi svijet uzašašćem. Ide gore, da spremi mjesto, da pokaže put. Vjerniku se otvara vidilica na nebo. Ni je li to jaki potporanj vjeri?

Današnji blagdan podiže ufanje. Kada sunce zalazi, a mrak se spušta, čovjeka obuzima neka tajna sjeta. Netom se pojave zvijezde na nebu, kao da mu duša zaigra u nadi. Bog se pobrinuo, da i noć bude rasvijetljena, da čovjek ne klone od straha. Zora čovjeka razveseljuje, jer dolazi svijetlo. Pomisao na zoru nebeske slave, pomisao na nebo daje kršćaninu snage, da snosi nevolje zemlje, jer sve je zemaljsko prolazno, a samo nebo je vječno.

Današnji blagdan raspaljuje ljubav, jer Krist ne dolazi, nego se skriva, kao što se majka skriva, da izazove kod djeteta veću težnju. Tko ne bi još više uzljubio onoga, koji je pošao spremiti mjesto, zagovarati, uvijek spasavati?

Od danas nije nebo skup mrkih oblačina niti je zemlja prokleta. Iza oblaka je Krist, a zemlja je samo postaja na putu k njemu na putu u nebo. Vratit će se da uzme svoje prijatelje, da postidi neprijatelja. Vratit će se u strašnom sjaju sudačke slave, ali za kršćanina to će biti dan konačne pobjede, dan vječne sreće.

TIJELOVO

U 12. vijeku živjela je u Belgiji sveta redovnica Julijana. U vidjenju joj se prikaza neki svijetli predmet, ali na njemu je jedan dio bio u mraku. Mislila je, da je to iluzija, pa se vrati mišlju na drugi predmet. Kad ponovo uroni u molitvu, pokaza joj se isto vidjenje, ali uvidi i značenje. Svijetao predmet je Crkva Kristova, a tamna traka označuje manjak posebnog blagdana u čast Presv. Oltarskog Sakramenta. Duhovna vlast uzme pitanje u razmatranje, i god. 1262. Urban IV. naredjuje, da se blagdan slavi po čitavom svijetu, i to osobito svečano i pobožno.

Od početka godine do danas slavili smo velika otajstva Kristova u posebnim blagdanima. Ovo je u tom nizu posljednji blagdan, kruna ostalih. Ovaj je blagdan spomen i sinteza svih otajstava. Dira nas na neki način više od ostalih, jer spominjemo ustanovljenje Žrtve, koja se svaki dan prinosi na našim oltarima. Obnavlja se žrtva, koju je Krist za nas prolio na Golgoti.

Danas katolik - vjernik gleda sa zadovoljstvom, kako ovaj blagdan znači pobjedu nad tolikim krivovjerjima o otajstvu, koje danas spominjemo. Današnji blagdan mora služiti kao naknada za tolike uvrede, što se Kristu u hostiji nanose osobito psovkama. Zar ovaj blagdan nije još i poziv svim vjernicima, da ožive i raspale pobožnost prema središtu kršćanskog života, prema cilju ostalih sakramenata, t.j. prema sv. Euharistiji?

Blagdan slavlja

I Židovi su imali neke narodne praznike. Jedan je od tih praznika bio u spomen bijega iz Egipta, gdje su čamili u ropstvu. Dani progonstva bili su dani velikih patnji, kada su svirale bile obješene o vrbe, jer nije bilo mjesta radosti, nego suzama. Razumije se, povratak su smatrali kao veliki događjaj te mu posvetili praznik u spomen oslobodjenja od tog ropstva. U spomen toga dana priredili bi kao neki banket, obrednu gozbu. Jelo se pečeno janje na ognju i kruh bez kvasa kao sjećanje na putovanje, kada se trebalo žuriti, te nije bilo vremena čekati dok kvas uskisne. Jeli bi opasanih bokova, obu-

venih negu, sa štapom u ruci, žurno, da ih sve podsjeti na žurno vračanje u svoju zemlju. Blagdan se zvao Pasha.

U Veliki četvrtak čuli smo, kako je Krist željno želio proslaviti taj blagdan sa apostolima. Krist je dakle htio proslaviti taj blagdan, ali mu je značenje neizrecivo uzvisio. Ono je jagnje imalo označivati njega, koji će se žrtvovati za ljude. Obred večere pretvorio je u oprosnu večeru. Još više, sadržaj te večere proteže do svršetka svijeta. Na njoj se odigrao najznačajniji dogadjaj za život vjernika: Krist je našao ... način, kako će ostati do konca svijeta u sredini svojih, u srcima svojih. Izmislio je nedokučiv znak ljubavi, sredstvo trajnog sjedinjenja. Autoritativno naredjuje za sva vremena obnavljanje euharistijske gozbe na spomen te oprosne večere. Na toj je večeri ujedinio u jedan pogled, u jedan osjećaj ljubavi sve narode, svih vremena, i htio je, euharistijska gozba da bude znak i faktor tajnog jedinstva medju ljudima, napose medju vjernicima.

Blagdan mira

Povijest iznosi, da je Odisej svjetovao Ahila, neka ahejskim vojnicima prije bitke dade kruha i vina: kruha, jer je za njih značio snagu mišica, da se bolje bore, vina, da se, omamljeni ili opijeni vinom, bezobzirnije medjusobno uništavaju, kao što se i danas običaje stvarati ratno raspoloženje raznim ekscitativnim sredstvima.

U Kristovoj ustanovi Euharistije kruh jača dušu, da ona postane gospodarom tijela, da ovo služi istini, ljubavi i slozi, da bude orudje milosti i života, dakle sredstvo i znak mira, a ne rata. Vino u Kristovoj ustanovi Euharistije zanosi i božanski opija nedužnim i svetim pijanstvom ljubavi, koja oprašta, koja pomaže, koja usrećuje. Jakost Euharistije nije jakost gladijatora ni Jude, nego jakost svete duše, mir čiste Ivanove duše, koja umire od zanosa ljubavi. Nije li uputno isticati Euharistiju kao znak i sredstvo mira upravo danas, kada je zrak prezasićen pojmovima i izrazima nesloge i rata?

Blagdan jedinstva

Zajedničko blagovanje uvijek označuje neko jedinstvo prisutnih, jer se oko jednog stola kupe samo prijateljska srca. Apostoli oko Krista na zajed

ničkoj večeri predstavljaju idealnu zajednicu prijateljskih srdaca, a dvorana posljednje večere predstavlja zemaljsku kuglu, na kojoj se posvuda, od istoka do zapada prinosi Bogu čista euharistijska žrtva /Mat. 1,1/. Nije li na taj način čitav svijet jedna država, jedna obitelj pod Ocem nebeskim, okupljena oko zajedničkog stola ljubavi i sreće!

Pogledajte znakove, pod kojima se blaguje Krist. Onaj kruh je nastao od mnoštva zrna, ono vino od mnoštva zrna. Nijesu to više pojedina zrna pšenice ni grožđa, to je sada nešto jedno i jedinstveno. Posvuda je na zemlji isti euharistijski kruh, isto jedinstvo s Kristom, time jedinstvo izmedju onih, koji se hrane euharistijskim kruhom. "Jedno smo tijelo mnogi", reći će sv. Pavao /I. Kor. 10,17/. Razdvojenim duhovima sadašnjice ovo izgleda utopija, ali zato upravo strahuju pred sutrašnjicom, jer je svakomu drago stati uz prijatelja, nikomu uz prezdrljiva lava.

Kada su prvi kršćani pristupili Euharistiji, sam je taj pristup značio početak nekog jedinstva medju ljudima. Zajedno su pristupili plemići i pučani, slobodni i robovi, bogataši i siromasi, učeni i neuki. Euharistijski oltar ne poznaje razlike, jer je Krist za sve isti. Raznim surogatima jednakosti, koje su ljudi izmislili, ponosno možemo suprostaviti ovu jednakost, koja ne izjednačuje, da sve osiromaši, nego da sve duhovno obogati i usreći.

Pogledajte crkvu, bilo koju crkvu, lako ćete uvidjeti, da je i u samoj zgradi Euharistija znak jedinstva. Oltar je centar crkve, klupe su prema njemu poredane, voda služi za znak čistoće, koju treba imati primajući Krista, misa je najvažniji obred i t.d.

Iz slavnih stranica prošlosti naših vjernih predja neka nam neprestano lebdi pred očima prizor, kada je pobožni starac krijepio ljude, "da im snaga Bogu slična bude". Nije to bila snaga, kojom krvav nož zadaje smrtnu ranu, nego snaga, kojom je duša "višnjeg Boga puna". I danas sunce divno čudo gleda, i danas se ponosimo, da ima duša, koje za "umu čad pozmu" bilježi viteška djela vjere i ljubavi. Hranite se i dalje euharistijskim kruhom, da u slozi i ljubavi vam "snaga Bogu slična bude".

BLAGDAN SV. PETRA
/29. lipnja/

Jednu te istu sliku razni ljudi gledaju na raz ne načine. Trgovca zanima prodajna cijena, alikara zanima slikarska umjetnost, drvodjelca možda zani ma okvir, religioznu dušu zanima duhovni sadržaj , te, ako predstavlja doista duhovni sadržaj,ona pred slikom moli.

Pred nama je danas jedna od najznačajnijih figura povijesti. Danas se spominje ribar, čovjek,apostol, prvak apostola, kamen Crkve, sv. Petar.Čini mi se, da nam je najprirodnije, najbliže, najpoučnije, da se malo zagledamo u onaj ljudski elemenat, koji je u sv. Petru tako moćno progovarao. U zemaljskom životu sv. Petra dolazi do vanredno u - vjerljiva izražaja mudra izreka: Čovjek sam i ne smatram, da mi je išta ljudsko tudje.

Ljudski element

U Kristovoj se školi Petar postepeno odgajao u sveca. Bio je prost, neugladjen, neki pisac se usu dio reći, da mu je ime Kefa, Petra, stijena dobro pristajalo, jer da je bio tup, jedan od najtupljih Kristovih učenika. Mislio je kao čovjek, ljudski,ra čunao na prolazno, materijalno, zamišljao Krista kao ovozemnog mesiju i t.d.

Njegova nam je narav vrlo uočljiva, poznata.Pli tak, površan sangvinik. Krist opisuje teškoću, da bogataši udju u nebo, a Petar odmah pita, što će do biti za nagradu za to, što je sve ostavio, kao da vjernik pita kamate ili dobiti /Mat. 19.27/. Krist uči, kako zlo, što izlazi iz čovjeka, zle misli,ri ječi i djela kaljaju čovjeka, a Petar pita razjaš njenje /Mat. 15.11/. Čas je prije rekao, da je spre man za Krista i u smrt poći, a sada ga ne poznaje, niječe. Vidi Krista na moru, skače za njim,ali po- sumnja i počne tonuti. Lako zaspe, jer na Gori pre obraženja želi ostati, zaspati, a sv. Marko govori, da nije znao, što govori. U getsemanskoj noći, na- kon posljednje večere, spava. Njegova naglost,sla- bost i ovozemnost dolaze dotle, da pokušava Krista odvratiti, neka ne ide trpjeti /Mat. 16.23/,na što ga Krist otjera od sebe, jer je to bio vrhunac ljud

skog elementa u njemu, koji je bio odredjen da bude prvak medju nosiocima duha i nebeskih vrednota u novom kraljevstvu Božjemu.

Pad

S Kristom je boravio danima i noćima. Slušao je njegove riječi, gledao djela, prisustvovao čudesima, obećavao Kristu vjernost, a ipak je u dvorištu velikog svećenika tri puta zatajio Krista, kroz samu jednu noć, prije nego se jutarnji pijetao prvi put oglasio.

Recimo, da je Petar bio preveć pouzdan u samoga sebe, u svoje snage. Tko misli, da svatko može pasti, ali ne on, taj će lako iskusiti kako drugi nije pao, ali on jest. Bog je dozvolio, da Petar padne u grijeh izdaje, da pouči, kako se ne smije pretjerano pouzdavati u svoje snage. Čini mi se pak da je Petrov pad još značajniji. Bog je dozvolio Petrov pad, da dokaže, kako milost, snaga Božja čini čudesa na ljudskoj slabosti. Krist je poznavao Petra do dna duše. Ipak nije uzeo za prvaka apostola ni Ivana ni druge, nego upravo njega, Petra.

Iz ove činjenice crpemo najdublju pouku. S jedne strane pouka, da se nitko ne pouzdaje odviše u sebe, jer "tko visoko leti, nisko pada". S druge strane, ovaj ljudski, slabi element kod nekih vjernika, svećenika, biskupa i papa ne će uništiti Crkvu, jer je ona djelo Božje. Iznosi se, da su neki slobodni zidari bili u audienciji kod Lava XIII. Papa ih je primio, dapače im održao govor. U tom govoru rekao je i ovo" Poznati su mi, gospodo vaši ciljevi. Nije na posljednjem mjestu uništenje Crkve. Ali zapamtite: kada je ni biskupi i [illegible] nijesmo do sada uništili, ne ćete ni vi" /"Kat.Tjed." 1942. br.11 str.7/.

Pokajanje

Duhovito i poučno neki pisac zamišlja jednu scenu susreta između sv.Petra i Jude. Juda poslije nego je izdao Učitelja, izjedan od očaja, nosi konop i žuri prema šumi. Žuri odlučan, da prekine izdajnički život. Susretne čovjeka, koji gorko plače. Petar, vidjevši Judu, zapita ga: "Zašto se, brate, ideš objesiti?" Odgovor je bio kratak: "Izdao sam Učitelja". "Koliko si puta to učinio?", upita Petar. "Zar je potrebno više od jednoga puta?" dobaci Juda. "Ja sam tri puta", reče Petar, "ali Učitelj nas je učio da oprostimo sedamdeset puta sedam. Obojica smo da

leko od tog broja. Iskoristimo mogućnost, pitajmo oproštenje ". Juda je svršio u očaju i nepokajanju. A Petar?

Kada je treći put zanijekao Krista, dovoljno je bio samo jedan Kristov pogled, i Petar izidje napolje i gorko zaplače /Luka 22.61/. Legenda govori, da Petar nije prestao plakati sve do smrti, kad god bi čuo pijetla da pjeva. Svakako one suze, izvabljene samim pogledom Kristovim, znače prekretnicu. Petar je u tim suzama vidio svoju slabost, dobrotu Kristovu, težinu grijeha, izdajstvo svoje i drugih. Suze su oprale prljavštinu izdaje, Petar postaje prava "stijena", heroj duha.

Ovo dokazuje događjaj poslije Kristova uskrsnuća. Na obali Tiberijadskog jezera Krist ga tri puta pita, da li ga ljubi. Petar tri puta potvrdjuje ljubav. Nije li Krist htio trostrukim upitom da izbriše trostruku izdaju uoči svoje muke, koju je Petar bio učinio? Preko tolikih peripetija, toliko naglih, uzbudljivih prizora, dramatskih poteza, sada je završetak u trijumfu odanosti, ljubavi, koja će biti zapečaćena smrću sv. Petra kao mučenika.

Svršetak

Dana 29. lipnja 67. godine poslije Krista na vatikanskom brežuljku stajao je uspravan jedan križ. Tko je na njemu visio? Onaj, koji je mnogo čuo govoriti i koji je vidio moć križa: sv. Petar. Htio je da bude propetnglavom dolje, da pokaže da nije dostojan visjeti u položaju kao njegov Učitelj. To je dakle onaj Petar, koji je sada mučenik.

Božanski je element nadvladao element slabosti. Ljubav je prošla kroz toliko iskušenja, a ona je jaka kao smrt. Bol raspetog Petra i njegova krv označuju vrhovnu kupelj, spas, definitivno očišćenje od slabosti ljudskog elementa.

Neka nas ovo najprije nauči, da se čuvamo preuzetosti. Zatim, neka u nama rasplamti vjeru u Krista, koji je dopustio, da ga od trinaestorice Toma prisili da pokaže rane, jer nije htio vjerovati, koji je dopustio, da ga zaniječe, Petar, Juda izda. Jača je milost. Ljudski element može biti razoran kao bujica, jak kao pakao, ipak će ga milosni element nadvladati. Niti je došlo niti će doći na manje Kristovo obećanje: "I vrata paklena ne će je nadvladati" /Mat. 16.18/, jer "Ja sam s vama sve do svršetka svijeta" /Mat. 28.2o/.

UZNESENJE MARIJINO

Marija je poslije Isusova uzašašća na nebo ostala u Jeruzalemu. Ostala je, da u pratnji andjela posjećuje ona mjesta, na kojima se odvila tajna otkupljenja čovječanstva. Morala je ostati, da bude središtem nove obitelji vjernika, jer majka je uvijek ona, koja ostaje na poprištu u svim teškobnim časovima za obitelj. Nije li zgodna kombinacija, da ona, koja je Krista primila s neba u svoje krilo, isto ga i otprati, a još ostane kao veza djece, koju je Isus na križu njoj povjerio? Kao da joj je bilo teško tako rano ostaviti ljude sirotama.

U sutonu njena boravka na zemlji zamislimo kao da se odvija razgovor izmedju andjela, koji je prate, i Marije. Andjeli je pitaju, zašto pokazuje na ku bljedoću na licu i zašto ne posjećuje više ona sveta mjesta. Marija im odgovara, da ona gine, da gine od ljubavi, da se sprema na ekstatički prijelaz. Andjeli se odmah ponude, da odnesu do prijestolja Božjega njene želje. A koja je njena želja? Marija im odmah odgovori, da je jedna jedina, naime da vidi Trojstvo kakvo je u sebi. Dok andjeli lete da ponesu poruku svete Djevice - majke ona je već spremna da poleti dušom i tijelom u rajske visine.

To traži dostojanstvo majke Božje

Ovu istinu o uznesenju Marije donosi nam stara predaja. Ona nam donosi, da su apostoli pokopali Marijino tijelo u već pripravljeni grob. Za tri dana čula se nebeska pjesma i širio se neopisiv miris. Toma je došao poslije tri dana. Bilo mu je žao, što nije vidio mrtvu Djevicu te zaželi da je vidi u grobu. Otvori grob, ali ne nadje Marijino tijelo, nego samo cvijeće. Doista, poslije tri dana prestalo je pjevanje. To je pjevanje bilo kao pratnja i počast njenu tijelu za tri dana boravka u grobu, kao što je boravilo i tijelo njena sina.

Marija je nova Eva. Ona je majka Isusova, majka svih ljudi. Kao što je ona prva Eva donijela smrt ljudima tako ova, nova Eva, Marija, donosi život. Marija je zato morala pokazati potpunu pobjedu nad Evom. Njeno dostojanstvo majke Božje postavlja je do beskrajnosti Božje. Ona otvara izvor novoga ži-

vota, pa kako bi bilo moguće, da njeno tijelo osta ne žrtvom smrti? Ni i svom tijelu ne smije znati za kaznu smrti ona, koja je donijela sebi i drugima život vječni.

Ako čovjek želi upoznati svoju veličinu, neka pogleda u grob. Kosti u vlažnom prostoru, prah, crvi razoružavaju svaku veličinu, obaraju svaku oholost. Gdje će čovjek uvjerljivije doznati, što je, nego na groblju? Upravo zato je trebalo da Marija prijedje preko groba tako, da ne doživi raspadljivost groba, jer je njeno tijelo nosilo u sebi život, pa ne bi bilo dolično, da to tijelo, osjeti zakon raspadljivosti.

Mi se radujemo zbog ove časti iskazane Mariji. Bez sumnje, nebo poznaje svoje svečanosti, ali ljudska mašta nije u stanju predstaviti ni izdaleka slavlje, kojim je Marija primljena u nebo. Veselimo se također i zato, što je Krist pokazao kako djeca moraju nastojati častiti svoje roditelje. Isus je hoće dušom i tijelom k sebi u nebo. Radujemo se dakle i kao pobožnici Marijini i kao sljedbenici Kristovi, jer i Krist u nebu doživljuje neku punimu pobjede, gledajući, da i tijelo njegove majke doživljuje nagradu prije tjelesa svih ostalih ljudi. Prva je medju majkama, prva medju nagradjenima, prva medju uskrsnulima.

To traži dostojanstvo Bezgrešne

Istočni je grijeh onaj krajnji uzrok, koji je doveo u svijet smrt, jer po jednom čovjeku udje u svijet grijeh, po grijehu smrt /Rimlj. 5.12/. Zašto bi raspadljivost smrti obuzela Mariju, kad ona nije podložna istočnom grijehu? Njeno je porijeklo čisto, duša nije osjetila smrtnog daha grijeha prirode, zato i njeno tijelo kao čisti kovčeg zasluži je da ne osjeti ono poniženje, onu kaznu grobnog praha.

Najstariji povijesni podaci o ovoj svečanosti govore, da se svečanost zvala počinak, prijelaz, san Marijin. Nije ona umrla smrću koja straši i boli te izaziva bijeg. Umrla je kako umire srce na vrhuncu svoga napona ljubavi. To je ekstaza, koja je započela na zemlji, nastavila se u nebu. Makar mi i ne znali točno, koliko je Marijino tijelo ostalo u grobu, znamo sigurno, da nije osjetilo zakon raspadljivosti. Znamo, da nije ostalo čekati zvuk posljednje trublje, nego da je pošlo u rajske visine, da tamo dočeka svoju djecu.

U svijetlu ove Marijine nagrade uvidimo, koli-
ka je vrijednost milosti, koja i dušu i tijelo spre
ma na nebo. Kristovo mistično tijelo na zemlji uvi
jek raste, uljepšava se, sprema se na posljednje
proslavljenje, za sudnji dan. U tu je svrhu potreb
no da krepost i milost neprestano osvajaju Kristo-
ve vjernike, Marijine pobožnike, da im posljednje
proslavljenje bude potpunije i brže.

To traži Marijina svetost

Što je svetost? Bez sumnje, neka čistoća, lako
ća, koju duša i tijelo osjećaju, makar se nalazili
u suznoj dolini. Ne stiče se svojim vlastitim sna-
gama, potrebno je prihvatiti poziv milosti. Svetost
je nebeska atmosfera prenesena na zemlju. Tko se o-
vija u aureolu svetosti, taj najprije sluša pozive
milosti, spremno odgovara na njene pobude.

Svetost je i na ovoj zemlji neka sreća ili bla
ženstvo. Blaženstva izrečena od Krista doista su
kao predosjećaj nebeskoga blaženstva. Elizabeta je
bila nadahnuta Duhom Svetim, kad je Mariju nazvala
blaženom. Nazvala je blaženom, jer je "vjerovala "
/Luka 1.45/. Marija je vjerovala vjerom punom plo-
dova, životnom vjerom, koja spasava i usrećuje.

O vjeri je rekao sv. Pavao da je ona već neki
posjed ili podloga posjeda Boga /Heber. 11.1/. Du-
ši bez tijela kao da nešto fali. Kakav bi to bio
blaženi posjed vječnoga života za Mariju, da nije
odmah s njom došlo i njeno tijelo, koje je probo mač,
kako je prorekao Šimun /Luka 2.35/, do trajnog pro
badanja na Golgoti. Duša i tijelo u slavi čine, da
je Marijina nagrada potpuna, njena pobjeda nad grešnom Evom savršena.

Ova Marijina svečanost zove čovjeka današnjice,
da se otrese veriga materije, da pogleda u nebo, a-
ko hoće doživjeti potpunu sreću. Marija je kao mi-
risava grančica, koja nije smjela izgubiti zelen
list života tijela. Presadjena u nebo je. Za zemalj
ske putnike to je dan veselja, podloga utjehe u ne
voljama, pomoć u potrebama, ufanje i spasenje. Kra
ljice na nebo uznesena, moli za nas!

SVI SVETI

Pri izumiranju poganstva javljao se sve više kult nepoznatoga Boga. Sv. Pavao je pohvalio Atenjane, da su vrlo pobožni, jer je našao žrtvenik s natpisom "Bogu nepoznatomu" /Dj.Ap. 17.23/. To nalazimo na spomenicima starog Rima, na pr. na Kampidoliju, na Palatinu i drugdje. Na jednom od ovih piše: "Bio Bog ili božica". To znači kao da se pisac bojao da ne uvrijedi božanstvo, ako mu prepiše spol, koji mu ne pripada, jer su pogani zamišljali bogove kao ljude, različite po spolu.

Mi se danas ne nalazimo pred nepoznatim bogovima, ali slavimo spomen nepoznatog mnoštva, koje je vidio sv. Ivan u Otkrivenju, ali ga nije mogao nit ko izbrojiti, od svakoga naroda i plemena i puka i jezika" /Otkr. 7,9/. Popis svetaca, koji posjedujemo, nepotpun je. Samo su Bogu poznate nepoznate duše, koje su prošle ovom zemljom nečujno, neopaženo, kao spaljene žrtve, a sada su blažene u krilu presv. Trojstva.

I u starom je Rimu postojao Panteon, zgrada posvećena poznatim i nepoznatim bogovima. To znači, da ljudska duša osjeća potrebu, da u predmet svoga čašćenja uključi i bezbrojne nepoznate duše, koje zaslužuju štovanje barem kao nepoznate, bezimene. Danas je ta zgrada posvećena mučenicima, koji su posvetili zemlju po svim dijelovima zemaljske kugle. Od svečanosti svih mučenika zajedno prošlo se na svečanost svih svetaca zajedno.

Zar je to idolopokłonstvo? Nipošto. U Svecima štujemo sliku, vjernu sliku Božju, štujemo Boga. Oni su posinci, oni su heroji, oni su naš uzor i rječiti propovjednici slave i savršenstva Božjih. Zar se otac ne štuje, kada mu se štuju sinovi i kčeri?

To su sveci

Svetost izgleda danas jedna zastarjela vrednota. Previše su ljudi materijalni, predani zemlji i tijelu, da bi mogli shvatiti veličinu svetosti i uzljubiti njenu ljepotu. Svetost je ideal, a gdje je teženje današnjeg čovjeka prema idealima?

Nitko ne može reći, što je svetost. To je u krajnjoj granici dar s neba, to je zahvat Božji u

ljudsku dušu, to je prosvjetljenje s neba, jakost s neba, očišćenje s neba, to je sviranje Duha Svetoga na harfi ljudske duše, koja tada proizvodi nebeske melodije.

Ako ne znamo, što je svetost, znamo sigurno kako ona počinje. Ona od čovjeka najprije traži, da bude svoj, gospodar nad niskim prohtjevima tijela. Svetac je najprije borac za prava duše nad tijelom, duha nad materijom, vječnosti nad vremenom. Tko ne počne najprije s tim, da u sebi ušutka glas grijeha, glas gmaza i gorila, a da zapovijeda razum, vjera i Duh Sveti, taj ne će moći procijeniti ni uzljubiti svetost.

Naš primjer

Jedna je od običnih pogrešaka i iskrivljivanja pojma svetosti u tome, da ljudi svece zamišljaju kao nadljudska bića, koja nijesu od mesa i kosti, tijela i krvi. Naprotiv je istina, da su sveci ljudi, koji su možda osjećali veći teret tijela nego obični smrtnici, ali su na većim poteškoćama pokazali i veće junaštvo, jer se na megdanu poznaju junaci.

Zato nam danas najprije pred očima dolazi uloga svetaca kao primjera. Nije li potresno, kada stari otac okuplja oko smrtne postelje svoju djecu pa im preporučuje, da se ugledaju u čast svoga roda? Nije li najuvjerljiviji zalog sretne budućnosti, ako se štuju prvaci prošlosti? Nije li pravo štovanje u tome, da se oponašaju njihove vrline? "Sjetiti ću vas kreposti vaših otaca, da uvidite, kako morate biti kreposni i vi", to je opomena, koju danas upravlja Crkva svojim vjernicima, jer sveci su kao duhovni očevi prema običnim vjernicima, koji na zemlji još izgradjuju u sebi lik svetosti.

Naša pomoć

"U kući Oca moga mnogi su stanovi", govorio je Isus /Iv. 14,2/. Mnogi su stanovi, a jedna je kuća. Danas kršćanin ponosno misli na veličinu svoje vjerske zajednice. Zajednica Božja zahvaća vrijeme i vječnost, sadašnjost i prošlost, nebo i zemlju. Vjernici na zemlji nalaze se u jednoj prolaznoj fazi, na prolaznoj stanici, a njihova braća i sestre u nebu nalaze se na posljednjoj stanici, u luci.

U toj je zajednici sve uredjeno. Posve je prirodno, da Otac nebeski potrebnima dijeli iz blagajne imučnika. Izmedju svetih duša u nebu, putnika na zemlji neprestano kolaju molitve, dijele se plodo-

vi, primjenjuju se zasluge, i možda suze ovog kršćanina, kojima na zemlji nepravedno trpi, olakšavaju boli kojega njegova brata u čistilištu.

Nekoć je Bog htio uništiti hebrejski narod, jer je postao nevjeran. Bile su dvije svete duše, Mojsije i Aron. Njima je Bog govorio, neka se uklone, da istriježbi nepokorni narod, ali oni se postave kao brane, da spase narod. Bog pogleda u njihovu svetost i kazni samo tri najveća zločinca /Num.16, 2o i sl./.

Ova moć zagovaranja, obrane, pomaganja sa strane svetaca nije prestala niti će prestati. To podiže duše vjernika na današnji dan. To ga veseli i daje mu snage, da ne sustane na putu, posutu trnjem, da ne padne pod teretom životnog križa. Tko bi izbrojio zasluge svetaca, zbog kojih Bog ne može kažnjavati svijet, kako bi ga morao kazniti? Tko upravlja sudbinom svijeta: vidljivi upravljač, ili nevidljive duše svetaca?

Zaključimo

Sveci nose na svojim čelima slovo T, kao znak križa. Davno je Ezekijel u tom slovu našao znak obrane od smrti /Ezek. 9,6/. To pak slovo sliči križu, t.j. svetost je križ. Sveci se oponašaju naporom, podnosenjem, mučeništvom duha. Sv. Pavao je shvatio svetost kao dužnost, jer "ako s Kristom trpimo, da se s njim i proslavimo" /Rimlj. 7,17/. Molimo svece, nadasve pak nasljedujmo sveće, jer je najbolje štovanje svetaca nasljedovanje njihove svetosti.

BLAGDAN SV. KRUNICE

Ovo je glavni blagdan pobožnosti mjeseca listopada. On nas uvodi u ozbiljan i potresan obred uvlačenja u sebe, umiranja. Priroda počinje sa sebe svlačiti zelenilo. Lišće iznemoglo u borbi sa žestinom sunca postepeno žuti i pada. Oko Marijina oltara okupljaju se vjernici i zajednički izgovaraju riječi priprave za sudbonosni čas smrti: "Moli za nas sada i na času smrti naše".

Ne bojte se, vjernici! Marija je majka života i pobjede. Veliki genij, organizator i svetac duša Lav XIII. pozvao je vjernike, da Mariji posvete mjesec listopad, jer je znao, da je Marija donijela svijetu život, Krista, a da je Krist pobjednik nad životom i smrću. Ima li uzvišenijeg posla negoli uputiti ljude u tajnu života i smrti?

Marijina djeca na okupu

Ovo je veliki dan naše duhovne Majke. Mi na nju imamo pravo, neotudjivo pravo, jer nam ju je dao njezin umirući Sin, kada je našem predstavniku sv. Ivanu rekao: "Evo ti majke". Tim se pravom služe milioni, koji se danas s posebnim žarom obraćaju Mariji, jer je ovo dan Majke i njene duhovne djece.

Ona je naša duhovna majka. Rodila nas je duhovno, jer nam je dala Sina, koji je pokazao stazu istine, predao nam Evandjelje i nepogrešivu Crkvu. Dala nam je Sina, koji nam je otvorio riznicu milosti, da budemo sposobni zaradjivati nebo i nebeske vrednote. Time je Marija uzgojila, podigla, oplemenila, posvetila ljudski rod. Njezinim krepostima čovječanstvo duguje najveće priznanje, jer je odgojila novi, kršćanski naraštaj.

Danas se dakle okupljamo oko Marijine slike. Mnogo je Marijinih štovatelja, naše braće i sestara, lanjske godine slavilo ovaj blagdan, ali ove godine su medju drugom braćom i sestrama na drugom svijetu. Svi ti, koji su otišli, i mi, koji idemo za njima, sačinjavamo jednu obitelj, jednu duhovnu zajednicu, koja zove Mariju: Marijo, majko!

Na jednom bojnom polju našla se dva vojnika protivnih, zaraćenih strana sučelice. Dok je jedan od njih posegnuo za ubojitim sredstvom, da ubije drugoga, ovaj povika: "Nemoj! Imam majku". To je

ime, taj mili prizvuk odjeknuo je u srcu onoga drugoga kao zov iz mladjih dana, kao ime puno mira, slatkosti i utjehe, i odložio je ubojito oružje. Kako bi se prava djeca jedne majke mogla medjusobno ubijati?

Ne samo da se ljudska djeca ne bi smjela svadjati, ubijati, ona bi se morala medjusobno razumijevati, slagati, pomagati. Eto nam, vjernici, prve velike pouke za današnje čovječanstvo, napose za Marijine štovatelje. Nije pravi Marijin štovatelj, koji bližnjemu čini zlo, želi zlo, nanosi štetu ili ga na bilo koji način upropašćuje. "Marijina smo djeca mi", to je lozinka, na koju se mora pozivati svaki kršćanin, kada traži, kakav će odnos zauzeti prema bližnjemu.

S krunicom u ruci

Pobožna predaja donosi, da je ista Majka Božja, naša zajednička duhovna majka, rekla sv. Dominika: "Ovu ćeš pobožnost /sv. krunicu/ svojim propovijedanjem raširiti medju kršćanski narod, jer ona je meni i mojemu Sinu najmilija, a sv. Crkvi najjača pomoć za svladavanje krivovjerstva, za dokinuće opačina, za oživljenje kreposti, za sticanje moje zaštite i za postignuće Božjeg milosrdja. Po njoj će pravovjernici sticati neprocjenjive milosti i po njoj će uvijek u meni nalaziti svoju pomoćnicu u svakoj potrebi i nevolji".

Djeca za majčin imendan ili rodjendan nastoje doznati, što je majci najdraže, pa joj nastoje udovoljiti. Danas je našoj duhovnoj majci, Mariji pravi imendan, njezin dan... eto nam krunice, rekla je, da joj je to najmilija molitva. Njoj i Sinu, njoj i Isusu, gospodaru vremena i vječnosti, neba i zemlje. Kada obitelji prijeti neka pogibelj, članovi obitelji traže izlaz, sredstva obrane. Pa eto, duhovnoj zajednici kršćanstva kao i uvijek neprijatelji zasjedaju. Marija je rekla, da je krunica moćno sredstvo obrane. To je i dokazala. Eno vam pobjede sv. Dominika nad Albigenzima, o kojima danas jedva spomena; pobjede kršćana nad polumjesecom kod Lepanta 1571; pobjede kršćana u osamnaestom vijeku kod Temišvara i t.d. Doista, iza mastojanja političara, vojnika i diplomata stoji nevidjena duhovna majka, koja sigurno ne zaboravlja svojih obećanja i svojih pobjeda, jer je ona "sve zablude sama satrla". Dobronamjerni ljudi strahuju nad ljudskom zlo ćom, nad razornim ratnim sredstvima moderne tehni-

nike. Čuli ste, da je Marija rekla, da je krunica sredstvo za dokinuće opačina, za satiranje zloće. Dobre duše žele biti još bolje, svetije. Vaša prisutnost, vjernici, svjedoči, da je vama stalo do toga, da nasljedujete Mariju. Ona je obećala, i neće to obećanje povući, da je krunica sredstvo za oživljavanje kreposti, za sticanje svetosti.

Pred Majkom

I danas sjedi Marija pred nama kao kraljica i majka. Vidimo je po hramovima, po kućama. To je napose vidljivo u njenim svetištima, na pr. u Lurdu. A tu je ona s krunicom u ruci. To je njeno prijestolje, odakle dijeli bijednoj djeci darove milosti i milosrdja.

Sjedinimo se danas u duhu s našom braćom oko velikih svjetskih svetišta kao u Lurdu, Pompeju i drugdje. Osjećamo se braćom. Poznajemo svoju braću, jer tamo oni uzdižu ruke prema Mariji, da im pomogne, da ih spasi, da ih uputi na put mira i sreće. I ta naša braća znaju za neke radosti, a još više za boli, a čeznu za vječnom slavom. Sve im to stavlja pred oči Marijina krunica. Radosti djetinstva, boli zrelosti, slavu blaženih. Nije li to život svih nas, život one bezbrojne braće i sestara, koji danas zazivaju istu duhovnu majku po zemaljskoj kugli? Doista, uzvišen primjer jedne obiteljske zajednice.

Budimo svijesni ove veličine naše vjere, ove naše velike, sveljudske zajednice. Jurišajmo na Majčino srce, jer ona može biti ljuta, ali nas ne smije odbiti, jer je ona jedina naša duhovna majka. Na današnji dan, na dan njenih pobjeda isprosit će pomilovanje grešnicima, utjehu nevoljnima, jakost slabima. Svima nama, koji se uvijek nalazimo pred jamom duhovne smrti, neka odzvanjaju riječi utjehe: "Živote, slasti i uzdanje naše.... moli za nas sada i na času smrti naše. - Amen".

BEZGREŠNA

Kada je pirinejska pastirica zapitala: "Gospodjo, budi tako dobra, pa nam reci tko si", gospodja je rekla svoje ime. U imenima se krije bitnost, imena očituju tajnu samog bića. "Ja sam Bezgrešno začeće". To je Marija. To je njena bitnost. Po tome se Marija razlikuje od svih ostalih stvorova, jer njoj, samo njoj, to ime pristaje u potpunom značenju riječi.

Ganutljiv je prizor, koji nam pruža Evandjelje. Književnici i fariseji vode Isusu preljubnicu, da on izreče sud po zakonu Mojsijevu, koji je takvu kažnjavao kamenovanjem. Nijesu ti lašci vodili grešnicu iz ljubavi prema kreposti niti iz želje da bi jednici pomognu. Oni su htjeli Isusa kušati, da ga mogu optužiti. Oni su htjeli uhvatiti Isusa u klopku zakona, ali Krist njih hvata u tu klopku. Po Mojsijevu zakonu najprije su svjedoci bili pozvani, da bace kamen na optuženu. Krist im dakle reče:" Koji je bez grijeha, neka prvi baci kamen na nju" /Iv.8, 7/. To je poziv Isusa, utjelovljene pravde. Medjutim, savjest ih je i odviše grizla, da bi postupili kao da su bez grijeha. Otišli su jedan za drugim. Ostala je samo grešnica, bijeda, i Isus, milo srdje.

"Koji je medju vama bez grijeha". Naša narodna poslovica odgovara: Tko se ne rodi, ne pogriješi, što znači: svaki se rodjeni čovjek može smatrati grešnikom. Ista narodna mudrost, odraz kršćanske vjere, nadodaje: Samo jedna je bila, koja nije sagriješila. Ta jedna jest Marija, bezgrešna, majka Isusova, majka Božja. Prestrogim sucima ljudske slabosti upućuje Krist isti poziv i okladu: "Koji je medju vama bez grijeha". Oholicama dvadesetog vijeka, koji se bahato izdižu i ponose svojim pronalascima dobacuja Isus istu okladu.

Recimo čovjeku današnjice iskreno u lice, da je malen, neizmjerno malen, neznatan. Nekada se čovjek sramio grijeha. Srame ga se i danas barem neke elitne duše. Čovjek je nekada držao do sebe. Danas se ne srami grijeha, jer ne cijeni sebe. Čovjek je izgubio vrijednost pred samim sobom. To je najgori bankrot. Devalvacija novca je šala prema devalvaciji čovjeka. Rekao je neki umnik, da rumenilo označuje

u čovjeku unutarnje granice krivnje. Gdje se zarumeni, tu baš počinje njegov plemeniti ja.

Ako ćemo ići dalje, onda moramo reći, da je današnji čovjek bolestan. Duševno bolestan. Postoji ime bolest, koja se očituje u raspadanju ličnosti, u cijepanju svoga ja, kako bi rekli stručnjaci. Čovjek sebe ne poznaje, smatra se u duplikatu, ne smatra sebe činiocem onoga, što je ovaj čas učinio. Čovjek današnjice sebe ne nalazi, sebe ne posjeduje, sebe ne cijeni, jer se ne srami zbog krivice i ne priznaje se krivcem. A tu bi počela veličina njegova, njegovo obračenje, put sreće.

Pred likom Bezgrešne

Naučimo gledati sliku. Uzmimo naočale vjere. Ako samo umjetnik može gledati umjetničku sliku i razumjeti je, samo kršćanin može gledati kršćansku sliku i razumjeti. Pred nama je slika Bezgrešne, slika one, koja ne samo nije sagriješila osobnim grijehom, nego niti onim grijehom naravi, onim najmanjim grijehom, koji zovemo istočni grijeh.

Bezgrešnu slikaju uzdignute glave. Tijelo je podložno njenoj duši, kao što je instrument podložan izvrsnom umjetniku, koji s njim izvodi uzvišene melodije. Uznjihana na obalama svetosti nije se spustila do blata grijeha. Nikakva strast, nikakvo neuredno čuvstvo, ništa nije pomutilo nebesku čistoću i sjaj njenih očiju. Stupala je po zemlji noseći u sebi nebo. O, poklonici materije, o, robovi tijela, o, smrtnici, naučite od Bezgrešne, da samo visine, azur, nebo uzvisuje čovjeka i čini ga sretnim i mirnim i velikim. Visine su za velike ljude, a za gmazove je samo zemlja.

Bezgrešna gazi zmiju, grijeh. To nas uči, da nije moguć kompromis s grijehom. Mediokritetima i izdajicama govori, tko sa zlom paktira, da od zla i pogine, ili kako bi rekla naša narodna: Tko s vragom tikve sadi, o glavu mu se razbiju. Zlo ili grijeh najprije se osveti počinitelju ili grešniku. Poslije njega osvećuje se njegovima. Često se dogodilo, da su već sinovi plakali zlodjela otaca i za njih ispaštali. Bezgrešna nas uči, da grijeh vodi k propasti. Što čini ljude današnjice nemirnima, nesigurnima ako ne grijeh nesloge, mržnje, nepravde, pohlepe, nepravde i drugih otrova ljudskog društva? Ili će čovječanstvo pogaziti grijeh kao Bezgrešna, ili će grijeh pogaziti čovječanstvo i smrviti ga. To je vječni zakon, zakon prošlosti i sadašnjosti i

budućnosti. Tko zlo čini, zlo dočeka.

Bezgrešna gleda put neba. Ljudima današnjice dovikuje, neka ne bulje samo u zemlju, kao životinje. Ako je geocentrizam pogrešan u nauci, mnogo je pogrešniji u istini života. Mahune zemlje ne mogu zasititi dušu odredjenu zanebo. Neki je zalutali uh uzviknuo: "Diis extinctis successit humanitas", t.j. na garištima bogova uzdiglo se čovječanstvo. Toga umišljenika već nema, davno se raspao, a čovječanstvo slijedi gaziti zemlju i osjećati njene trnovite staze i zalijevati ih suzama boli.

Zamjena srca

Bezgrešna drži ruke na prsima ili ih širi prema nama. Od šestog stoljeća običaj je slikati Mariju tako, da na njenim prsima, na mjestu srca, stoji Isus, Isus kao da je hostija, Marija kao da je ostensorij, pokaznica. Treba li nam za danas rječiti pouke? Staviti Isusa, da on uzme prvo i odlučno mjesto u našem životu. Nositi Krista posvuda. Utisnuti njegove misli, njegove osjećaje i primjer djelovanja u mislima, osjećajima i djelovanju svih ljudi.

Što bismo time polučili? Svrha je dolaska Kristova bila ta, da čovječanstvo podigne do Boga. Na katastrofi čovječanstva sudjelovala su tri aktera: djavao, Adam i Eva. Na djelu obnove sudjeluju takodjer tri aktera: andjeo, koji navješćuje, Marija, koja prihvaća, i novi Adam - Krist, koji ostvaruje preporod, uskrsnuće.

Kada pojedinci i čovječanstvo budu odražavali Krista, njegovu nauku i njegov primjer, onda će se moći reći, da je cilj Utjelovljenja ispunjen, da se ostvario misterij Božića, da je čovječanstvo na putu trajne sreće, na putu prema Bogu.

Pred nama je primjer Marijin, da je slijedimo bez grijeha. Pred nama je njezin zagovor, ako nas grijeh odbija, neka nas bijeda tjera do njenih nogu, da se kajemo i da je molimo, neka prikaže svoju svetost mjesto naše zloće. Bezgrešna, moli za nas!

BOŽIĆ

Čitao sam ovih dana jedan, po nakani pisca, vrlo nizak i zlonamjeran, ali i pored te namjere vrlo poučan članak. Pisac iznosi neku tobože statistiku, pravednu od nekoliko stručnjaka, u kojoj se iznose neke idejne i upravne komponente Katoličke crkve. Njena povijest pokazuje krivulju. Kada je svjetovna moć Crkve u Srednjem vijeku bila na vrhuncu, efikasnost ili plodonosnost je bila najslabija. U XX. stoljeću svjetovna je moć Crkve svedena na nulu, ali zato je njena efikasnost, utjecajna moć na vrhuncu, na kojemu nije nikada bila. Uloženi pak trud danas je uza sve to manji negoli je bio prije, manji negoli je bio u Srednjem vijeku.

Članak nam i protiv volje piščeve otkriva mnoge tajne. Uči nas, da svjetovna moć nije crkveno područje. Uči nas nadalje, da utjecaj i plodonosnost ne ovise o njenoj svjetovnoj moći niti o ekonomskim uslovima, nego o nečemu drugomu. Uči nas, da u životu Crkve gledamo onu tajnu, nevidljivu snagu, ono nama nevidljivo svijetlo, koje Crkvu vodi i krijepi milosnim darovima, duhovnim snagama, koje su ljudima nevidljive, ali su božanski jake i uspješne.

Jedan je od dokaza te unutarnje snage i svijetla upravo Božić. Nijedna svetkovina, koju su ljudi izmislili i ustanovili, ne prodire tako duboko u srce kao ova. Na druge svečanosti ljude treba upozoravati, pozivati, poticati, ali na ovu probude se i pospani, dođu u crkvu i "gosti", koji se rijetko vide. U crkvi, na ulici, u kućama raspoloženje je Božića kao neki fluid, svijetlo, snaga, te čovjek ide kao oni pastiri, koji nijesu znali, kamo idu. Neki sanjaju, da će spomena na Božić nestati, ali, što Bog napiše, to čovjek ne može izbrisati.

Svijetlo i snaga

Krutom i ukrućenom čovjeku današnjice smiješi se iz jaslica malo, dobro, nježno Dijete, na rukama čiste i lijepe Djevice. Ima li dražesnije pojave negoli je pojava djeteta? Ovaj je potez učinio Bog zato, da ljudi pristupe Bogu u ljudskom obliku

povjerljivo, kao bratu, da mu govore svojim jezi - kom, da ga ljube i slijede u njegovu zemaljskom, ljudskom životu i djelovanju. Prijetnjama, ukočenos ti, strogosti i nemilosrdnosti današnjice Dijete iz Betlema suprostavlja svijetlo i snagu miline, bla- gosti i ljubavi.

"Toto orbe terrarum in pace composito", t.j. ka da je posvuda na svijetu vladao mir. Možda je vri- jeme Kristova dolaska bilo jedino vrijeme u povijes ti, kada nitko, ama baš nitko nije na zemlji ratо- vao. Zato nemirnom, punom mržnje i ratnog duha čov jeku današnjice Dijete iz Betlema pruža suprotnu sliku. Oko Djeteta samo miroljubivi ljudi: Marija, Josip, pastiri, mudraci. Ne svjetluca se oružje, ne šume motori avioni ni buka strojeva, nema tu diplo matskih natezanja, laži, ne čuje se prijetnje ni ucjenjivanja. Dijete iz Betlema donosi, navješćuje, propovijeda, traži, naredjuje mir, unutarnji i vanj ski, pravi i potpuni mir.

Neka pristupe oholice, objesni i pohlepni. Ne- ka povire u onu štalu, pravu pravcatu štalu, ljudi luksusa, i reka nauče, da pravo kršćanstvo računa uvijek na snagu skromnosti, poniznosti. Majka - pros ta domaćica, poočim - tesar, oboje - siromasi. Sve, što je zemaljsko, pa i najveći kapital, ne može i- mati duboke i trajne snage kao što je imaju skrom- nost, poniznost, kršćanski podnesena patnja i križ.

O, da bi čovjek današnjice pokleknuo pred jas- lice, otresao se nijemih paragrafa, oslobodio svo- ju dušu od gradske vreve, od zadimljenih salona, od laži društvenih obzira, te naučio, kako je Betlem sav u prirodi, u zelenilu, u poeziji, u srcu! Bo- žić je svetkovina nepomućene radosti. Pastiri i kra ljevi, nevina djeca i odrasli danas prilaze Betle- mu s "veoma velikom radošću" u srcu, jer danas je svetkovina svijetla, vedrine, ljepote, radosti.

Napose i osobito je potrebno, da kršćanske obi telji podju jaslicama. Mali Isus je bio dijete. Maj ka ga rodila, gojila i odgojila. Kasnije će tc Di- jete prisustvovati svadbi u Kanu, ustanoviti brak kao sakramenat, posvetiti i uzvisiti obiteljsko o- gnjište. Isus je bio član obitelji, ali kreposne o bitelji, pune vjere, ufanja i ljubavi Božje i me- djusobne. U zrcalu obitelji u Betlemu neka se pog- ledaju sve kršćanske obitelji: kad one odraze tu obitelj, onda će osjetiti i sreću obiteljskog, ze- maljskog života.

Posredstvom Djeteta

Priča se o nekom kapetanu, da je doživio takvu oluju na moru, te je bio izgubio svaku nadu u spasenje od nemile smrti u morskim dubinama. U bijesu valova, u tami od gustih oblačina, koju su samo osvetljivale strijele gromova i bljeska, u vrisku i zapomaganjima kapetan uzme jedno dijete u ruke, podigne ga prema nebu i reče: "Ako smo, Bože, svi mi stariji grešnici, poštedi ovo dijete, ono je bez grijeha". Predaja svijedoči, da se vjetar umirio, more stišalo, povirilo svijetlo, a nada u srce svih ulila snagu i utjehu.

Doista, Betlem je velika ispitna karta. Djeca, očevi i majke, obitelji, narodi i čovječanstvo mogu naučiti najpotrebnije istine za život, opskrbiti se najpotrebnijim snagama za život i smrt, vrijeme i vječnost. Bez sumnje će taj ispit pokazati, da je čovjek daleko, daleko od ostvarenja ideala Božića, daleko od iskorištenja božićnih vrednota istine, ljubavi, milosti. Konstatirat će neznanje, zloću, grijeh. Što onda?

Stari vojskovodja Temistokl morao je pristati na zemlju kralja, kojega je bio uvrijedio i pred kojim se morao skrivati. Od straha se zakloni u prvu prostoriju, ali nije znao, čija je. Netom začu iza sebe neki žamor, promisli, da je upao u osvetničke ruke onoga, koga je bio uvrijedio. Okrene se, ali na svoje iznenadjenje opazi nejako dijete, koje u svojoj bezazlenosti nešto tepa i pruža ruke prema jadnom bjegunčcu. Uzme dijete na ruke, ali sve u strahu. Dijete je bilo kraljev sinčić. Doleti kralj, ali, kad opazi kako ne može zamahnuti mačem, jer je njegov sinčić na rukama bijednika, i kada se sjeti, kako bezazleno dijete nema straha, da ga njegov protivnik zagrli, kralj zagrli jednim zagrljajem svoga sina i svoga protivnika.

Vjernici! U oluji vremena, u borbama života, kada nas straše vlastiti grijesi podignimo prema nebu nebesko Dijete iz Betlema. U valu mržnje, nemira, straha i nesloge neka nas brani i čuva to Dijete. Ono je donijelo i danas pruža i našem naraštaju ruku pomirenja, ruku spasenja. Uhvatimo tu ruku spasenja, jer Dijete je u jaslicama zlato, da nas spasi i usreći. Bog će zagrliti i nas, jer smo ipak duhovna braća Kristova, posinci Božji.

s a d r ž a j

OTKUPIMO VRIJEME OVE GODINE /Nova godina/ 5
IME, KOJE JE NAD SVAKIM IMENOM /Nedj.p.Nove god/ 8
SVETO OGNJIŠTE /Nedjelja sv. Obitelji/ 11
SVETI UGOVOR /2.nedjelja posl.Bogojavljenja/ 14
HIGIJENA DUŠE /3. " " " / 17
MALOVJERNI SU BOJAŽLJIVI /4.nedj.posl.Bogojav./ 2o
KUKOLJ NAS POUČAVA /5.nedj.posl.Bogojavljenja/ 23
TAJNA GORUŠIČNOG ZRNA /6. nedj.posl. " / 26
BUDIMO ŠTO SMO /Sedamdesetica/ 29
RIJEČ BOŽJA PUTOKAZ ŽIVOTA /Šestdesetica/ 32
PREKO BOLI K SVIJETLU /Pedestica/ 35
STARA ZMIJA /1.nedjelja Korizme/ 38
NJEGA SLUŠAJTE /2.nedjelja Korizme/ 41
S KRISTOM ILI S ĐAVLOM /3. " " / 44
U BOŽJIM RUKAMA /4. " " / 47
RIJEČ ISTINE /Nedjelja Muke / 5o
U MIRU JE POBJEDA /Cvjetnica/ 53
POKRAJ SLAVNOG GROBA / Uskrs/ 56
PREKO VJERE K MIRU / Bijela nedjelja / 59
PASTIR DUŠA /2.nedjelja poslije Uskrsa/ 62
JOŠ MALO /3. " " " 65
KAMO IDEŠ? /4. " " " 68
BEZ PRESTANKA MOLITI /5. " " " 71
JUNACI DUHA /Nedjelja poslije Uzašašća/ 74
BLAGDAN DUHOVA 77
DUBINA OTAJSTVA /Presv.Trojstvo/ 8o
KRUH ŽIVOTA /2.nedjelja poslije Duhova/ 83
ZLATNO SRCE /3. " " " 86
LOV NA LJUDSKE DUŠE / 4. " " 89
LJUBAV PREMA BLIŽNJEMU /5. " " 92
DUHOVNA GLAD / 6. " " 95

ČUVAJTE SE LAŽNIH PROROKA /7.poslije Duhova/ 98
PAMETNI UPRAVITELJ / 8. " " 1o1
ISUSOVE SUZE / 9. " " 1o4
BOG SE PROTIVI OHOLIMA /1o. " " 1o7
SVE JE DOBRO UČINIO /11. " " 11o
DJELOTVORNA LJUBAV /12. " " 113
OZDRAVLJENJE OD GUBE GRIJEHA /13. " 116
SAMO JEDAN GOSPODAR / 14. " " 119
MLADIĆU, USTANI! / 15. " " 122
UZVISUJE PONIZNE / 16. " " 125
SVETA LJUBAV / 17. " " 128
USTANI! / 18. " " 131
NOVI ŽIVOT / 19. " " 134
VJERA JE ŽIVOT / 2o. " " 137
OSVETA ILI OPROŠTENJE / 21. " " 14o
SVAKOMU SVOJE! / 22. " " 143
VJERA TE JE IZLIJEČILA / 23. " " 146
SVRŠETAK / 24. " " 149
DOLAZAK GOSPODINOV / 1. nedjelja Adventa/ 152
ČOVJEK ZNAČAJA / 2. " " 155
PROMISLI, ŠTO SI! / 3. " " 158
IVANOV GLAS / 4. " " 161
SMISAO PROLAZNOSTI /nedjelja u osmini Božića / 164
BOGOJAVLJENJE /Sveta Tri Kralja/ 167
SV. JOSIP 17o
UZAŠAŠĆE 173
TIJELOVO 176
BLAGDAN SV. PETRA /29. lipnja/ 179
UZNESENJE MARIJINO /Velika Gospa/ 182
SVI SVETI 185
BLAGDAN SVETE KRUNICE 188
BEZGREŠNA / 8. prosinca / 191
BOŽIĆ 194